zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

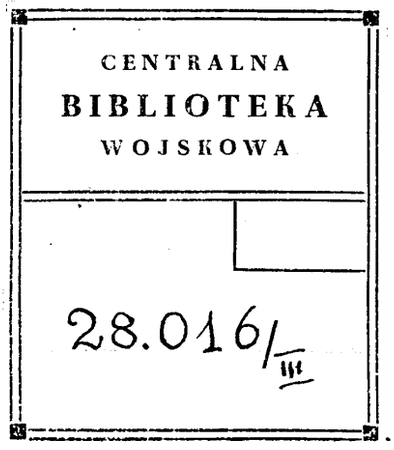

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Egzemplarz
Pana Pierwszego Marszałka Polski
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

DOMY MIESZKALNE

FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO

SPRAWOZDANIE

1930 — 1933

WARSZAWA

NAKŁADEM FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

CENTRALNA BIBLIOTEKA WOJSKOWA

28.016

DRUK I KLISZE WYKONANO
W ZAKŁADACH GRAFICZNYCH
E. i D-ra K. KOZIAŃSKICH
W WARSZAWIE

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Zapewnienie oficerom i żonatym podoficerom mieszkania odpowiadającego współczesnym pojęciom o wygodzie, by stwarzając w ten sposób dobre warunki dla życia rodzinnego Państwo mogło stawiać tem wyższe wymogi oficerom i podoficerom w spełnianiu ciążących na nich obowiązków żołnierskich i obywatelskich—znalazło realizację w powołaniu w lecie 1927 r. do życia, z rozkazu Marszałka Józefa Piłsudskiego, Funduszu Kwaterunku Wojskowego, który swoje uzasadnienie prawne miał w ustawie z 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju.

Fundusz Kwaterunku Wojskowego zorganizowany szybko i sprawnie przez gen.-bryg. Dr. Jakuba Krzemieńskiego, który został mianowany przewodniczącym Zarządu F. K. W., mając na czele Dyrekcji inż. Leopolda Torunia, rozwinął odrazu energiczną działalność wyrażającą się w wybudowaniu 421 domów, w czasie od 1927 — 1930 r., w okresie, którego szczegółowe rezultaty techniczne i finansowe przedstawione zostały w sprawozdaniu F. K. W. ogłoszonem drukiem „Domy mieszkalne Funduszu Kwaterunku Wojskowego w 1930 r."

W obecnym drugim okresie sprawozdawczym, obejmującym lata od 1930 do połowy 1934 r., Fundusz Kwaterunku Wojskowego stanął wobec konieczności prowadzenia swojej działalności zasadniczo w 2-ch kierunkach, a mianowicie należało nietylko wykończyć budowle rozpoczęte w poprzednim okresie w Wilnie, Krakowie, Gdyni, Warszawie i t. p., i rozpocząć nowe — lecz także Fund. Kwat. Wojskowego musiał przystąpić do częściowej

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

spłaty pożyczki 22.000.000-owej, uzyskanej z Banku Gospodarstwa Krajowego, a nadto i znacznych zobowiązań wekslowych, zaciągniętych wskutek rozwinięcia akcji budowlanej, przekraczającej znacznie wysokość wpływów z podatku od lokali, które nie dały spodziewanych rezultatów; a nie bez znaczenia była i ciasnota rynku pieniężnego, występująca już w 1929 r., co miało swój oddźwięk i w instytucjach finansowych. Zaznaczyć przytem należy, że F. K. W. w myśl ustawy o zakwaterowaniu wojska (art. 24) jest uprawniony do zaciągnięcia pożyczki w wysokości 140 miljonów złotych, tak, że te możliwości finansowe tylko częściowo zostały wyzyskane. Powyższe fakty wpłynęły na to, że działalność budowlana Funduszu Kwaterunku Wojskowego w obecnym okresie sprawozdawczym nie mogła iść, oczywiście, z rozmachem zakreślonym w pierwszym okresie, a zobowiązania wobec przedsiębiorców trzeba było pokrywać wekslami krótkoterminowemi, by nie powstrzymywać akcji budowlanej, jako istotnego zadania F. K. W.

Mimo tych trudności finansowych — do których przyłączył się i fakt, że szereg gmin, zalegając z wpłaceniem ściągniętego przez siebie na rzecz Funduszu Kwaterunku Wojskowego podatku od lokali, uszczuplił w ten sposób jego zasoby pieniężne o kilka miljonów (około 6.000.000) — wybudowanych zostało w obecnym okresie sprawozdawczym, t. j. od 1.XII. 1930 r. — 121 budynków, w tem 42 oficerskich i 79 podoficerskich o 1415 mieszkaniach (405 ofic. i 1010 podofic.), złożonych z 4712 izb (1719 ofic. i 2993 podofic.). Kubatura tych domów wynosi 394,032m^3, a koszt 17.145.000 zł. Na poczet zaś pożyczki Banku Gospodarstwa Krajowego spłaconych zostało na umorzenie kapitału 7.000.000 (nie licząc procentów), a wszystkie zobowiązania wekslowe, opiewające na przeszło 10 miljonów (5.300.000 zł. z pierwszego okresu sprawozdawczego i 4.850.000 zł. z drugiego okresu) gładko zostały zaspokojone już z końcem pierwszej połowy 1932 roku i od tego czasu Fundusz Kwaterunku Wojskowego pokrywa swoje zobowiązania wyłącznie gotówką.

Korzystnym objawem pod względem finansowym był w tym okresie fakt, że i koszta budowy spadły wobec ogólnej tendencji zniżkowej cen i że ustawą

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

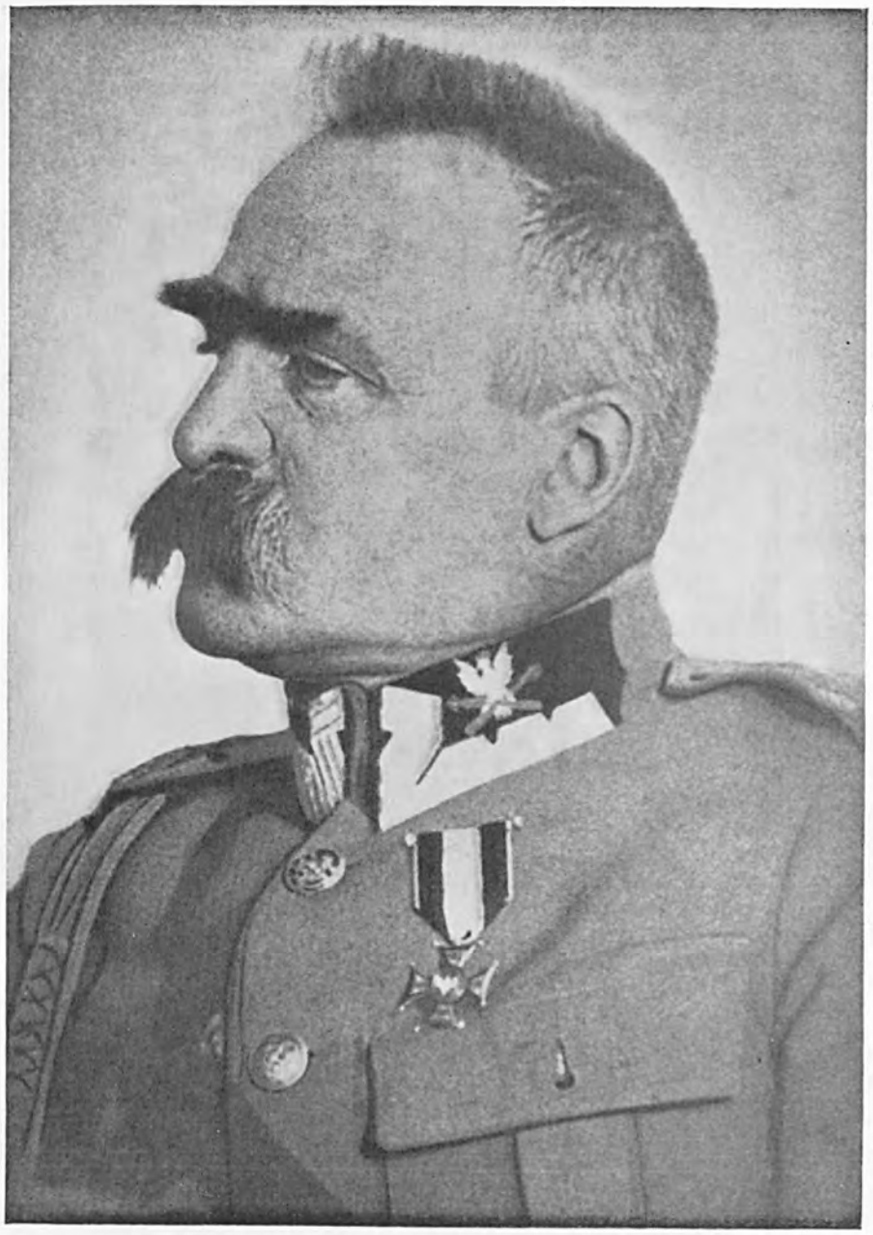

JÓZEF PIŁSUDSKI
PIERWSZY MARSZAŁEK POLSKI

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

GEN. DR. FELICJAN SŁAWOJ-SKŁADKOWSKI

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

GEN. WŁADYSŁAW LANGNER

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

GEN. EMIL MECNAROWSKI

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

sejmową z dnia 17.XII. 1931 podatek od lokali, stanowiący główne źródło dochodu F. K. W., w części przypadającej na F. K. W. został podwyższony z 2% — 2½%, a trwanie tej ustawy udało się przedłużyć do roku 1942 — co pozwoli Fund. Kwat. Wojsk. nietylko prowadzić jeszcze szereg lat akcję budowlaną, lecz także i wywiązać się z zobowiązań w stosunku do Banku Gospodarstwa Krajowego.

Akcja budowlana Fund. Kwat. Wojskowego w tym okresie koncentruje się głównie w Warszawie, gdyż troską II Wiceministra Spraw Wojskowych gen-bryg. Składkowskiego i jego zastępcy gen.-bryg. Langnera było zaspokojenie przedewszystkiem potrzeb mieszkaniowych garnizonu warszawskiego, gdzie Skarb Państwa z tytułu opłat czynszów za kwatery, dostarczone przez gminę, ponosi największe wydatki.

Kierując się zasadą jaknajwiększej celowości w konstrukcji domów i wyzyskania przestrzeni w rozmieszczeniu mieszkań — Fundusz Kwaterunku Wojskowego wznosi w Warszawie szereg potężnych budynków, np. dom oficerski przy ul. Koszykowej (około 80,000 m^3 i 12 dźwigów), dom oficerski przy ul. Suchej (w budowie, około 40,000 m^3), dom przy Krakowskiem Przedmieściu (w budowie, około 60,000 m^3 kubatury i 4 dźwigi)—kompleks 5 budynków (4 podofic. i 1 ofic.) przy Cytadeli, kompleks 4 budynków na Okęciu i t. d. — i dopiero pod koniec okresu tego (od jesieni 1933 r.) akcja budowlana F. K. W. przenosi się na prowincję, gdzie Fundusz Kwaterunku Wojskowego rozpoczyna budowę domów oficerskich i podoficerskich, w Kielcach, Baranowiczach, Postawach i t. p.

W tym okresie, podobnie jak i w poprzednim, główny ciężar pracy spoczywał na Dyrekcji, a zwłaszcza na jej Generalnym Dyrektorze inż. Toruniu. Organizację pracy w F. K. W. rozwinięto i opierając się na nabytem doświadczeniu udoskonalono we wszystkich 3-ch działach, w technicznym, w księgowości i w administracji domami, w którym to dziale przyjęte nowe zasady dają możność nietylko uproszczonego administrowania tak wielką ilością domów (522 domów), przedstawiających wartość około 70 miljonów, lecz i możność szybkiej i skutecznej kontroli.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fakt, że budynki w rok po wybudowaniu są kolaudowane, a w dwa lata ostatecznie przyjęte, świadczy o dużej sprężystości organizacji F. K. W.

Dzięki intensywności i sumienności pracy całego personelu Dyrekcji F. K. W. udało się koszty administracji utrzymać w granicach niskich, bo wahających się między $3\frac{1}{2}$ i 4%.

Zasada jaknajwiększej celowości w konstrukcji budynków i rozmieszczeniu mieszkań, a więc wyzyskanie przestrzeni przy powodowaniu się względami oszczędnościowemi z uwzględnieniem wyglądu estetycznego domów — była naczelną zasadą przy wznoszeniu budynków przez F. K. W.

Szereg młodych architektów absolwentów Politechniki Warszawskiej — zostało staraniem generalnego dyrektora inżyniera Torunia zaangażowanych do pomocy przy nadzorze technicznym prowadzonych budowli i w ten sposób została im dana możność — w tych warunkach tak trudnych do znalezienia pracy — dalszego, praktycznego kształcenia się, na co F. K. W. uzyskał w zeszłym roku zapomogę w kwocie 24.000 zł. z Funduszu Pracy.

Podnieść należy, że rzetelne naogół wywiązywanie się przez przedsiębiorców z przyjętych w stosunku do F. K. W. umów budowlanych, jak niemniej sumienna praca robotników, zatrudnionych przy budowlach F. K. W. umożliwiały wznoszenie i kończenie budów w krótkich okresach czasu — miały niewątpliwie swój wpływ na niskie ceny kosztów budowy domów.

Znamiennym faktem w rozwoju działalności F.K.W. jest okoliczność, że na zlecenie instytucyj państwowych, a mianowicie Najwyższej Izby Kontroli Państw., Ministerstwa Skarbu i Ministerstwa Sprawiedliwości, F. K. W. rozpoczyna budowę kilku budowli dla tych władz, oczywiście z ich własnych budżetów, co niewątpliwie świadczy o zaufaniu do sprawności organizacyjnej F.K.W.

Akcja budowlana Funduszu Kwaterunku Wojskowego, wyrażająca się we wzniesieniu w okresie od połowy 1927 roku do połowy 1934 r.—552 domów dla oficerów i podoficerów, obejmujących około 4500 mieszkań o kubaturze 1.202,988 m^3, niewątpliwie przyczyniła się do złagodzenia głodu mieszkaniowego, co miało szczególne znaczenie w okresie jego największego nasilenia, t. j. do roku 1931, a akcja ta Funduszu Kwaterunku Wojskowego

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

znalazła i oddźwięk w zmniejszeniu liczby bezrobotnych, jeżeli się weźmie pod uwagę, że w niniejszym okresie sprawozdawczym na samych budowach prowadzonych przez F. K. W. zatrudnionych było rocznie przeciętnie około 6000 robotników, nie licząc oczywiście robotników w działach przemysłu z budową związanych, a więc w cegielniach, hutach, stolarniach i t. p.

Ten krótki rzut oka na działalność Funduszu Kwaterunku Wojskowego — wskazuje, że rozkaz Marszałka Józefa Piłsudskiego budowania domów mieszkalnych dla wojska jest wykonany celowo i szybko.

Przewodniczący Zarządu
Funduszu Kwaterunku Wojskowego
EMIL MECNAROWSKI
generał-brygady

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

SPRAWOZDANIE

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Mapa rozmieszczenia budynków F. K. W. na terenie Rzeczpospolitej Polskiej.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

WŁADZE FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO

SKŁAD OSOBOWY ZARZĄDU F. K. W.

Przewodniczący Zarządu — gen. Emil Mecnarowski, Prezes Najwyższego Sądu Wojskowego.

1) Mjr. dypl. Józef Wróblewski — delegat Ministerstwa Spraw Wojskowych, zastępca przewodniczącego Zarządu.
2) Nacz. Wydz. Dep. Budżet. Marjan Zakrzewski — delegat Ministerstwa Skarbu.
3) Radca Tadeusz Teliga — delegat Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.
4) Dyr. Jan Szuścik — delegat Senatu.
5) Inż. Kazimierz Rechowicz — delegat Sejmu.
6) Radca Ludwik Rząśnicki — delegat Rady m. st. Warszawy.

Wchodzi do Zarządu, jako delegat Banku Gospodarstwa Krajowego, Tadeusz Garbusiński, Dyrektor Departamentu Kredytów Budowlanych.

KOMISJA REWIZYJNA

W skład Komisji Rewizyjnej wchodzą oficerowie służby czynnej z Korpusu Kontrolerów:

Prezes — płk. Władysław Mroczyński
Członek — ppłk. Ernest Boheim
Członek — mjr. Roman Reklewski
Członek — mjr. Kazimierz Miętka

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

Wykres potrzebnej i wybudowanej kubatury zakwaterowania oficerów i podoficerów. Z Wystawy Budownictwa Wojskowego w Warszawie 1933 r.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

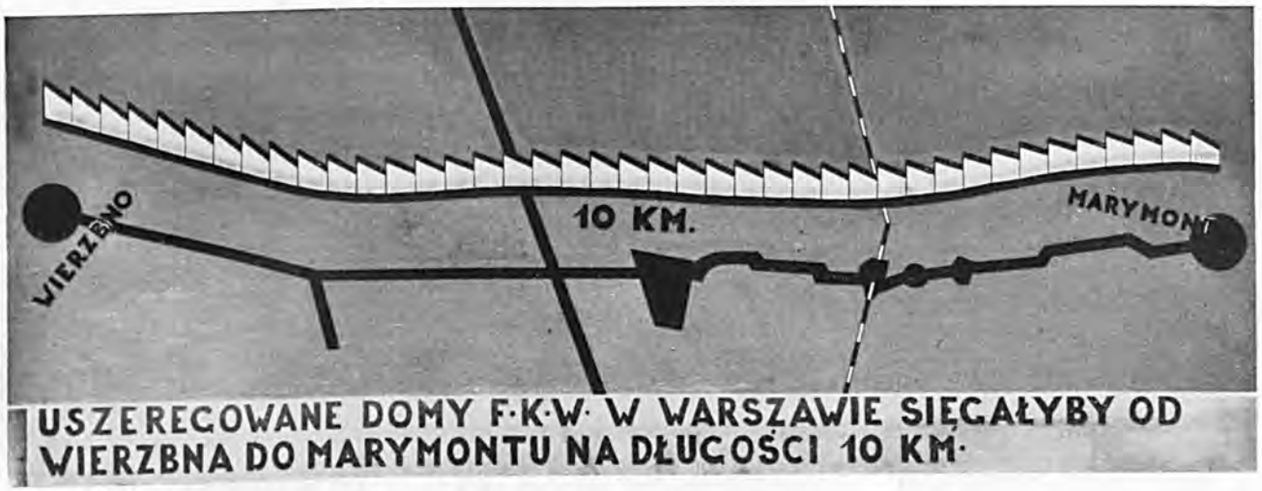

Wykres z Wystawy Budownictwa Wojskowego w Warszawie 1933 roku.

ORGANIZACJA PRACY FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO

Powstanie Funduszu Kwaterunku Wojskowego przypadło na okres, kiedy konjunktura gospodarcza była najwyższa, wobec czego koszty budowy nowych domów mieszkalnych były również najwyższe.

Zapoczątkowanie budowy największej ilości domów przypada na sam początek naszej działalności t. j. na lata 1927 — 1928, czyli właśnie na okres maksymalnego wskaźnika kosztów budowy.

Obecnie, w kilka lat już po zakończeniu tego okresu, możemy stwierdzić, że organizacja, jaką Fundusz otrzymał od organizatora i swego pierwszego kierownika, Gen. Dra Jakóba Krzemieńskiego, w zupełności odpowiedziała celom, nałożonym przez ustawę na F.K.W., zbudowaliśmy bowiem dużo i jak na ówczesne ceny bardzo tanio.

Dziś, po zamknięciu całokształtu spraw, związanych z wykonanemi w tym czasie budowlami, można już jasno zdać sobie sprawę z wartości i kosztu objektów.

Zasady organizacyjne Funduszu były jaknajprostsze. Założyciele postanowili jaknajszybciej i możliwie najkrótszą drogą dojść do celu, jakim było dostarczenie wojsku higjenicznych, łatwych do konserwacji i tanich domów mieszkalnych. Pracę ujęto w ten sposób, że sprawy finansowe stały się punktem wyjścia całej działalności. Wszelkie sprawy techniczne zostały podporządkowane względom finansowym i środkom pieniężnym, jakiemi dysponowano na budowę. W budownictwie, podobnie jak i w życiu gospodarczem, mobilizacja środków pieniężnych odgrywa rolę najważniejszą.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Mjr. dypl. Józef Wróblewski

Dyr. Marjan Zakrzewski

Radca Tadeusz Teliga

Pod względem technicznym stosowaliśmy się przy budowie do wzorów wypróbowanych nietylko w Polsce, ale i w innych krajach.

Wszelkie eksperymenty i próby z nowemi materjałami lub konstrukcjami odrzuciliśmy zasadniczo, wychodząc z założenia, że Skarb Państwa nie może być objektem niepewnych, albo napewno nieudanych doświadczeń. Staraliśmy się jednak zawsze iść z postępem czasu i w projektach naszych uwzględnialiśmy i uwzględniamy wszelkie korzystne wyniki doświadczeń technicznych.

Jesteśmy pewni, że czas wykaże słuszność takiego stanowiska, i że nie byliśmy obskurantami i zacofańcami w dziedzinie budownictwa. Od narzucanych nam z rozmaitych stron nowych doktryn organizacyjnych lub sposobów budowy niejednokrotnie powstrzymywało nas poczucie odpowiedzialności za użyte na budowę domów mieszkalnych pieniądze państwowe.

Przy ustalaniu zasad projektów braliśmy pod uwagę nasze krajowe warunki klimatyczne i przedewszystkiem to, że domy Funduszu są przeznaczone na mieszkania dla oficerów i podoficerów, których praca ma charakter specjalny. W równej mierze myśleliśmy o sposobie konserwacji i utrzymania domów.

Nie mieliśmy tej fałszywej, a jakże zawodnej ambicji stworzenia nowego stylu w budownictwie, a tem mniej zmuszania naszych lokatorów do zmiany ich dotychczasowego życia domowego według warunków idealnego mieszkania nowoczesnego.

Budowaliśmy domy dla ludzi już ukształtowanych przez lepszą część ich życia.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Inż. Kazimierz Rechowicz

Dyr. Jan Szuścik

Radca Ludwik Rząśnicki

Architektom pozostawiliśmy zupełną swobodę projektowania, wychodząc z założenia, że myśl twórcza nie da się gwałtem wtłoczyć w łożysko najlepiej nawet opracowanej doktryny, i że wszelkie szablony możliwe są do utrzymania tylko przez czas bardzo krótki, nic zaś nie powstrzyma myśli ludzkiej w dążeniu naprzód do ideału.

Autorom projektów narzucaliśmy jedynie podstawowe zasady konstrukcyjne, oraz te granice, które były konieczne ze względu na środki finansowe, jakiemi dysponowaliśmy na budowę.

Sądzimy, że różnolitość form architektonicznych naszych domów nie może być uważana jedynie za pragnienie wzbogacenia kultury narodowej. Zdajemy sobie sprawę, że ustalenie i znormalizowanie typów stanowiłoby znaczne ułatwienie dla naszej organizacji i administracji domów, zarówno znajdujących się w budowie, jak i już ukończonych, wolimy jednak w pracy naszej dążyć do uzyskania takich pomieszczeń, które jaknajbardziej odpowiadałyby naszym warunkom, stale podlegającym zmianom (jak zresztą wszystko w życiu).

Nie wynika z tego, abyśmy pracowali zawsze od wypadku do wypadku, zmieniając ciągle nasze zasady projektowania. Przeciwnie, ustaliliśmy już pewien, nietyle architektoniczny, ile konstrukcyjny, typ naszych budowli, do czego przyczyniły się bardzo liczne konkursy architektoniczne, jakie ciągle ogłaszaliśmy i ogłaszamy za pośrednictwem Związku Stowarzyszeń Architektów Polskich. Dotychczas odbyło się 7 konkursów, na które nadesłano wiele prac, niejednokrotnie o bardzo wysokim poziomie.

Sprawy personalne w okresie sprawozdawczym układały się tak samo, jak poprzednio. Staramy się o jaknajlepszy nadzór techniczny nad budową; wszystkie wysiłki kierujemy

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

Płk. Władysław Mroczyński

Płk. inż. Ernest Boheim

Mjr. dr. Roman Reklewski

Mjr. Kazimierz Miętka

do wytworzenia w naszych pracownikach wysokiego poczucia odpowiedzialności za pracę dla dobra instytucji, która powierza im jeden z najodpowiedzialniejszych działów administracji budowy.

Osoby zatrudnione w dyrekcji F. K. W. w okresie sprawozdawczym:

Dyr. Gł. Inż. Toruń Leopold
Dyr. Techn. Inż. Kaczyński Emil
Dyr. Techn. Inż. Adamski Wincenty

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Inż. Leopold Toruń

Inż. Adamowicz Leon
Antoniewicz Czesław
Bobińska Halina
Dąbrowski Wacław
Inż. Groszkowski Tadeusz
Inż. Janota Stefan
Inż. Kafarski Aleksander
Kapusta Władysław
Kaszubski Mieczysław
Inż. Kolaczek Benjamin
Kołaciński Lucjan
Kossakowski Ryszard
Inż. Knothe Zygmunt
Inż. Krauze Jan
Laskowska Jadwiga
Muchowa Stefanja
Morris Janina
Ostaszewski Stefan
Różański Henryk
Inż. Radziukinas Maciej
Seyfried Kamil
Tyczyńska Jadwiga
De Turquier Konstancja
Zacharzewski Antoni

Autorami projektów domów F.K.W. w okresie sprawozdawczym byli inżynierowie i architekci:

Adamski Wincenty
Boerner Przewłocka Wanda
Ciechanowski Tadeusz
Dygat Antoni
Dzierżanowski Juljan
Gładkowski Stanisław

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Inż. Wincenty Adamski

Goliszewski Jerzy
Gosztowt Tadeusz
Gromulski Zdzisław
Groszkowski Tadeusz
Gutt Romuald
Jankowski Józef
Januszewski Roman
Januszkiewicz Bohdan
Jawornicki Antoni
Kafarski Aleksander
Kapuściński Aleksander
Koszczyc—Witkiewicz Jan
Kukulski Jan
Kulpiński Leon
Lachert Bohdan
Lisiecki Juljan
Łaniewski Konstanty
Mazur Jerzy
Norwerth Edgar
Paprocki Adam
Polkowski Władysław
Przybylski Czesław
Puciata Wandalin
Reda Jan
Rosman Wiktor
Sosnkowski Jerzy
Stankiewicz Edward
Stebelski Antoni
Szanajca Józef
Szperling Jan
Świacki Nikodem
Świerczyński Rudolf
Tarasin Zygmunt
Targowski—Handelsman Bolesław
Tołłoczko Kazimierz
Toruń Leopold
Walczak Henryk
Wecker Wacław
Więckowski Aleksander
Wolff Czesław
Wojciechowski Stanisław
Wojtulewicz Kazimierz
Zakrzewski Wiktor
Zborowski Bruno
Żemajtis Włodzimierz
Żórawski Juljusz

W żadnym dziale techniki sumienność pracownika i organu nadzorczego nie odgrywa tak dominującej roli, jak w budownictwie; odpowiednie wiązanie cegieł, przepisowy stosunek zapraw, należyte rodzaje materjału i robocizny w robotach wykończeniowych mogą

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Kamil Seyfried

Antoni Zacharzewski

Wacław Dąbrowski

być sprawdzone jedynie w czasie roboty; w gotowych już elementach budowy nie wszystko jest widoczne i wiele rzeczy nie da się poprawić.

W związku ze znacznem potanieniem kosztów budowy zwiększyliśmy bardzo poważnie nadzór techniczny. Stawki wynagrodzenia zostały przez nas utrzymane, nie uważamy bowiem, aby wysokość wynagrodzenia zależna była od innych czynników, jak tylko od pracy, jaką spełnia pracownik. Zresztą, im mniejsze zarobki przedsiębiorcy, tem większe prawdopodobieństwo, że robota wykonana przez niego będzie odbiegała od przepisów technicznych i warunków umowy. Stan taki musi wywołać zwiększony nadzór ze strony zleceniodawcy. Oszczędności stosowane na dozorze technicznym budowy niejednokrotnie wywoływały fatalne wręcz skutki dla wartości objektów. Nigdy jeszcze dobre kierownictwo budowy nie było przepłacone, o ile oczywiście wysokość wynagrodzenia była ściśle określona umową. Pod tym względem prowadzimy politykę równie zdecydowaną, jak w stosunku do wykonawców robót.

Kierownictwo robót w okresie sprawozdawczym sprawowali inżynierowie:

Antuszewski Leon . . . . . — Postawy
Antonowicz Roman . . . . . — Wilno
Bernadzki Marjan . . . . . — Rembertów
Biernacki Kazimierz . . . . . — Otwock
Bukraba Jan . . . . . — Warszawa
Baum Tadeusz . . . . . — Brześć n/B
Brenneisen Erwin . . . . . — Warszawa
Czyżewski Piotr . . . . . — Okęcie
Gąssowski Marjan . . . . . — Warszawa
Gliński Władysław . . . . . — Warszawa

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

Gosztowt Tadeusz . . . . . — Warszawa
Gromulski Zdzisław . . . . . — Warszawa
Groszkowski Tadeusz . . . . . — Warszawa
Gutt Romuald . . . . . — Warszawa
Horyd Zygmunt . . . . . — Gdynia
Heczko Karol . . . . . — Warszawa
Hochstim Stanisław . . . . . — Warszawa
Jankowski Józef . . . . . — Warszawa
Janota Stefan . . . . . — Warszawa
Januszewski Roman . . . . . — Rembertów
Krakowski Mieczysław . . . —Baranowicze
Król Aleksander . . . . . — Warszawa
Kulpiński Leon . . . . . —Baranowicze
Libiszowski Feliks . . . . . — Prużana
Łukaszewski Jan . . . . . — Wilno
Paprocki Adam . . . . . — Warszawa
Prof. Przybylski Czesław . . . . — Warszawa
Puławski Teodor . . . . . — Warszawa
Stefanowicz Grzegorz . . . . . — Kielce
Strzemiński Włodzimierz . . . . — Warszawa
Tarasin Zygmunt . . . . . — Warszawa
Targowski — Handelsman Bolesław — Częstochowa
Tołłoczko Kazimierz . . . . . — Warszawa
Więckowski Aleksander . . . . — Warszawa
Widawski Ignacy . . . . . — Okęcie
Wolff Czesław . . . . . — Warszawa
Zarzecki Zygmunt . . . . . —Mołodeczno
Zborowski Bruno . . . . . —Rembertów
Żórawski Juljan . . . . . —Rembertów
Żurkowski Bolesław . . . . . — Warszawa

Wysokość wynagrodzenia jest u nas określona temi samemi normami, co i w innych instytucjach państwowych. Kierownicy robót otrzymują ryczałtowe wynagrodzenie, zależne od wielkości budynku, wypłacane proporcjonalnie do postępu robót, a właściwie do rachunków składanych przez przedsiębiorców. Raty są zresztą tak rozdzielane, że w miesiącach

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

zimowych kiedy budowa stoi, kierownik budowy otrzymuje stałe zaliczki miesięczne. W podobny sposób regulujemy również wynagrodzenie inżynierów, prowadzących roboty instalacyjne.

W ostatnim roku okresu sprawozdawczego zwiększyliśmy nadzór nad budową przez zaangażowanie opłacanych przez nas pomocników. Głównym celem była tu chęć powiększenia kontroli nad jakością materjałów i robocizny, nie mniejszą jednak rolę odgrywało pragnienie zatrudnienia młodych sił technicznych, które dopiero wchodzą w życie i rozpoczynają swój bardzo odpowiedzialny zawód. Byliśmy zresztą tą instytucją, która, jeżeli chodzi o Warszawę, wznosiła wielkie budowle, przedstawiające dla młodego inżyniera bardzo wiele ciekawych momentów, tak pod względem konstrukcyjnym, jak i organizacji budowy. W końcu musimy zaznaczyć, że dla nas, jak i dla każdej instytucji o charakterze społecznym, jest rzeczą konieczną wyszukanie i wyrobienie sobie odpowiednich kadr pracowników.

Przy pomocy technicznej zatrudnione były następujące osoby:

Inż. Branny Jerzy
Inż. Brudzewski Edmund
Inż. Bujnowski Zygmunt
Inż. Czyż Lucjan
Inż. Fiszer Stanisław
Inż. Jasiński Tadeusz
Inż. Kaczyński Adam
Inż. Konopacka Anna
Inż Leykam Maurycy Jan
Inż. Maciesza Stefan
Inż. Nürenberg Andrzej
Inż. Pietrusiewicz Tadeusz
Inż. Rudziński Bronisław
Inż. Rudzki Józef
Inż. Ruścicki Stanisław
Inż. Ruthië Tadeusz
Inż. Sieczkowski Tadeusz
Inż. Szulc Zdzsiław
Inż. Śledziewski Bohdan
Inż. Wesołowski Marjan
Inż. Zakrzewski Stanisław
Inż. Żmijewski Stefan
Inż. Żuber Hieronim
Bussolt Paweł
Donajko Michał
Finowicki Tadeusz
Kaszubski Tadeusz
Kowalski Stanisław
Nowak Czesław
Przybylski Zdzisław
Próchnicki Józef
Stachórski Józef
Stokowski Tadeusz
Sudacki Tadeusz
Smaczny Feliks
Szwedowski Józef

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

W okresie wakacyjnym przyjmowaliśmy na praktykę studentów,— w zasadzie otrzymywali oni wynagrodzenie, umożliwiające im skromne utrzymanie. W tym charakterze w F. K. W. pracowali:

Bartys Michał
Brudnicki Marek
Budzanowski Gracjan
Czaplicka Sabina
Dobrzański Alfred
Domański Andrzej
Dudziński Roman
Dziewurski Jerzy
Erdman Olgierd
Giżycki Jerzy
Hauzer Zygmunt
Heczko
Hryniewicz Wacław
Galik Tadeusz
Jeziorański Jerzy
Kamieńska Hanna
Kazimierski Czesław
Krauss Janusz
Kukawski Czesław
Kwiecińska Hanna
Łowkis Czesław
Michalski Stefan
Niczewski Stanisław
Pietrzak Franciszek
Rogalewicz Czesław
Rudnicka Jadwiga
Rutkowski Stanisław
Sawicki Stanisław
Walczak Tadeusz
Wieloch Roman
Wierszyłło Romuald
Włodarski Czesław
Wysznacki Zbigniew
Zdanko Anatoljusz
Zieleniewski Włodzimierz

Kardynalnym warunkiem, jaki stawiamy każdemu z naszych pracowników, jest punktualność i sumienność w wykonywaniu przyjętych na siebie obowiązków.

Kierownik robót lub jego pomocnicy muszą być stale na budowie, to jest przychodzić równocześnie z robotnikami i wraz z nimi wychodzić z budowy.

Poza stałym nadzorem stosowane są jeszcze inspekcje, wykonywane przez osoby zarówno z Zarządu, Komisji Rewizyjnej, jak i Dyrekcji F.K.W. Te dorywcze kontrole przedstawiają bardzo wiele korzyści, choćby z tego powodu, że dzięki nim władze utrzymują bezpośredni kontakt z budową, t. j. z organami kierującemi i wykonującemi roboty.

Sprawy remontów i przebudowy objektów, wymagających już odnowienia i konserwacji pewnych elementów budowy, bądź naszych własnych, bądź też gmachów, przekazanych nam przez władze wojskowe, załatwiane są analogicznie jak kwestje organizacji i administracji nowych budowli. Oczywiście że drobne remonty, przemalowanie ścian, remont

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

rynien, dachów, bruków itp. wykonywane są przez administratorów budynków. Roboty poważniejsze wykonujemy pod nadzorem fachowego personelu

Sprawa zlecania robót została dla nas rozwiązana w pierwszym okresie, kiedy władze Funduszu postanowiły wszystkie roboty oddawać firmom budowlanym czy też instalacyjnym na podstawie wyników przetargów publicznych.

Forma ta okazała się dla nas najdogodniejsza. Ogłaszaliśmy więc i w okresie sprawozdawczym od 1927—1930 r. przetargi publiczne, oddając zlecenie na wykonanie robót firmie, która okazywała się najtańszą.

Dyskwalifikacja oferty najniższej następowała tylko w wypadkach wyjątkowych i to jedynie z powodu zastrzeżeń co do solidności kupieckiej właściciela przedsiębiorstwa, nieposiadania przez niego niezbędnego aparatu technicznego, odpowiedniego przygotowania lub kapitału zakładowego.

Sądzimy, że w obecnych warunkach ta forma przetargów jest jedynie racjonalna. Daje przytem zleceniodawcy najłatwiejszy sposób na rozwiązanie zagadnienia, która firma jest najodpowiedniejsza. Wszelki wybór opierający się na innych przesłankach może być zbyt dowolny, a tem samem podlegać rozmaitym zastrzeżeniom i protestom.

Publiczny przetarg umożliwia pozatem konkurencję wszystkim przemysłowcom pracującym w danej dziedzinie, to też rozmaite organizacje i zrzeszenia przedsiębiorców, pracujących w budownictwie, same domagają się tego rodzaju przetargów, jako czyniących zadość postulatowi wolnej konkurencji.

Wyniki, jakie osiągnęliśmy w tej dziedzinie naszej pracy, są zupełnie dobre.

Sposób realizowania przez nas i przez przedsiębiorców umów, zawartych na budowę poszczególnych objektów, wykonanych w ostatnich latach, najlepiej zilustruje podany niżej wykaz sum, na jakie umowy zostały zawarte, i ostatecznych kosztów (przyjętych i zaakceptowanych przez obie strony rachunków). Drobne różnice nie wymagają żadnych komentarzy, nietylko dla fachowców, ale i dla zwykłych laików.

W A R S Z A W A		Umowy pierwotne	R-ki ostateczne
Puławska	budowlana	520.621,94	543.449,73
dom podoficerski	instalacyjna	126.275,06	113.263,39
		646.897,—	656.713,12

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

W A R S Z A W A		Umowy pierwotne	R-ki ostateczne
29 Listopada	budowlana	360.000.—	366.388,23
dom podoficerski	instalacyjna	55.969,91	58.251,69
		415.969,91	424.639,92
Krajewskiego 4	budowlana	384.807,15	394.213,24
dom podoficerski	instalacyjna	44.760,42	47.973,44
		429.567,57	442.186,68
Wiśniowa	budowlana	356.400.—	364.838,69
dom podoficerski	instalacyjna	45.313,19	42.758,92
		401.713,19	407.597,61
Inżynierska	budowlana	356.000.—	352.894,27
dom podoficerski	instalacyjna	46.882,77	48.239,94
		402.882,77	401.134,21
Okęcie	budowlana	566.894,75	573.613,01
dom oficerski	instalacyjna	81.597,15	77.899,43
		648.491,90	651.512,44
Okęcie	budowlana	407.848,04	405.970,07
dom podoficerski	instalacyjna	78.272,93	70.919,96
		486.120,97	476.890,03

Na firmach nie zawiedliśmy się, mimo, że w okresie dobrej konjunktury pracowaliśmy często z przedsiębiorcami zbyt słabo zaopatrzonymi w aparat techniczny i możliwości kredytowe. Nie było zresztą wówczas wielkiego wyboru, —cały przemysł przeżywał bardzo korzystny dla siebie okres, i rzeczywiście na rynku dawał się silnie odczuwać brak odpowiednich sił i materjałów, potrzebnych do kierowania budowy i samego wznoszenia budowli.

Okres ten cechuje przerost ruchu budowlanego w stosunku do stanu ekonomicznego Państwa.

O ile okres markowy zupełnie nie został przez nas wyzyskany w inwestowaniu ciągle spadającej wartości waluty tymczasowej polskiej, i budownictwo znajdowało się wówczas na tym samym stopniu zupełnego zastoju, jak podczas wojny, o tyle w okresie dobrej

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

konjunktury ruch budowlany rozwinął się wręcz nieproporcjonalnie. Nie byliśmy w tym czasie przygotowani do tak olbrzymiego nasilenia budownictwa, nie posiadaliśmy dostatecznej ilości środków materjalnych i moralnych, aby sprostać temu zagadnieniu, jakie przed nami postawiło życie. Fakt ten z natury rzeczy bardzo wybitnie odbił się na kosztach budowy.

Oczywiście, że sprawa ta z punktu widzenia potrzeb przedstawiała się i przedstawia zupełnie inaczej. Do dnia dzisiejszego Polska jest krajem, domagającym się olbrzymich inwestycyj budowlanych.

Nie posiadamy dostatecznych pomieszczeń na lokale dla instytucyj rządowych, samorządowych czy też społecznych, każde miasto czy nawet wieś ma naglące potrzeby budowy rozmaitych gmachów, a już sprawa budownictwa mieszkaniowego jest wciąż jeszcze poprostu piekąca.

Po okresie wysokiej konjunktury w budownictwie nastąpiła zupełna reakcja. Od chwili załamania się linji rozwoju gospodarczego ruch budowlany niemal zamarł. Nie potrafiliśmy lub nie byliśmy w stanie nawet dokończyć bardzo wielu rozpoczętych już budynków (myślę w tej chwili o całem Państwie, nie zaś o Funduszu, który wszystkie swoje budynki wykończył w terminach właściwych).

Ofiarą tej konjunktury padł przemysł budowlany. Z naciskiem musimy stwierdzić, że niczem nie zawiniliśmy w jego upadku.

Znaleźliśmy — naszem zdaniem — taką formę zlecania robót budowlanych i instalacyjnych, jaka w naszych polskich warunkach jest najodpowiedniejsza, i nie uważamy za możliwe przeprowadzenie zmiany naszych zasad. Od samego początku staliśmy i stać będziemy na stanowisku ścisłego przestrzegania umów, robiąc ze swej strony wszystko, aby nasze zobowiązania były terminowo i ściśle przez nas dotrzymywane.

Nasze obowiązki wobec zawierających z nami umowy polegają ostatecznie na rzeczy bardzo prostej, a mianowicie—na terminowem regulowaniu rachunków.

Każda zresztą dobra organizacja zleceniodawcy powinna brać pod uwagę przedewszystkiem mobilizację środków finansowych i regulowanie zobowiązań pieniężnych wobec wykonawców. Z tych zasad podstawowych wypływają później jako następstwa — solidność budowy, terminy ukończenia i t. p. Tak też postępował Fundusz Kwaterunku Wojskowego.

Przysłowie polskie „jaka praca taka płaca" w zastosowaniu do budownictwa trafniej brzmiałoby „jaka płaca taka też i praca".

Z czystem sumieniem możemy stwierdzić, że przemysłowcy budowlani, którzy z nami zawierali umowy, nie mogą powiedzieć, że załamali się czy też upadli z powodu naszego

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

sposobu pracy i zasad naszej organizacji. Wielu z nich podnosiło, i to nietylko wobec nas, że właśnie wyjątkowe dotrzymywanie przez nas terminów wypłat pomogło im zwalczyć niejedną klęskę finansową.

Zatrzymaliśmy się nieco dłużej na tem zagadnieniu, ponieważ Fundusz jest instytucją, która trwała nieprzerwanie od chwili swego powstania (od 1927 r.). W ciągu całego tego czasu budowaliśmy i budujemy domy mieszkalne według ściśle ustalonych zasad konstrukcyjnych i o poziomie wyposażenia wewnętrznego, bez żadnych zmian. Domy z okresu dobrej konjunktury są takie same, jak domy z czasu kryzysu. Mieszkania budowane w najróżniejszych okresach naszej pracy są jednakowe i dzięki temu porównanie kosztów budowy naszych domów jest bardzo łatwe. W zasadzie izba i metr sześcienny z okresu 1927 r. są takie same, jak z okresu r. 1934, dlatego też nasze cyfry stanowią najwymowniejszy dowód i obraz dzisiejszej konjunktury budowlanej, jaką przeżywa całe Państwo.

Konjunkturalność ruchu budowlanego, to cecha nietylko naszych warunków ekonomicznych. Niema bardziej czułego objawu życia gospodarczego na wahania ogólnej sytuacji finansowej Państwa, niż budownictwo w najogólniejszem tego słowa znaczeniu. Należy przytem zaznaczyć, że sprawy te niezawsze idą równolegle. W każdym razie konjunktura w przemyśle budowlanym przedstawia się zwykle raczej gorzej niż w innych gałęziach, gdyż inwestycje zmuszają przecież do mobilizowania już zawczasu gotówki. Poważne sumy potrzebne są na samo już chociażby opracowanie programów i planów.

Plan akcji budowlanej, przyjęty w pierwszym okresie, okazał się równie dobry i w okresie drugim.

Budowaliśmy i budujemy domy w wielkich garnizonach, a przedewszystkiem na Kresach Wschodnich. Władze wojskowe domagają się od nas w pierwszym rzędzie budowy domów mieszkalnych w tych garnizonach, gdzie oficerowie i podoficerowie nie mają możności wynajęcia odpowiednich mieszkań. Najtrudniejsze warunki mieszkaniowe panują jeszcze na Kresach Wschodnich.

Warszawę musimy specjalnie uprzywilejować, ponieważ obciążenie Skarbu Państwa i Magistratu z tytułu dopłat do kwater, wynajmowanych osobom wojskowym przez Zarząd Miasta, jest bardzo znaczny. W obecnej chwili miasto wynajmuje dla oficerów i podoficerów 829 mieszkań, złożonych z 2945 izb, pobierając średni czynsz roczny od izby — 600 zł. Jeżeli porównamy w tablicach koszt izby, zbudowanej w ostatnich latach przez Fundusz, z sumą, wydatkowaną jako czynsz, zrozumiemy konieczność jaknajszybszego zbudowania domów, do których musimy przenieść osoby, zajmujące lokale dzierżawione przez miasto. Przecież domy nasze przy tych warunkach amortyzowałyby się w ciągu pięciu lat.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Potrzeby kwaterunkowe oficerów i żonatych podoficerów na terenie całego Państwa są bardzo wielkie. Brakuje dotychczas 11.676 kwater, w tem 6620 dla oficerów. Do tego musimy dodać około 7000 kwater, które są wynajmowane dla osób wojskowych przez zarządy gmin.

Dopiero suma obu tych cyfr da nam obraz istotny potrzeb wojska w dziale dostarczenia mieszkań. Sprawa ta z punktu widzenia dyscypliny wojskowej ma olbrzymie znaczenie. Za jedno z najważniejszych zadań musimy uważać zabezpieczenie wojska pod względem odpowiednich kwater. W obecnej sytuacji finansowej Państwa nie może być mowy o zupełnem zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych oficerów i żonatych podoficerów. Musimy jednak wytężyć wszystkie siły, ażeby braki te były jaknajmniej dotkliwe zarówno dla służby jak i dla Skarbu Państwa. Nasz program budowlany bierze pod uwagę jedynie te dwie sprawy. Budujemy tam, gdzie niema mieszkań i gdzie koszt wynajęcia kwater jest bardzo wysoki.

Biorąc pod uwagę tak wielkie potrzeby, staramy się od początku istnienia Funduszu Kwaterunku Wojskowego budować mieszkania jaknajbardziej oszczędnie, zaopatrując je jednakże w niezbędne urządzenia sanitarne.

W niektórych wypadkach musieliśmy zrezygnować z pewnych rzeczy, które możeby podniosły poziom higjeny, ale i tem samem wywołałyby zwiększenie kosztów budowy.

Budujemy np. mieszkania małe nieprzestrzałowe, uważając, że lepiej jest dać takie mieszkania, aniżeli żadnych. Jest rzeczą zrozumiałą, że zaniechanie postulatu przestrzałowości znacznie zmniejsza koszt jednej izby, zresztą można to dokładnie sprawdzić w załączonych tablicach.

Te małe mieszkania, które przeważnie budowaliśmy w ostatnim okresie, wytrzymały doskonale próby najostrzejszej nawet krytyki ze strony mieszkańców. Pozatem kalkulacja takiego mieszkania, z punktu widzenia amortyzacji i oprocentowania, jest bardzo korzystna dla właściciela. W końcu musimy zaznaczyć, że przeciążenie klatki schodowej nie wywoływało żadnych konfliktów, a trzeba wiedzieć, że jedna klatka schodowa w tym typie domów mieszkalnych obsługuje dwadzieścia mieszkań, w których żyją lokatorzy, posiadający liczne rodziny.

Ten typ mieszkań uważamy za przejściowy, wywołany koniecznością jaknajdalej posuniętej oszczędności i uzyskania jaknajwiększej ilości mieszkań. W razie poprawienia się konjunktury gospodarczej i zmniejszenia się głodu mieszkaniowego, domy te będzie można łatwo przerobić na pomieszczenia złożone z większej ilości pokoi, względnie przeznaczyć je dla osób wojskowych, nieobarczonych licznemi rodzinami.

Jest rzeczą zrozumiałą, że oprócz tych małych mieszkań musimy budować jednocześnie większe lokale dla ludzi, mających na swojem utrzymaniu większą ilość osób, i dlatego

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

też obok domów o mieszkaniach nieprzestrzałowych (po cztery przy jednym podeście) wznosimy budynki z pomieszczeniami półprzestrzałowemi (trzy mieszkania przy jednym podeście) i lokale mieszkalne zupełnie przestrzałowe.

W dalszym ciągu budujemy jedynie domy blokowe dwu, trzy, cztero i pięcio piętrowe, w zależności od planów regulacji, obowiązujących w danej miejscowości i dzielnicy. W miarę możności staramy się budować jaknajwyższe domy (czteropiętrowe). Domy wyższe zaopatrujemy w windy osobowe.

W ostatnich czasach ze względów służbowych rozpoczęliśmy budowę osobnych domów mieszkalnych dla dowódców pułku; budujemy je w miejscowościach mniejszych, gdzie sprawa uzyskania terenu potrzebnego pod budowę takiego domu jest bardzo łatwa i gdzie dowódca pułku nie ma możności otrzymania w inny sposób odpowiedniego dla swego stanowiska mieszkania.

Ten rodzaj pomieszczeń jednakże według dotychczasowych doświadczeń będzie wyjątkiem.

Od chwili założenia Funduszu staraliśmy się otoczenie naszych domów urządzić możliwie najkulturalniej. Jednocześnie z budową zakładamy drogi dojazdowe, ogródki, boiska na zabawy dla dzieci, baseny do kąpania i brodzenia, a teren otaczający domy oddzielamy od sąsiadów, przy pomocy parkanów. Wszystkie te roboty staramy się wykonać w jaknajskromniejszych rozmiarach i przy jaknajmniejszem wydatkowaniu pieniędzy. W wielu wypadkach sami lokatorzy podnieśli własnym sumptem otoczenie domów przez założenie ogródków, boisk i t. p.

Prawne podstawy działalności Funduszu Kwaterunku Wojskowego w okresie sprawozdawczym uległy korzystnym zmianom, a mianowicie: w dniu 17 grudnia 1931 roku wyszła ustawa w sprawie zmiany ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 roku o podatku od lokali, która zwiększyła dochód Funduszu i przedłużyła termin opłat na rzecz F. K. W.

W artykule 5 pkt. b) podwyższono dla lokali czteroizbowych stopę podatku o 50%, t. j. do 12% podstawy wymiaru, z czego na rzecz Funduszu Kwaterunku Wojskowego przyznano 2,5%. W artykule 8 termin pobierania części podatku lokalowego na rzecz Funduszu przedłużono do dnia 31 grudnia 1942 roku. Po tym terminie według ustawy część podatku lokalowego, którą otrzymuje F. K. W., przypadnie na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast.

W 1933 roku Urzędy Skarbowe przejęły od Zarządów Miast funkcje ściągania popodatku lokalowego. Zarządzenie to miało dla nas bardzo korzystne wyniki. Przed tym terminem Urzędy Miejskie pobierały w imieniu władz skarbowych cały podatek lokalowy, który następnie przekazywały kasom skarbowym. Ze względu na krytyczny stan finansowy niektórych miast oddawanie pobranego podatku lokalowego odbywało się ze znacznem

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

opóźnieniem, a często nawet nie odbywało się zupełnie. W ten sposób przetrzymane sumy doszły do kilku miljonów złotych. Według przybliżonych obliczeń w tej chwili Magistraty miast winne są Funduszowi z tego tytułu około 6 miljonów zł. Pieniądze te Fundusz otrzyma za pośrednictwem Kas Skarbowych, które obecnie przeprowadzają ogólny rozrachunek między Skarbem Państwa, a Zarządami miast.

Zestawienie sum, otrzymanych przez Fundusz Kwaterunku Wojskowego z tytułu podatku od lokali:

Rok 1927	8.053.243,70	zł.
Rok 1928	10.129.791,10	„
Rok 1929	10.507.999,35	„
Rok 1930	10.519.081,99	„
Rok 1931	8.160.155,93	„
Rok 1932	8.588.168,84	„
Rok 1933	9.586.912,29	„
Razem	65.545.353,20	zł.

Poza wpłatami części podatku lokalowego dokonywanemi przez Skarb Państwa istnieje jeszcze drugie źródło dochodów, które stanowią opłaty czynszowe, jakie otrzymujemy od naszych lokatorów.

Sposób pobierania czynszów jest opisany w końcowym ustępie naszego sprawozdania. Musimy tu zaznaczyć, że ustawa o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju, z dnia 15 lipca 1925 roku Dz. U. R. P. Nr. 97, miała na celu dostarczenie osobom wojskowym tanich mieszkań i w razie niemożności otrzymania ich w domach skarbowych, lub F.K.W. nakładała obowiązek na dostarczenie kwater przez zarządy gmin. Według tej ustawy oficer lub podoficer opłaca za pomieszczenie t. zw. wynagrodzenie taryfowe, które jest uzależnione od wysokości czynszów w danym garnizonie. Kwalifikację tę ustala Rada Ministrów. Różnicę między wynagrodzeniem taryfowem, a czynszem opłacanym rzeczywiście prywatnemu właścicielowi, wypłaca w $^1/_3$ Skarb Państwa, w $^1/_3$ Fundusz i w $^1/_3$ Magistrat.

Wobec powyższego czynsze w domach Funduszu nie są wysokie, domy nasze nie były bowiem budowane jako objekty dochodowe, ale miały na celu dostarczenie osobom wojskowym brakujących mieszkań po cenach przewidzianych rozporządzeniami do ustawy o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju. Dochód z naszych domów wyniósł w 1933 r. 1.660.767,37 zł. Z sumy tej znaczną część, bo 511.617,27 zł., wydaliśmy na administrację i utrzymanie domów i 443.766,15 na remonty. W tej ostatniej sumie mieści się kwota

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

ponad 150.000, zużyta na gruntowną przebudowę pawilonu oficerskiego im. Marszałka Piłsudskiego w Częstochowie, który to objekt w stanie zniszczonym (nieremontowanym od chwili opuszczenia go przez okupantów) otrzymaliśmy od władz wojskowych.

Podstawy finansowe F. K. W. oparte są na dochodzie skarbowym (z podatku od lokali) i na czynszach. Jeżeli chodzi o akcję budowlaną, możemy wznosić domy jedynie za pieniądze, pochodzące z pierwszego źródła, i tylko w ciasnych granicach możemy wznosić nowe budynki z dochodu naszych domów. Oddane już do użytku domy mieszkalne musimy należycie konserwować i utrzymywać, aby majątek skarbowy nie poszedł na marne. Sumy przeznaczane na konserwację naszych nieruchomości z natury rzeczy będą musiały z czasem nieco wzrastać.

Gospodarka finansowa Funduszu Kwaterunku Wojskowego oparta jest na rozporządzeniach wykonawczych do ustaw, stanowiących podstawy działania Funduszu, i regulaminów zatwierdzonych przez władze Funduszu i następnie zaaprobowanych przez Ministerstwo Spraw Wojskowych, Ministerstwo Skarbu i Najwyższą Izbę Kontroli. Przepisy te bardzo dokładnie określają zakres czynności i odpowiedzialność za celowe wydatkowanie pieniędzy. Wszystkie wydatki są dokonywane na podstawie budżetu, zatwierdzonego przez Pana Ministra Spraw Wojskowych i w ostatnich dwóch latach uchwalonego przez Władze ustawodawcze: Sejm i Senat. Pozatem w granicach budżetu wszystkie wydatki nieobjęte ogólnemi przepisami, względnie umowami, mogą być dokonane jedynie na podstawie uchwały Zarządu.

Sprawozdawczość finansowa polega na sporządzaniu bilansów, miesięcznych (brutto) i rocznych (głównych). Dyrekcja stale przedkłada Zarządowi wykaz postępów w realizacji budżetu, aby władze miały stałą kontrolą nad tem, w jaki sposób ustalony przez nie plan finansowy jest realizowany.

Bilanse, taksamo jak całokształt gospodarki Funduszu, podlegają ścisłemu badaniu ze strony Najwyższej Izby Kontroli i Korpusu Kontrolerów, względnie Komisji Rewizyjnej F. K. Wojsk. Po szczegółowem ich sprawdzeniu zostają one zatwierdzone przez Pana Ministra Spraw Wojskowych. Ostatni bilans główny z dnia 31 grudnia 1933 r. został zatwierdzony przez Pana II Wiceministra i Szefa Administracji Armji gen. brygady Dr. Sławoj-Składkowskiego decyzją z dnia 24 maja 1934 roku L. 1002/Og. P. S.

Do sprawozdania niniejszego dołączamy bilanse Funduszu za okres od 1930 do 1933 roku włącznie. Celem dokładniejszego przedstawienia naszego majątku podajemy dokładny wykaz ze stanu czynnego nieruchomości i budowy. Pierwszy wykaz obejmuje wszystkie place wraz z budynkami, które zostały zupełnie ukończone, których rachunki za roboty zostały już zamknięte, a budowa ich ostatecznie przyjęta przez Fundusz, drugi wykaz obejmuje objekty, będące dopiero w budowie, względnie nawet już ukończone, ale jeszcze nieskolaudowane.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Już drugie sprawozdanie o pracach naszych podajemy do publicznej wiadomości.

Koszty wydawnictwa sowicie opłacą się Państwu, o ile odpowiednie czynniki, zajmujące się budową domów mieszkalnych, potrafią wyciągnąć wnioski z cyfr, jakie podajemy ogółowi do krytycznej oceny. Sprawdzić je bardzo łatwo, domy zajęte są przez mieszkańców, rozrachunki z wykonawcami ukończone, bilanse zamknięte. Celem sprawdzenia rzeczywistych kosztów budowy podajemy wszystkie cyfry, jakie mamy do dyspozycji, prosimy o uważne ich przestudjowanie, a czytelnik niewątpliwie może z nich wiele skorzystać.

Nie mamy ambicji być czemś nadzwyczajnem w życiu gospodarczem Państwa. Skromne zadanie, jakie nam przypadło w udziale, wykonujemy dla dobra siły obronnej narodu w myśl żądań, postawionych nam przez Marszałka Piłsudskiego. Wyniki naszej działalności podajemy do oceny społeczeństwa, które w tych ciężkich czasach składa swój grosz na cele prowadzonej przez nas akcji budowlanej.

Fot. Jan Bułhak

Płaskorzeźba w tympanonie domu oficerskiego w Wilnie.
Art.-rzeźbiarz Antoni Miszewski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Sumy wydatkowane na budowy przez F. K. W. Wykres z Wystawy Budownictwa Wojskowego w Warszawie 1933 roku.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

BILANSE

ZA OKRESY III, IV, V i VI
1930 — 1933 R.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

BILANS
ZA III
z dn. 31 grudnia

STAN CZYNNY

I. KASA I SUMY DO DYSPOZYCJI			
a) gotowizna w kasie	53.814,91		
b) pozostałość w B-ku Gosp. Kraj.	30.043,—	83.857,91	83.857,91
II. NIERUCHOMOŚCI			
Domy mieszkalne			29.847.878,32
III. BUDOWY			
1. a) Place własne	106.012,36		
b) Budowy własne	41.801.408,66	41.907.421,02	
2. „ przejęte		720.601,10	42.628.022,12
IV. RUCHOMOŚCI			
a) Dyrekcji	33.378,85		
b) na budowach	370,40	33.749,25	33.749,25
V. DŁUŻNICY			
1. a) Centr. Kasa Państwowa . . .	822.502,03		
b) Min. Spraw Wojskowych . .	1.002.835,40	1.825.337,43	
2. a) Przedsiębiorcy za zaliczki . .	1.208.875,72		
b) Różni	108.658,93		
c) Pracownicy za zaliczki . . .	52.511,19	1.370.045,84	3.195.383,27
VI. WYDATKI PRZYSZŁEGO OKRESU			
a) Plany i kosztorysy	22.910,06		
b) Administracyjne	28.086,33	50.996,39	50.996,39
VII. KAUCJE PRZYJĘTE			
a) Papiery wart. i inne	1.315.304,35		
b) Gwarancje hipoteczne	707.999,—	2.023.303,35	2.023.303,35
VIII. RÓŻNI ZA GWARANCJE			
Bank Gospodarstwa Krajowego . .			20.000,—
			77.883.190,61

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

G Ł Ó W N Y
OKRES
1930 roku.

STAN BIERNY

I. KAPITAŁ WŁASNY			36.999.427,54
II. FUNDUSZ KONSERWACYJNY . .			51.189,81
III. POŻYCZKI			
Bank Gospodarstwa Krajowego . .			22.918.070,—
IV. DŁUGI HIPOTECZNE			511.515,—
V. AKCEPTY WŁASNE			4.187.610,85
VI. WIERZYCIELE			
1. Min. Spraw Wojskowych . . .		7.546.942,90	
2. a) Przedsiębiorcy	1.134.519,84		
b) Różni	1.257.044,51		
c) Pracownicy	62.408,52	2.453.972,87	10.000.915,77
VII. PRZEDSIĘBIORCY ZA KAUCJE			
a) Gotówka	1.162.024,29		
b) Papiery wart. i inne	1.315.304,35		
c) Gwarancje hipoteczne	707.999,—	3.185.327,64	3.185.327,64
VIII. SUMY PRZECHODNIE			9.134,—
IX. GWARANCJE WYDANE			
Bank Gosp. Krajowego			20.000,—
			77.883.190,61

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

BILANS
ZA IV
z dn. 31 grudnia

STAN CZYNNY

I. KASA I SUMY DO DYSPOZYCJI:			
a) gotowizna w kasie		33.650,70	
b) pozostałość w bankach . . .		1.405.197,78	1.438.848,48
II. NIERUCHOMOŚCI:			
1. Place:			
a) własne	239.829,32		
b) przejęte od M. S. W.	5.947.700,—	6.187.529,32	
2. Domy mieszkalne:			
a) własne	61.174.545,52		
b) przejęte od M. S. W.	7.546.942,90	68.721.488,42	74.909.017,74
III. BUDOWY:			
1. Place:			
a) własne	41.012,36		
b) przejęte od M. S. W.	317.600,—	358.612,36	
2. Budowy własne.		7.770.136,36	8.128.748,72
IV. RUCHOMOŚCI			24.527,05
V. DŁUŻNICY:			
1. Centr. Księg. Min. Skarbu . . .		843.303,22	
2. a) przedsiębiorcy za zaliczki. . .	876.625,77		
b) różni	198.858,80		
c) pracownicy	45.237,70	1.120.722,27	1.964.025,49
VI. WYDATKI PRZYSZŁEGO OKRESU			
Plany, kosztorysy i administracja . .			87.299,61
VII. KAUCJE OTRZYMANE:			
a) papiery wart. i inne		706.559,60	
b) gwarancje hipoteczne		529.059,—	1.235.618,60
			87.788.085,69
VIII. RÓŻNI ZA GWARANCJE:			
Bank Gospodarstwa Krajowego . .			24.890.000,—
			112.678.085,69

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

G Ł Ó W N Y

OKRES

1931 roku

STAN BIERNY

I. KAPITAŁ WŁASNY.			42.445.015,18
II. FUNDUSZ KONSERWACYJNY. .			333.878,26
III. POŻYCZKI:			
a) krótkoterminowe		22.432.000,—	
b) długoterminowe.		495.052,55	22.927.052,55
IV. DŁUGI HIPOTECZNE			5.715,—
V. AKCEPTY WŁASNE			1.958.780,33
VI. WIERZYCIELE:			
1. a) Min. Spr. Wojsk.	1.515.222,74		
b) „ „ „ za przejęte place i budynki	13.812.242,90	15.327.465,64	
2. Bank Gosp. Kraj.		959.410,—	
3. a) przedsiębiorcy	963.161,77		
b) różni	848.911,72		
c) pracownicy	24.736,41	1.836.809,90	18.123.685,54
VII. PRZEDSIĘBIORCY ZA KAUCJE:			
a) gotówka		717.239,57	
b) papiery wart. i inne		706.559,60	
c) gwarancje hipoteczne		529.059,—	1.952.858,17
VIII. SUMY PRZECHODNIE.			41.100,66
			87.788.085,69
IX. GWARANCJE WYDANE:			
Bank Gospodarstwa Krajowego . .			24.890.000,—
			112.678.085,69

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

BILANS
ZA V
z dn. 31 grudnia

STAN CZYNNY

I. KASA I SUMY DO DYSPOZYCJI			
a) gotowizna w kasie		16.503,19	
b) pozostałość w bankach . . .		228.029,42	244.532,61
II. NIERUCHOMOŚCI			
pg. wykazu			84.465.015,44
III. BUDOWY			
pg. wykazu			1.347.726,84
IV. RUCHOMOŚCI			
pg. wykazu			18.242,81
V. DŁUŻNICY			
1. Centr. Księg. Min. Skarbu . . .		1.229.355,11	
2. Min. Spraw Wojskowych . . .		1.228.493,34	
3. a) przedsiębiorcy	233.059,79		
b) różni	214.239,47		
c) pracownicy	16.854,48	464.153,74	2.922.002,19
VI. WYDATKI PRZYSZŁEGO OKRESU			
Plany, kosztorysy i administr.. . .			50.521,37
VII. KAUCJE OTRZYMANE			
a) papiery wart. i inne		678.108,19	
b) gwarancje hipoteczne		472.287,—	1.150.395,19
			90.198.436,45
VIII. RÓŻNI ZA GWARANCJE			
Bank Gospodarstwa Krajowego . .			24.890.000,—
			115.088.436,45

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

G Ł Ó W N Y
OKRES
1932 roku.

STAN BIERNY

I. KAPITAŁ WŁASNY			62.204 941,09
II. FUNDUSZ KONSERWACYJNY . .			497.771,25
III POŻYCZKI			
a) krótkoterminowe		21.264.655,—	
b) długoterminowe		484.000,—	21.748.655,—
IV. DŁUGI HIPOTECZNE			5.715,—
V. AKCEPTY WŁASNE			52.000,—
VI. WIERZYCIELE			
1. a) Min. Spraw Wojskowych . .	1.619.143,19		
b) Sztab Główny	117.181,73	1.736.324,92	
2. Bank Gosp. Krajowego		216.567,09	
3. a) przedsiębiorcy	1.082.018,17		
b) różni	902.555,89		
c) pracownicy	33.085,70	2.017.659,76	3.970.551,77
VII. PRZEDSIĘBIORCY ZA KAUCJE			
a) gotówka		568.407,15	
b) papiery wart. i inne		678.108,19	
c) gwarancje hipoteczne		472.287,—	1.718.802,34
			90.198.436,45
VIII. GWARANCJE WYDANE			
Bank Gospodarstwa Krajowego . .			24.890.000,—
			115.088.436,45

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

BILANS
ZA VI
z dn. 31 grudnia

STAN CZYNNY

I. KASA I SUMY DO DYSPOZYCJI			
a) gotowizna w kasie		24.889,93	
b) pozostałość w bankach		367.429,30	392.319,23
II. PAPIERY %% WŁASNE			96.000,—
III. NIERUCHOMOŚCI			
pg. wykazu			84.679.334,49
IV. BUDOWY			
pg. wykazu			6.333.933,73
V. RUCHOMOŚCI			
pg. wykazu			27.797,85
VI. DŁUŻNICY			
1. a) Centr. Księg. Min. Skarbu .		969.247,33	
b) Min. Spraw Wojskowych . .		690.925,45	
2. Różni za roboty zleceniowe . .		404.076,02	
3. a) przedsiębiorcy	320.281,80		
b) różni	265.899,58		
c) pracownicy	33.784,16	619.965,54	2.684.214,34
VII. WYDATKI PRZYSZŁEGO OKRESU			
plany, kosztorysy i administr. . . .			17.883,32
VIII. KAUCJE PRZYJĘTE			
a) papiery wart. i inne		832.938,97	
b) gwarancje hipoteczne . . .		542.287,—	1.375.225,97
			95.606.708,93
IX. RÓŻNI ZA GWARANCJE			
Bank Gospodarstwa Krajowego . .			23.390.000,—
			118.996.708,93

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

G Ł Ó W N Y

OKRES

1933 roku

STAN BIERNY

I. KAPITAŁ WŁASNY			69.461.170,—
II. FUNDUSZ KONSERWACYJNY . .			477.401,77
III. POŻYCZKI			
a) krótkoterminowe		18.500.000,—	
b) długoterminowe		475.288,—	18.975.288,—
IV. DŁUGI HIPOTECZNE			2.857,50
V. WIERZYCIELE			
1. Min. Spraw Wojskowych . . .		1.929.254,46	
2. Bank Gosp. Krajowego		192.435,—	
3. a) przedsiębiorcy	1.211.076,02		
b) różni	1.387.060,65		
c) pracownicy	54.478,35	2.652.615,02	4.774.304,48
VI. PRZEDSIĘBIORCY ZA KAUCJE			
a) gotówka		540.461,21	
b) papiery wart. i inne		832.938,97	
c) gwarancje hipoteczne		542.287,—	1.915.687,18
			95.606.708,93
VII. GWARANCJE WYDANE			
Bank Gospodarstwa Krajowego . .			23.390.000,—
			118.996.708,93

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WYKAZ NIERUCHOMOŚCI FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO

NIERUCHOMOŚCI

1.	Baranowicze, 4 domy (1 of., 3 pdf.)	1.014.993,85
2.	Biała Podlaska, 4 domy (2 of., 2 pdf.)	1.701.249,74
3.	Białystok, dom oficerski	673.687,38
4.	Bielsk Ciesz., dom oficerski	1.031.179,66
5.	„ „ „ podoficerski	630.515,83
6.	Brodnica, dom oficerski	349.003,99
7.	Brześć n/B., 4 domy (1 of., 3 pdf.)	1.255.140,30
8.	„ „ 6 domów b. Spółdz. Ofic.	615.622,11
9.	Brzeżany, dom oficerski	357.750,73
10.	Bydgoszcz, 2 domy (of. i pdf.)	788.921,72
11.	„ dom of. ul. Północna	313.553,95
12.	Chełm Lub., 3 domy (1 of., 2 pdf.)	1.656.430,47
13.	Częstochowa, Pawilon Oficerski	2.819.213,71
14.	„ dom pdf. na Zaciszu	295.835,26
15.	„ „ „ na Zawadach	298.189,67
16.	Dęblin, 5 domów oficerskich	561.062,18
17.	„ 2 domy podoficerskie	923.134,70
18.	Dubno, 2 domy (of. i pdf.)	992.456,70
19.	Gdynia, 6 domów (3 of. 2 pdf. i dom d-cy) . . .	2.624.231,39
20.	Grajewo, dom podoficerski	303.017,25
21.	Grodno, 2 domy podoficerskie	950.615,73
22.	„ 5 domów na Foluszu (3 of. i 2 pdf.) . . .	539.050,34
23.	„ 9 „ b. Spółdz. Ofic.	1.085.936,30
24.	Helenów, 6 domów (4 of., 2 pdf.)	1.494.319,72
25.	Inowrocław, dom of. 12-rodz.	445.121,65
26.	„ dom of. 6-rodz. . . . . ,	251.785,78
27.	Jabłonna, dom podoficerski.	334.261,78
28.	Jarosław, 2 domy (of. i pdf.)	557.870,53
29.	Kalisz, dom oficerski	321.942,53
30.	Katowice, dom podoficerski	527.359,30

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

31.	Kielce, 4 domy (2 of. i 2 pdf.)	639.278,68
32.	Kobryń, dom oficerski	418.599,86
33.	Kowel, 2 domy (of. i pdf.)	753.161,11
34.	Kraków, domy ofic. ul. Lubelska	3.061.675,93
35.	„ 2 domy pdf. Rakowice	576.083,12
36.	„ dom d-cy pułku Rakowice	102.397,27
37.	Krasne, 3 domy (2 of. i 1 pdf.)	693.629,90
38.	Kutno, 2 domy (of. i pdf.)	804.586,74
39.	Lida, dom oficerski	291.391,26
40.	Lublin, dom pdf. Al. Racławickie	424.287,87
41.	„ dom of. Al. Zgody	1.060.753,44
42.	„ 4 domy oficerskie	559.246,19
43.	„ dom pdf. teren 8 pp. Leg.	458.795,74
44.	Lwów, dom of. ul. Gródecka	1.391.269,23
45.	„ „ „ ul. Jabłonowskich	2.042.179,27
46.	„ „ pdf. ul. Świętokrzyska	1.157.475,20
47.	Łódź, dom of. ul. Wierzbowa	992.976,67
48.	„ „ „ ul. Ś-go Jerzego	2.712.493,97
49.	Nowa Wilejka, 4 domy (2 of. 2 pdf.)	1.320.277,95
50.	Ostrów Maz., dom oficerski	85.503,80
51.	Pińsk, 3 domy oficerskie	398.640,90
52.	Piotrków, dom podoficerski	306.610,06
53.	Płock, 2 domy (of. i pdf.)	604.339,33
54.	Poznań, Kasyno Oficerskie	199.042,—
55.	„ dom d-cy 15 p. uł.	150.43499
56.	„ „ of. ul. Koszarowa	975.596,22
57.	„ „ pdf. na Ławicy	618.157,10
58.	Prużana, dom oficerski	402.664,02
59.	Przemyśl, dom podoficerski	373.106,75
60.	„ „ oficerski	554.011,84
61.	Puławy, 2 domy (of. i pdf.)	809.810,21
62.	Radom, 3 domy (1 of., 2 pdf.)	1.120.419,01
63.	Rembertów, 3 domy podoficerskie	762.402,14
64.	Równe, 3 domy (1 of., 2 pdf.)	1.089.736,57
65.	Sambor, 4 domy (2 of., 2 pdf.)	552.594,76

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

66.	Sandomierz. dom of. 6-rodz.	286.815,61
67.	„ „ „ 12-rodz.	390.279,98
68.	Siedlce, dom oficerski	927.785,17
69.	Skierniewice, 2 domy podoficerskie	708.529,60
70.	Sknilów, 2 domy (of. i pdf.)	1.240.655,03
71.	Stanisławów, dom of. przy 6 d. a. k.	244.249,19
72.	„ 2 domy (of. i pdf.)	716.311,24
73.	Staszów, dom oficerski	631.993,88
74.	Suwałki, dom podoficerski	274.523,34
75.	Tarnopol, dom oficerski	407.872,81
76.	„ „ podoficerski	462.385,49
77.	Toruń, dom pdf. 4 p. lot.	293.880,52
78.	„ „ of. ul. Jagiellońska	478.537,05
79.	„ „ pdf. Podgórz	532.406,69
80.	Trembowla, 2 domy (of. i pdf.)	168.851,47
81.	„ „Rotmistrzówka"	63.707,86
82.	Warszawa, dom of. ul. Czerniakowska	719.983,49
83.	„ „ „ ul. Kozielska . . . -	753.206,34
84.	„ 2 domy (of. i pdf.) ul. 11 Listopada . .	1.275.311,26
85.	„ dom of. ul. Myśliwiecka	1.167.205,96
86.	„ 12 domów pdf. ul. Targowa	2.676.413,16
87.	„ dom of. ul. Nalewki 4	1.286.704,94
88.	„ „ „ ul. Koszykowa 79	2.655.221,10
89.	„ 3 domy na Okęciu	895.342,47
90.	„ dom of. ul. Ratuszowa	1.989.451,51
91.	„ „ pdf. ul. Ułańska	1.049.822,97
92.	„ „ of. ul. Wiśniowa	1.397.706,64
93.	„ plac ul. 29 Listopada	260.000,—
94.	„ „ ul. Krak. Przedmieście 11	710.000,—
95.	Wilno, dom of. ul. Wileńska	1.451.422,24
96.	„ 5 domów (1 of., 4 pdf.)	2.214.243,16
97.	Włodawa, dom oficerski	427.777,76
98.	Włodzimierz Woł., 2 domy podoficerskie	829.253,89
99.	Złoczów, 2 domy (of. i pdf.)	914.399,32
	Razem . . . zł.	84.679.334,49

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

BUDOWY

1)	Bydgoszcz, koszty związane z przejęciem placu od Magistratu		597,36
2)	Brześć n/B., bud. 2 domów pdf.		17.761,79
3)	Toruń, bud. domu, pl. Św. Katarzyny . .	4.536,92	
	plac . .	32.600,—	37.136,92
4)	Warszawa, bud. 2 domów na Okęciu		1.266.436,19
5)	„ bud. domu, ul. Krak. Przedm. 11		993.479,65
6)	„ „ „ ul. Topolowa		1.805.119,29
7)	„ roboty ziemne, Cytadela		83.262,49
8)	„ bud. 2 domów pdf., ul. Krajewskiego 6. . .		374.745,79
9)	„ „ domu of., ul. Krajewskiego 8		332.948,22
10)	„ „ „ pdf., ul. Krajewskiego 2. . . .		274.550,16
11)	„ „ „ of., ul. Nowowiejska/Sucha . .		322.654,01
12)	„ „ „ pdf., ul. Puławska		697.398,15
13)	Wilno, bud. domu of., ul. Cicha		127.843,71
	Razem . .	zł.	6.333.933,73

Fot. J. Buthak

Płaskorzeźba tympanonu domu oficerskiego w Wilnie.
Art.-rzeźbiarz Antoni Miszewski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

ZASADY ADMINISTROWANIA NIERUCHOMOŚCIAMI F. K. W.

Nowowybudowany dom F. K. W. zostaje oddany Komendzie Garnizonu, która zapomocą imiennych rozkazów przydziela osobne kwatery osobom uprawnionym (oficerom, chorążym, żonatym podoficerom zawodowym, osobom cywilnym pracującym w wojsku na stanowisku etatowem). Osobom jednak, posiadającym w miejscu stałego pobytu własne mieszkania w domach własnych lub w domach spółdzielczych, wzniesionych przy pomocy finansowej Skarbu Państwa, względnie posiadającym mieszkania podlegające przepisom ustawy o ochronie lokatorów, osobnych kwater stałych dostarczać nie wolno.

Od daty zajęcia kwatery, oznaczonej w nakazie zajęcia kwatery (ze względów służbowych — od daty faktycznego objęcia kwatery), powstaje obowiązek płacenia należności czynszowej.

Należności czynszowe ustalają garnizonowe komisje czynszowe w składzie: zarządca budynku F. K. W., wyznaczony przez Komendanta Garnizonu w porozumieniu z Dyrekcją F. K. W., i dwóch oficerów młodszych, wyznaczonych przez Komendanta Garnizonu.

Opłacie podlega tylko powierzchnia użytkowa podłogi pokoi mieszkalnych, pokoi dla służby i hallu (za korytarze, werandy, łazienki, kuchnie, śpiżarnie, alkowy nie uiszcza się żadnych opłat). Do powierzchni użytkowej podłogi nie wlicza się powierzchni zajmowanych przez piece, filary i t. p., oraz wnęk przydrzwiowych w murze, a dolicza się powierzchnię podłogi we wnękach przyokiennych.

Wysokość opłaty czynszowej ustala garnizonowa komisja czynszowa w ten sposób, że mnoży ogólną powierzchnię użytkową podłogi wszystkich pokoi mieszkalnych, pokoi dla służby i hallu przez zasadniczą opłatę roczną od m^2 powierzchni użytkowej podłogi, a iloczyn w ten sposób powstały dzieli się przez 12; ten iloraz daje wysokość zasadniczej opłaty miesięcznej za kwaterę. Jeżeli kwatera jest zwolniona od podatku od lokali, dolicza się miesięczną opłatę dodatkową po 3 złote od każdego pokoju mieszkalnego, pokoju dla służby i hallu.

Zasadnicza opłata roczna od m^2 powierzchni użytkowej podłogi zależy:

a) od klasy czynszowej (każda miejscowość jest zaliczona do jednej z VIII klas czynszowych, a zasadnicza opłata roczna od m^2 powierzchni użytkowej podłogi wynosi w I klasie czynszowej od 11 do 16 zł., w II od 10 do 14 zł., w III od 10 do 13 zł., w IV od 9 do 12 zł., w V od 8 do 11 zł., w VI od 7 do 10 zł., w VII od 6 do 9 zł., w VIII od 5 do 8 zł.; w każdej zaś klasie wzrasta co 10 % od najniższej do najwyższej, w jedenastu szczeblach).

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

b) od składu kwatery (kwatery dzieli się na: małe i średnie — do 3 pokoi włącznie, większe — ponad 3 pokoje).

c) od położenia kwatery zależnie od tego, czy kwatera jest frontowa, czy oficynowa, czy znajduje się na parterze albo piętrach, od trzeciego włącznie wzwyż, czy też na I lub II piętrze.

d) od wyposażenia kwatery (za kwatery urządzone dostatnio uważa się lokale mieszkalne zaopatrzone w łazienki, przedpokoje, kuchnie i ustępy, posiadające instalacje wodociągowe, kanalizacyjne oraz oświetlenia elektrycznego lub gazowego, a kwatery, znajdujące się na piętrach, od czwartego włącznie wzwyż, ponadto obsługiwane przez dźwig).

e) od położenia budynku (zależnie od tego, czy budynek znajduje się w centrum lub blisko centrum miasta, czy też zdała od centrum miasta).

W ten sposób za frontową kwaterę 3 pokojową lub większą, urządzoną dostatnio w Warszawie w budynku, położonym w centrum lub blisko centrum miasta, na wszystkich kondygnacjach (od czwartego piętra wzwyż obsługiwaną przez dźwig) opłata roczna wynosi 16 zł. od 1 m^2 powierzchni użytkowej podłogi.

Uchwały komisji czynszowej są protokółowane i podlegają zatwierdzeniu przez Okręgowy Urząd Budownictwa.

Odwołania osób zakwaterowanych—bez skutku wstrzymującego — dotyczące wymiaru opłat, jeszcze niezatwierdzonego przez Okręgowy Urząd Budownictwa, Komendant Garnizonu przekazuje garnizonowej komisji czynszowej celem rozpatrzenia podniesionych zarzutów, gdy zaś odwołanie dotyczy wymiaru opłat, już zatwierdzonego przez Okręgowy Urząd Budownictwa, Komendant Garnizonu przesyła je Dowódcy Okręgu Korpusu z prośbą o decyzję.

Jeżeli F. K. W. stwierdzi zbyt niski wymiar opłat, Dyrekcja F.K.W. zwraca się do Kierownika Okręgowego Urzędu Budownictwa z żądaniem ponownego ustalenia tych opłat przez garnizonową komisję czynszową.

Na podstawie uchwał garnizonowej komisji czynszowej zarządca budynku F.K.W. sporządza w 3 egzemplarzach zestawienie należności za osobne kwatery stałe i przesyła jeden egzemplarz bezpośrednio płatnikowi tej jednostki administracyjnej, do której przynależy osoba zakwaterowana, celem potrącenia z uposażenia osoby zakwaterowanej, drugi zaś egzemplarz za pośrednictwem Komendanta Garnizonu — Funduszowi Kwaterunku Wojskowego. Zestawienie to bez zmian jest ważne do 28 lutego następnego roku, jeżeli zaś zajdą zmiany w przydziale osobnej kwatery stałej albo w wysokości opłat, zarządca budynku F.K.W. przesyła w terminie do 15 najbliższego miesiąca uzupełnienie do zestawień płatnikowi właściwej jednostki administracyjnej i Dyrekcji F.K.W.

Na podstawie powyższych zestawień należności płatnicy potrącają zdołu odpowiednie kwoty z uposażenia osób zakwaterowanych i wypłacają je właściwym zarządcom budynków F.K.W.

Koszt konserwacji dźwigów i instalacji centralnego ogrzewania ponosi F.K.W.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

Osoby zakwaterowane na I piętrze i wyżej uiszczają miesięcznie zdołu opłaty za używanie dźwigu osobowego według rzeczywistych kosztów. Procentowe obciążenie osób zakwaterowanych opłatami za używanie dźwigu osobowego (siła popędowa, smar) ustalają garnizonowe komisje czynszowe w stosunku wprost proporcjonalnym do ilości zamieszkałych osób dorosłych, korzystających z dźwigu.

Gospodarkę ogrzewniczą w domach F.K.W., posiadających instalację centralnego ogrzewania, prowadzi zarządca budynku na koszt osób zakwaterowanych w tych domach. Komisja opałowa (w składzie: zarządca budynku jako przedstawiciel F.K.W., jedna z osób zakwaterowanych, wyznaczona przez komendanta budynku, przedstawiciel jednostki administracyjnej, w rejonie której znajduje się budynek mieszkalny F.K.W., posiadający instalację centralnego ogrzewania) zasadniczo w miesiącu lutym, na podstawie osobnej instrukcji, określa protokólarnie w przybliżeniu ilość, jakość i wartość pieniężną opału do ogrzewania oraz koszt utrzymania i obsługi centralnego ogrzewania danego budynku na okres ogrzewania. Ustaloną łączną kwotą obciąża się wszystkie osoby zakwaterowane w stosunku wprost proporcjonalnym do ogrzewanej kubatury poszczególnych osobnych kwater stałych. Te proporcjonalnie ustalone kwoty ściąga zarządca budynku F.K.W. z osób zakwaterowanych za pośrednictwem płatników jednostek administracyjnych w 6 równych ratach miesięcznych, w okresie od 1 kwietnia do 1 września włącznie. Ściągnięte a czasowo nie wydatkowane kwoty, przeznaczone na pokrycie kosztów centralnego ogrzewania, zarządca budynku F.K.W. przechowuje w P.K.O. na rachunku czekowym administracji. Po zakończeniu okresu ogrzewania zarządca budynku F.K.W. przeprowadza ostateczne obliczenia i definitywny rozrachunek, a wyrównanie rachunku następuje jednorazowo przy najbliższej wypłacie uposażeń.

Osoby zakwaterowane nie mają prawa podnajmowania tych kwater w całości lub w części osobom trzecim.

Koszt konserwacji budynku, klatek schodowych, korytarzy i innych wspólnych ubikacyj, oraz co cztery lata koszt remontu osobnych kwater stałych pokrywa F.K.W. i w tym celu uskutecznia wszystkie zabiegi, mające doprowadzić kwaterę do stanu pełnej używalności, czystości i świeżości; remont ten nie może jednak nosić cech wykwintu.

Osoby zakwaterowane są obowiązane utrzymywać kwatery w stanie nie gorszym od tego, w jakim je otrzymały, z uwzględnieniem naturalnego zużycia. W tym celu ponoszą lokatorowie koszt: bielenia i malowania ścian i sufitów, szklenia, drobnych napraw pieców, dorabiania brakujących kluczy, zamiany zużytych płyt paleniskowych i rusztów, drobnych napraw instalacji elektrycznej i gazowej, wymiany wyłączników, kontaktów i bezpieczników zużytych, malowania podłóg, okien i drzwi, i innych zabiegów konserwacyjnych, koniecznych w ciągu okresów czteroletnich, dzielących jeden remont zasadniczy wykonywany przez Fundusz od drugiego.

Aby nie zaprowadzić wilgoci, winni lokatorowie dokładnie wietrzyć kwatery, przynajmniej dwa razy dziennie, bez względu na porę roku i temperaturę zewnętrzną, należycie

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

opalać kwatery w porze zimowej, dokładnie wysuszać podłogi po ich umyciu lub zamoczeniu. Po praniu suszenie bielizny w lokalach mieszkalnych jest niedopuszczalne. W budynkach, posiadających specjalne pralnie, pranie bielizny w mieszkaniach jest niedozwolone.

Wszelkie urządzenia i ulepszenia kwatery stałej, nawet wykonane z własnych funduszów lokatora a połączone na stałe z budynkiem, jeżeli ich usunięcie uszkodziłoby w jakikolwiek sposób budynek, — należą do całości budynku wzgl. kwatery i przy opuszczaniu kwatery przez lokatora zabrane być nie mogą.

Lokatorowi nie wolno czynić w kwaterze żadnej zmiany budowlanej (przeróbki) bez pisemnego zezwolenia Dyrekcji F. K. W.

Lokatorowie są odpowiedzialni za wszelkie, przekraczające miarę naturalnego zużycia, uszkodzenia kwater, wynikłe z ich winy lub z winy ich domowników. Uszkodzenia takie winni lokatorowie usunąć na koszt własny, a jeśli tego nie uczynią, zostaną niezbędne naprawy wykonane ze środków F. K.W., a koszt ich należy przypisać do zwrotu głównemu lokatorowi.

W wypadku rozwiązania stosunku służbowego z przyczyn: przeniesienia do innego garnizonu, przeniesienia w stan nieczynny bez prawa do uposażenia lub przeniesienia w stan spoczynku — prawo do korzystania z osobnej kwatery stałej wygasa: a) dla osób samotnych – w przeciągu 30 dni, b) dla osób żonatych nieseparowanych lub separowanych a dzietnych, oraz wdowców dzietnych — w przeciągu 3 miesięcy.

Lokator winien zgłosić na piśmie zarządcy budynku zamiar zwolnienia kwatery przynajmniej na 2 tygodnie przed terminem jej opuszczenia.

Zarząd całym budynkiem i znajdującemi się w nim osobnemi kwaterami stałemi sprawuje zarządca budynku F. K. W., wyznaczony przez Komendę Garnizonu w porozumieniu z dyr. F. K. W. On pokrywa z otrzymanych od płatników wpływów wydatki związane z administracją budynku: opłaca dozorcę, składki Ubezpieczalni, wodę, prąd zużyty do oświetlenia klatek schodowych, korytarza i innych wspólnych ubikacyj, roboty kominiarskie i asenizacyjne, konserwacyjne etc, prowadzi książkę kasową i kontową, przesyła co miesiąc do dyrekcji F. K. W. sprawozdania z gospodarki pieniężnej za miesiąc ubiegły i dołącza do nich oryginalne dowody kasowe, prowadzi meldunki, nadzoruje czynności dozorcy, wykonuje nadzór nad stanem budynku mieszkalnego, prowadzi gospodarkę ogrzewniczą w budynkach posiadających instalację centralnego ogrzewania, sporządza preliminarz dochodów i układa program robót konserwacyjnych, zestawia preliminarz rocznych wydatków, prowadzi dziennik robót i wykaz ich kosztu i wykonuje inne zlecenia F. K. W. w zakresie zarządu nieruchomości.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

ZARZĄDCA BUDYNKU F. K. W.
PRZY UL. TOPOLOWEJ 17

(wzór)

SPRAWOZDANIE DLA F. K. W.

Wpływy

za miesiąc od 17 marca

Nr. porządk. poz.	OBJAŚNIENIE	WPŁYWY Preliminowano Zł.	gr.	Osiągnięto Zł.	gr.
1	Pozostałość kasowa z dnia 17 marca 1934 r.			1214	24
2	Wniesiono opłatę za kwaterę Nr. 5 za m-c luty 1934 r. .			119	52
3	Wniesiono opłatę za kwaterę Nr. 20 za m-c marzec 1934 r. .			117	80
4	Wniesiono opłatę za kwaterę Nr. 91 za m-c marzec 1934 r. .			91	40
5	Wniesiono opłatę za kwaterę Nr. 75 za m-c grudzień 1933 r. i styczeń 1934 r.			176	60
6	Wniesiono opłaty za kwatery Nr. 8, 18, 46, 51, 68, 72, 73, 77, 79, 81, 85, 92, 95 i 96 za m-c marzec 1934 r. . .			1299	31
7	Wniesiono opłaty za kwatery Nr. 11, 29, 65, 74 i kwat. Nr. 29 zaległy (1/2 XII/33 i 1/34)			445	73
8	Wniesiono opłaty za kwatery Nr. 16, 24, 33, 47, 66, 67, 80, 87, 93 (Nr. 24 wpłacił tylko za 1/2 mies. II/34) . .			941	41
9	Wniesiono opłaty za kwatery Nr. 60 i 71 za m-c marzec .			175	77
10	Wniesiono opłaty za kwatery Nr. 6, 39, 40, 42, 54, 61, 63, (Nr. 6 wpłacił tylko za 1/2 mies. marca) , . .			621	89
11	Wniesiono opłatę za kwaterę Nr. 45 za m-c marzec . .			88	32
12	Wniesiono opłaty za kwatery Nr. 1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 12, 14, 17, 19, 21, 23, 28, 31, 34, 35, 36, 38, 44, 48, 50, 52, 57, 59, 62, 64, 75, 78, 82, 88, 89 i 90 za m-c marzec oraz za kwat. Nr. 12 za luty			3399	42
13	Wniesiono opłaty za kwatery Nr. 22, 25, 37, 43, 49, 53, 58 za m-c marzec			702	03
14	Wniesiono opłatę za kwaterę Nr. 76 za czas od 1/XII.—31/III. 1934 r. (4 miesiące)			353	32
15	Wniesiono opłaty za kwatery Nr. 86 i 94 za m-c marzec .			180	23
16	Wniesiono opłaty za kwatery Nr. 26 i 32 za m-c marzec . .			273	10
17	Wniesiono opłatę za kwaterę Nr. 5 za m-c marzec . . .	8403	69	119	52
	RAZEM			10319	61

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

Warszawa, dnia 18.IV. 1934 roku.

Z GOSPODARKI PIENIĘŻNEJ

do 18 kwietnia 1934 roku. **Wydatki**

Nr. porządk. poz.	OBJAŚNIENIE	Zł.	gr.
1	Przelano w P. K. O. na konto Grodz. Izby Skarb. Nr. 38450 jako należność za wodę Dyr. Wod. i Kan. za czas od 26.I. do 21.II. 1934—stan 894 m³.	248	87
2	Kupiono przybory kancel. w/g rachunku	3	80
3	Zapłacono za zrobienie 7-miu kijów do flag	21	—
4	Opłacono r-k za prąd elektr. za czas od 23.II. do 22.III. 1934 r. (255 kilowatgodz.) stan — 1382 kwg. Licznik Nr. 8547057	109	37
5	Opłacono r-k za prąd elektr. za czas od 23.II. do 22.III. 1934 r. (141 kilowatgodz.) stan — 590 kwg. Licznik Nr. 8228391	61	51
6	Wypłacono pensję dozorcy Hejnikowskiemu za m-c marzec w/g umowy po potrąceniu 13.53 zł. na Ubezp. Społ. i Fund. Pracy, oraz 30 zł. jako kaucji	114	47
7	Wypłacono pensję dozorcy Koperowi za m-c marzec w/g umowy po potrąceniu 12.98 zł. na Ubezp. Społ. i Fund. Pracy, oraz 30 zł. jako kaucji	115	02
8	Wypłacono pensję dozorcy Pilichowi za m-c marzec w/g umowy po potrąceniu 13.32 zł. na Ubezp. Społ. i Fund. Pracy, oraz 30 zł. jako kaucji	114	68
9	Opłacono list polecony do płatnika 7 d. a. pl. w Poznaniu w ślad za przeniesionym kpt. Żylberem	—	95
10	Opłacono przesyłkę pocztową pieniędzy wysłanych do F. K. W. (reszta kasowa z 1933 r.: 6.30 zł.)	—	20
11	Opłacono do Ubezp. Społ. i na Fund. Pracy składki dozorców (3-ch) za m-c marzec 1934 r.	39	83
12	Opłacono składki pracodawcy za 3-ch dozorców do Ubezp. Społ. i Fund. Pracy za marzec 1934 r.	36	14
13	Kupiono 2 stemple — wzór na rachunku	6	—
14	Wypłacono pensję zarządcy budynku za m-c styczeń (5% od sumy czynszów 5.611,43 zł.)	280	57
15	Wypłacono pensję zarządcy budynku za m-c luty (5% od sumy czynszów 8.046,10 zł.)	402	30
16	Wypłacono pensję zarządcy budynku za m-c marzec (5% od sumy czynszów 8.712,75 zł.)	435	64
17	Opłacono koszty manipulacyjne w P. K. O. za czas od 12.II. do 15.IV. 1934 r.	21	05
18	Przelano w P. K. O. na konto Dyrekcji F. K. W. Nr. 25426 jako kaucje 3-ch dozorców za m-c luty i marzec (17.IV. 1934)	180	—
19	Przelano w P. K. O. na konto Banku Gosp. Kraj. Nr. 1777 (23.IV. 1934) .	6500	—
20	Opłacono należność listonoszowi za przesyłkę pieniężną wniesioną przez płatnika 1 p. lot.	—	35
21	Opłacono koszty manipulacyjne w P. K. O. w dniu 12.IV. 1934 r. . .	—	65
	Pozostałość kasowa na dzień 18.IV. 1934 r.	1627	21
	RAZEM .	10319	61

45 załączników

ZARZĄDCA BUDYNKU (podpis)

KOMENDANT BUDYNKU

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

Zarządca budynku F.K.W. uiszcza pełną opłatę za zajmowaną kwaterę, a otrzymuje miesięczne procentowe wynagrodzenie, zależne od pełnych faktycznie osiągniętych wpływów czynszowych z wszystkich kwater, znajdujących się pod jego zarządem, według następującej tabeli:

Miesięczne wpływy czynszowe z kwater stałych w domach F. K. W. administrowanych przez zarządcę:	Wynagrodzenie miesięczne zarządcy budynku F.K.W. w % od faktycznie osiągniętych opłat czynszowych	
	W domach posiadających instalacje centralnego ogrzewania	W domach nieposiadających instalacyj centralnego ogrzewania
do 200 zł.	15%	12%
Od 201 zł. „ 500 „	12% (nie niżej 30 zł.)	10% (nie niżej 24 zł)
„ 501 „ „ 1000 „	10% „ „ 60 „	8% „ „ 50 „
„ 1001 „ „ 2000 „	8% „ „ 100 „	6% „ „ 80 „
„ 2001 „ „ 3000 „	6% „ „ 160 „	5% „ „ 120 „
powyżej 3000 „	5% „ „ 180 „	4% „ „ 150 „

W razie wykonywania przez zarządcę budynku F.K.W. na zasadzie pisemnego zlecenia Dyrekcji remontu głównego lub remontu okresowego budynku (przewidzianego co cztery lata), wymagającego specjalnych wiadomości fachowych, Dyrekcja przyznaje zarządcy osobne wynagrodzenie, którego wysokość zależy od rozmiaru i rodzaju zleconych robót.

Na str. 54—55 podajemy jako wzór tabelę gospodarki pieniężnej zarządcy budynku F. K. W. w Warszawie, przy ul. Topolowej Nr. 17.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

rozmieszczenie budynków funduszu kwaterunku wojskowego

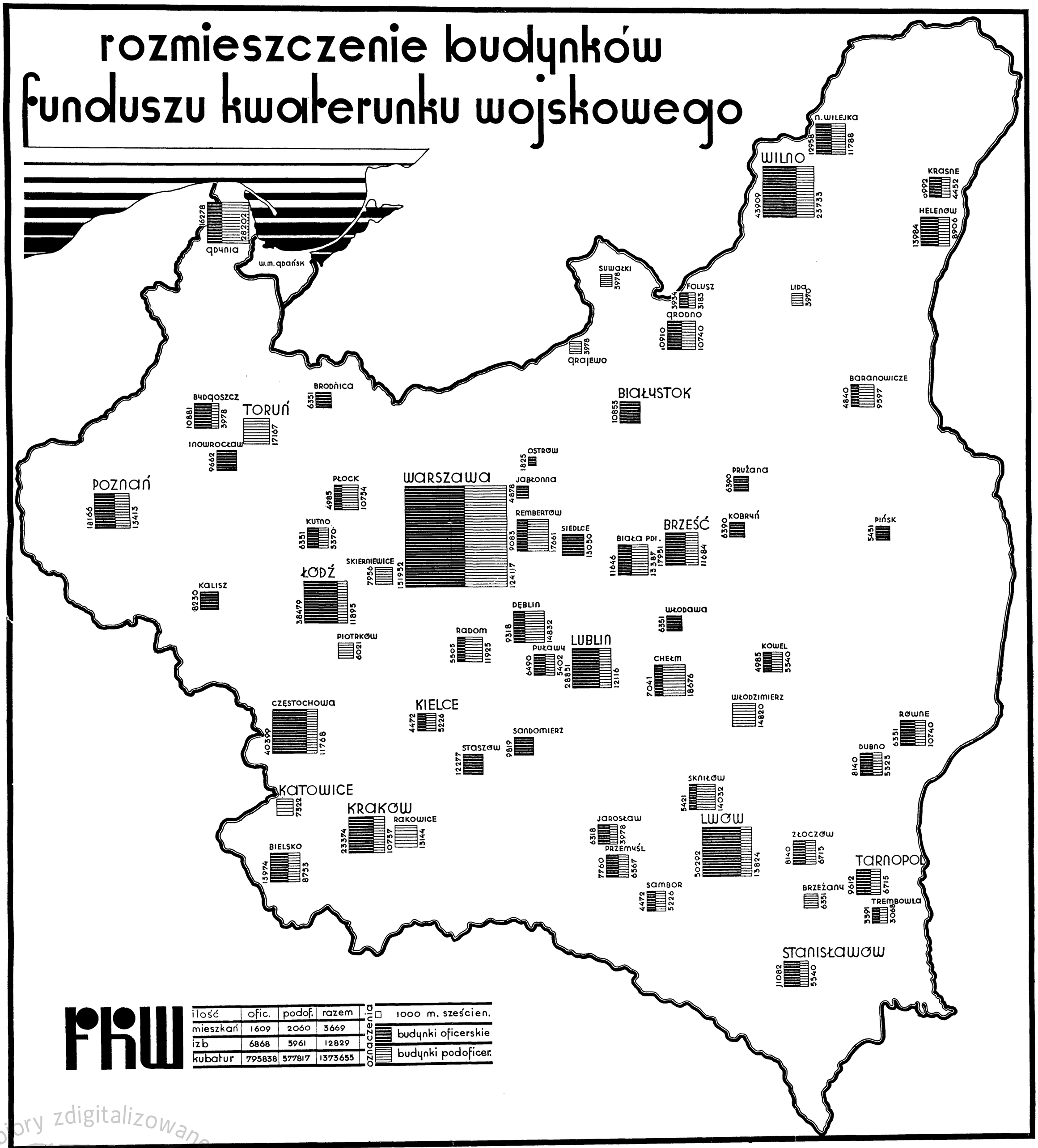

ilość	ofic.	podof.	razem
mieszkań	1609	2060	3669
izb	6868	5961	12829
kubatur	795838	577817	1373655

oznaczenia
- □ 1000 m. sześcien.
- budynki oficerskie
- budynki podoficer.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WYKAZ BUDYNKÓW F. K. W.

ZESTAWIENIE POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTEK BUDYNKÓW, KOSZTÓW, CEN I STOSUNKÓW, WYJAŚNIAJĄCYCH WYZYSKANIE ZABUDOWANEJ PRZESTRZENI

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

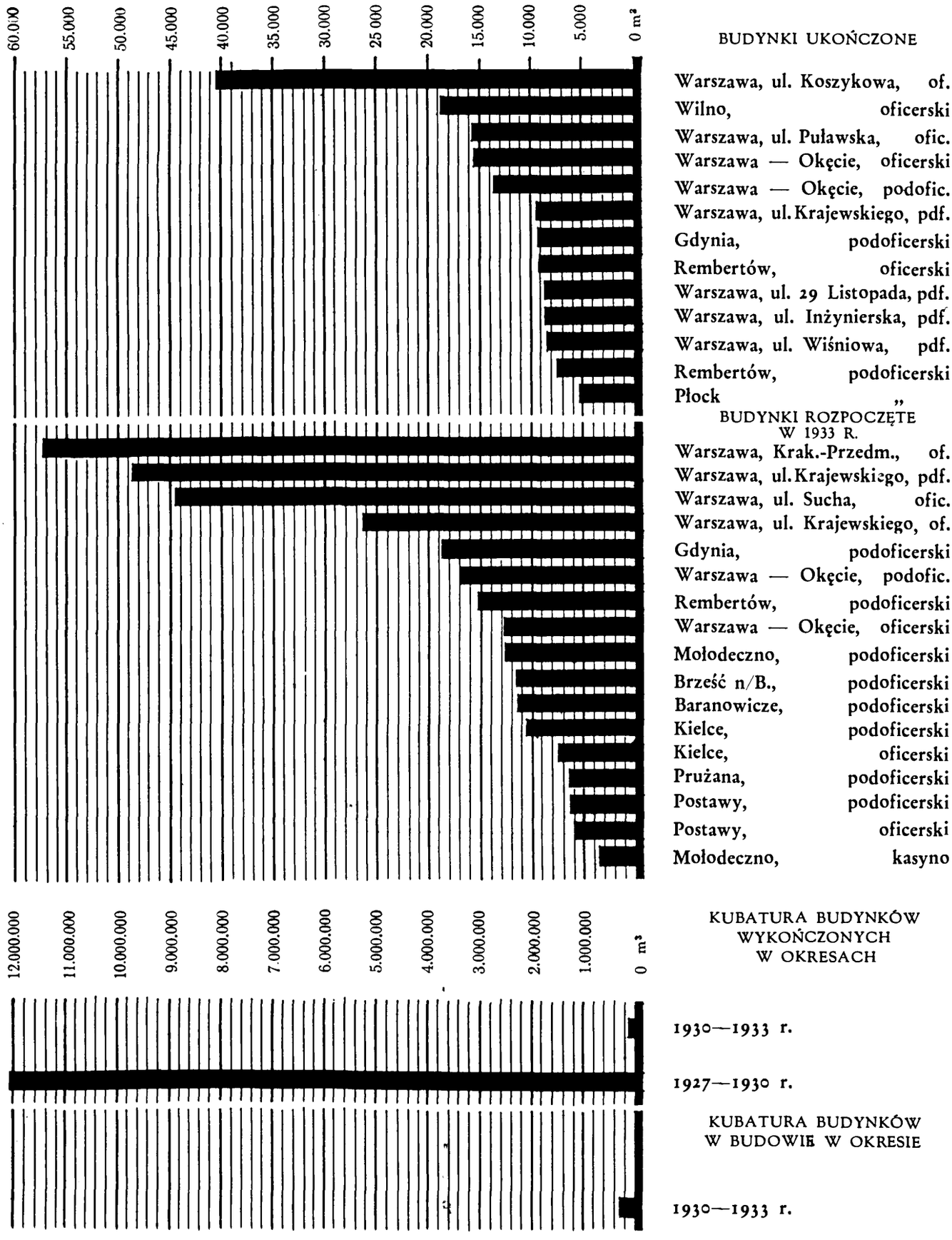

Wykres kubatur budynków F. K. W.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

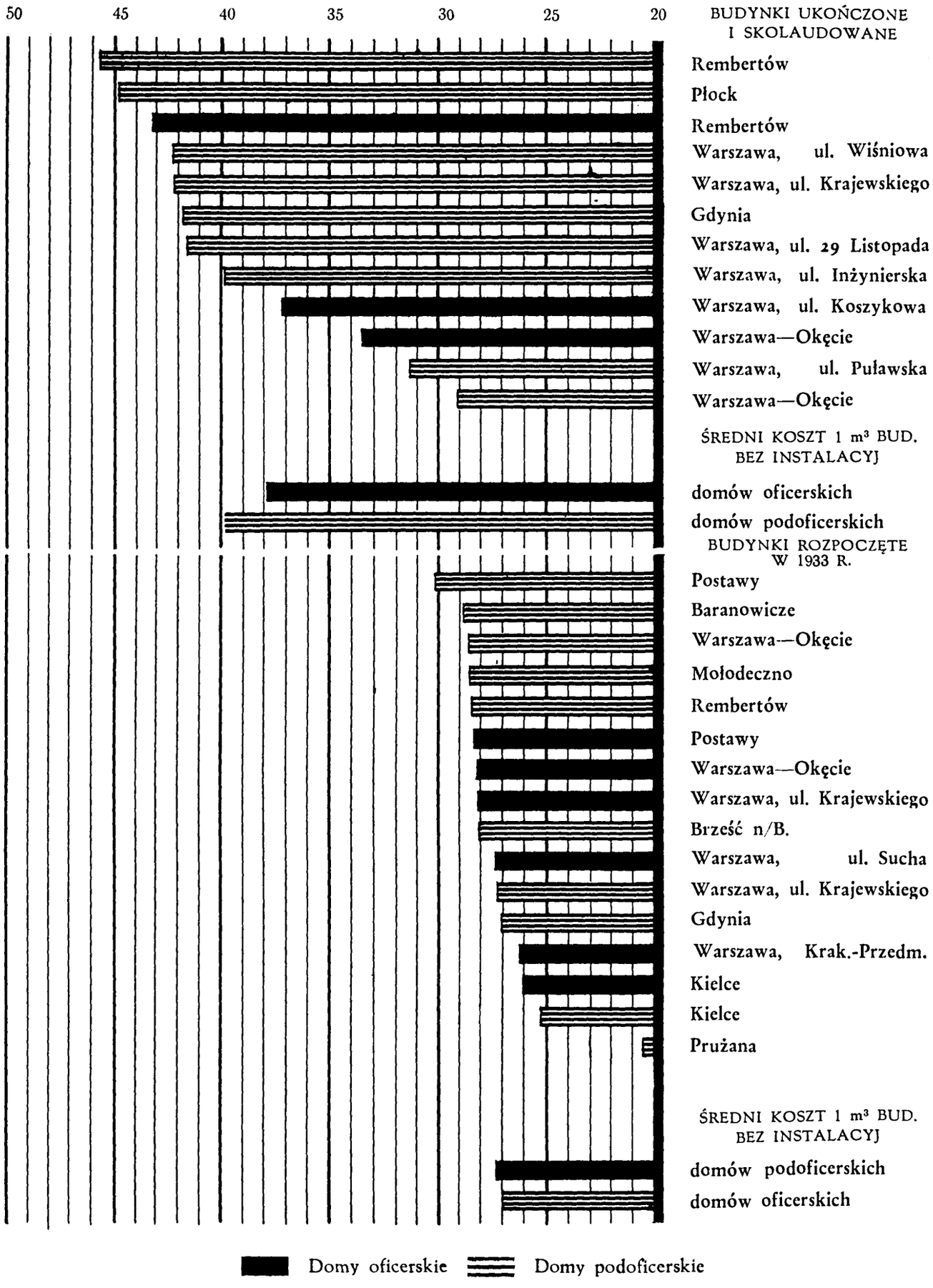

Koszt 1 m³ budynków oficerskich i podoficerskich bez instalacyj.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

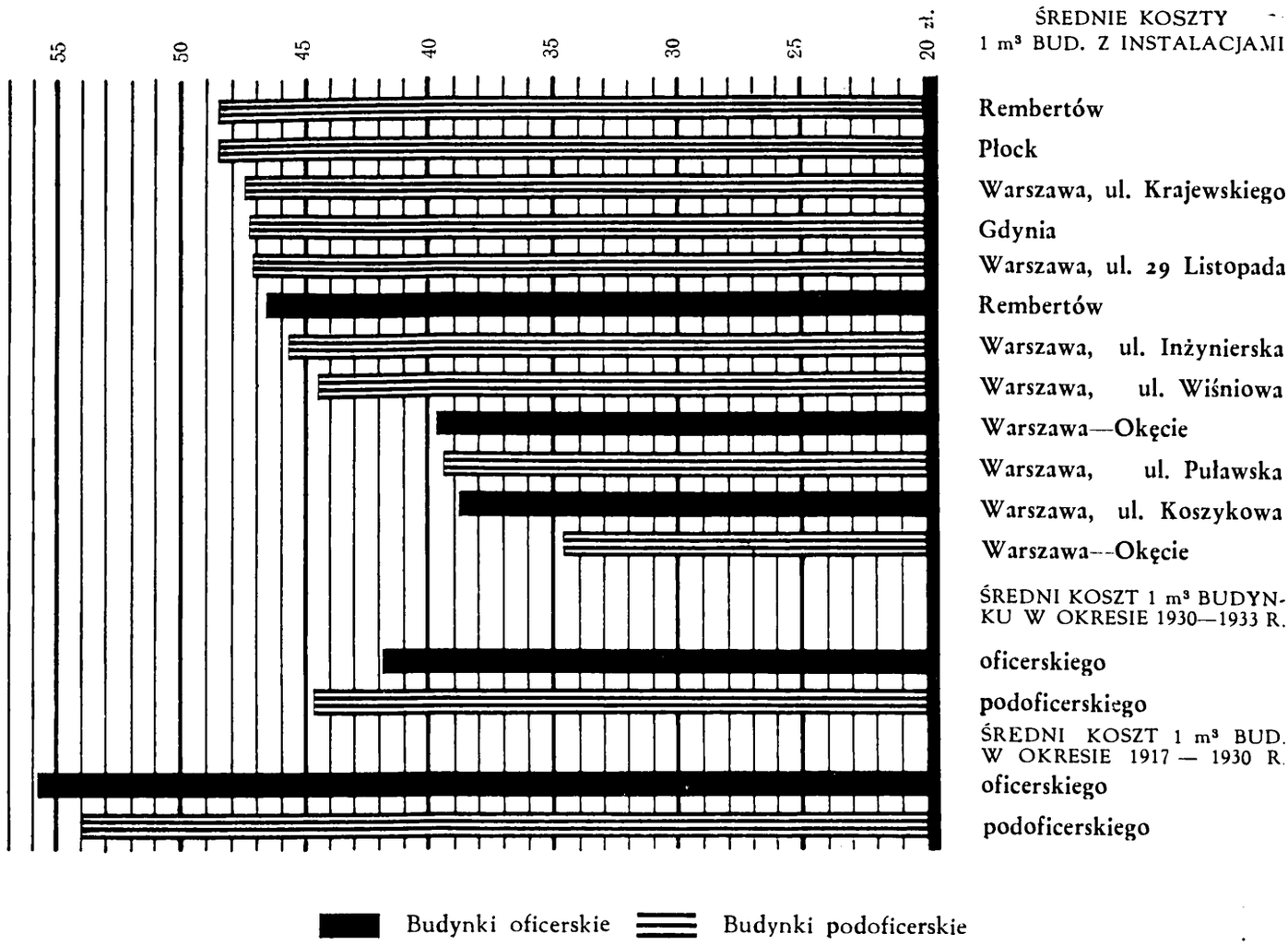

Koszt 1 m³ budynków oficerskich i podoficerskich z instalacjami.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

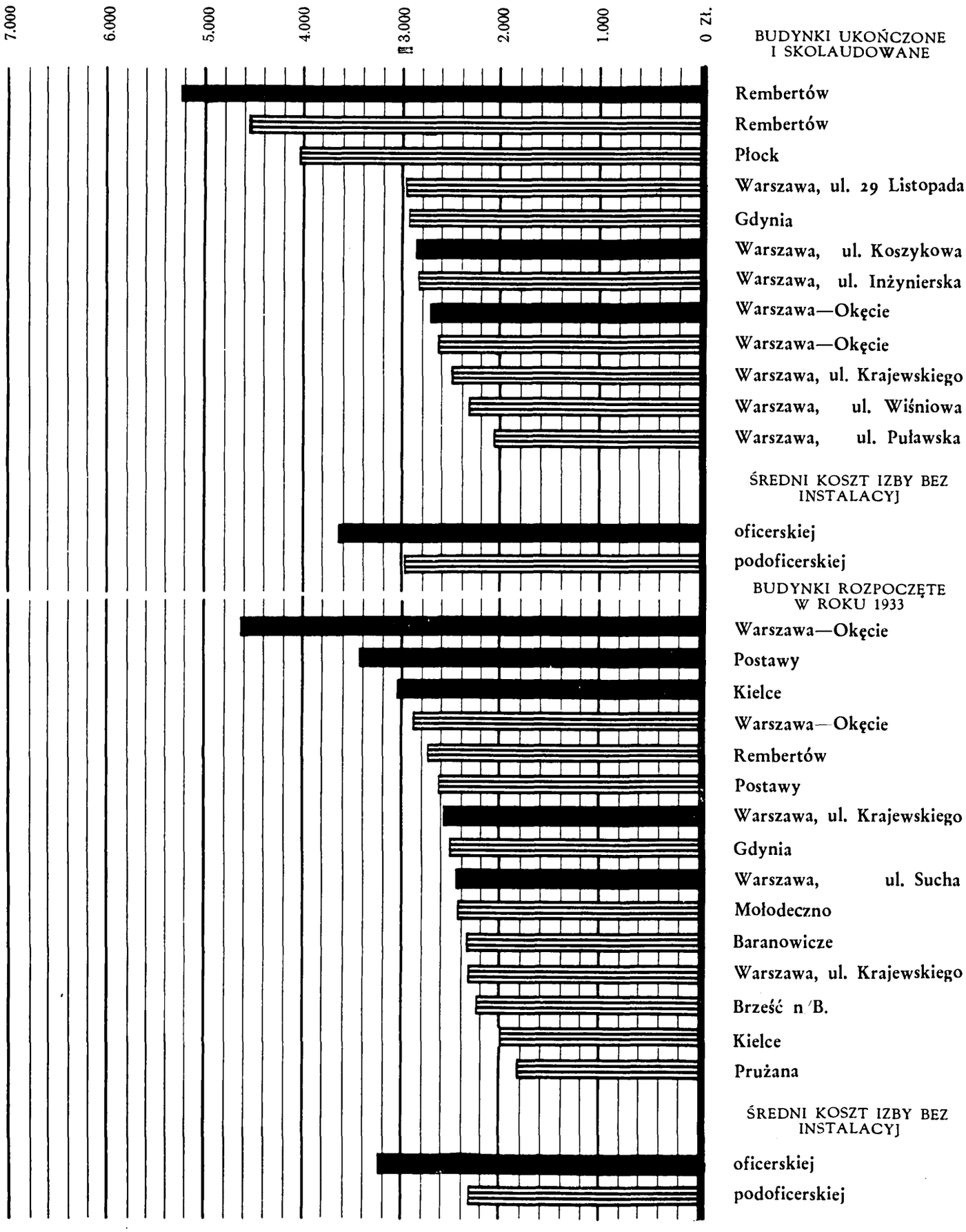

Koszt izby oficerskiej i podoficerskiej bez instalacyj.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

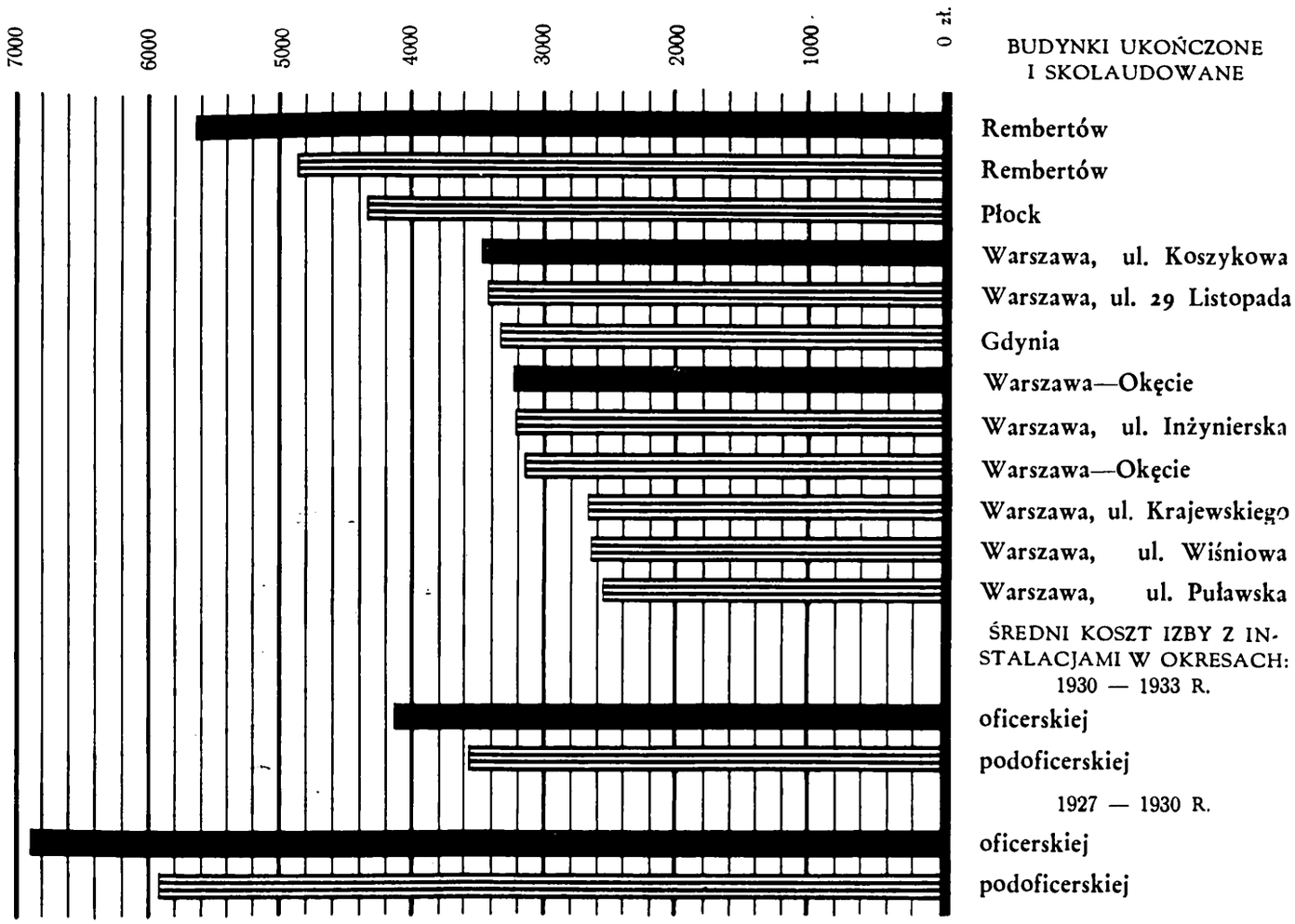

domy oficerskie domy podoficerskie

Koszt izby oficerskiej i podoficerskiej z instalacjami.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

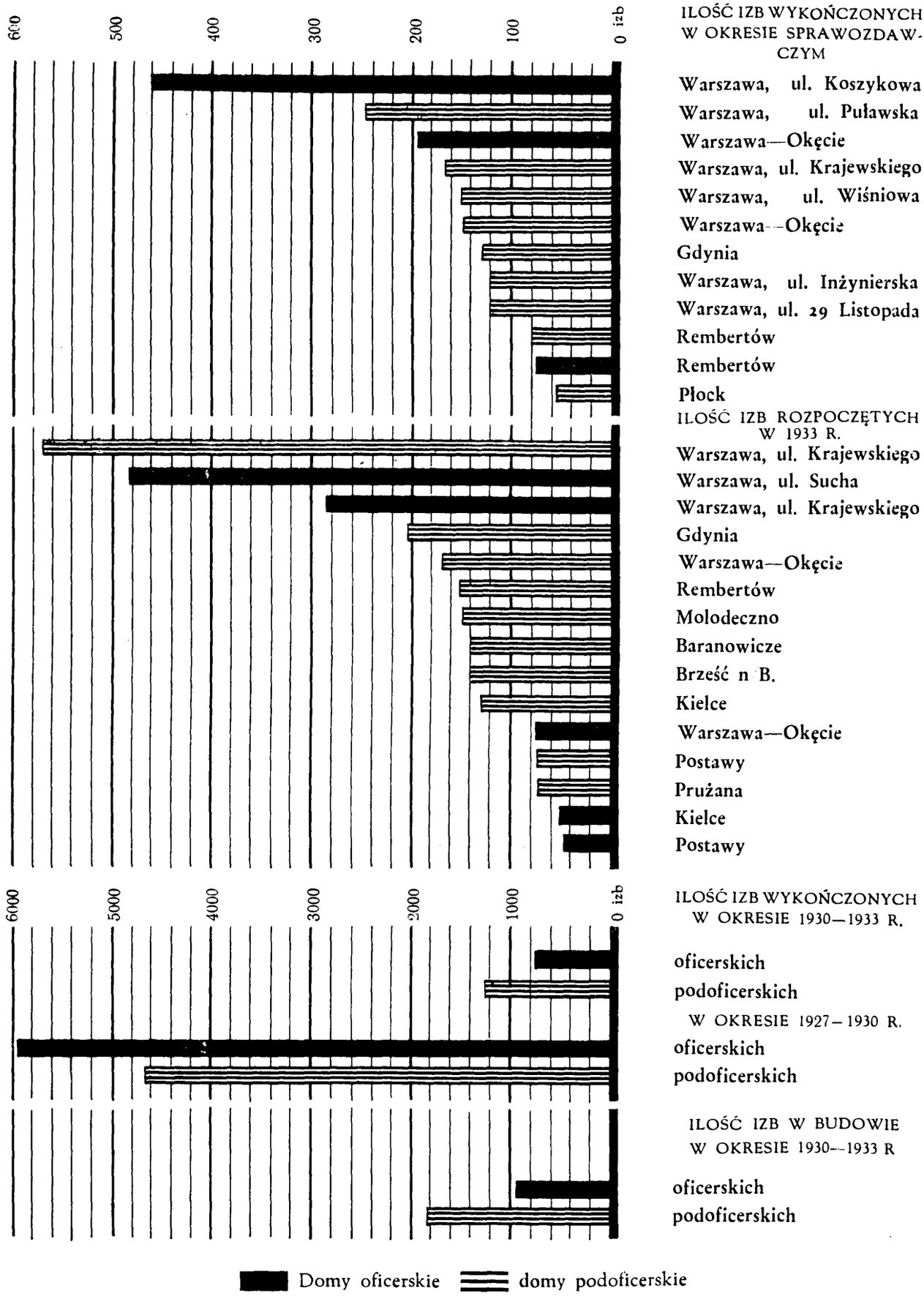

Wykaz ilości izb oficerskich i podoficerskich w budynkach F. K. W.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

ZESTAWIENIE KOSZTÓW INSTALACYJNYCH WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNYCH W POSZCZEGÓLNYCH DOMACH F. K. W.

Domy oficerskie

Miejscowość.	koszt rob. inst. wodoc.— kanal. wewn.	koszt rob. inst. wodoc.— kanal. zewn.	koszt budowy osadników	koszt instalacji gazowej	koszt instalacji centralnego ogrzewania
Warszawa, ul. Koszykowa	112.970	16.160	—	11.730	123.980
Okęcie	49.910	9.600	—	—	—
Rembertów	26.720	3.480	—	—	—

Domy podoficerskie

Miejscowość	koszt rob. inst. wodoc.— kanal. wewn.	koszt rob. inst. wodoc.— kanal. zewn.	koszt budowy osadników	koszt instalacji gazowej	koszt instalacji centralnego ogrzewania
Okęcie	57.788	5.030	—	—	—
Warszawa, ul. Krajewskiego . . .	25.000	28.400	—	7.580	—
Warszawa, ul. 29 Listopada . . .	32.290	11.670	—	10.250	—
Gdynia	16.230	11.700	—	—	—
Rembertów	16.960	2.210	2.950	—	—
Warszawa, ul. Puławska	80.348	12.132	—	14.699	—

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

ZESTAWIENIE KOSZTÓW INSTALACYJNYCH WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNYCH I GAZOWYCH NA JEDNO MIESZKANIE

Oficerskie

Miejscowość	koszt rob. inst. wodoc.— kanal. wewn.	koszt rob. inst. wodoc.— kanal. zewn.	koszt budowy osadników	koszt instalacji gazowej	koszt instalacji centralnego ogrzewania
Warszawa, ul. Koszykowa. . . .	1.227,93	175,65	—	127,50	1.347,80
Okęcie	1.247,75	240,00	—	—	—
Rembertów	1.484,44	193,33	—	—	—

Podoficerskie

Miejscowość	koszt rob. inst. wodoc.— kanal. wewn.	koszt rob. inst. wodoc.— kanal. zewn.	koszt budowy osadników	koszt instalacji gazowej	koszt instalacji centralnego ogrzewania
Okęcie	1.203,91	104,79	—	—	—
Warszawa, ul. Krajewskiego . . .	500,00	568,00	—	151,60	—
Warszawa, ul. 29 Listopada . . .	597,96	216,11	—	189,81	—
Gdynia	324,60	234.00	—	—	—
Rembertów	706,66	92,08	737,50	—	—
Warszawa, ul. Puławska	1.004,35	151,62	—	183,75	—

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

ŚREDNIE KOSZTY POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTEK INSTALACYJNYCH W DOMACH F. K. W.

Średni koszt skanalizowania 1 mieszkania oficerskiego wynosi 1.523,03 zł.
Średni koszt skanalizowania 1 mieszkania podoficerskiego wynosi 979,60 zł. [1]).
Średni koszt urządzeń dla jednego mieszkania oficerskiego

kąpielowego	636,53 zł.
zlewowego	80,02 zł.
klozetowego	76,73 zł.
wodociągowego	340,60 zł.

Średni koszt urządzeń dla jednego mieszkania podoficerskiego

kąpielowego	308,17 zł.
zlewowego	40,69 zł.
klozetowego	91,65 zł.
wodociągowego.	134,15 zł.

Średni koszt urządzenia osadnika dla 1 budynku na prowincji wynosi 737,50 zł.
Średni koszt instalacji dla mieszkania oficerskiego wynosi 265,17 zł.
Średni koszt instalacji dla mieszkania podoficerskiego wynosi 176,78 zł.
Średni koszt instalacji centralnego ogrzewania dla 1 mieszkania oficerskiego wynosi 1.280,67 zł.

[1]) Alternatywa.
Średni koszt skanalizowania 1 mieszkania podoficerskiego z wannami wynosi 1231,83 zł.
Średni koszt skanalizowania 1 mieszkania podoficerskiego bez wanien wynosi 809,85 zł.

ŚREDNIE KOSZTY 1 PUNKTU ŚWIETLNEGO I 1 PUNKTU DZWONKOWEGO W DOMACH F. K. W.

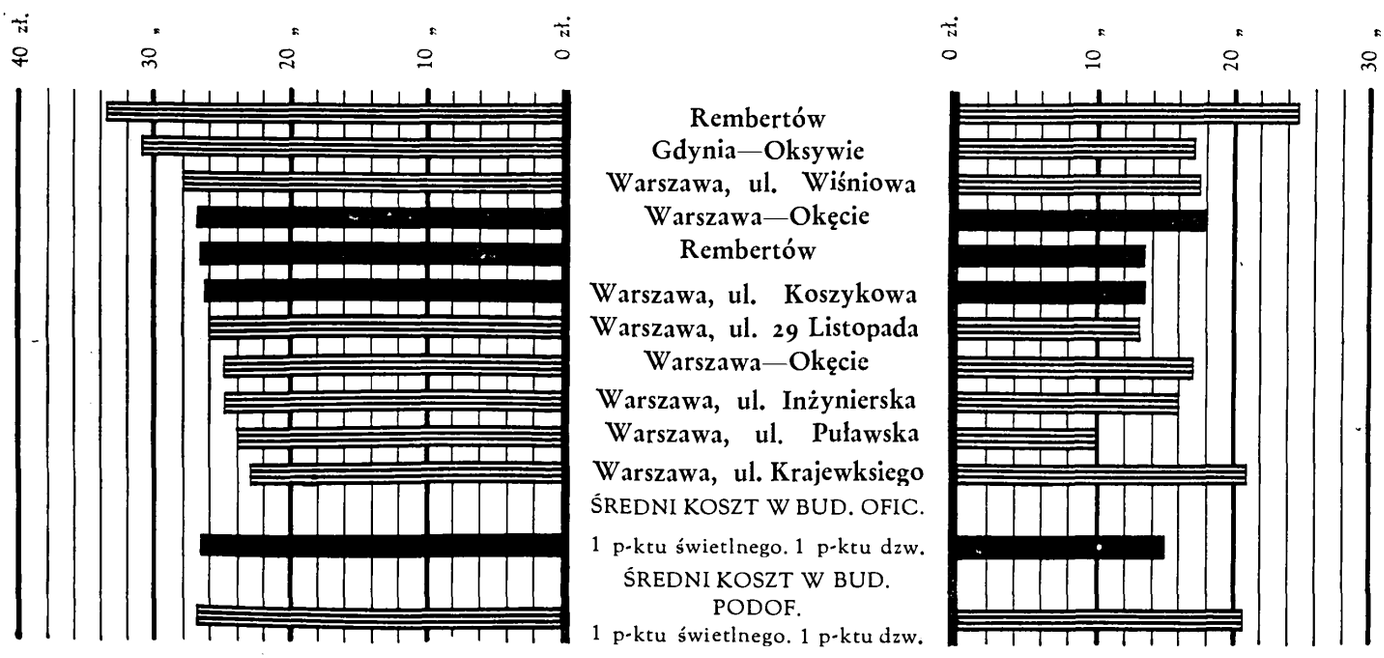

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

TABLICA WYKONANYCH I BĘDĄCYCH W BUDOWIE DOMÓW

I. Budynki ukończone w okresie sprawozdawczym

Miejscowość	Ilość bud.		Ilość mieszkań		Ilość izb	
	of.	pdf.	of.	pdf.	of.	pdf.
Płock	—	3	—	18	—	58
Rembertów	4	3	18	24	75	76
Warszawa, ul. 29 Listopada	—	3	—	54	—	124
Warszawa, ul. Krajewskiego	—	3	—	50	—	165
Warszawa, ul. Inżynierska	—	3	—	54	—	124
Warszawa, ul. Wiśniowa	—	3	—	46	—	153
Gdynia	—	3	—	50	—	130
Warszawa—Okęcie	5	3	40	48	193	150
Warszawa, ul. Puławska	—	3	—	80	—	246
Warszawa, ul. Koszykowa	7	—	92	—	450	—
Suma	16	27	177	424	718	1226
	43		601		1944	

II. Budynki rozpoczęte w 1933 roku.

Kielce	3	4	11	42	56	130
Postawy	2	3	10	27	48	75
Baranowicze	—	5	—	48	—	140
Brześć	—	5	—	48	—	140
Mołodeczno	1	6	—	54	—	150
Prużana	—	2	—	24	—	74
Rembertów	—	5	—	51	—	158
Gdynia	—	3	—	66	—	203
Okęcie	2	4	62	56	78	172
Warszawa, ul. Krajewskiego	7	17	55	188	285	583
Warszawa, ul. Sucha	9	—	90	—	488	—
Warszawa, ul. Krak. Przedm.	6	—	—	—	—	—
Warszawa, ul. Wawelska	—	1	—	16	—	32
	30	54	228	604	955	1825
	84		832		2780	

Uwaga: w II wykazie *koszt robót budowlanych* podany jest tylko na podstawie zawartych umów. Całkowity koszt K oznacza ostateczne zamknięcie rachunków i przyjęcie budowy.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

F. K. W. I ZESTAWIENIE ICH CEN JEDNOSTKOWYCH

Kubatura		Koszt m³ z instal.		Koszt izby		Data rozpoczęcia budowy	Uwagi
ofic.	podofic.	ofic.	podofic.	ofic.	podofic.		
—	5.214,00	—	48,56	—	4.365,99	17.VII.1930 r.	K.
9.083,00	7.626,00	46,52	48,59	5.635,10	4.875,38	10.VII.1931 r.	K.
—	8.794,00	—	47,27	—	3.352,74	12.X.1931 r.	K.
—	9.338,00	—	47,35	—	2.679,91	12.X.1931 r.	K.
—	8.794,00	—	45,45	—	3.215,87	16.X.1931 r.	K.
—	8.592,00	—	47,28	—	2.655,84	16.X.1931 r.	K.
—	9.117,00	—	47,33	—	3.319,90	24.X.1931 r.	K.
15.686,00	13.520,00	40,00	34,68	3.220,89	3.126,41	4—20.V.1931 r.	K.
—	15.887,00	—	39,67	—	2.562,09	24.V.1932 r.	K.
40.441,00	—	38,39	—	3.495,55	—	3.VIII.1932 r.	
65.210.00	86.881,00						
152.091,00							
7.216,00	10.348,00	26,17	25,20	3.065,14	2.006,00	27.VII.1933 r.	
5.907,00	6.405,00	28,35	30,49	3.411,32	2.604,46	1933 r.	
—	11.580,00	—	28,84	—	2.380,52	1933 r.	
—	11.580,00	—	28,03	—	2.247,31	15.X.1933 r.	
3.514,00	12.811,00	23,90	28,93	—	2.471,14	7.IX.1933 r.	
—	6.491,00	—	20,47	—	1.806,92	7.VII.1933 r.	
—	15.200,00	—	28,45	—	2.736,91	2.VIII.1933 r.	
—	18.821,00	—	27,12	—	2.515,14	15.VII.1933 r.	
12.925,00	17.050,00	28,07	28,85	4.633,53	2.860,19	VIII.1933 r.	
26.130,00	48.592,00	28,05	27,50	2.575,21	2.327,60	27.V/28.VI.1933 r.	
44.307,00	—	27,39	—	2.486,88	—	12.VIII.1933 r.	
57.252,00	—	26,39	—	—	—	6.VII.1933 r.	
—	2.865,13	—	27,92	—	2.499,82	1933 r.	
157.251,00	158.878,00						
316.129,00							

domów otrzymamy po doliczeniu kosztu instalacyj, który wynosi średnio 9,77 %.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

BUDYNEK	Kubatura budynku m³	Powierzchn. zabud. m²	Powierzchn. użytkowa m²	Ilość mieszkań	Ilość izb	KOSZT W ZŁOTYCH budynku
PŁOCK — podoficerski proj. arch.: B. Lachert i J. Szanajca .	5.214,11	445,65	932,94	18	58	[1] 233.856,30 19.371,60 253.227,90
REMBERTÓW — oficerski proj. arch. W. Polkowski	9.083,30	738,48	1.609,20	18	75	392.412,— 30.222,60 422.634,60
REMBERTÓW — podoficerski proj. arch. W. Polkowski	7.626,—	620,—	1.298,28	24	76	348.406,73 22.122,23 370.528,96
WARSZAWA, ul. 29 Listopada — podoficerski proj. arch. K. Tołłoczko	8.794,—	536,43	1.723,08	54	124	366.900,23 48.840,16 415.740,39
WARSZAWA, ul. R. Krajewskiego — podoficerski proj. arch.: R. Gutt i J. Jankowski .	9.338,12	574,30	1.831,69	50	165	394.213,24 47.973,44 442.186,68
WARSZAWA, ul. Inżynierska — podoficerski proj. arch. K. Tołłoczko	8.794,—	536,43	1.723,08	54	124	351.528,22 48.239,94 399.768,16
WARSZAWA, ul. Wiśniowa — podoficerski proj. arch.: R. Gutt i J. Jankowski .	8.592,15	537,45	1.737,06	46	153	363.585,87 42.750,92 406.344,79
GDYNIA — podoficerski proj. arch. K. Tolloczko	9.117,35	536,43	1.891,96	50	130	381.391,42 50.195,04 431.586,46
WARSZAWA-OKĘCIE — oficerski proj. arch. L. Toruń	15.686,91	1.023,75	3.350,64	40	196	526.094,99 95.536,46 621.631,45
WARSZAWA-OKĘCIE — podoficerski, proj. arch. W. Polkowski	13.520,26	883,10	2.260,08	48	150	392.509,47 76.452,86 468.962,33
WARSZAWA, ul. Puławska — podoficerski proj. arch. A. Jawornicki	15.887,79	971,73	3.528,32	80	246	506.457,41 123.815,45 630.272,86
WARSZAWA, ul. Koszykowa—oficerski proj. arch.: R. Gutt i J. Jankowski .	40.441,91	1.822,06	7.832,34	92	459	1.300.000,— 273.000,— 1.573,000,—
Budynki rozpoczęte w 1933 roku						
KIELCE — dom Dowódcy proj. arch. J. Szperling	1.309,14	155,50	223,70	1	9	42.488,47
KIELCE — oficerski proj. arch. J. Szperling	5.907,11	546,21	1.068,22	10	48	147.126,80

1) W rubryce *koszt w złotych budynku* podany jest koszt budowy i koszt instalacyj. Suma — całkowity koszt budowy.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

KOSZTÓW JEDNOSTEK BUDYNKU

KOSZT W ZŁOTYCH					ILOŚĆ JEDNOSTEK				
1 m³	1 m² p. zabud.	1 m² p. użytk.	1 mieszk.	1 izby	muru m³	podłóg m²	tynków m²	stolarszczyzny m²	żelaza kg.
2) 44,85 / 3,71 / 48,56	568,22	271,12	14.068,72	4.365,99	1.540,21	1.027,63	6.763,38	441,68	19.941,59
43,20 / 3,32 / 46,52	572,30	262,64	23.479,70	5.635,10	2.238,34	1.705,26	10.628,00	501,60	64.141,74
45,69 / 2,90 / 48,59	597,63	285,40	15.438,70	4.875,38	2.105,76	1.553,23	9.164,65	498,72	49.660,58
41,72 / 5,55 / 47,27	775,01	241,28	7.698,89	3.352,74	1.917,73	2.215,80	12.683,00	804,40	56.267,21
42,21 / 5,14 / 47,35	769,95	241,48	8.843,73	2.679,91	2.597,00	2.608,00	11.903,43	928,40	71,072,18
39,97 / 5,48 / 45,45	745,23	232,00	7.403,11	3.215,87	1.917,73	2 215,80	12.683,00	804,40	56.267,21
42,31 / 4,97 / 47,28	756,06	234,06	8.833,58	2.655,84	2 384,42	1.998,93	10.593,47	852,50	56.984,—
41,83 / 5,50 / 47,33	804,55	228,12	8.631,73	3 319,90	2 237,18	2.267,73	11.525,65	864,44	61.773,76
33,54 / 6,09 / 39,63	607,23	185,52	15.530,78	3.220,89	3.932,88	3.080,38	18.082,98	1.223,30	—
29,03 / 5,65 / 34,68	531,04	207,50	9.770,04	3.126,41	3 223,92	2.379,74	13.805,44	939,00	—
31,88 / 7,79 / 39,67	648,61	178,63	7.878,41	2.562,09	3.629,81	3.674,74	20.663,92	2.491,69	—
37,14 / 6,75 / 38,89	863,31	200,83	1.709,78	3.427,01	11.329,47	10.532,35	39.074,21	3.447,00	279.344,50
Ceny bez robót wykończeniowych									
32,58	273,23	177,77	42.488,47	4.721,—	332,75	175,97	772,47	100,93	880,—
24,90	269,35	137,75	14.712,68	3.065,14	1.086,93	928,20	3.626,49	589,36	1.792,—

2) W rubryce — *koszt w złotych 1 m³* — podany jest średni koszt m³ budowy bez instalacyj i koszt instalacyj, przypadających na 1 m³ bud.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

Budynki rozpoczęte w 1933 roku

BUDYNEK	Kubatura budynku m³	Powierzchn. zabud. m²	Powierzchn. użytkowa m²	Ilość mieszkań	Ilość izb	KOSZT W ZŁOTYCH budynku
KIELCE — podoficerski proj. arch. H. Walczak	10.348,72	800,54	1.971,72	42	130	260.789,69
POSTAWY — oficerski proj. arch. J. Szperling	5.907,11	546.21	1.068,22	10	48	163.743,50
POSTAWY — podoficerski proj. arch. J. Kukulski	6.405,65	531,28	1.289,26	27	75	195.335,63
BARANOWICZE — podoficerski proj. arch.: J. Kukulski i H. Walczak	11.580,01	931.55	2.255,12	48	140	333.273,47
BRZEŚĆ n/B. — podoficerski proj. arch.: J. Kukulski i H. Walczak	11.580,01	931,55	2.255,12	48	140	314.624,13
MOŁODECZNO — podoficerski proj. arch. J. Kukulski	12.811,30	1.062,56	2.578,52	54	150	370.671,26
PRUŻANA — podoficerski proj. arch. S. Wojciechowski	6.491,54	538,00	1.294,65	24	74	133.712,—
REMBERTÓW — podoficerski proj. arch. J. Żórawski	15.200,—	1.280,33	3.139,33	51	158	432.432,45
GDYNIA — podoficerski proj. arch. J. Dzierżanowski	18.821,46	1.418,92	3.572,40	66	203	510.573,10
WARSZAWA-OKĘCIE — Hotel oficerski proj. arch. L. Toruń	12.925,—	786.50	2.409,69	62	78	361.415,22
WARSZAWA-OKĘCIE — podoficerski proj. arch. W. Wecker	17.050,—	1.045,90	3.314,32	56	172	491.952,12
WARSZAWA, ul. Krajewskiego — oficerski proj. arch. K. Tołłoczko	26.130,32	1.643,87	5.354,88	55	285	733.932,15
WARSZAWA, ul. Krajewskiego — podof. proj. arch. A. Więckowski	17.556,48	1.021,17	3.592,75	78	207	459.841,84
WARSZAWA, ul. Krajewskiego — podof. proj. arch. A. Kapuściński	16.456,82	934,—	3.762,—	60	186	493.502,38
WARSZAWA, ul. Krajewskiego — podof. proj. arch. J. Sosnkowski	14.579,30	793,27	2.543,44	50	190	392.278,45
WARSZAWA, ul. Sucha — oficerski proj. arch. J. Reda	44.307,38	2.124,—	7.196,04	90	488	1.213.596,20
WARSZAWA, ul. Krak. Przedm.—oficerski proj. arch. Cz. Przybylski	57.252,57	2.377,13	10.173,04	—	—	1.530.017,50
WARSZAWA, ul. Wawelska — podoficerski proj. arch. R. Świerczyński	2.865,13	201.77	501,52	16	32	79.994,43

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

KOSZTÓW JEDNOSTEK BUDYNKU

Ceny bez robót wykończeniowych

KOSZT W ZŁOTYCH					ILOŚĆ JEDNOSTEK				
1 m³	1 m² p. zabud.	1 m² p. użytk.	1 mieszk.	1 izby	muru m³	podłóg m²	tynków m²	stolarszczyzny m²	żelaza kg.
25,20	325,98	132,31	6.209,27	2.006,00	2.322,14	1.534,00	12.991,80	825,54	66.003,00
28,35	299,78	152,38	16.374,35	3.411,32	1.086,93	928,20	3.826,49	589,36	1.792,00
30,49	367,66	151,54	7.234,62	2.604,46	1.944,00	1.513,00	6.536,00	451,28	—
28,84	356,68	147,79	6.943,19	2.380,52	3.105,07	2.280,00	13.031,90	864,05	33.001,50
28,03	337,75	139,52	5.958,33	2.247,31	3.105,07	2.280,00	13.031,90	864,05	33.001,50
28,93	348,84	143,78	6.864,27	2.471,14	3.888,00	3.026,00	13.072,00	902,56	—
20,47	248,53	103,33	5.571,33	1.806,92	1.462,00	—	—	1.358,97	—
28,45	337,75	137,75	8.479,06	2.736,91	3.595,13	2.439,00	13.369,64	1.210,99	85.207,46
27,12	359,83	142,93	7.735,95	2.515,14	5.119,20	1.634,00	10.364,00	1.255,81	58.593,00
28,07	459,42	133,42	5.829,27	4.633,63	3.765,50	2.170,00	13.252,00	766,20	1.250,00
28,85	470,36	148,43	8.017,85	2.860,19	3.910,00	27.324,62	6.271,27	1.074,70	—
28,05	446,46	137,08	13.344,21	2.575,21	8.014,94	4.600,85	27.401,16	1.998,74	128.440,05
26,19	450,30	128,01	5.895,40	2.221,46	3.808,10	2.760,00	18.339,55	1.328,68	96.480,79
29,42	528,00	137,11	8.225,00	2.696,73	4.095,60	—	17.103,93	1.381,56	37.275,18
26,90	494,68	154,26	7.257,20	2.064,62	2.726,15	2.125,10	11.979,12	1.009,45	42.359,80
27,39	571,37	168,62	12.346,55	2.486,88	7.211,18	6.889,71	39.074,21	3.561,95	272.967,67
26,70	643,63	150,40	—	—	14.691,45	—	59.450,81	—	770.260,00
27,92	396,46	159,53	4.999,65	2.499,82	554,44	—	—	—	—

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

BUDYNEK	POWIERZCHNIA a zabudow. m²	POWIERZCHNIA b mieszkań w 1 kond.	Stosunek b : a w %	KUBATURA a budynku	KUBATURA b mieszkań	Stosunek b : a w %
PŁOCK — podoficerski proj. arch.: B. Lachert i J. Szanajca .	445,65	310,98	**69,78**	5.214,11	2.612,22	**50,10**
REMBERTÓW — oficerski proj. arch. W. Polkowski	738,48	536,40	**72,63**	9.083,30	4.827,60	**53,14**
REMBERTÓW — podoficerski proj. arch. W. Polkowski	620,—	432,76	**69,8**	7.626,—	3.894,84	**51,07**
WARSZAWA, ul. 29 Listopada — podoficerski proj. arch. K. Tolloczko	536,43	384,48	**71,67**	8.794,—	4.738,47	**53,88**
Warszawa, ul. R. Krajewskiego — podoficerski proj. arch.: R. Gutt i J. Jankowski . .	574,30	414,35	**72,14**	9.338,12	4.925,38	**52,74**
WARSZAWA, ul. Inżynierska — podoficerski proj. arch. K. Tolloczko	536,43	384,48	**71,67**	8.794,—	4.738,47	**53,88**
WARSZAWA, ul. Wiśniowa — podoficerski proj. arch.: R. Gutt i J. Jankowski . .	537,45	386,96	72,—	8.592,15	4.467,92	**52,—**
GDYNIA — podoficerski proj. arch. K. Tolloczko	536,43	385,04	**71,77**	9.117,35	5.234,60	**57,41**
WARSZAWA, OKĘCIE — oficerski proj. arch. L. Toruń	1.023,75	751,14	**73,37**	15.686,91	8.822,70	**56,24**
WARSZAWA — OKĘCIE — podoficerski proj. arch. W. Polkowski	883,10	573,96	**64,99**	13.520,26	6.644,64	**49,17**
WARSZAWA, ul. Puławska — podoficerski proj. arch. A. Jawornicki	971,73	726,40	**74,75**	15.887,79	8.997,21	**56,62**
WARSZAWA, ul. Koszykowa — oficerski proj. arch.: R. Gutt i J. Jankowski . .	1.822,06	1.341,—	**73,59**	40.441,91	21.147,42	**52,29**
Budynki rozpoczęte w 1933 roku						
KIELCE — dom dowódcy proj. arch. J. Szperling	155,50	119,53	**76,86**	1.309,14	671,10	**51,24**
KIELCE — oficerski proj. arch. J. Szperling	546,21	405,04	**74,15**	5.907,11	3.038,55	**51,43**
KIELCE — podoficerski proj. arch. H. Walczak	800,54	574,00	**71,75**	10.348,72	5.232,96	**50,57**
POSTAWY — oficerski proj. arch. J. Szperling	546,21	405,04	**74,15**	5.907,11	3.038,55	**51,43**

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WYKORZYSTANIE PRZESTRZENI W BUDYNKACH F. K. W.

POWIERZCHNIA a zabudow. 1 mieszk.	POWIERZCHNIA b użytk. 1 miesz.	Stosunek b : a w %	Kubatura budynku a	Powierzchnia użyt. bud. b	Stosunek b : a w %	Kubatura budynku a	m³ muru b	Stosunek b : a w %	m³ muru a	Pow. użytk. b	Stosunek b : a w %
68,47	51,83	**75,7**	5.214,11	932,94	**17,89**	5.214,11	1.540,21	**29,53**	1.540,21	932,94	**60,57**
116,39	89,49	**76,88**	9.083,30	1.609,20	**17,71**	9.083,30	2.238,34	**24,64**	2.238,34	1.609,20	**71,89**
a) 76,32 b) 63,83	58,45 49,74	**76,58** **77,92**	7.626,—	1.298,28	**17,02**	7.626,—	2.105,76	**27,61**	2.105,76	1.298,28	**61,65**
a) 40,— b) 63,—	29,12 46,64	**72,80** **74,03**	8.794,—	1.723,08	**19,59**	8.794,—	1.917,73	**21,81**	1.917,73	1.723,08	**89,84**
a) 46,46 b) 45.68 c) 54,62	34,98 33,43 42,91	**75,29** **73,18** **78,56**	9.338,12	1.831,69	**19,61**	9.338,12	2.597,—	**27,81**	2.597,—	1.831,69	**70,53**
a) 40,00 b) 63,00	29,12 46,64	**72,80** **74,03**	8.794,—	1.723,08	**19,59**	8.794,—	1.917,73	**21,81**	1.917,73	1.723,08	**89,84**
a) 46,46 b) 45,68 c) 54,62	34,98 33,43 42,91	**75,29** **73,18** **78,56**	8.592,15	1.737,06	**20,21**	8.592,15	2.384,42	**27,75**	2.384,42	1.737,06	**72,85**
a) 40,00 b) 63,00 c) 47,50	29,12 46,64 41,00	**72,80** **74,03** **86,31**	9.117,35	1.891,96	**20,75**	9.117,35	2.237,18	**24,53**	2.237,18	1.891,96	**84,57**
a) 95,43 b) 120,14	70,54 92,55	**73,92** **77,03**	15.686,91	3.350,64	**21,35**	15.686,91	3.932,88	**25,07**	3.932,88	3.350,64	**85,20**
a) 66,40 b) 60,44	50,96 44,67	**76,74** **73,90**	13.520,26	2.260,08	**16,71**	13.520,26	3.223,92	**23,85**	3.223,92	2.260,08	**70,10**
a) 59,28 b) 54,03	48,00 42,80	**80,97** **79,21**	15.887,79	3.528,32	**22,20**	15.887,79	3.629,81	**22,85**	3.629,81	3.528,32	**97,20**
a) 143,10 b) 112,42	114,82 88,11	**80,23** **78,37**	40.441,91	7.832,34	**19,36**	40.441,91	11.329,47	**28,01**	11.329,47	7.832,34	**69,13**
155,50	223,70	**143,85**	1.309,14	223,70	**17,08**	1.309,14	332,75	**25,42**	332,75	223,70	**67,40**
140,64 116,68	110,35 94,72	**78,45** **81,17**	5.907,11	1.068,22	**18,08**	5.907,11	1.086,93	**18,42**	1.086,93	1.068,22	**98,25**
54,07	42,40	**76,86**	10.348,72	1.971,72	**19,05**	10.348,72	2.322,14	**22,45**	2.322,14	1.971,72	**84,88**
140,64 116,68	110,35 94,72	**78,45** **81,17**	5.907,11	1.068,22	**18,08**	5.907,11	1.086,93	**18,42**	1.086,93	1.068,22	**98,25**

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

BUDYNEK	POWIERZCHNIA a zabudow. m²	POWIERZCHNIA b mieszkań w 1 kond.	Stosunek b : a w %	KUBATURA a budynku	KUBATURA b mieszkań	Stosunek b : a w %
POSTAWY — podoficerski proj. arch. J. Kukulski	531,28	381.60	**71,83**	6.405,65	3.262,68	**50,93**
BARANOWICZE — podoficerski proj. arch. J. Kukulski	531,28	381,60	**71,83**	6.405,65	3.262,68	**50,93**
BARANOWICZE — podoficerski proj. arch. H. Walczak	400,27	287,00	**71,75**	5.174 ,36	2.616,48	**50,57**
BRZEŚĆ n/B. — podoficerski proj. arch. J. Kukulski	531,28	381,60	**71,83**	6.405,65	3.262,68	**50,93**
BRZEŚĆ n/B. — podoficerski proj. arch. H. Walczak	400,27	287,00	**71,75**	5.174,36	2.616,48	**50,57**
MOŁODECZNO — podoficerski proj. arch. J. Kukulski	1.062,56	763,20	**71,83**	12.811,30	6.525,36	**50,93**
PRUŻANA — podoficerski proj. arch. S. Wojciechowski	538,00	399,92	**74,33**	6.491,54	3.419,31	**52,67**
REMBERTÓW — podoficerski proj. arch. J. Żórawski,	1.280,33	994,84	**77,70**	15.200,—	8.953,56	**58,89**
GDYNIA — podoficerski proj. arch. J. Dzierżanowski	1.418,22	1.031,6	**72,74**	18.821,46	9.780,06	**51,90**
WARSZAWA-OKĘCIE—hotel oficerski proj. arch. L. Toruń	786,50	593,53	**76,10**	12.925 .—	5.772,93	**44,71**
WARSZAWA-OKĘCIE — podoficerski proj. arch. W. Wecker	1.045,90	763,14	**73,20**	17.050,—	8.760,84	**51,38**
WARSZAWA, ul. Krajewskiego — oficerski proj. arch. K. Tołłoczko	1.643,87	1.234.10	**75,07**	26.130,32	14.315,56	**54,78**
WARSZAWA, ul. Krajewskiego — podoficerski proj. arch. A. Więckowski	1.021,17	796,79	**78,04**	17.556,48	9.638,76	**54,90**
WARSZAWA, ul. Krajewskiego — podoficerski proj. arch. A. Kapuściński	934,00	674,52	**72,32**	16.456,82	10.117,50	**61,47**
WARSZAWA, ul. Krajewskiego — podoficerski proj. arch. J. Sosnkowski	793,27	567,70	**71,56**	14.579,30	7.937,80	**54,44**
WARSZAWA, ul. Sucha — oficerski proj. arch. J. Reda	2.124.—	1.642,86	**77,35**	44.307,38	23.821,47	**53,75**
WARSZAWA, ul. Krak.-Przedm. — oficerski. proj. arch. Cz. Przybylski	2.377,13	1.675,32	**70,46**	—	—	—
WARSZAWA, ul. Wawelska — podofic., proj. arch. R. Świerczyński	201,77	144,47	**71,80**	2.865,13	1.571,83	**54,83**

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WYKORZYSTANIE PRZESTRZENI W BUDYNKACH F. K. W.

POWIERZCHNIA a zabudow. 1 mieszk.	POWIERZCHNIA b użytk. 1 miesz.	Stosunek b:a w %	Kubatura budynku a	Powierzchnia użyt. bud. b	Stosunek b : a w %	Kubatura budynku a	m³ muru b	Stosunek b : a w %	m³ muru a	Pow. użytk. b	Stosunek b : a w %
62,07 46,57	43,59 36,72	**70,22** **78,51**	6.405,65	1.289,26	**20,11**	6.405,65	1.944,—	**28,78**	1.944,00	1.289,26	**66,30**
62,07 46,57	43,59 36,72	**70,22** **78,51**	6.405,65	1.289,26	**20,11**	6.405,65	1.944,—	**28,78**	1.944,00	1.289,26	**66,30**
54,07	42,40	**76,86**	5.174,36	985,86	**19,05**	5.174,36	1.161,07	**22,45**	1.161,07	985,86	**84,88**
62,07 46,57	43,59 36,72	**70,22** **78,51**	6.405,65	1.289,26	**20,11**	6.405,65	1.944,—	**28,78**	1.944,—	1.289,26	**66,30**
54,07	42,40	**76,86**	5.174,36	985,86	**19,05**	5.174,36	1.161,07	**22,45**	1.161,07	985,86	**84,88**
62,07 46,57	43,59 36,72	**70,22** **78,51**	12.811,30	2.578,52	**20,11**	12.811,30	3.888,—	**28,78**	3.888,—	2.578,52	**66,30**
67,25	49,99	**74,33**	6.491,54	1.294,65	**19,94**	6.491,54	1.462.—	**22,53**	1.462,—	1.294,65	**88,57**
73,06	58,52	**80,90**	15.200,—	3.139,33	**20,65**	15.200,—	3.595,13	**23,65**	3.395,13	3.139,33	**87,31**
67,81	51,58	**76,21**	18.821,46	3.572,40	**18,98**	18.821,46	5.119,20	**27,19**	5.119,20	3.572,40	**69,77**
33,45 16,47	26,20 13,32	**78,44** **81,09**	12.925,00	2.409,69	**18,63**	12.925,00	3.765,50	**29,90**	3.765,50	2.409,69	**65,65**
70,92	54,51	**78,28**	17.050,—	3.314,32	**19,43**	17.050,—	3.910,—	**22,92**	3.910,—	3.314,32	**84,75**
111,73	88.15	**78,88**	26.130,32	5.354,88	**20,48**	26.130,32	8.014,94	**30,67**	8.014,94	5.354,88	**66,81**
61,50 39,20	44,94 30,90	**73,83** **78,83**	17.556,48	3.592,75	**19,08**	17.556,48	3.808,10	**21,68**	3.808,10	3.592,75	**94,36**
73,11	56,21	**76,98**	16.456,82	3.762,—	**22,86**	16.456,82	4.059,60	**24,66**	4.059,60	3.762,—	**92,70**
73,44	56.70	**77,24**	14.579,30	2.543,44	**17,37**	14.579,30	2.726,15	**18,69**	2.726,15	2.543,44	**85,86**
104,69 125,76	82,11 95,37	**77,80** **75,87**	44.307,38	7.196,64	**16,24**	44.307,38	7.211,18	**16,27**	7.211,18	7.196,64	**99,77**
198,06	139,61	**70,50**	57.252,57	10.173,04	**17,76**	57.252,57	14.691,45	**25,66**	14.691,45	10.173,04	**69,25**
41,34	31,39	**75,90**	2.685,13	501,52	**17,48**	2.865,13	554,44	**19,37**	554,44	501,52	**90,61**

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

WYSZCZEGÓLNIENIE	jednostek	Płock, dom podofic. 1930—1931 f. „Sektor"	Rembertów, dom oficerski 1931—1932 f. „Filanowicz i Suchowolski"	Rembertów, dom podofic. 1931—1932 f. „Filanowicz i Suchowolski"	Warszawa, ul. 29 Listopada, dom podof. 1931—1932 f. „Warsz. Sp. Bud."
Wykopy ziemi pod piwnice w terenie średniej twardości z wywiezieniem poza teren budowy . .	m^3	1.78	6.85	6.94	5.56
Mury z cegły na zaprawie ½ cementowej o stos. 1:3:8	m^3	51.30	55.70	56.49	47.17
Mury z cegły na zapr. wapn. o stos. 1:3	m^3	50.70	51.38	52.12	41.67
Dostarczenie, podniesienie na budynek, osadzenie i zamurowanie na cement dźwigarów stropowych	kg.	0.58	0.50	0.51	0.41
Dostarczenie, podniesienie na budynek i osadzenie długich kotew żelaznych	kg.	0.87	0.50	0.51	0.58
Stropy Kleina	m^2	13.15	11.20	11.36	9.09
„ żelbetowe	m^2	—	—	—	—
Polepa z gliny	m^2	5.35	2.73	2.77	6.67
Ułożenie posadzki z płytek terrakotowych I gat. na betonie	m^2	—	—	—	—
Ułożenie posadzki „lastrico" na betonie	m^2	5.50	19.93	20.22	16.16
Wykonanie wiszących stopni „lastrico"	m^2	24.25	22.16	22.48	21.57
Wykonanie stopni wiszących betonowych	m^2	—	—	—	17.97
Tynki wewnętrzne na zaprawie wapiennej	m^2	1.55	2.65	2.68	2.15
Tynki wewnętrzne na zaprawie półcementowej . .	m^2	3.30	5.60	5.68	—
Tynki zewnętrzne na zaprawie półcementowej . .	m^2	3.50	3.34	3.38	2.71
Wyprawa zewnętrzna „terrazo"	m^2	—	—	—	—
Dostarczenie, odwiązanie i ustawienie wiązania dachowego	mb.	3.13	3.72	3.78	3.02
Podłogi z desek sosnowych 36 mm grb. na legarach, szpuntowane	m^2	11.65	9.48	9.61	7.68
Posadzka z klepek dębowych 26 mm grb. na ślepej podłodze sosnowej 36 mm grb. z legarami . .	m^2	—	—	—	—
Drzwi jednoskrzydłowe, sosnowe, filungowe lub półszklone, bez szklenia, z futryną, opaskami, okuciem, pogruntowaniem o wym. 0.90×2.10 m .	m^2 szt.	56.70 107.16	63.47 119.96	64.49 121.90	42.34 80.00

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

JEDNOSTKOWYCH

Warszawa, ul. Krajewskiego, dom podof. 1931—1932 f. „Holc"	Warszawa, ul. Inżynierska, dom podofic. 1931 f. „Janicki"	Warszawa, ul. Wiśniowa dom podof. 1931 f. „Singer"	Gdynia dom podofic. 1931—1932 f. „Dulny"	Warszawa Okęcie dom ofic. 1931 f. „Warsz. Tow. T. B."	Warszawa Okęcie dom podofic. 1931 f. „Warsz. Tow. T. B."	Warszawa, ul. Puławska dom podof. 1931 f. „Konstruktor"	Warszawa, ul. Koszykowa, dom ofic. 1931 f. „Holc"	Ceny średnie
5.58	5.49	5.52	5.34	1.79	2.55	4.47	4.65	4.71
45.36	44.67	44.92	43.44	49.28	40.83	33.36	34.32	45.57
41.85	41.21	41.44	40.07	49.28	38.25	33.54	32.87	42.86
0.41	0.40	0.40	0.39	—	—	—	0.34	0.49
0.41	0.57	0.40	0.55	—	—	—	0.42	0.53
9.13	8.98	9.04	8.74	—	—	—	6.66	9.70
—	—	—	—	17.50	17.50	14.20	—	16.40
6.70	6.60	6.63	6.41	4.47	6.04	5.36	—	5.43
19.73	—	19.54	—	17.91	—	—	20.27	19.36
16.23	15.98	16.07	15.54	13.44	14.63	13.—	13.75	15.84
21.66	21.33	21.44	20.74	17.91	24.52	17.36	24.55	21.66
18.05	16.77	17.87	17.28	13.44	—	14.47	9.74	15.70
2.15	2.13	2.13	2.07	1.79	1.95	1.73	1.66	2.05
4.18	—	4.14	4.00	—	4.08	3.67	4.15	4.31
2.72	2.67	2.69	2.60	2.68	2.36	—	—	2.86
—	—	—	11.00	12.54	8.88	6.33	12.03	10.15
3.03	2.99	3.00	2.90	—	—	—	—	3.19
—	7.60	7.64	7.39	4.47	8.44	6.18	—	8.01
13.50	—	12.00	13.00	10.75	—	—	14.35	12.72
51.83 97.96	41.87 79.13	50.30 95.23	45.58 86.15	27.56 52.09	36.48 68.94	44.00 83.10	59.10 111.69	48.64 91.94

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WYSZCZEGÓLNIENIE	jednostek	Płock, dom podofic. 1930—1931 f. „Sektor"	Rembertów, dom oficers. 1931—1932 f. „Filanowicz i Suchowolski"	Rembertów, dom podofic. 1931—1932 f. „Filanowicz i Suchowolski"	Warszawa, ul. 29 Listopada, dom podofic. 1931—1932 f. „Warsz. Sp. Bud."
Okna blejtramowe 4-skrzydłowe letnie i zimowe z drzewa sosnowego z okuciem, pogruntowaniem, z parapetami o wym. 1.10×1.70 m . .	m²	77.10	60.66	61.53	51.16
	szt.	144.18	113.45	115.07	95.67
Okna piwniczne z żelaza okiennego, fasonowego w ramie żelaznej z okuciem	m²	—	—	—	—
Drzwi strychowe żelazne 2 mm grb , wzmocnione żelazem płaskiem 8×40 mm, z okuciem i zawieszeniem	m²	—	76.80	120.00	—
Krycie dachu: blachą cynkową	m²	—	8.85	8.57	—
bituminą	m	6.80	—	—	4.83
Rury spustowe 16 cm z blachy żelaznej ocynkowanej z dodaniem haków uchwyt.	mb.	6.50	5.46	5.54	4.43
Piece z kafli polskich, glazurowanych, kwadratelowych, białych bez cokółu z drzwiczkami, wym. 3 × 4 × 18	szt.	310.40	394.50	400.18	239.96
Kuchnie z kafli polskich, glazurowanych, oblicowane z 3 stron, z blatami kuchennemi, z drzwiczkami paleniskowemi i popielnikowemi, z piecykiem, ogrzewaczem i emaljowanym kociołkiem . . .	szt.	388.00	256.65	260.34	406.12
Szklenie okien szkłem lagrowem 2 mm z okitowaniem	m²	8.25	7.51	7.62	10.96
Malowanie ścian dwukrotnie farbą klejową	m²	0.34	0.65	0.66	0.53
Malowanie stolarszczyzny trzykrotnie farbą olejną z uprzedniem szpachlowaniem i szlifowaniem .	m²	2.30	—	—	—
Dach żelazo-betonowy: z betonu żwirowego 1:2:4 z wyrównaniem powierzchni pod bituminę, licząc z oszalowaniem, rozszalowaniem i uzbrojeniem	m²	—	—	—	—

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

JEDNOSTKOWYCH

Warszawa, ul. Krajewskiego, dom podof. 1931—1932 f. „Hole"	Warszawa, ul. Inżynierska, dom podofic. 1931 f. „Janicki"	Warszawa, ul. Wiśniowa dom podof. 1931 f. „Singer"	Gdynia, dom podofic. 1931—1932 f. „Dulny"	Warszawa, Okęcie, dom ofic. 1931 f. „Warsz. Tow. T. B."	Warszawa, Okęci, dom podof. 1931 f. „Warsz. Tow. T. B."	Warszawa, ul. Puławska dom podofic. 1931 f. „Konstruktor"	Warszawa, ul. Koszykowa, dom ofic. 1931 f. „Hole"	Ceny średnie
61.21	50.87	60.60	56.03	25.81	40.25	44.15	68.10	54.78
114.25	95.13	113.30	104.78	48.26	75.26	82.56	127.34	102.43
60.92	—	60.33	—	—	—	—	61.18	60.81
89.70	—	82.73	—	130.71	69.67	94.91	133.30	99.72
—	—	—	—	—	—	—	—	8.71
4.85	4.78	4.80	4.65	4.48	4.38	3.90	3.45	4.69
4.44	4.44	4.40	4.26	5.37	4.03	3.55	5.60	4.85
241.00	237.30	238.62	230.75	179.19	290.16	313.85	—	279.66
213.00	401.61	206.98	380.53	179.19	187.71	362.87	179.16	283.01
6.11	10.83	6.06	5.86	5.37	5.50	4.90	4.43	6.95
0.53	0.52	0.52	0.51	0.27	0 36	0.42	0.43	0.48
—	—	—	—	2.69	2.84	—	1.89	2.18
—	—	—	—	17.91	10.66	—	17.07	15.21

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

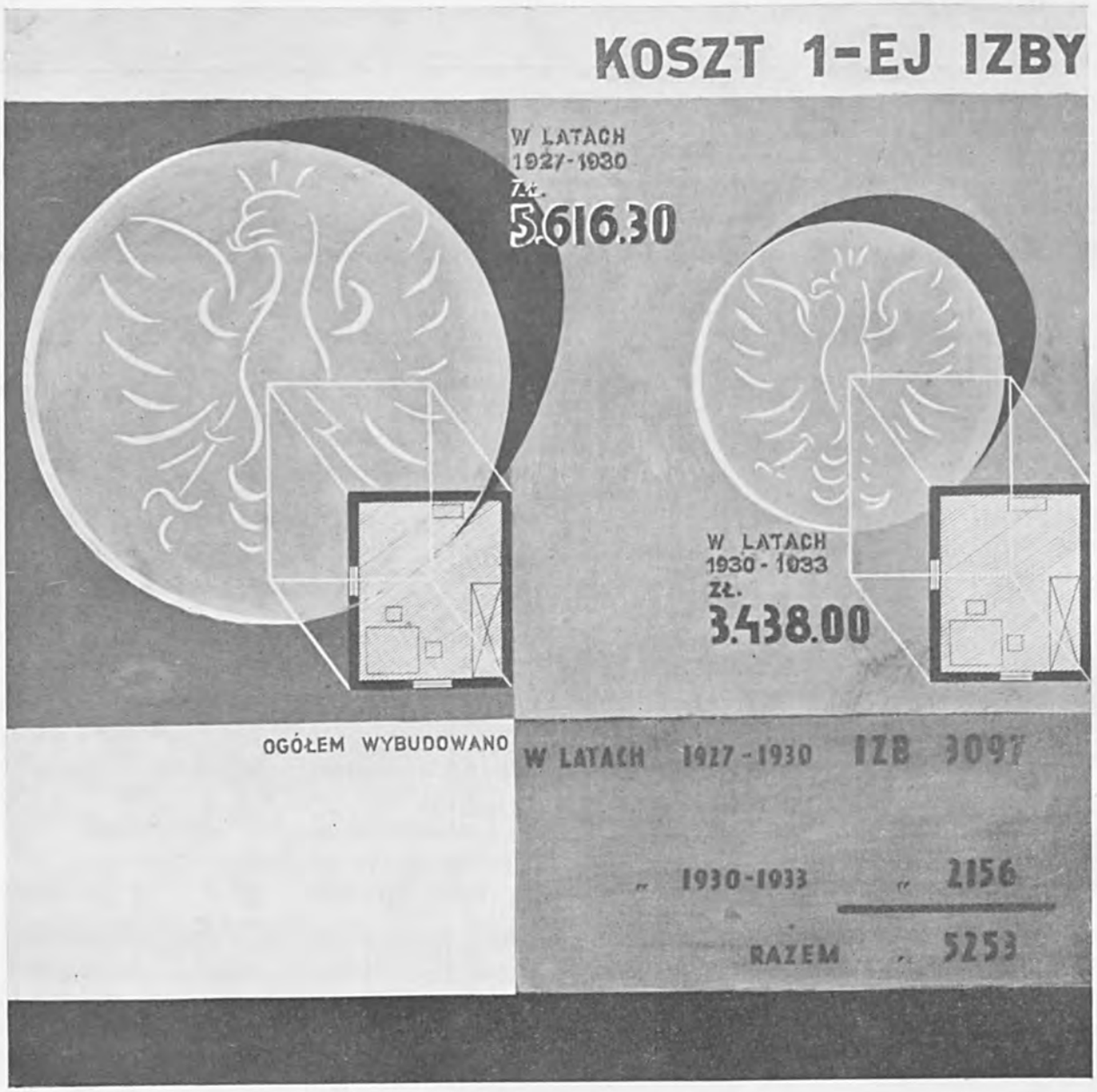

Wykres kosztu izby oficerskiej i podoficerskiej.
(Z Wystawy Budownictwa Wojskowego w Warszawie, 1933 r.).

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

RZUTY ELEMENTÓW MIESZKANIOWYCH

DOMÓW FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO,
OPRACOWANYCH NA PODSTAWIE WYTYCZNYCH
USTALONYCH PRZEZ FUNDUSZ.
PRZEKROJE I OPIS BUDYNKÓW

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

WARSZAWA — OKĘCIE HOTEL OFICERSKI ARCH. LEOPOLD TORUŃ

(patrz str. 188)

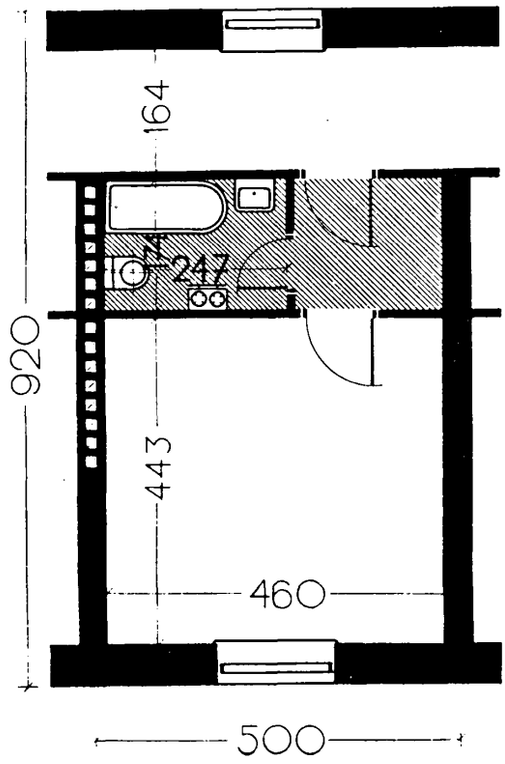

Rzut elementu. 1 : 100

Przekrój 1 : 200

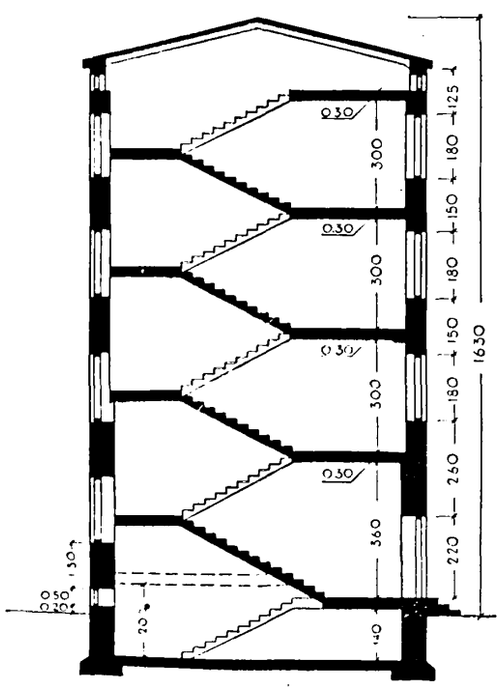

Cena budynku . . zł.	361.415,22
Kubatura budynku . m³	12.925,00
Ilość kondygnacyj . .	4
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	786,50
Ilość mieszkań . . .	62
1 p.	46
1 p. k.	3
2 p.	8
2 p. k.	1
Mieszkanie dozorcy . .	1
Mieszkanie ordynansa .	3
Kubatura mieszkań . m³	5.772,93
Ilość klatek schod. . .	2
Ilość izb	78
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	a) 33,45 b) 16,47
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 26,20 b) 13,32
Ilość piwnic	17
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Akerman
Wyprawa zewnętrzna .	terrazyt
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., centr. ogrzew., gaz, elektrycz.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WARSZAWA, UL. KOSZYKOWA DOM OFICERSKI ARCH.: R. GUTT I J. JANKOWSKI

(patrz str. 170)

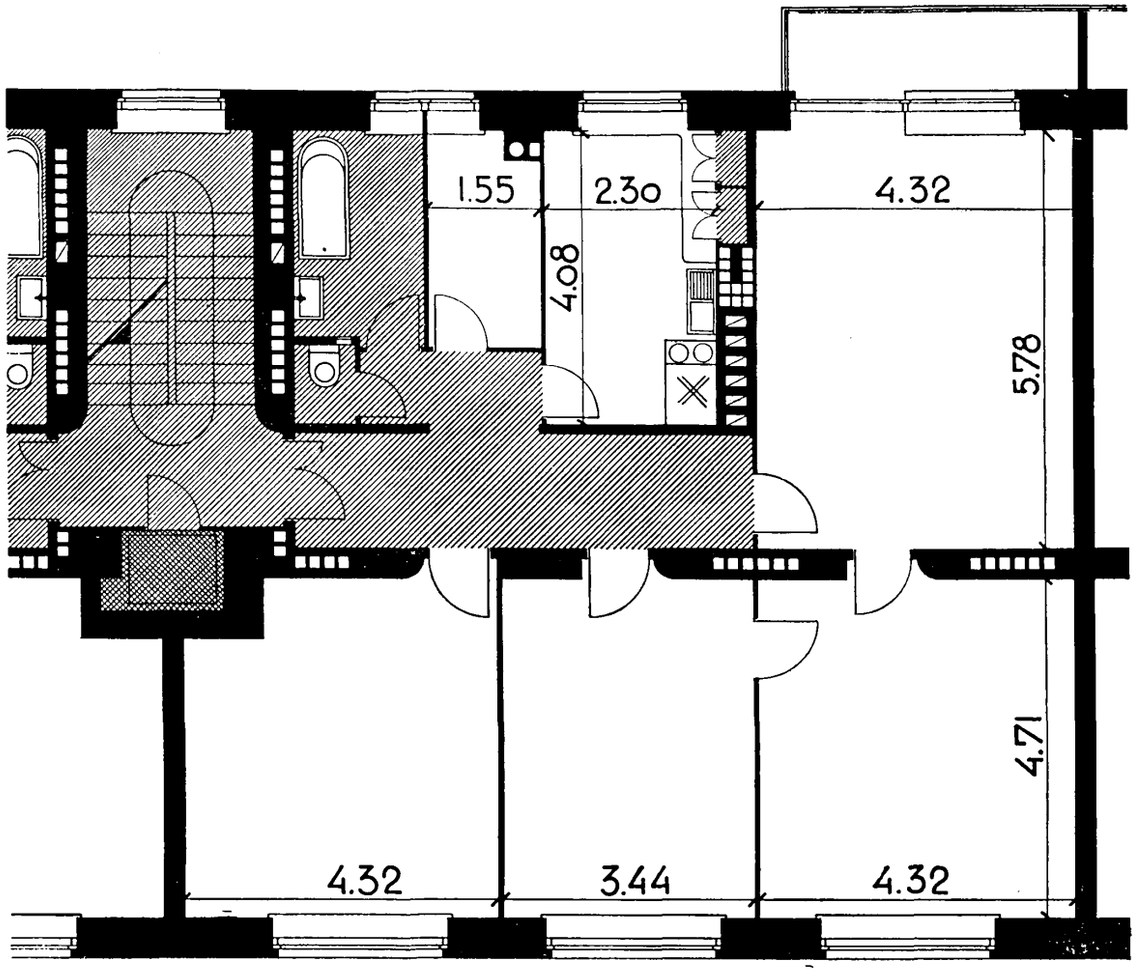

Rzut elementu 4 P + K
1 : 100

Cena budynku . . zł.	1.573.000,00
Kubatura budynku . m³	40.441,31
Ilość kondygnacyj . .	6
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	1.822,06
Ilość mieszkań . . .	92
2 p.+k.	6
3 p.+k.+sł. . . .	60
4 p.+k.+sł. . . .	21
Mieszkanie dozorcy . .	3
Sklep	2
Kubatura mieszkań . m³	21.147,42
Ilość klatek schod. . .	7
Ilość izb	459
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	a) 143,10 b) 112,42
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 114,82 b) 88,11
Ilość balkonów	65
Ilość piwnic	85
Ilość pralni	7
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	licówka piask.-cementowa
Cokół	licówka piask.-cementowa
Instalacje	kanał., wodoc., centr. ogrzew., gaz, elektryczn.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

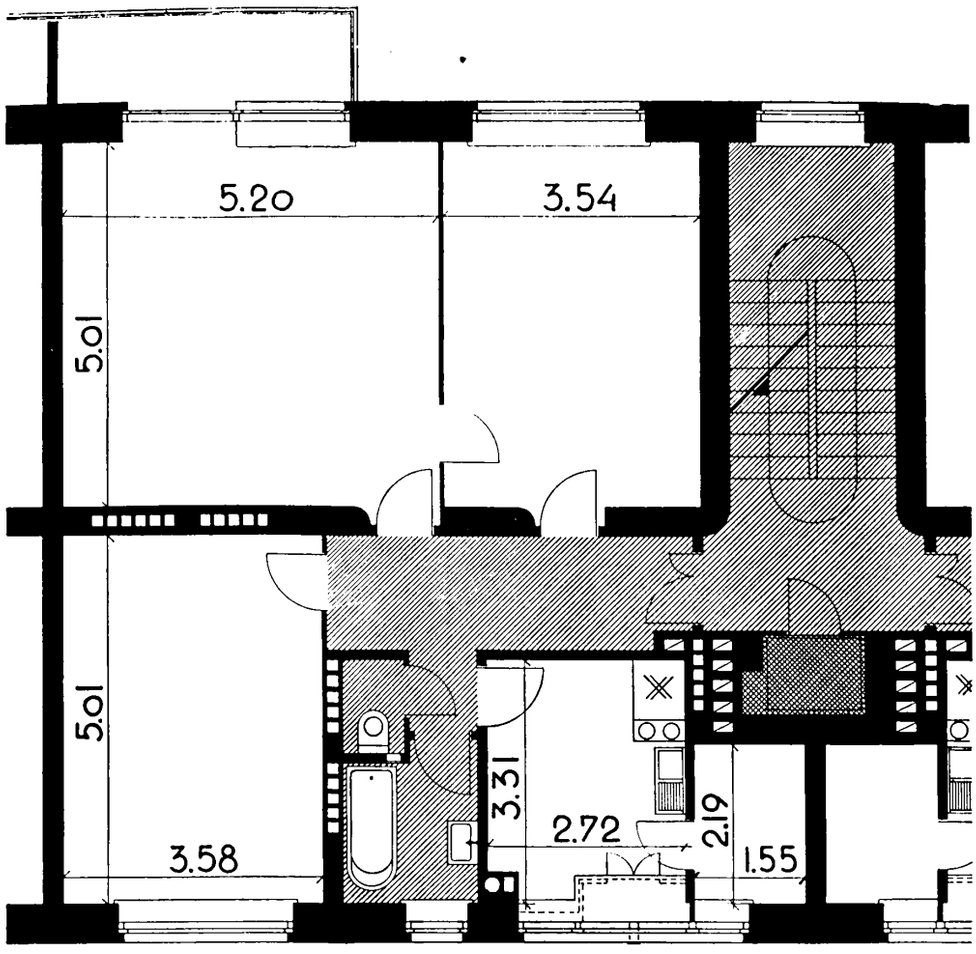

Rzut elementu 3 P + K. 1 : 100

Przekrój 1 : 300

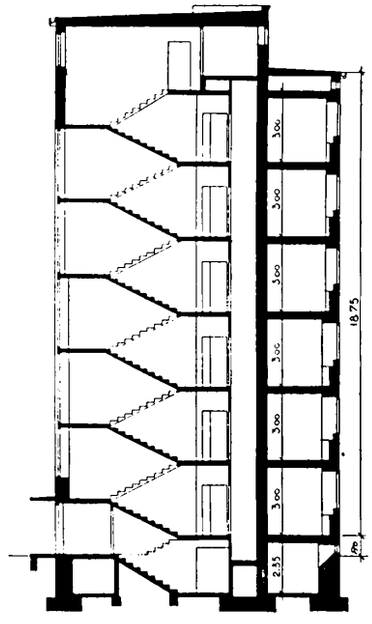

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

(patrz str. 191)

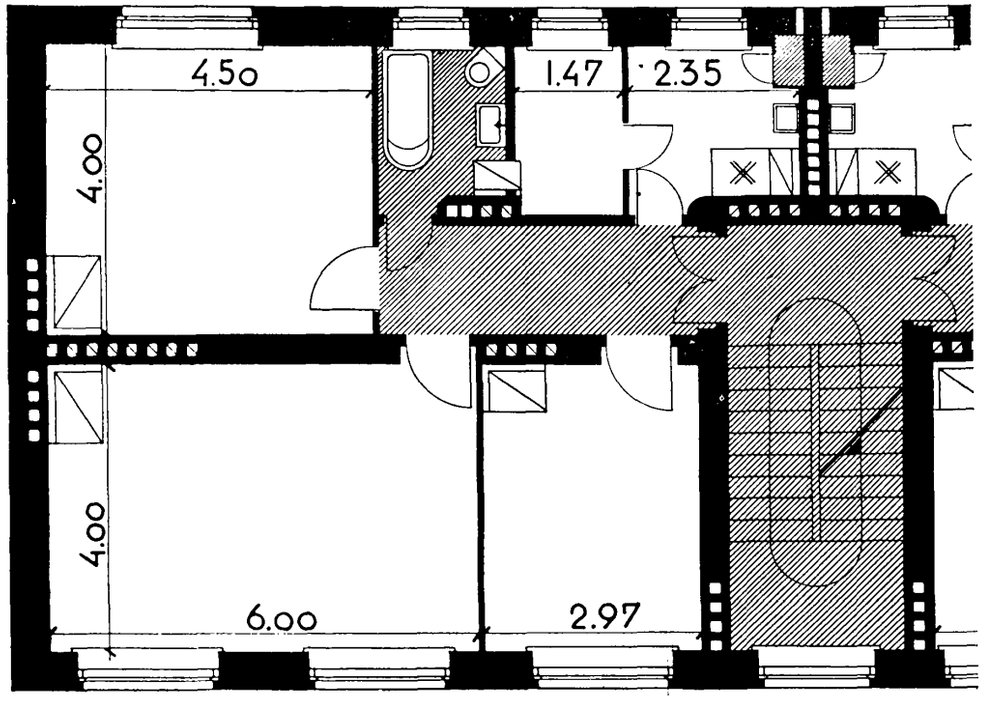

Rzut elementu 3 P + K. 1 : 100

Cena budynku . . zł.	621.631 45
Kubatura budynku . m³	15.686,91
Ilość kondygnacyj . .	4
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	1.023,75
Ilość mieszkań . . .	40
3 p.+k.+sł. . . .	20+16
4 p.+k.+sł. . . .	4
Kubatura mieszkań . m³	8.822,70
Ilość klatek schod. . .	5
Ilość izb	193
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	a) 95,43 b) 120,14
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 70,54 b) 92,55
Ilość piwnic	40
Ilość pralni	5
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein, ostatnie piętro biplex
Wyprawa zewnętrzna .	terrazyt
Cokół	licówka cement.
Instalacje	Kanał., wodoc., gaz, elektrycz.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

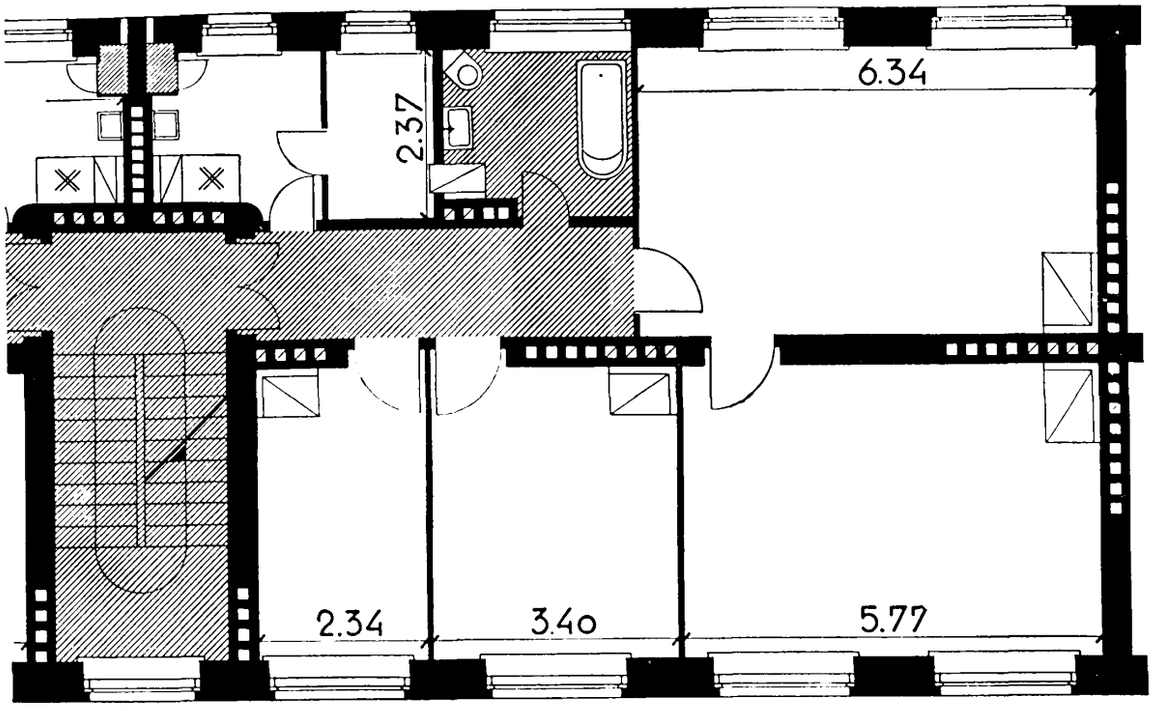

Rzut elementu 4 P + K. 1 : 100

Przekrój 1 : 200

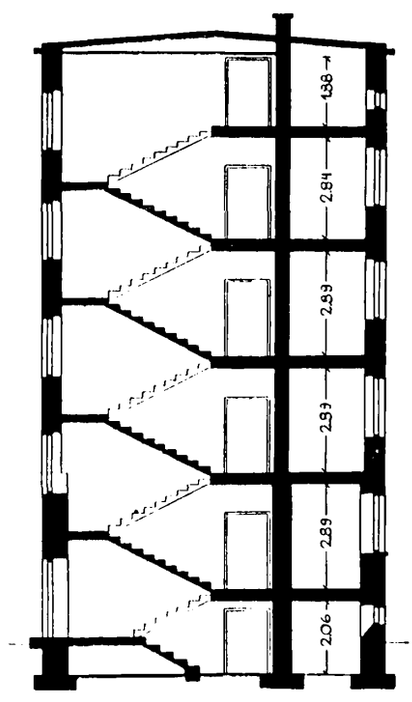

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

(patrz str. 184)

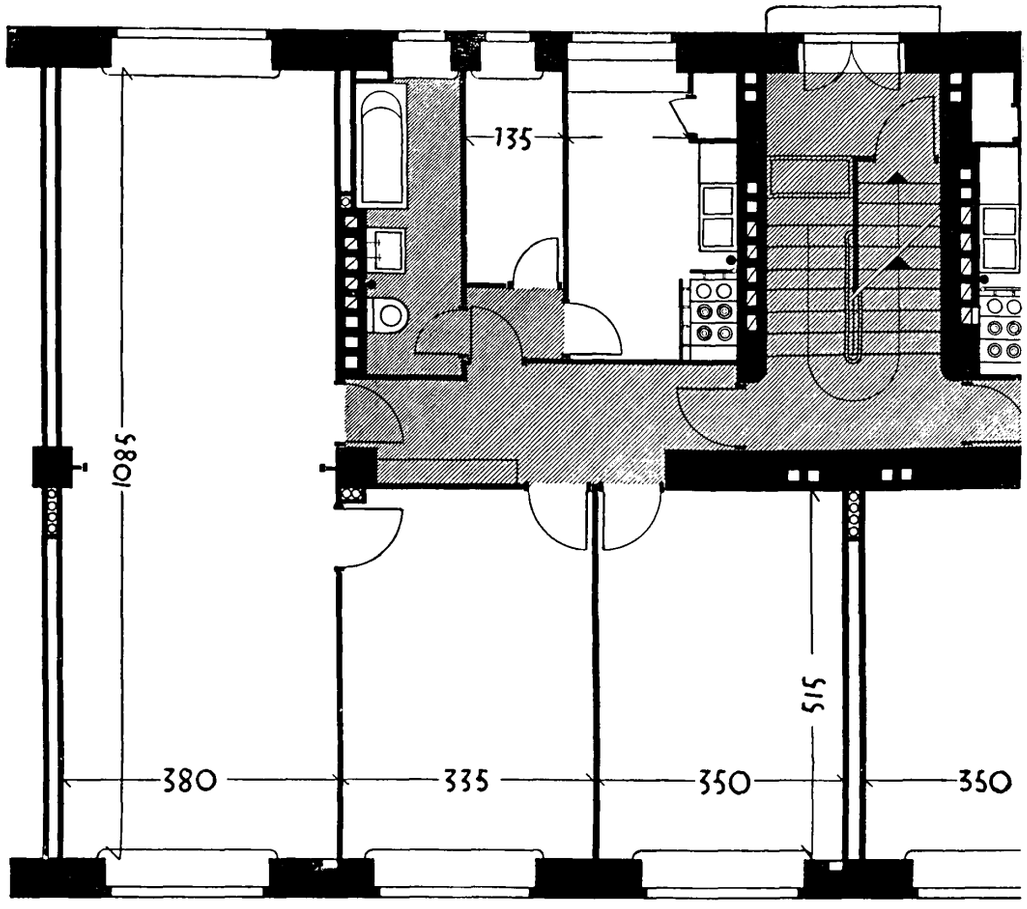

Rzut elementu 4 P + K. 1 : 100

Cena budynku . . zł.	1.111.190,00
Kubatura budynku . m³	44.307,38
Ilość kondygnacyj . .	5
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	2.124,00
Ilość mieszkań	93
2 p.+k.	1
3 p.+k.+sł.	65
4 p.+k.+sł. . . .	24
Mieszkanie dozorcy . .	1
Mieszkanie palacza . .	2
Sklep	1
Kubatura mieszkań . m³	23.821,47
Ilość klatek schod. . .	9
Ilość izb	488
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	a) 104,69 b) 125,76
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 82,11 b) 95,37
Ilość balkonów . . .	41
Ilość piwnic	93
Ilość pralni	8
Konstrukcja	mur z cegły i konstrukcja słupów żel.-betonowych
Podłoga w pokojach .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	glazura
Stropy	Akerman
Wyprawa zewnętrzna .	klinkier
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., centr. ogrzew., gaz., elektrycz.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

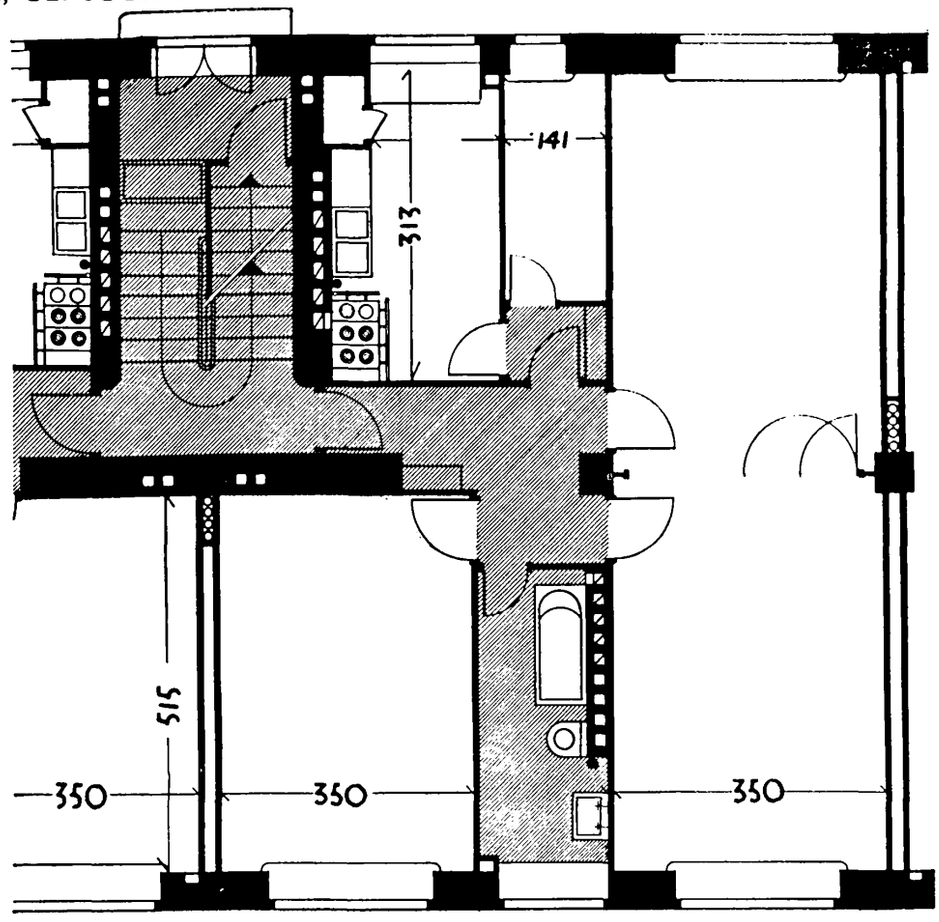

Rzut elementu
3 P+K. 1:100

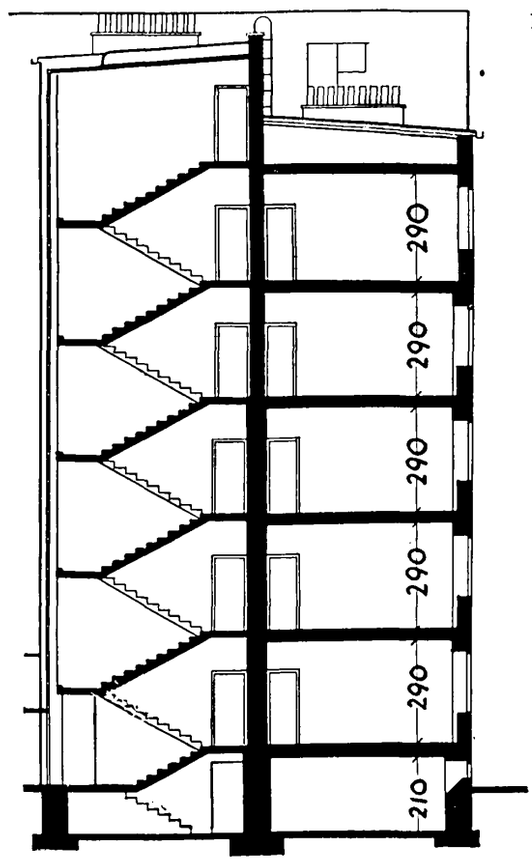

Przekrój 1:200

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

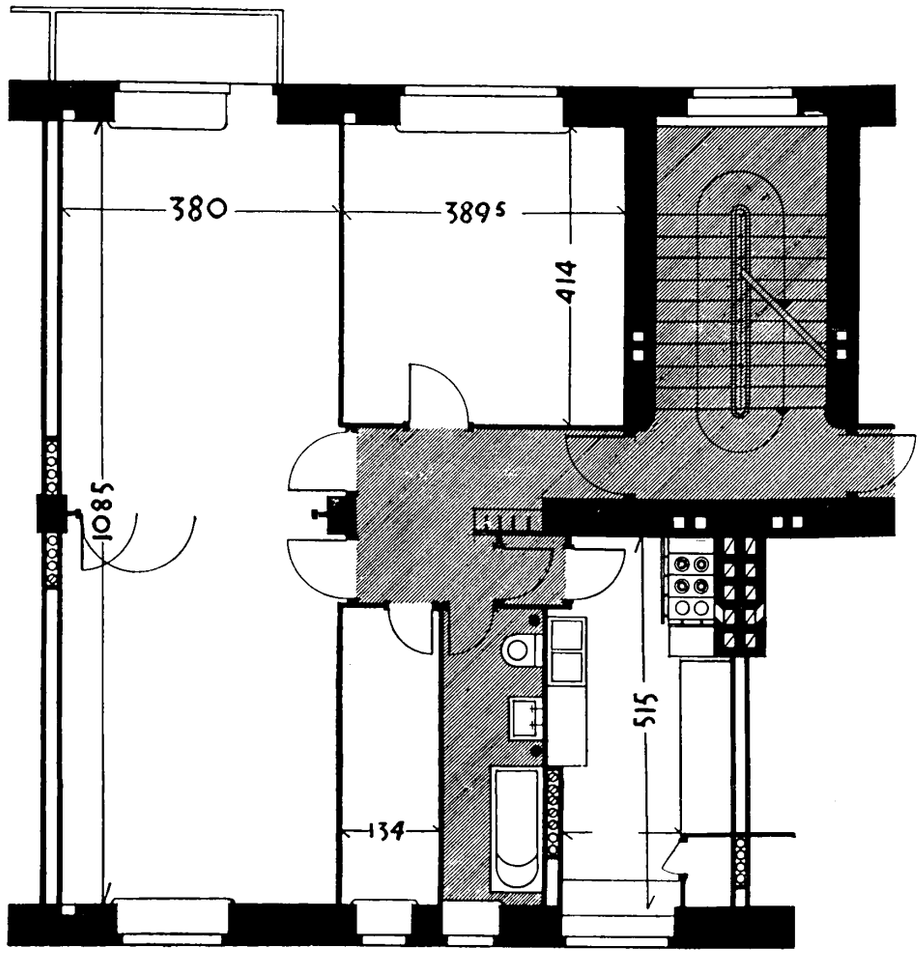

Rzut elementu 3 P + K. 1:100

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

WARSZAWA, UL. KRAJEWSKIEGO DOM OFICERSKI ARCH. KAZIMIERZ TOŁŁOCZKO

(patrz str. 204)

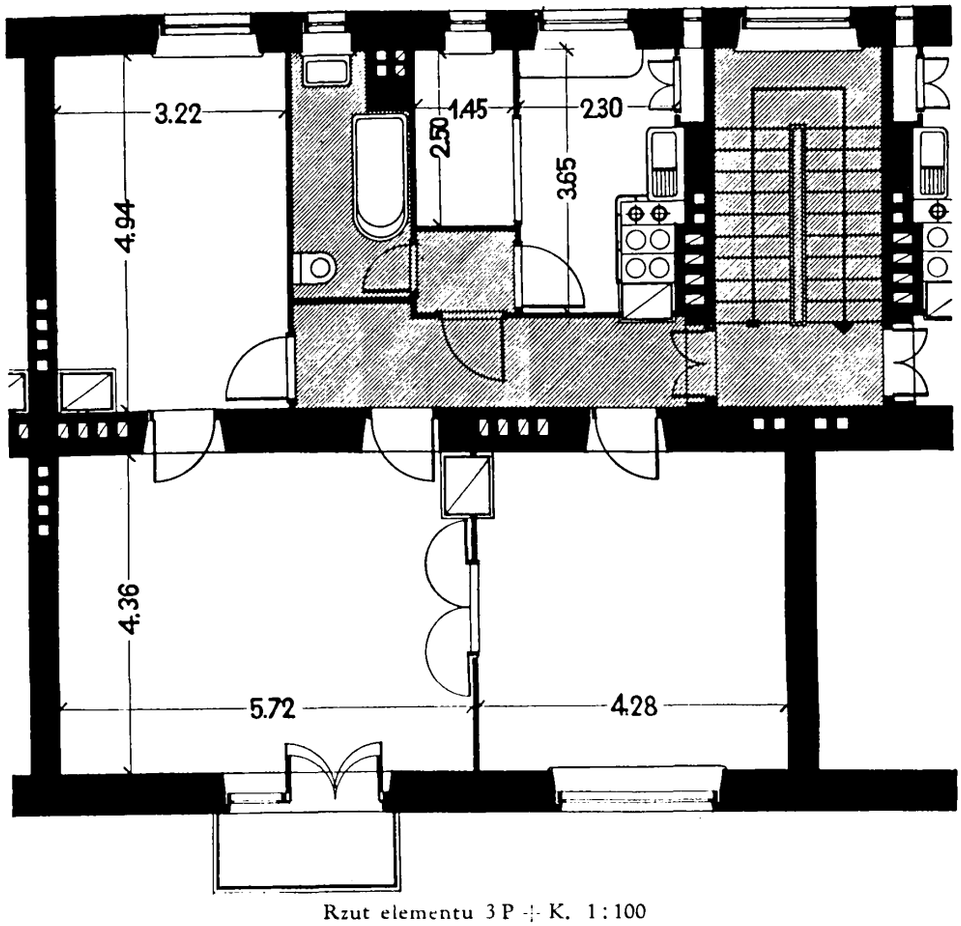

Rzut elementu 3 P + K. 1 : 100

Przekrój 1 : 200

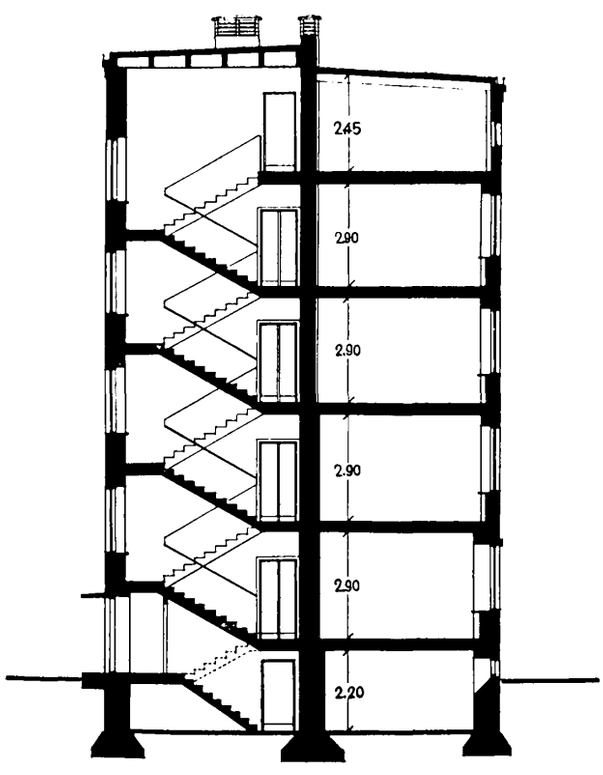

Cena budynku . . zł.	733.932,15
Kubatura budynku . m³	26.130,32
Ilość kondygnacyj . .	4
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	1.643,87
Ilość mieszkań . . .	55
2 p.+k.	1
3 p.+k.+sł.	52
4 p.+k.+sł.	2
Mieszkanie dozorcy . .	1
Sklep	1
Kubatura mieszkań . m³	14.315,56
Ilość klatek schod. . .	7
Ilość izb	285
Pow. zabud. 1 mieszk. m²	111,73
Pow. użyt. 1 mieszk. m²	88,15
Ilość balkonów . . .	30
Ilość piwnic	55
Ilość pralni	7
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	licówka cementowo-piaskowa
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., gaz., elektrycz.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

(patrz str. 192)

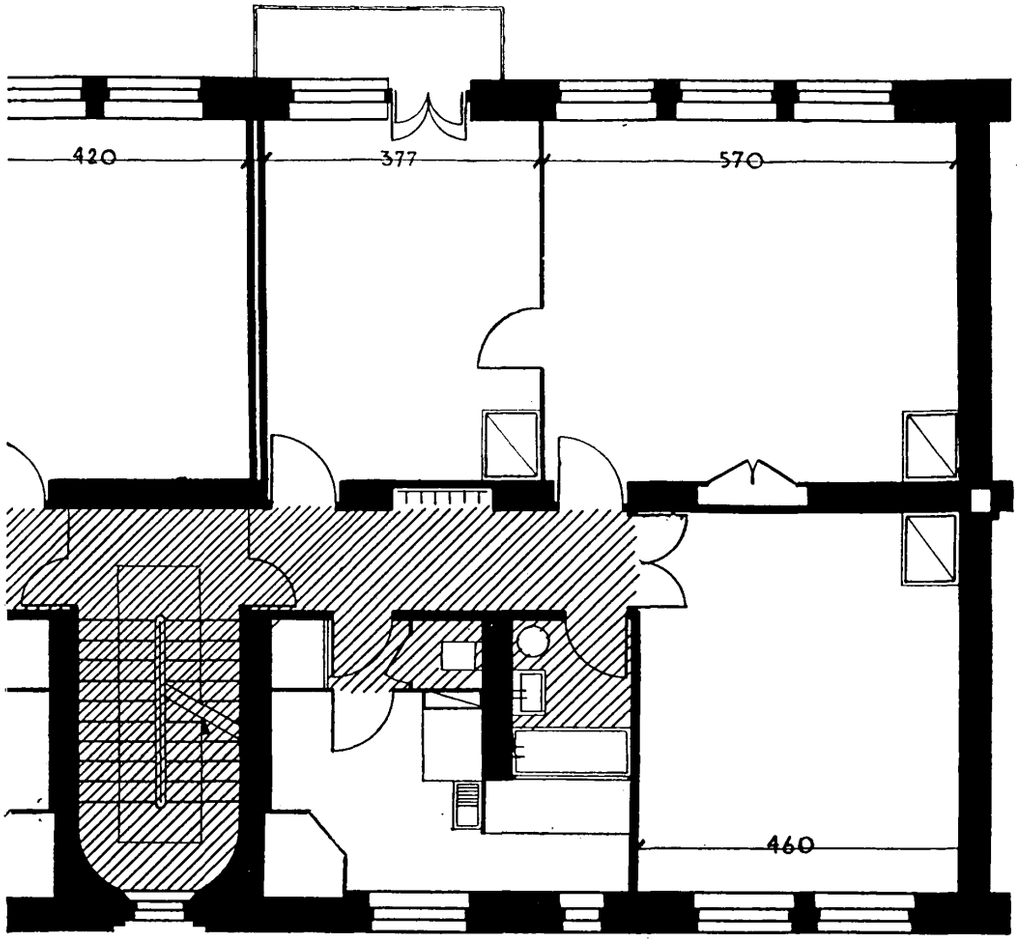

Rzut elementu 3 P + K. 1 : 100

Cena budynku . . zł.	147.126,80 (Kielce) 163.743,50 (Postawy)
Kubatura budynku . m³	5.907,11
Ilość kondygnacyj . .	3
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	546,21
Ilość mieszkań . . .	10
3 p.+k.+sł. . . .	4
4 p.+k.+sł. . . .	6
Kubatura mieszkań . m³	3.038,55
Ilość klatek schod. . .	2
Ilość izb	48
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	a) 140,64 b) 116,68
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 110,35 b) 94,72
Ilość balkonów	6
Ilość piwnic	18
Ilość pralni	2
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	licówka cementowa
Cokół	zendrówka (niebieskosina)
Instalacje	kanał., wodoc., elektryczność

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

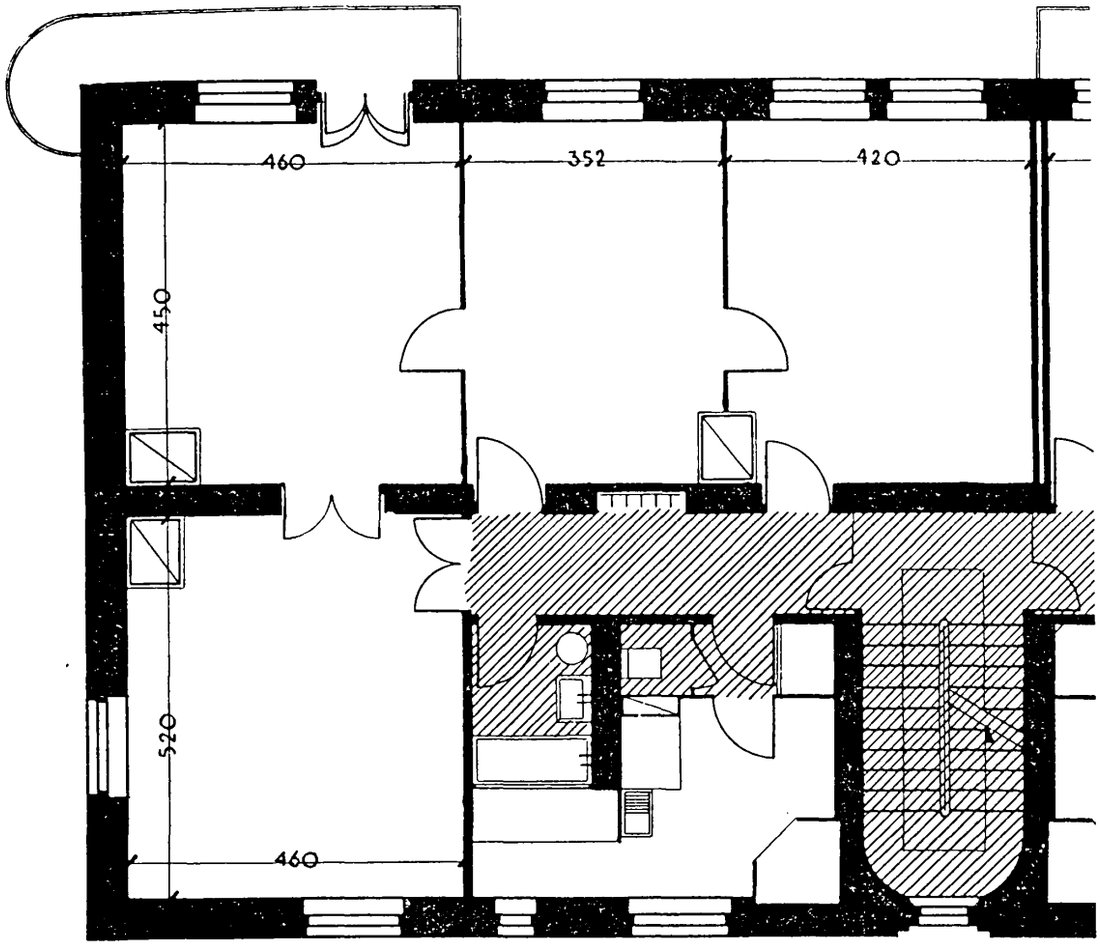

Rzut elementu 4 P+K. 1:100

Przekrój 1:200

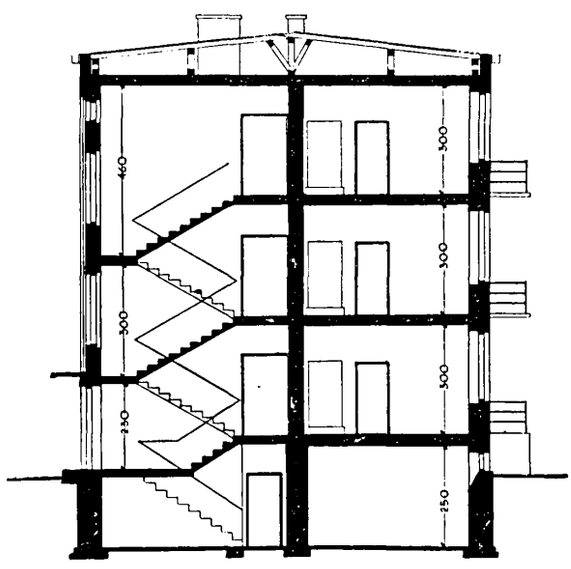

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

(patrz str. 194)

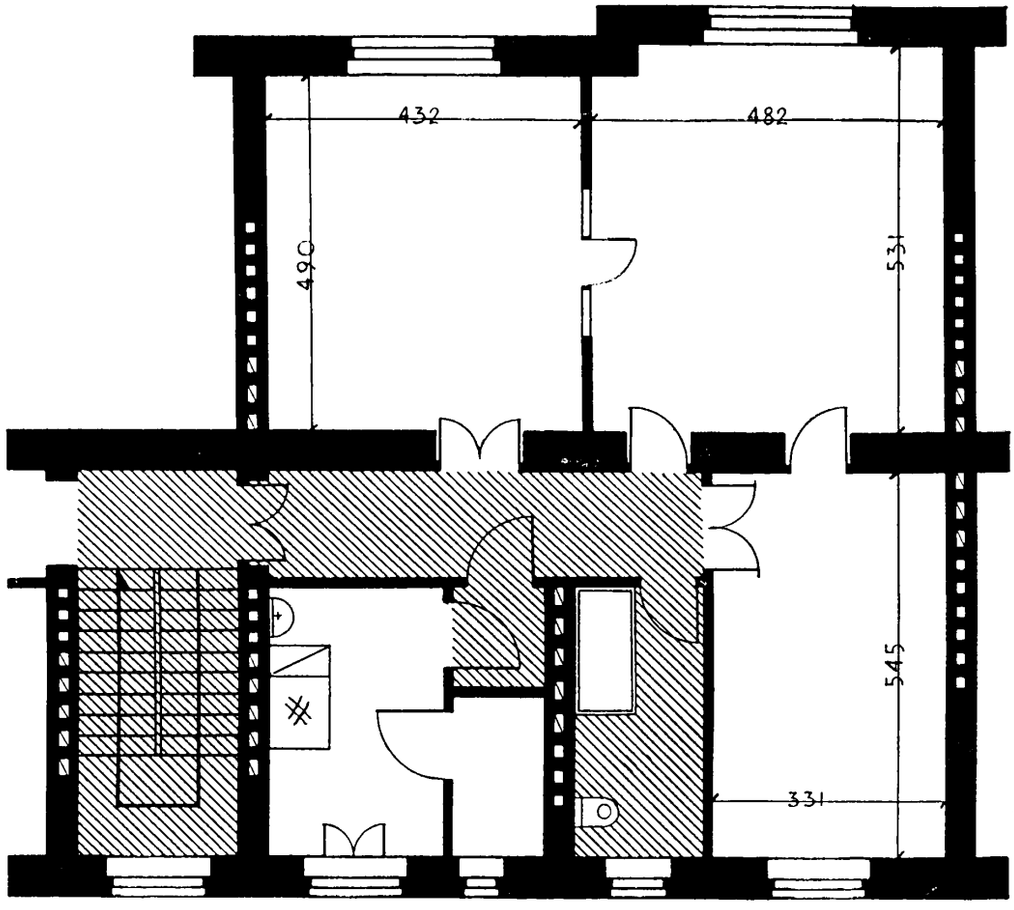

Rzut elementu 3 P+K. 1:100

Cena budynku . . zł.	1.170.557,67
Kubatura bud. . . m³	18.719,08
Ilość kondygnacyj .	5
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	859,00
Ilość mieszkań . . .	27
Kubatura mieszkań . m³	9.224,69
Ilość klatek schod. . .	4
Ilość izb	46
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . m²	a) 125,27 b) 131,47
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 98,67 b) 104,06

Ilość balkonów . . .	16
Ilość piwnic	27
Ilość pralni . .	4
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	terrazyt
Cokół	terrazyt
Instalacje	kanał., wodoc., centr. ogrzew., gaz i elektr.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

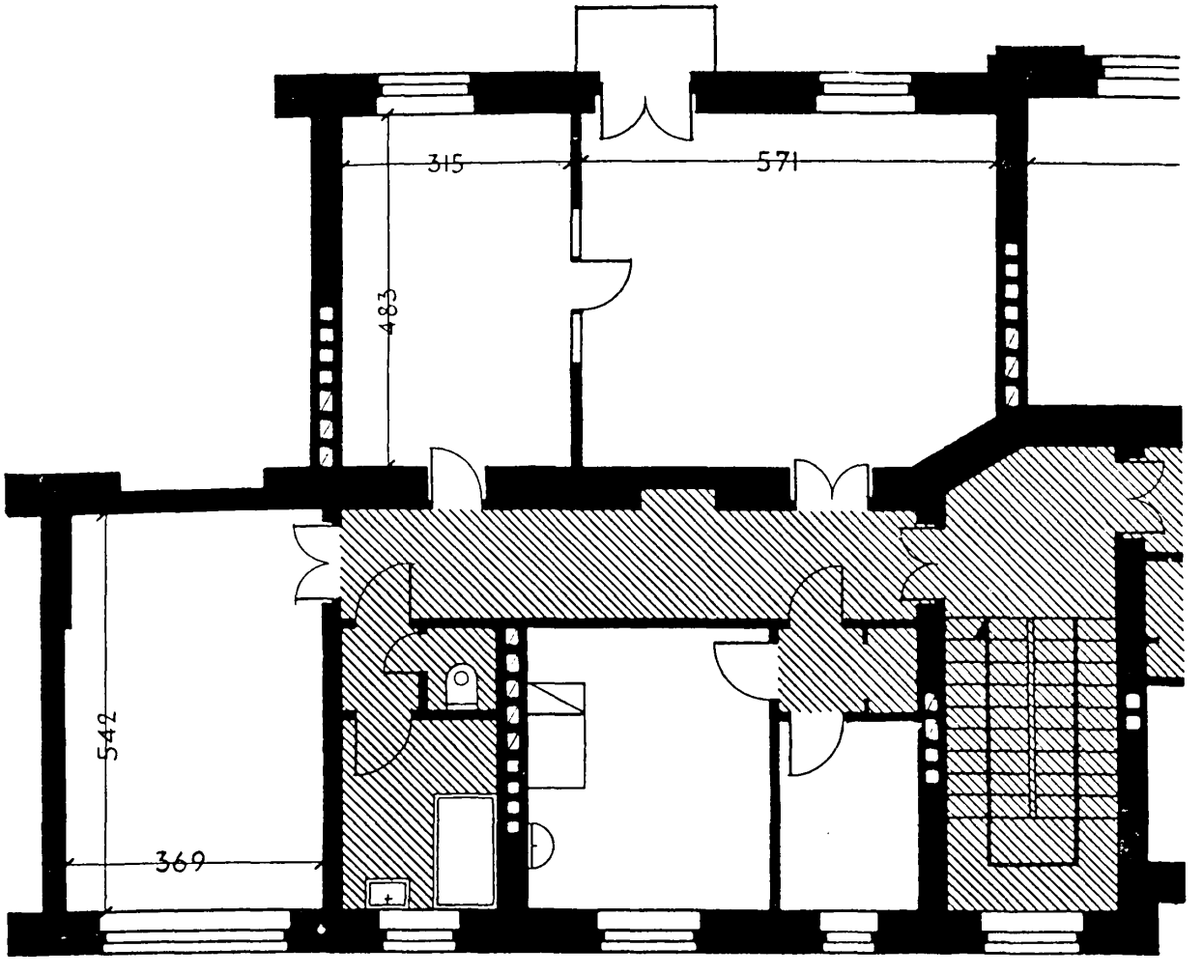

Rzut elementu 3 P+K. 1 : 100

Przekrój 1 : 300

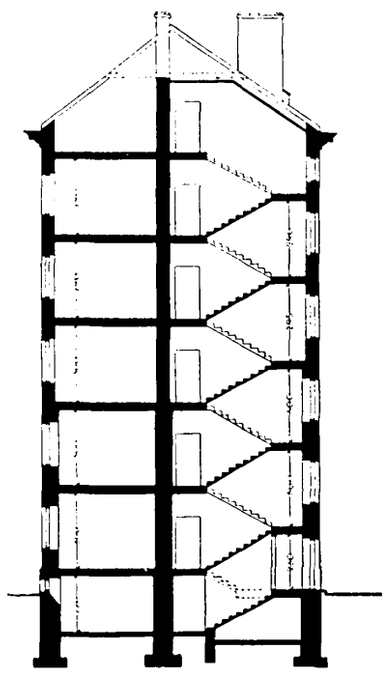

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

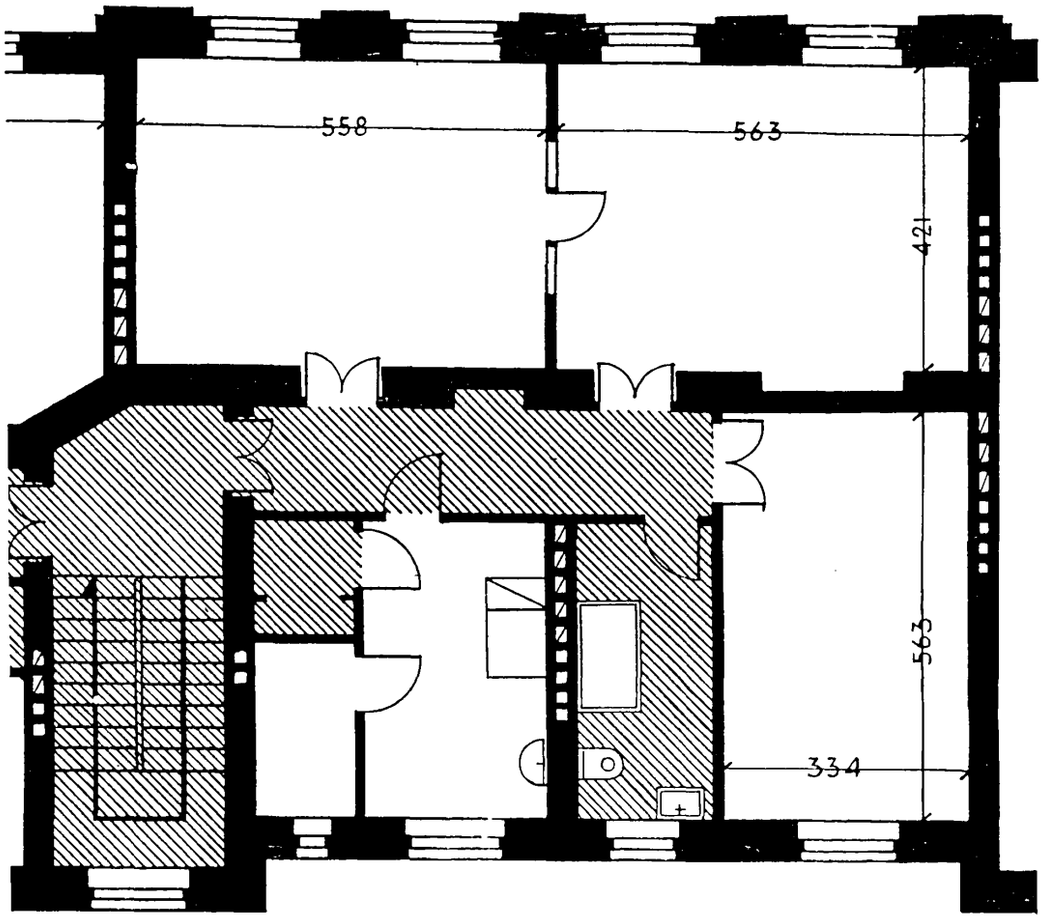

Rzut elementu 3 P + K. 1 : 100

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

REMBERTÓW DOM OFICERSKI ARCH. WŁ. POLKOWSKI

(patrz str. 202)

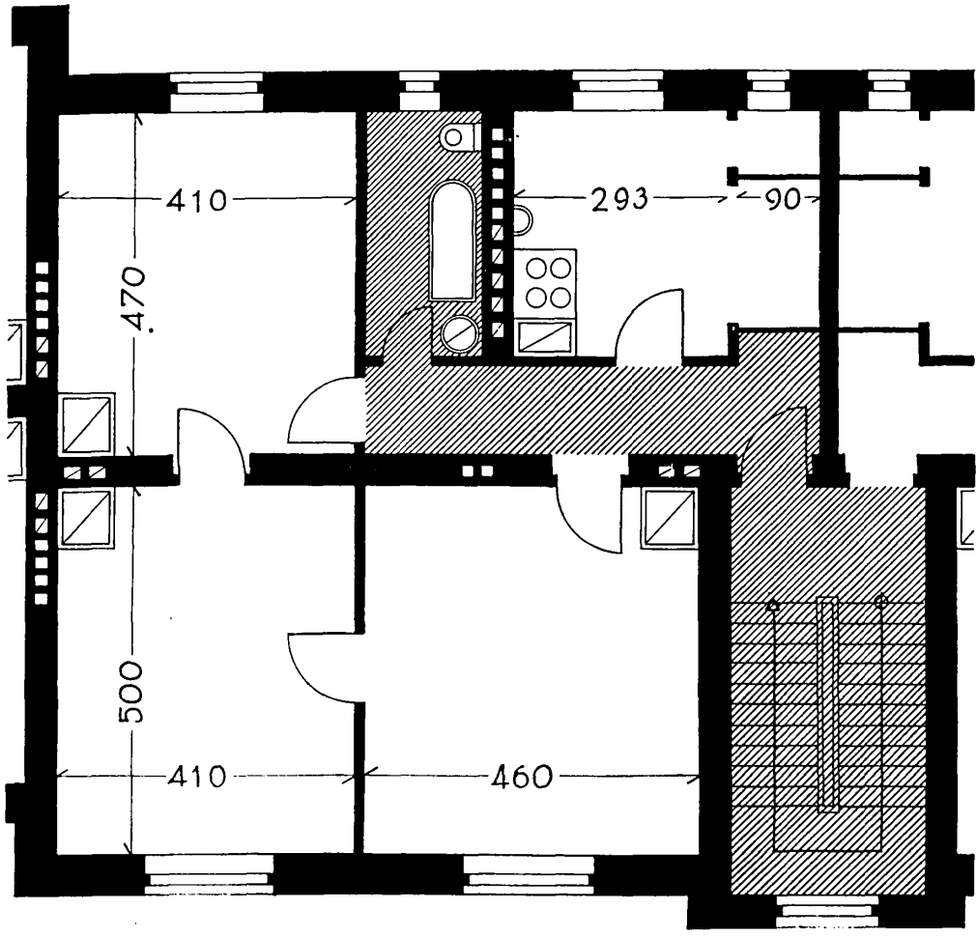

Rzut elementu 3 P+K. 1:100

Przekrój 1:200

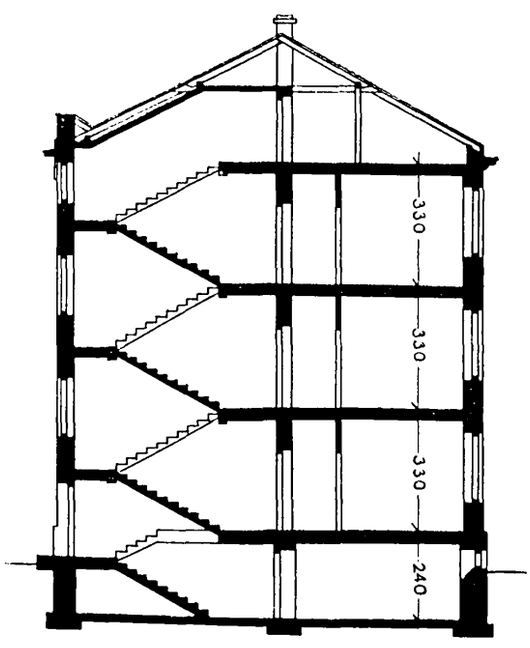

Cena budynku . . zł.	422.634,60
Kubatura bud. . . m²	9.083,30
Ilość kondygnacyj	3
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	738,48
Ilość mieszkań . . .	18
3 p. + k. + sł. . . .	18
Kubatura mieszkań . m³	4.827,60
Ilość klatek schod. . .	3
Ilość izb	75
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	116,39
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	89,49
Ilość piwnic	24
Ilość pralni	3
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	płytki cement. kwadratel.
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	tynk wapienny
Cokół	„ „
Instalacje	kanał., wodoc., elektryczność

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WARSZAWA, UL. PUŁAWSKA — DOM PODOFICERSKI — ARCH. ANT. JAWORNICKI

(patrz str. 217)

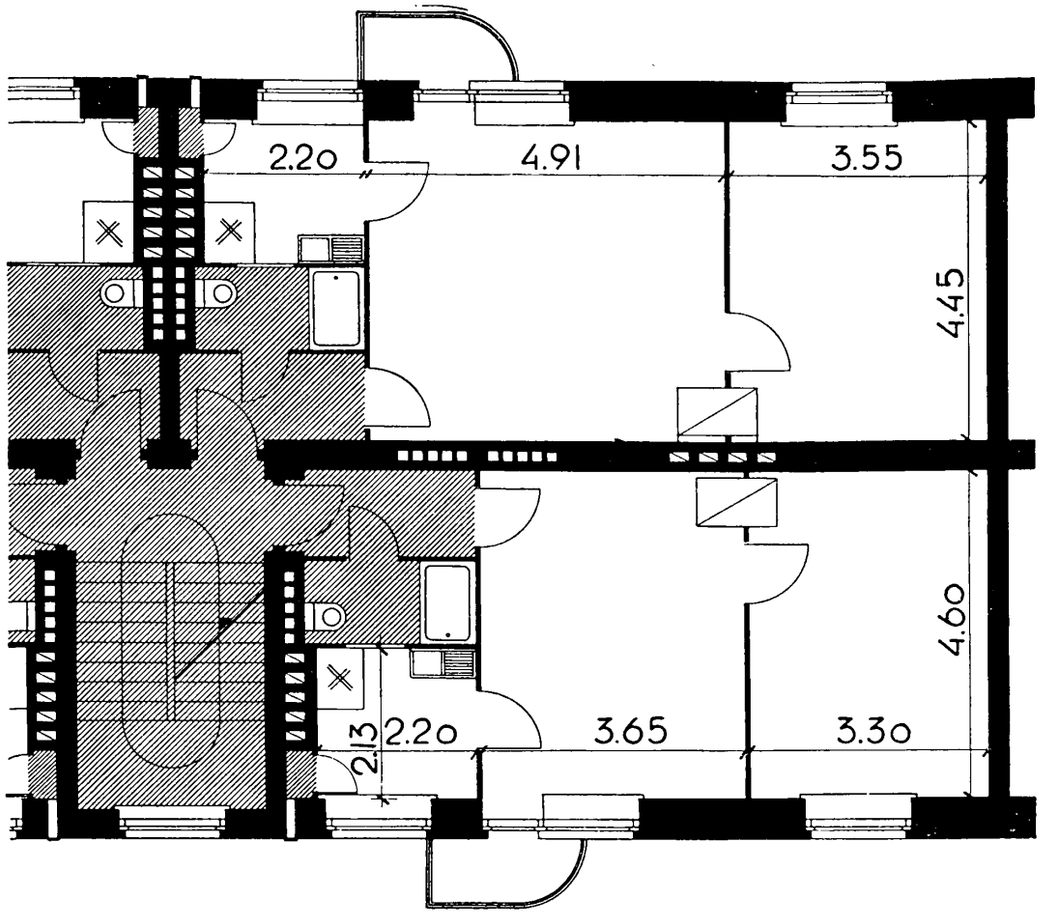

Rzut elementów po 2 P+K. 1 : 100

Cena budynku . . zł.	630.272,86
Kubatura budynku . m³	15.887,79
Ilość kondygnacyj . . .	5
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	971,73
Ilość mieszkań . . .	80
2 p.+k.	80
Kubatura mieszkań . m³	8.997,21
Ilość klatek schod. . .	3
Ilość izb	246
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	a) 59,28 b) 54,03
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 48,00 b) 42,80
Ilość balkonów	48
Ilość piwnic	60
Ilość pralni	6
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach . .	lastrico
Stropy	żel.-bet.
Wyprawa zewnętrzna .	terrazyt
Cokół	lic. cement.-piaskow.
Instalacje	kanał., wodoc., gaz, elektryczn.

Przekrój 1 :200

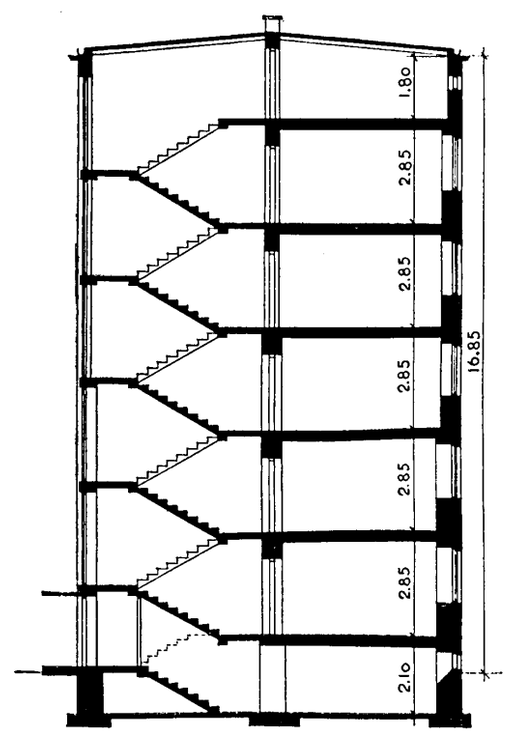

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

WARSZAWA, UL. 29 LISTOPADA i INŻYNIERSKA — DOM PODOFICERSKI (patrz str. 214 i 215) — ARCH. KAZ. TOŁŁOCZKO

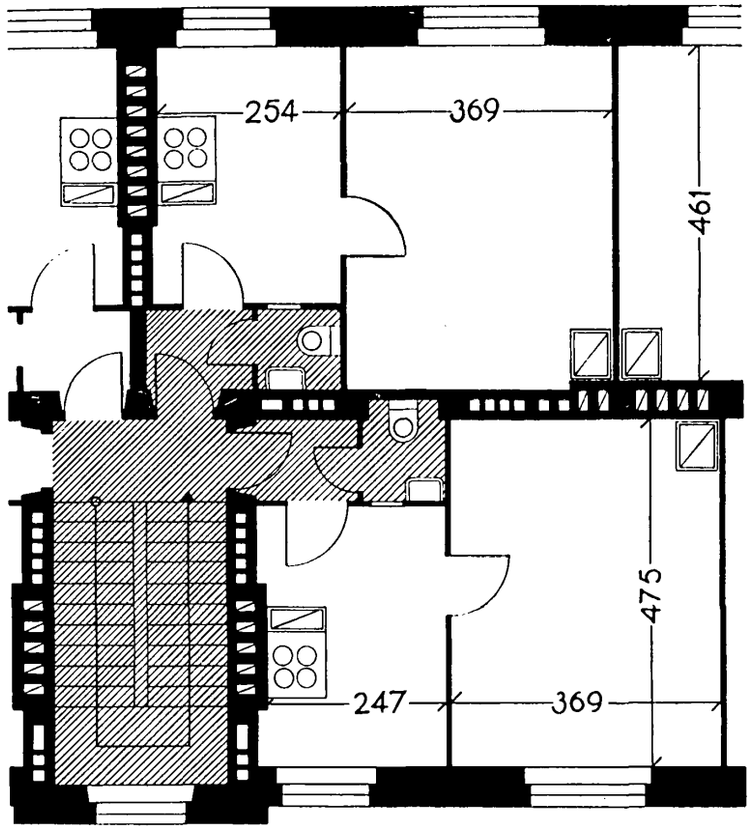

Rzuty elementów po 1 P + K, 1 : 100

Cena budynku . . zł.	415.740,39 (ul. 29 Listopada) 399.768,16 (ul. Inżynierska)
Kubatura budynku . m³	8.794,00
Ilość kondygnacyj . .	4
Pow. zabud. budynku m²	536,43
Ilość mieszkań . . .	54
1 p. + k.	40
2 p. + k.	14
Kubatura mieszkań . m³	4.738,47
Ilość klatek schod. . .	3
Ilość izb	124
Pow. zabud. 1 mieszk. m²	a) 40,00 b) 63,00
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 29,12 b) 46,64
Ilość balkonów . . .	6
Ilość piwnic	58
Ilość pralni	2
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	lastrico
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	tynk
Cokół	terrakota
Instalacje . . . . . gaz, elektrycz.	kanal., wodoc.

Przekrój 1 : 200

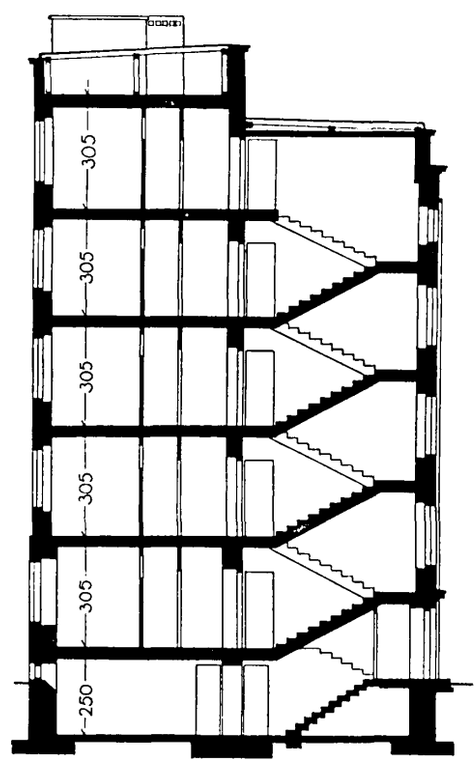

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WARSZAWA, UL. WIŚNIOWA, UL. KRAJEWSKIEGO — DOM PODOFICERSKI — ARCH. R. GUTT i J. JANKOWSKI

(patrz str. 211)

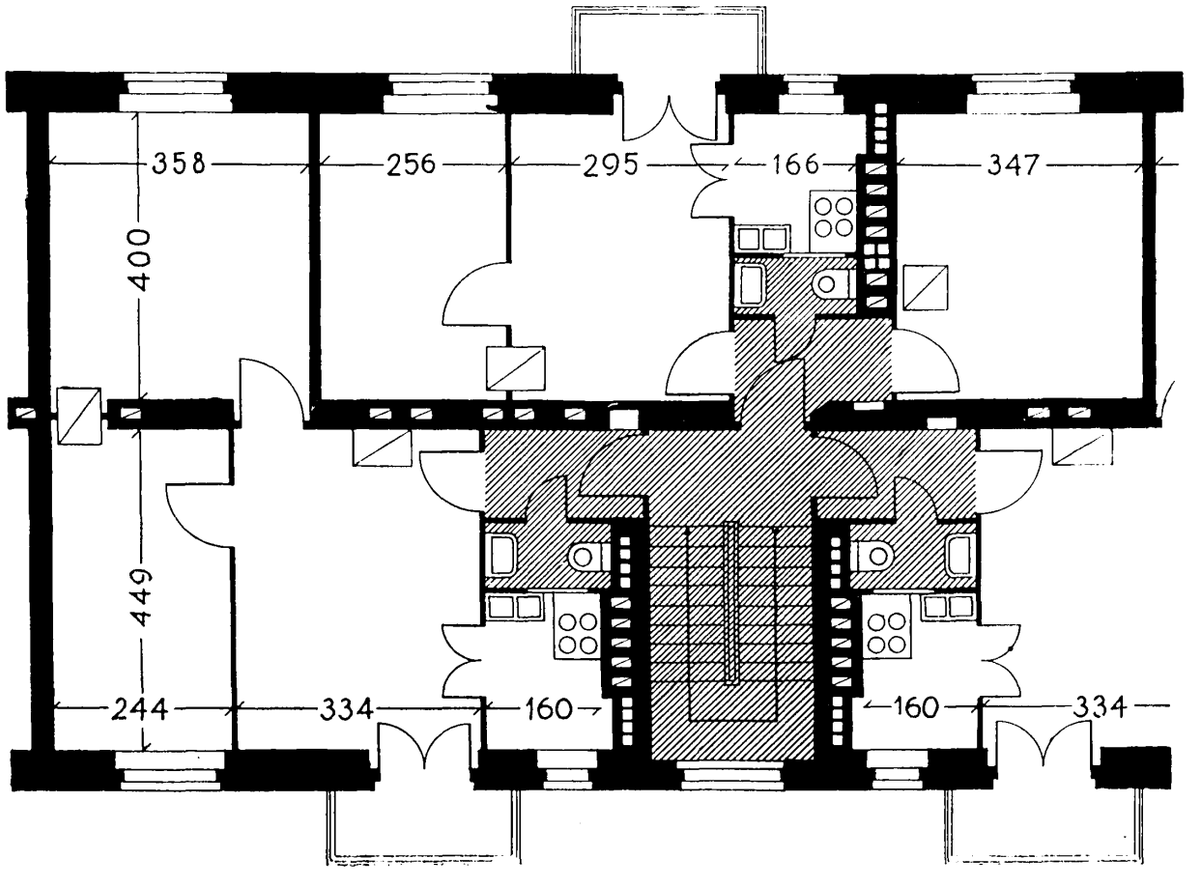

Rzuty elementów po 3 P+K. 1:100

UL. WIŚNIOWA.		UL. KRAJEWSKIEGO	
Cena budynku . . zł.	406.314,79	Cena budynku . . zł.	442.186,68
Kubatura budynku . m³	8.592,15	Kubatura budynku . m³	9.338,12
Ilość kondygnacyj . .	4	Ilość kondygnacyj . .	4
Pow. zab. budynku m²	537,45	Pow. zab. budynku m²	574,30
Ilość mieszkań . . .	46	Ilość mieszkań . . .	50
2 p.+k.	34	2 p.+k.	38
3 p.+k.+sł. . . .	12	3 p.+k.+sł. . . .	12
Kubatura mieszkań . m³	4.467,92	Kubatura mieszkań . m³	4.925,38
Ilość klatek schod. .	3	Ilość klatek schod. .	3
Ilość izb	153	Ilość izb	165
Pow. zabud. 1 mieszk. m²	a) 46,46	Pow. zabud. 1 mieszk. m²	a) 46,46
	b) 45,68		b) 45,68
	c) 54,62		c) 54,62
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 34,98	Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 34,98
	b) 33,43		b) 33,43
	c) 42,91		c) 42,91
Ilość balkonów	33	Ilość balkonów . . .	33
Ilość piwnic	54	Ilość piwnic	54
Ilość pralni	3	Ilość pralni	3
Konstrukcja	mur z cegły	Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa	Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa	Podłoga w kuchni . .	lastrico
Podłoga w łazienkach .	lastrico	Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein	Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	tynk wapienny	Wyprawa zewnętrzna .	tynk pół-cementowy
Cokół	tynk wapienny	Cokół	cegła cement.
Instalacje	kanał., wodoc., gaz, elektrycz.	Instalacje	kanał., wodoc., gaz, elektrycz.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

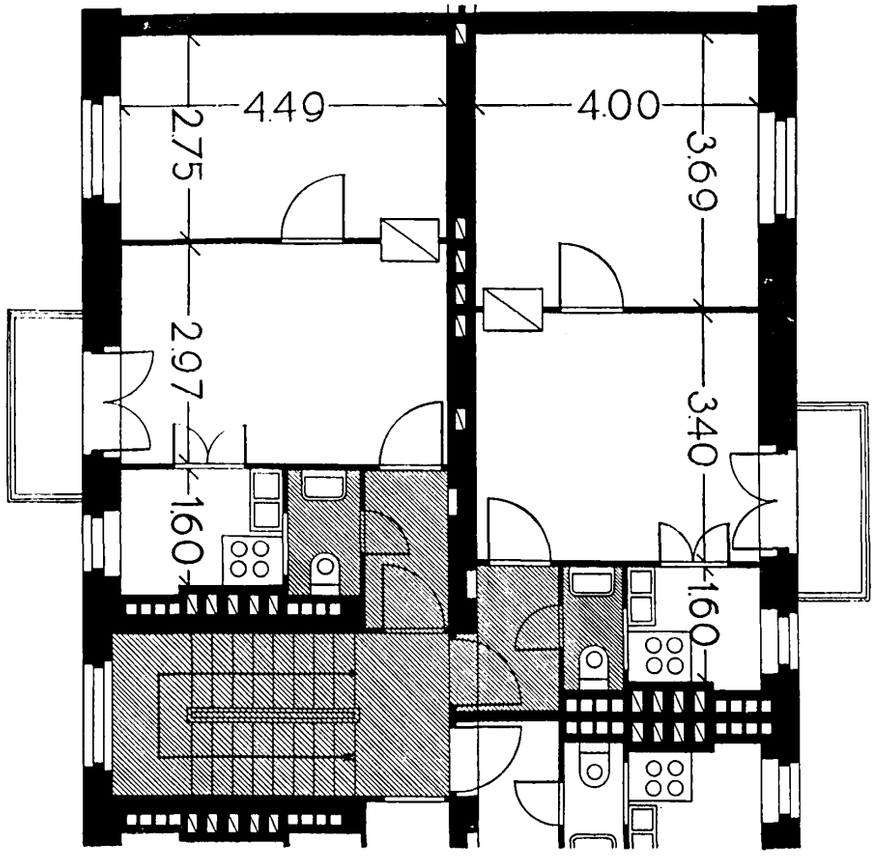

Rzut elementów po 2 P+K, 1:100

Przekrój 1:200

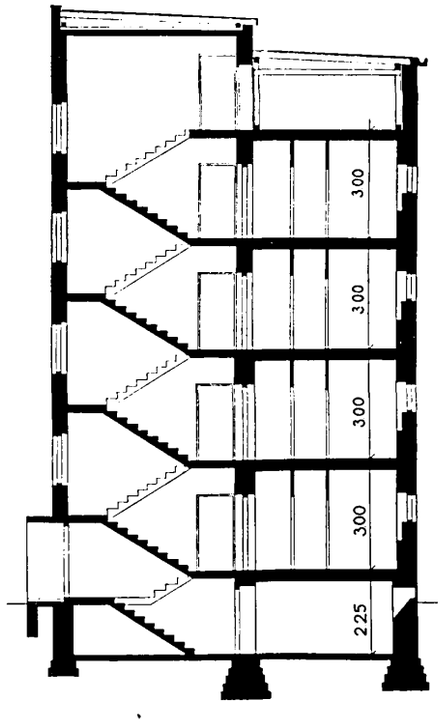

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

WARSZAWA, UL. KRAJEWSKIEGO DOM PODOFICERSKI ARCH. JERZY SOSNKOWSKI

(patrz str. 209)

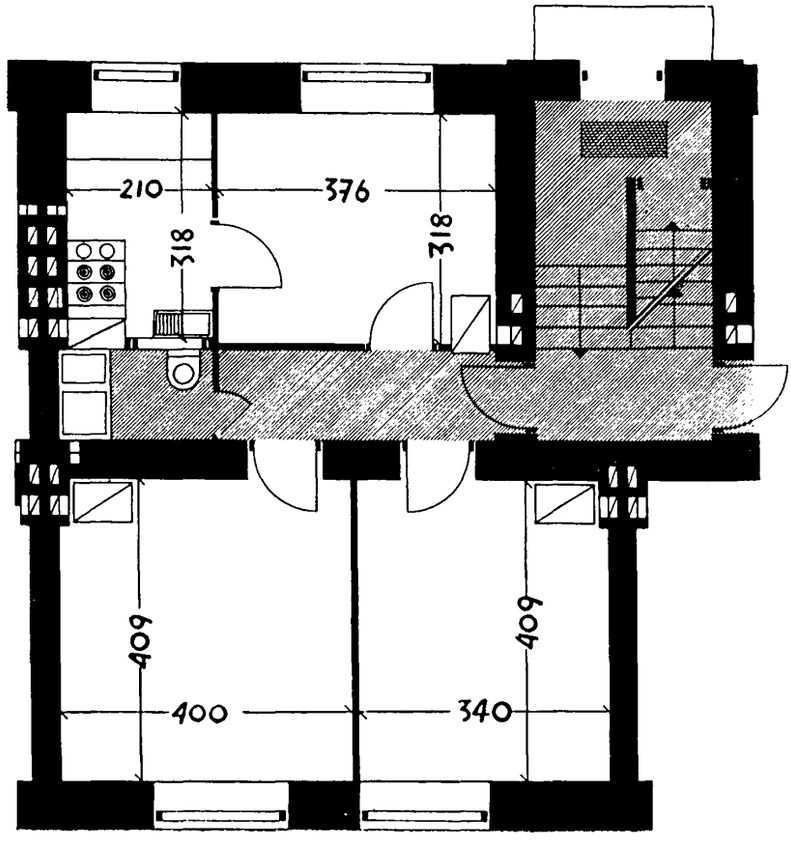

Rzut elementu 1:100

Przekrój 1:200

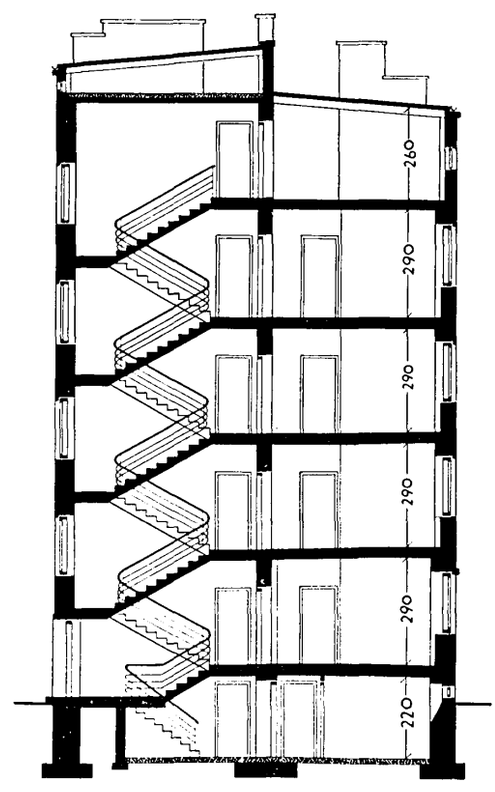

Cena budynku . . zł.	362.864,17
Kubatura budynku . m³	14.579,30
Ilość kondygnacyj . .	4
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	793,27
Ilość mieszkań . . .	50
1 p. + k.	5
2 p. + k.	5
3 p. + k. + sł.	40
Kubatura mieszkań . m³	7.937,80
Ilość klatek schod. . .	5
Ilość izb	190
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	73,44
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	56,70
Ilość piwnic	40
Ilość pralni	5
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	lic. cementowa
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., gaz., elektrycz.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WARSZAWA, UL. KRAJEWSKIEGO DOM PODOFICERSKI ARCH. AL. KAPUŚCIŃSKI

(patrz str. 209)

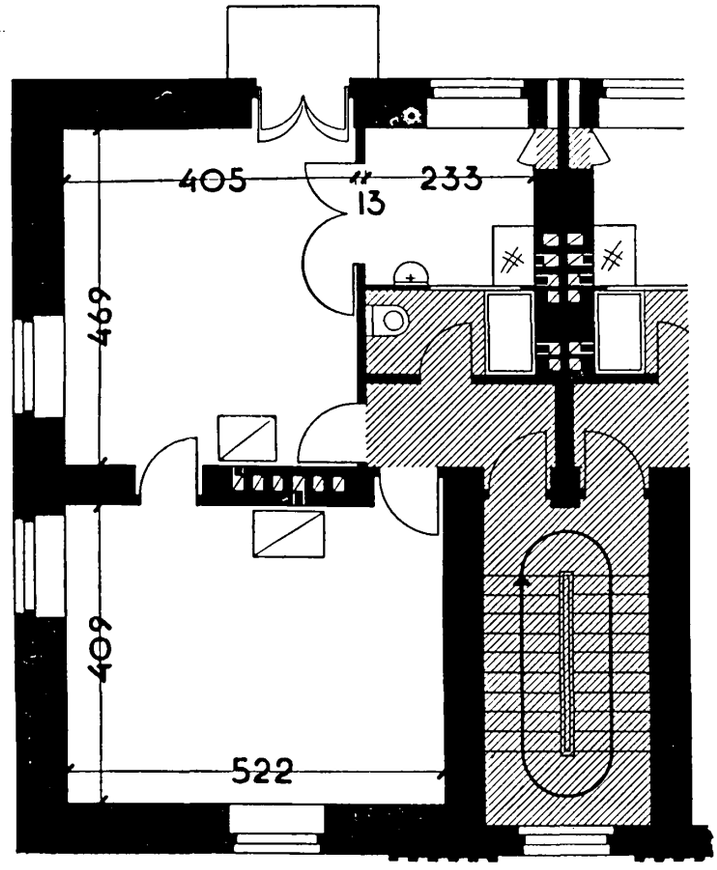

Rzut elementu 2 P+K. 1 : 100

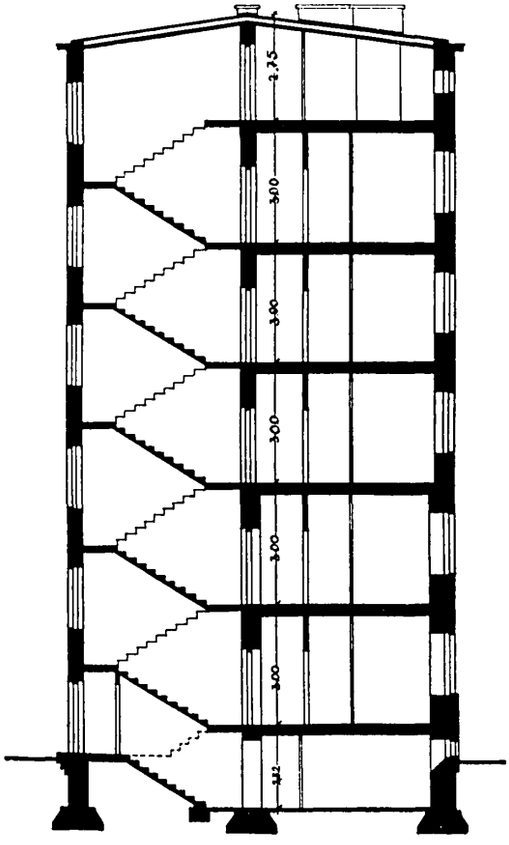

Przekrój 1 : 200

Cena budynku . . zł.	493.502,38
Kubatura budynku . m³	16.456,82
Ilość kondygnacyj . .	5
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	934,00
Ilość mieszkań . . .	60
2 p.+k.	60
Kubatura mieszkań . m³	10.117,50
Ilość klatek schod. . .	6
Ilość izb	186
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	73,11
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	56,21
Ilość balkonów . . .	48
Ilość piwnic	60
Ilość pralni	6
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	lic. cementowa
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., gaz., elektrycz.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WARSZAWA, UL. KRAJEWSKIEGO DOM PODOFICERSKI ARCH. AL. WIĘCKOWSKI

(patrz str. 210)

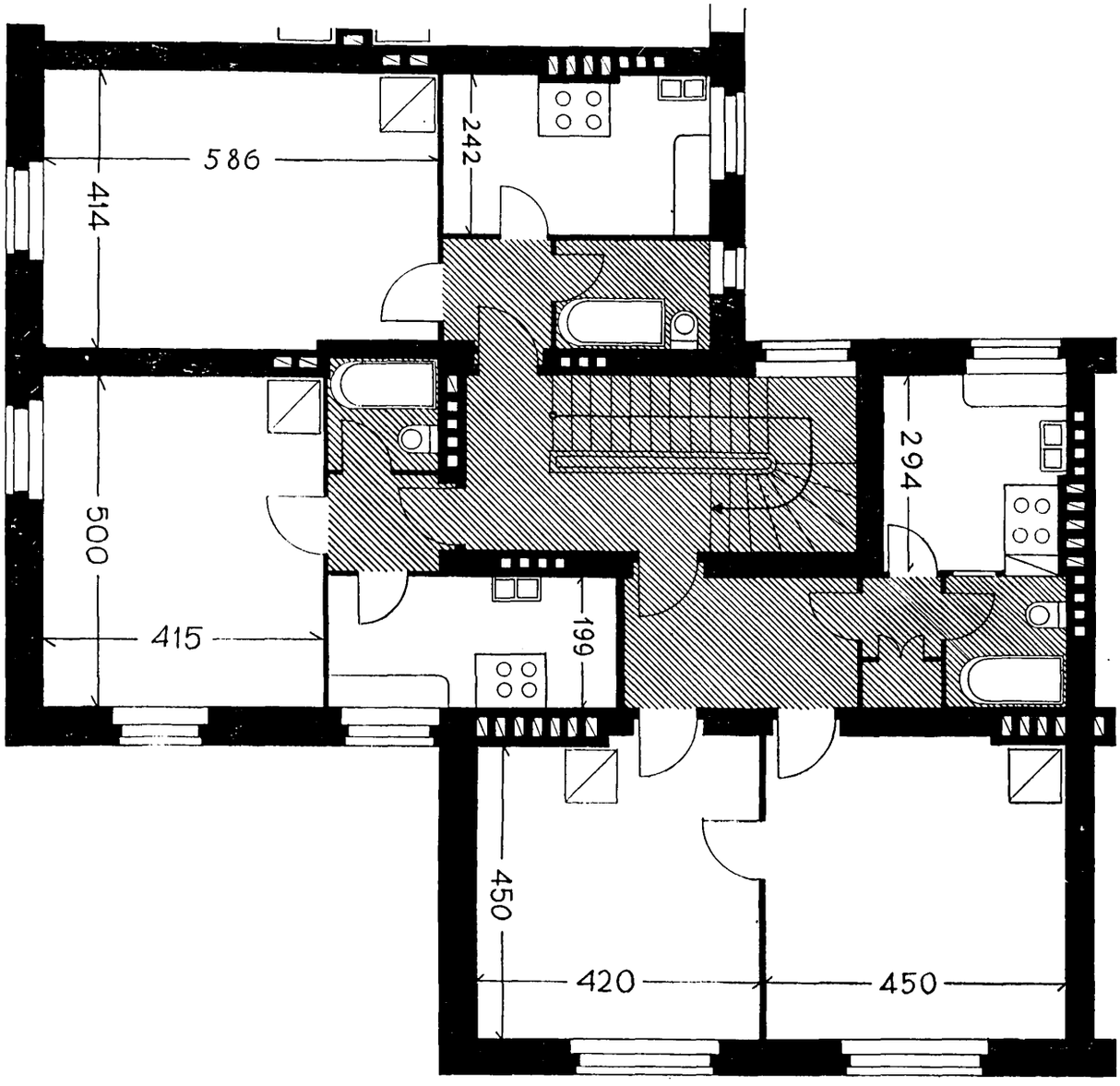

Rzuty elementów 1 P + K i 2 P + K. 1:100

Cena budynku . . zł.	459.841,84
Kubatura budynku . m³	17.556,48
Ilość kondygnacyj . .	4
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	1.021,17
Ilość mieszkań . . .	78
1 p.+k.	32
2 p.+k.	41
3 p.+k.+sł.	2
Mieszkanie dozorcy . .	1
Sklep	2
Kubatura mieszkań . m³	9.638,76
Ilość klatek schod. . .	6
Ilość izb	207
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	a) 61,50 b) 39,20
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 44,94 b) 30,90
Ilość balkonów . . .	3
Ilość piwnic	78
Ilość pralni	6
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	licówka cementowa
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., gaz, elektrycz.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

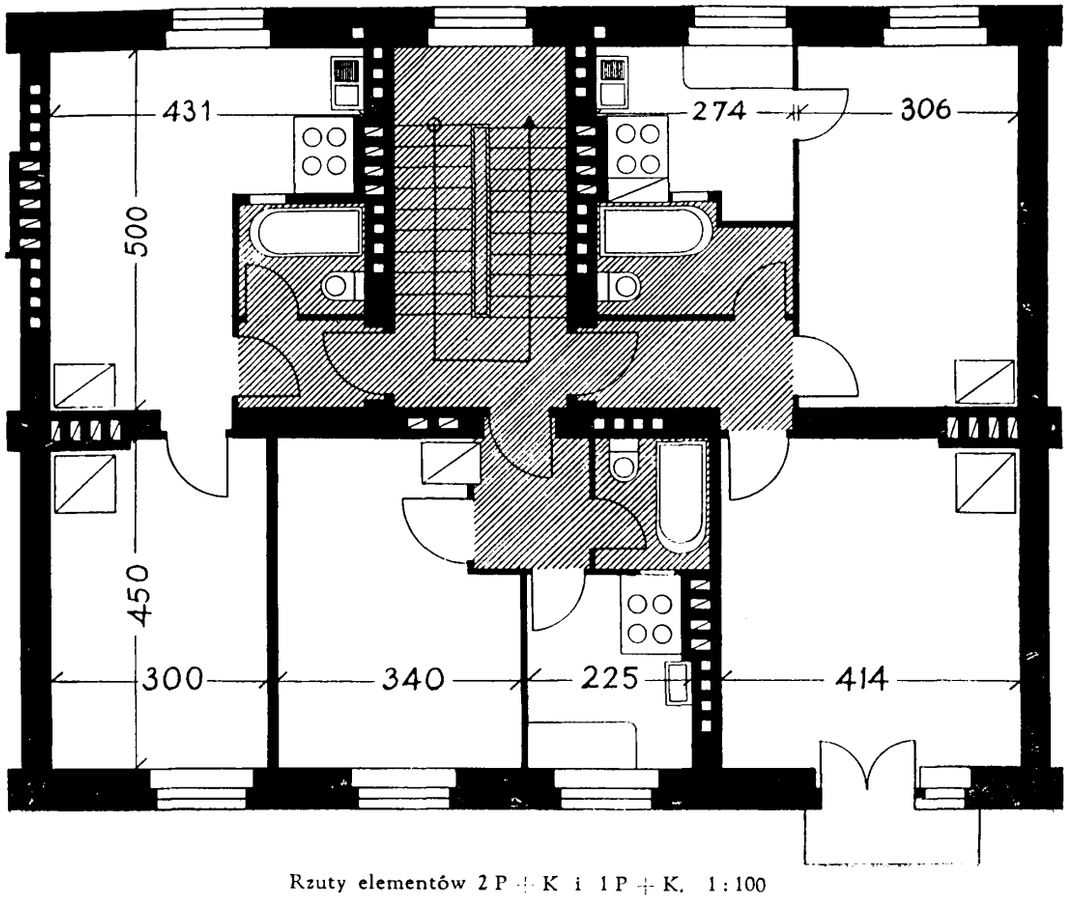

Rzuty elementów 2 P + K i 1 P + K. 1 : 100

Przekrój 1 : 200

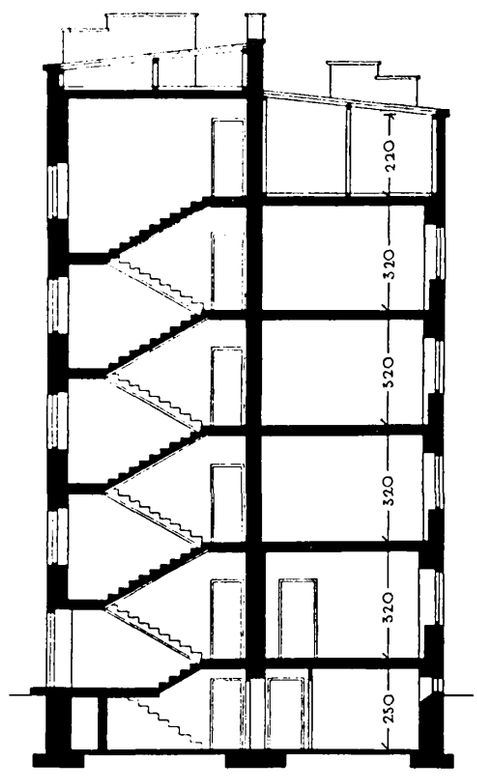

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

WARSZAWA, UL. WAWELSKA DOM PODOFICERSKI ARCH. PROF. R. ŚWIERCZYŃSKI

(patrz str. 219)

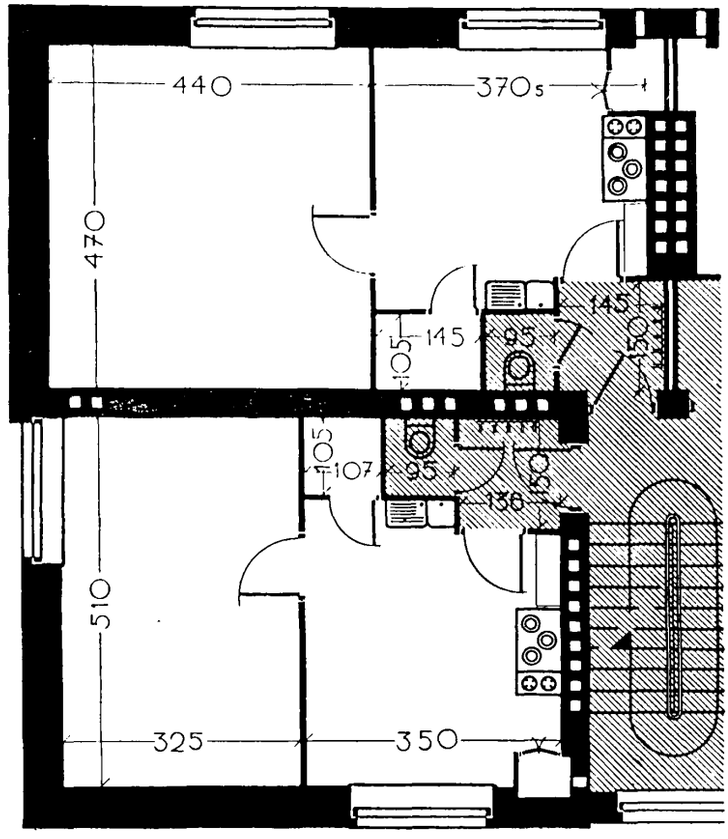

Rzut elementów 1 P + K. 1 :100

Cena budynku . . zł.	79,994,43
Kubatura budynku . m³	2.865,13
Ilość kondygnacyj . .	4
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	201,77
Ilość mieszkań . . .	16
1 p.+k.	16
Kubatura mieszkań . m³	1.571,83
Ilość klatek schod. . .	1
Ilość izb	32
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	41,34
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	31,39
Ilość piwnic	16
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	terrazyt
Cokół	Klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., gaz, elektrycz.

Przekrój 1 : 200

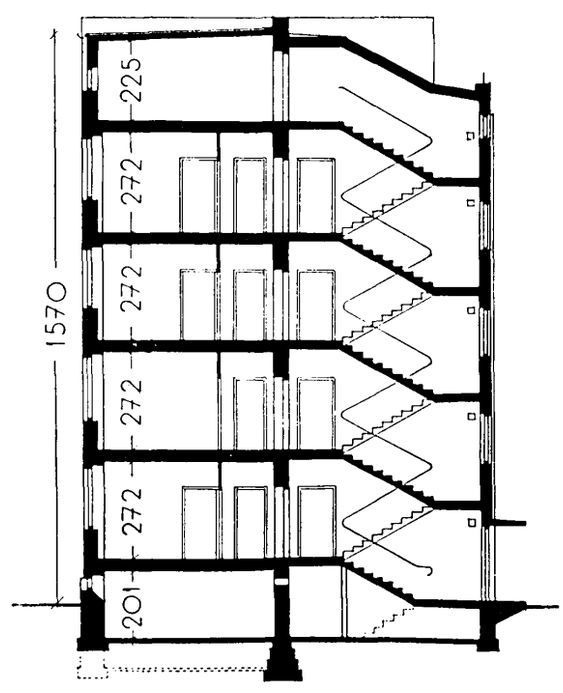

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

WARSZAWA—OKĘCIE DOM PODOFICERSKI ARCH. WŁ. POLKOWSKI

(patrz str. 221)

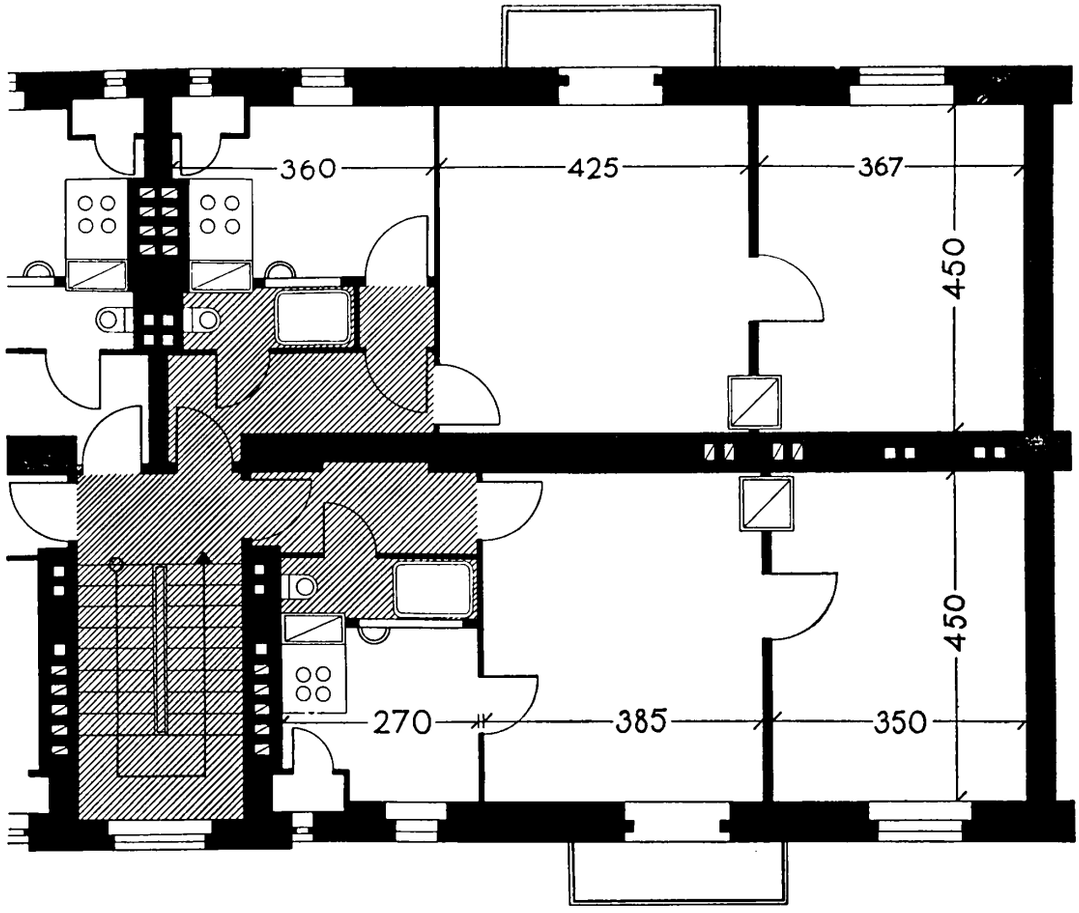

Rzut elementów po 2 P + K. 1:100

Przekrój 1 : 200

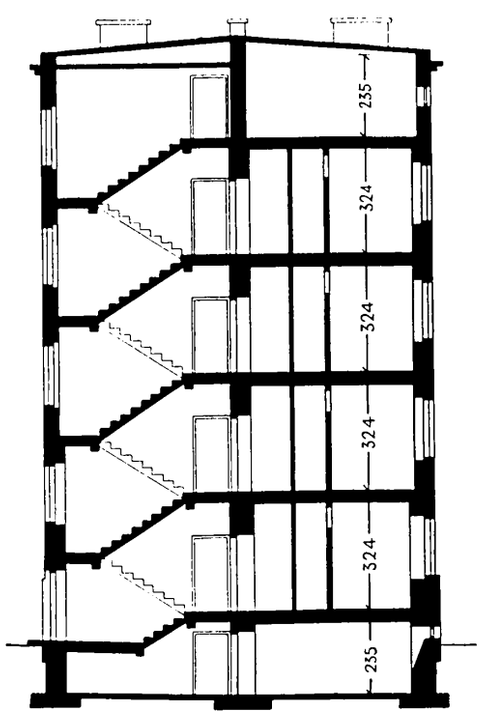

Cena budynku . . zł.	468.962,33
Kubatura budynku . m³	13.520,26
Ilość kondygnacyj . .	4
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	883,10
Ilość mieszkań . . .	48
2 p.+k.	48
Kubatura mieszkań . m³	6.644,64
Ilość klatek schod. . .	3
Ilość izb	150
Pow. zabud. 1 mieszk. m²	a) 66,40 b) 60,44
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 50,96 b) 44,67
Ilość balkonów	36
Ilość piwnic	48
Ilość pralni	6
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein, ostatnie piętro biplex
Wyprawa zewnętrzna .	terrazyt
Cokół	lic. cementowa
Instalacje	kanał., wodoc., gaz, elektrycz.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

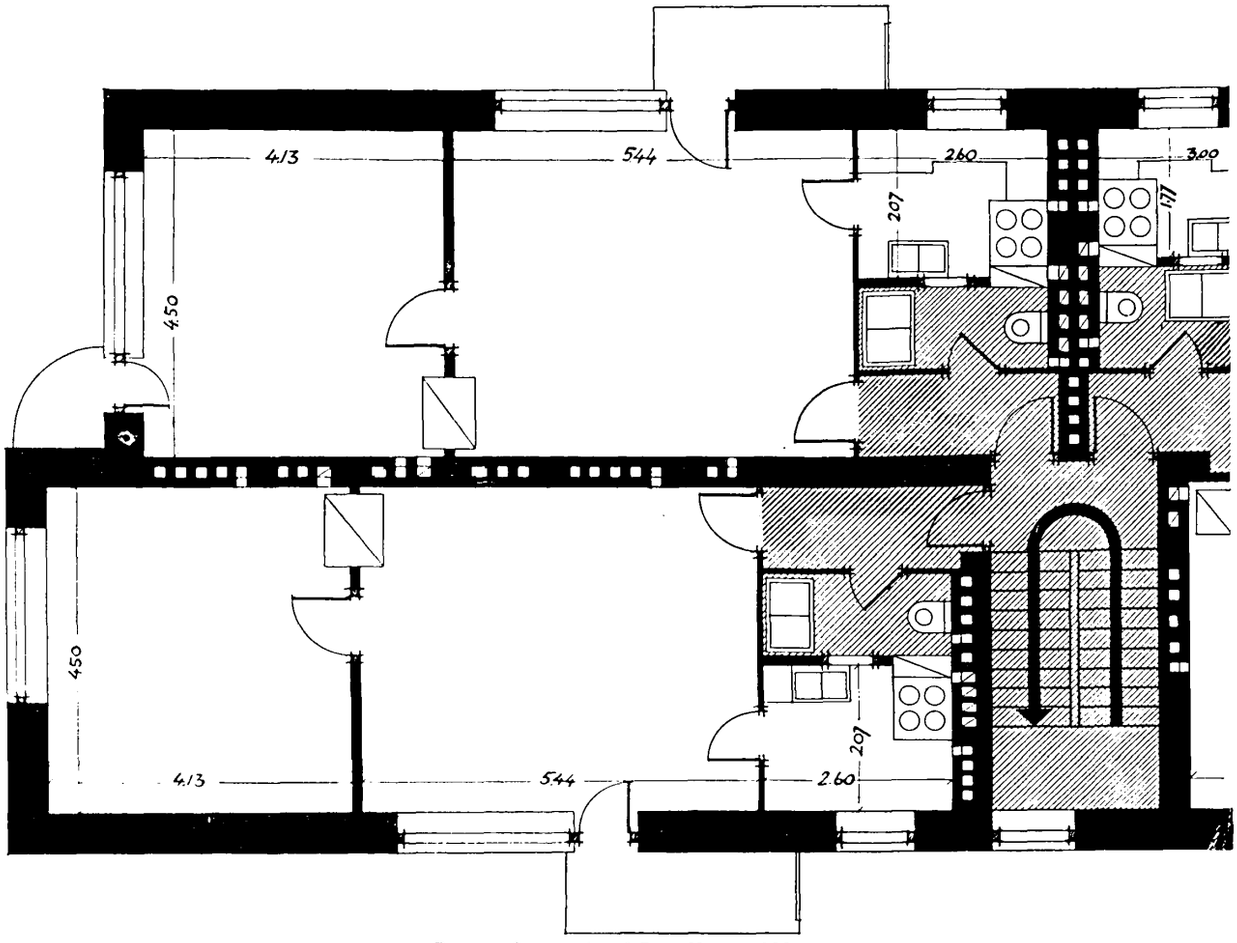

Rzuty elementów 2 P + K. 1 : 100

Cena budynku . . zł.	449.000,00
Kubatura budynku . m³	17.050,00
Ilość kondygnacyj . .	4
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	1.045,90
Ilość mieszkań . . .	56
2 p. + k.	56
Kubatura mieszkań . m³	8.760,84
Ilość klatek schod. . .	4
Ilość izb	172
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	70,92
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	54,51
Ilość balkonów . . .	45
Ilość piwnic	56
Ilość pralni	4
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	terrakota
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Polonja
Wyprawa zewnętrzna .	licówka piaskowo-cement.
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., gaz, elektrycz.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

(Patrz str. 220)

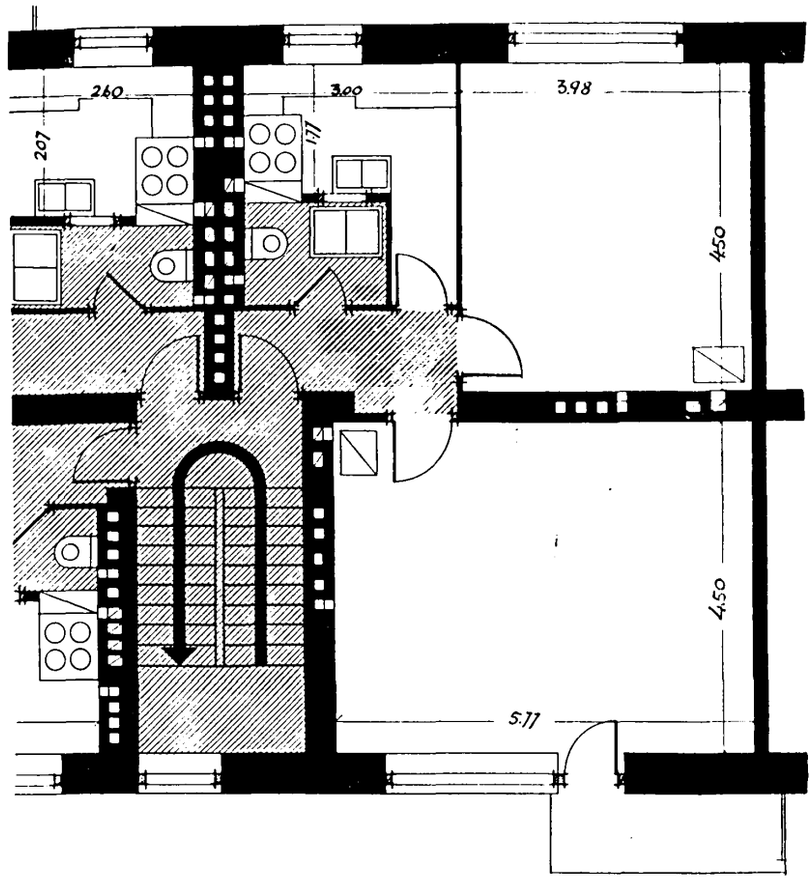

Rzut elementu 2 P + K. 1:100

Przekrój 1:200

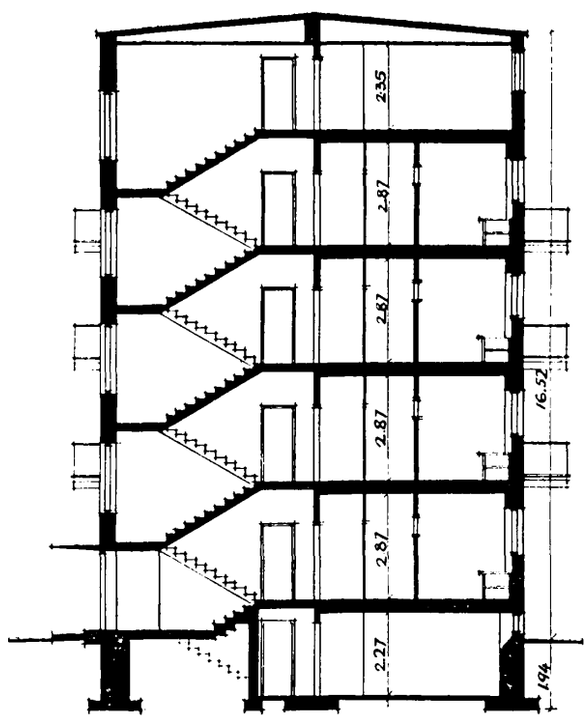

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

(patrz str. 226)

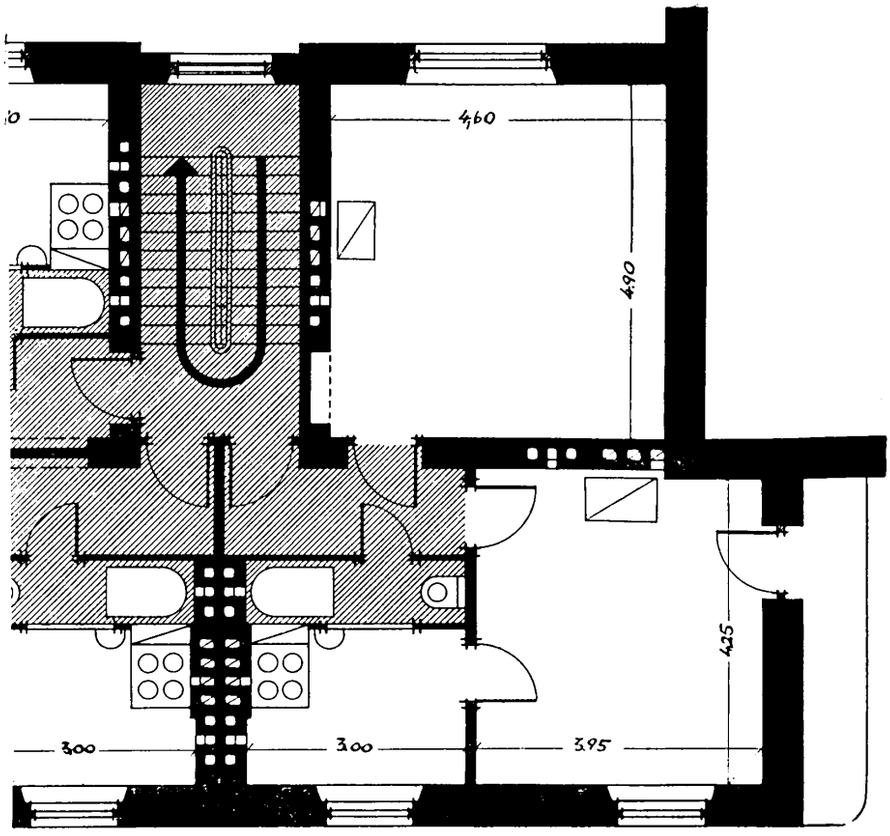

Rzut elementów po 2 P + K. 1 : 100

Cena budynku . . zł.	510.573,10
Kubatura budynku . m³	18.821,46
Ilość kondygnacyj . .	4
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	1.418,92
Ilość mieszkań . . .	66
2 p. + k.	66
Kubatura mieszkań . m³	9.780,06
Ilość klatek schod. . .	3
Ilość izb	203
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	67,81
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	51.58
Ilość balkonów	6
Ilość piwnic	36
Ilość pralni	5
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	licówka cementowa
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., centr. ogrzew., elektryczność

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

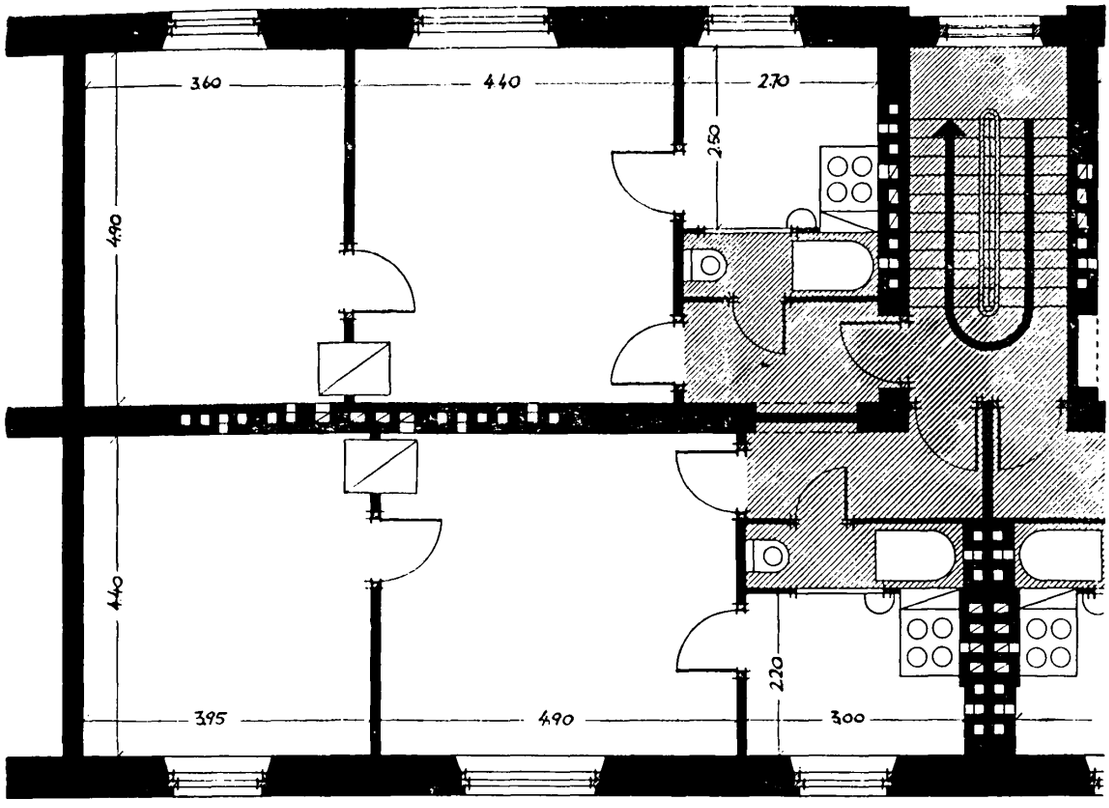

Rzuty elementów po 2 P + K 1 : 100

Przekrój 1 : 200

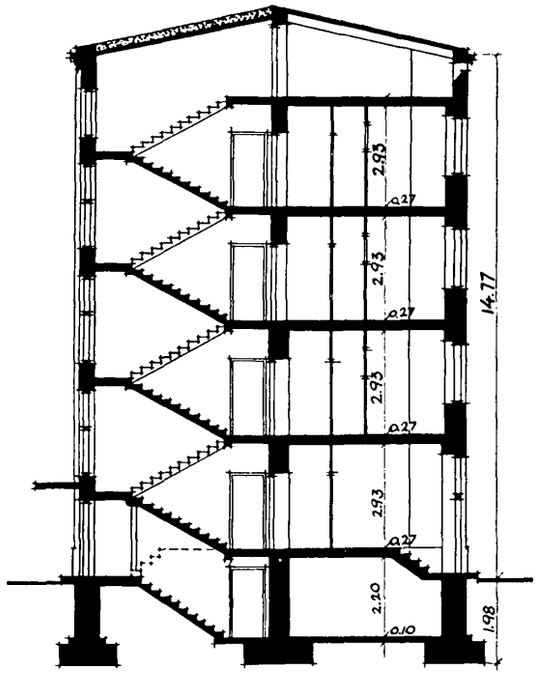

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

GDYNIA DOM PODOFICERSKI ARCH. KAZIMIERZ TOŁŁOCZKO

(patrz str. 224)

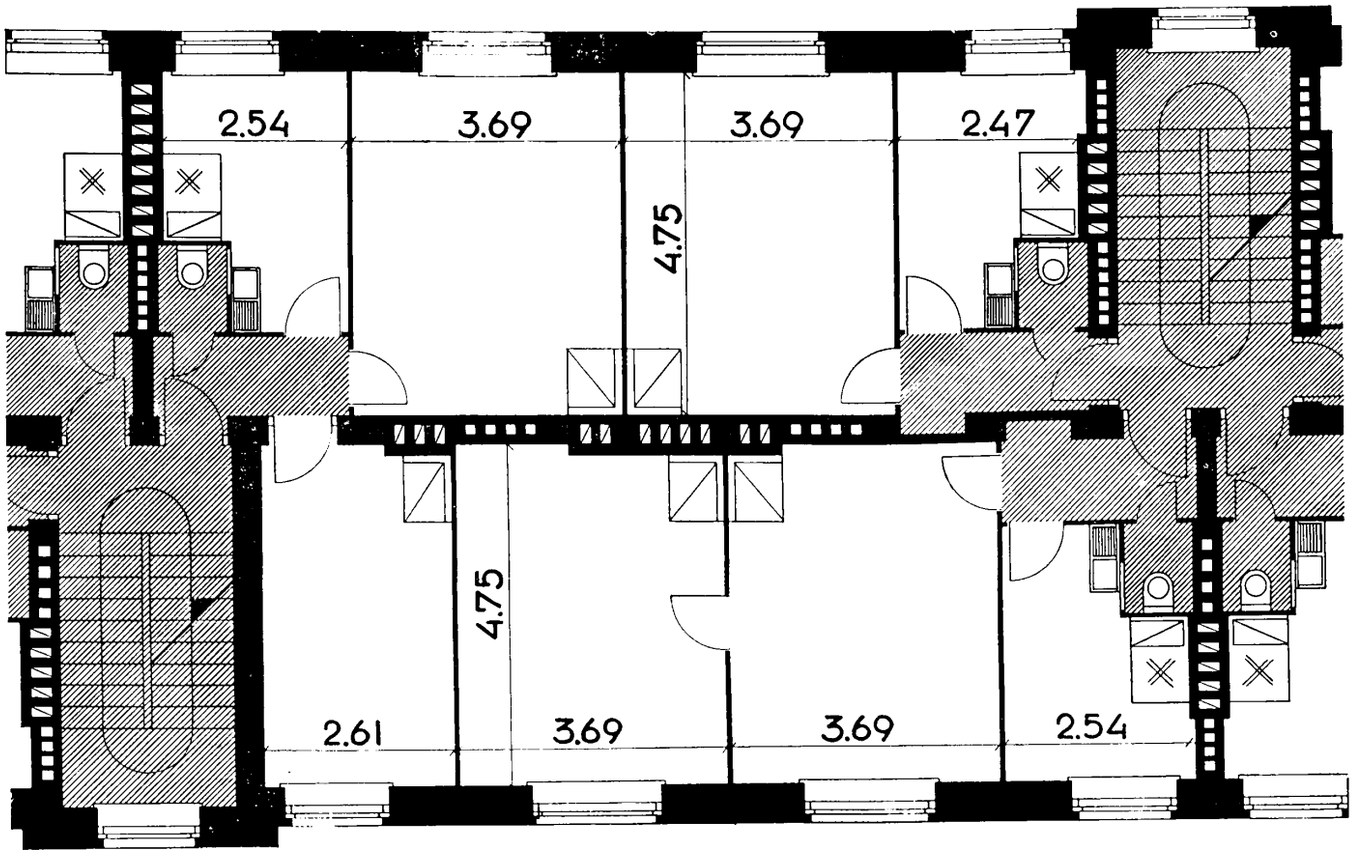

Rzut elementu 2 P+K i 1 P+K. 1:100

Cena budynku . . zł.	431.586,46
Kubatura budynku . m³	9.117,35
Ilość kondygnacyj . .	4
Pow. zab. budynku m²	536,43
Ilość mieszkań . . .	50
1 p. + k.	42
2 p. + k.	8
Kubatura mieszkań . m³	5.234.60
Ilość klatek schod. .	3
Ilość izb	130
Pow. zab. 1 mieszk. m²	a) 40,00
	b) 63,00
	c) 47,50
Pow. użyt. 1 mieszk. m²	a) 29,12
	b) 46,64
	c) 41,00
Ilość balkonów	4
Ilość piwnic	59
Ilość pralni	1
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	lastrico
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	tynk pół-cement.
Cokół	tynk pół-cement.
Instalacje	kanał., wodoc. gaz, elektrycz.

Przekrój 1:200

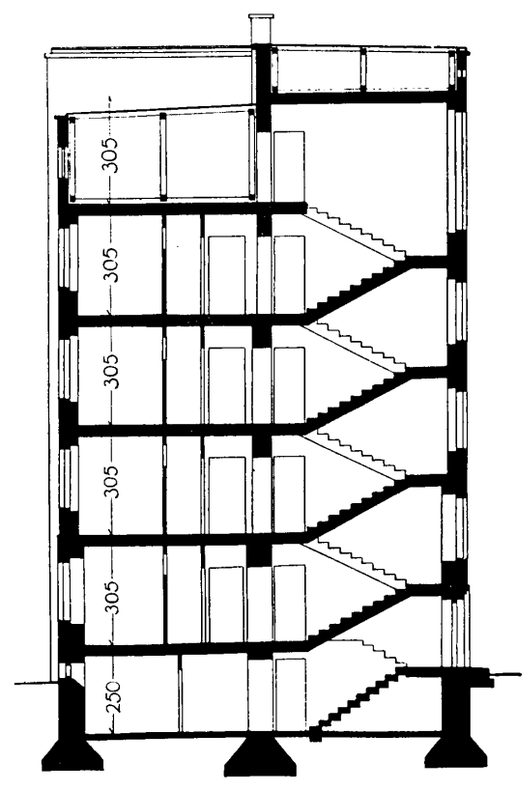

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

KIELCE, BRZEŚĆ, BARANOWICZE DOM PODOFICERSKI ARCH. HENRYK WALCZAK

(patrz str. 232)

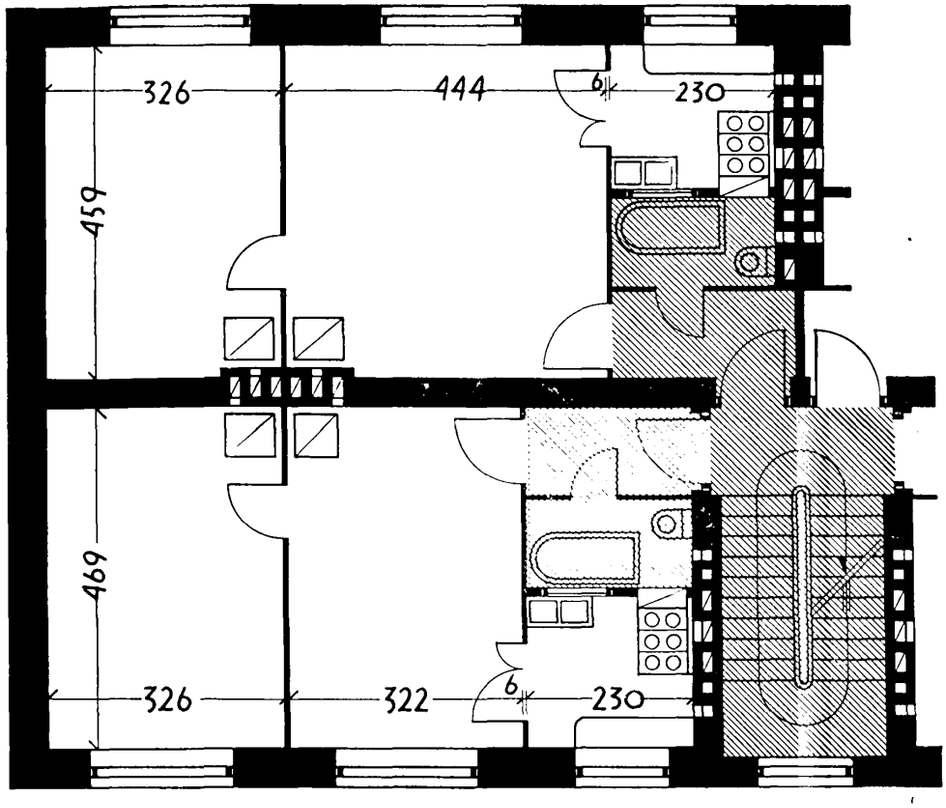

Rzuty elementów po 2 P + K. 1 : 100

Przekrój 1 : 200

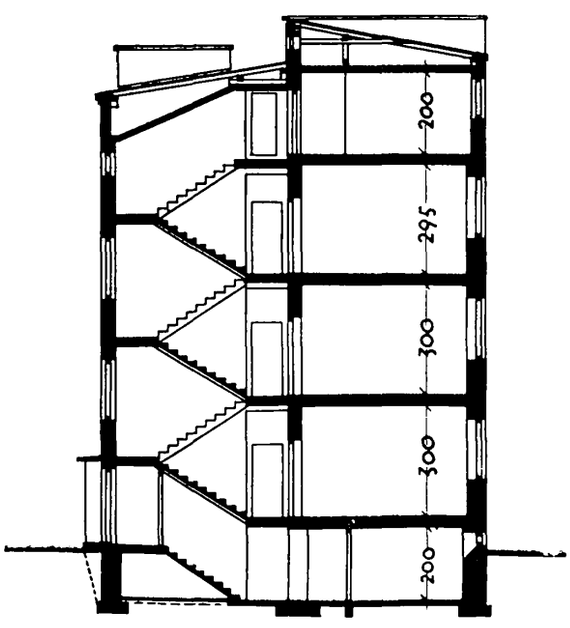

Cena budynku . . zl.	130.394,84 (Kielce) 143.064,57 (Baranowicze) 126.000,oc (Brześć)
Kubatura budynku . m³	5.174,36
Ilość kondygnacyj . .	3
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	400,27
Ilość mieszkań . . .	21
2 p. i k.	21
Kubatura mieszkań . m³	2.616,48
Ilość klatek schod. . .	2
Ilość izb	65
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	54,07
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	42,40
Ilość piwnic	24
Ilość pralni	2
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Polonja
Wyprawa zewnętrzna .	terrazyt
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., elektryczność

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

(patrz str. 230)

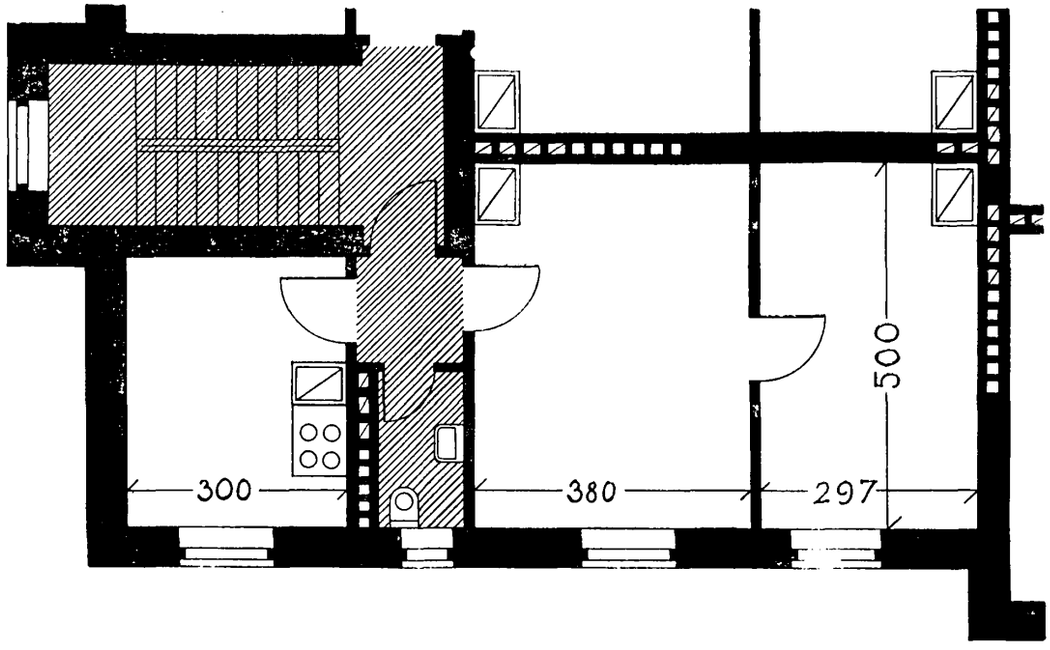

Rzut elementu 2 P+K. 1 : 100

Cena budynku . . zł.	370.528,96
Kubatura bud. . . m³	7,626,00
Ilość kondygnacyj . .	3
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	620,00
Ilość mieszkań . . .	24
2 p.+k.	24
Kubatura mieszkań . m³	3.894,84
Ilość klatek schod. . .	4
Ilość izb	76
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	a) 76,32 b) 63,83
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	a) 58,45 b) 49.74
Ilość piwnic	24
Ilość pralni	4
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	sosnowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	płytki cement. kwadratel.
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	tynk wapienny
Cokół	tynk wapienny
Instalacje	kanał., wodoc. elektryczność

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

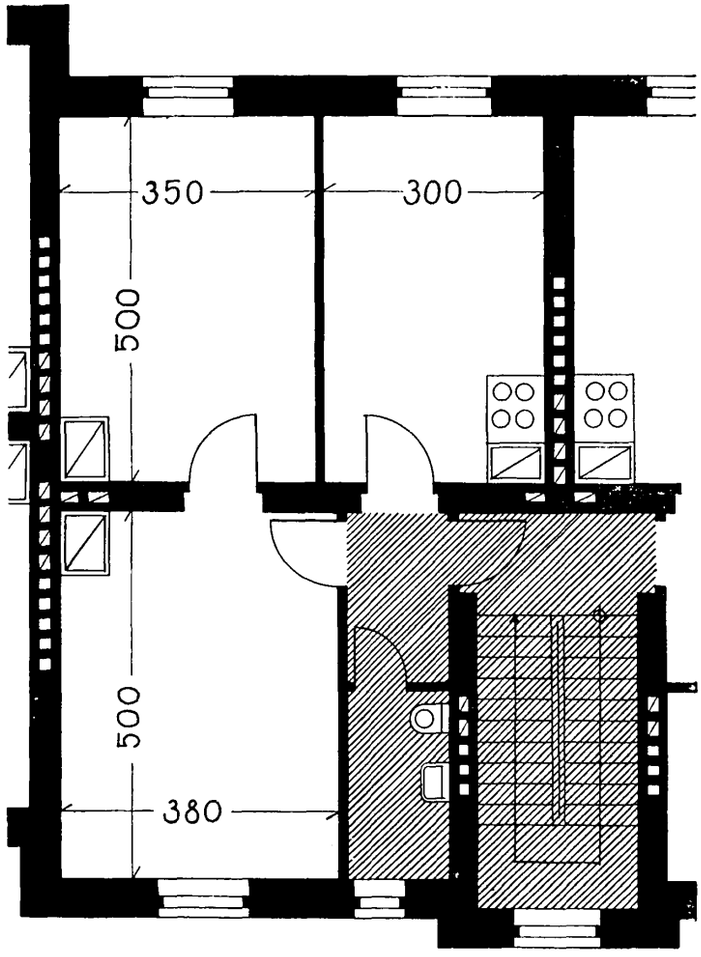

Rzut elementu 3 P + K. 1 : 100

Przekrój 1 : 200

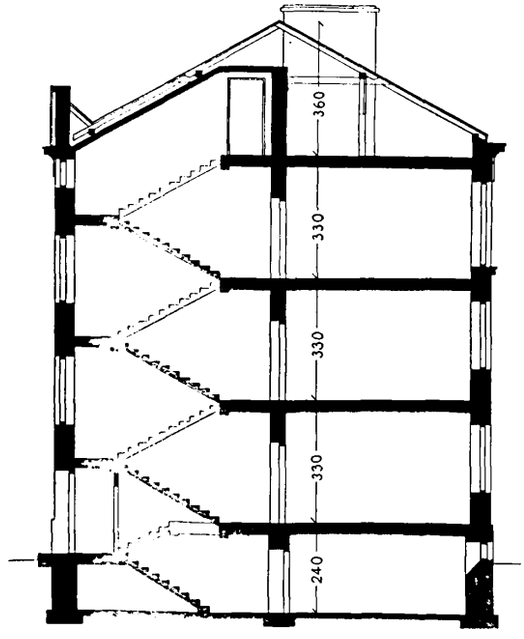

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

REMBERTÓW DOM PODOFICERSKI ARCH. JULJUSZ ŻÓRAWSKI

(patrz str. 229)

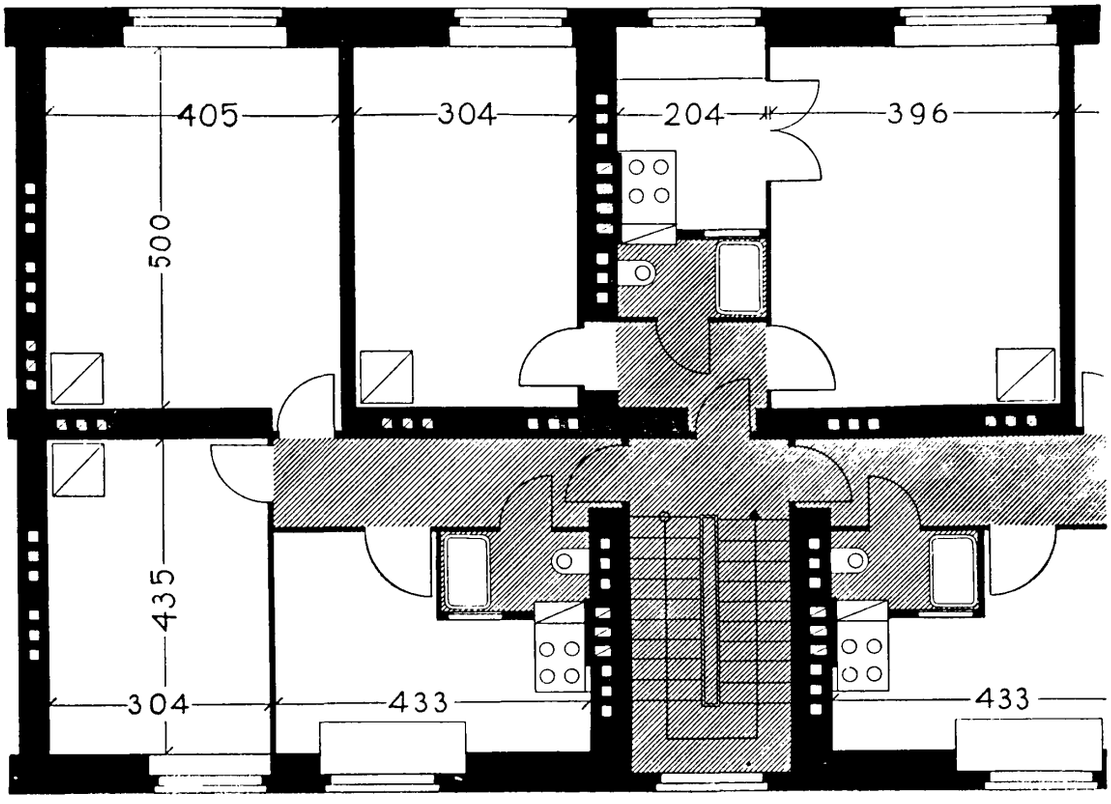

Rzut elementów 2 P + K. 1 : 100

Cena budynku . . zł.	432.432,45
Kubatura budynku . m³	15.200,00
Ilość kondygnacyj . .	4
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	1.280,33
Ilość mieszkań . . .	51
2 p. + k.	51
Kubatura mieszkań . m³	8.953,56
Ilość klatek schod. . .	5
Ilość izb	158
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	73,06
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	58,52
Ilość piwnic	51
Ilość pralni	5
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	licówka cementowo-piaskowa
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., elektryczność

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

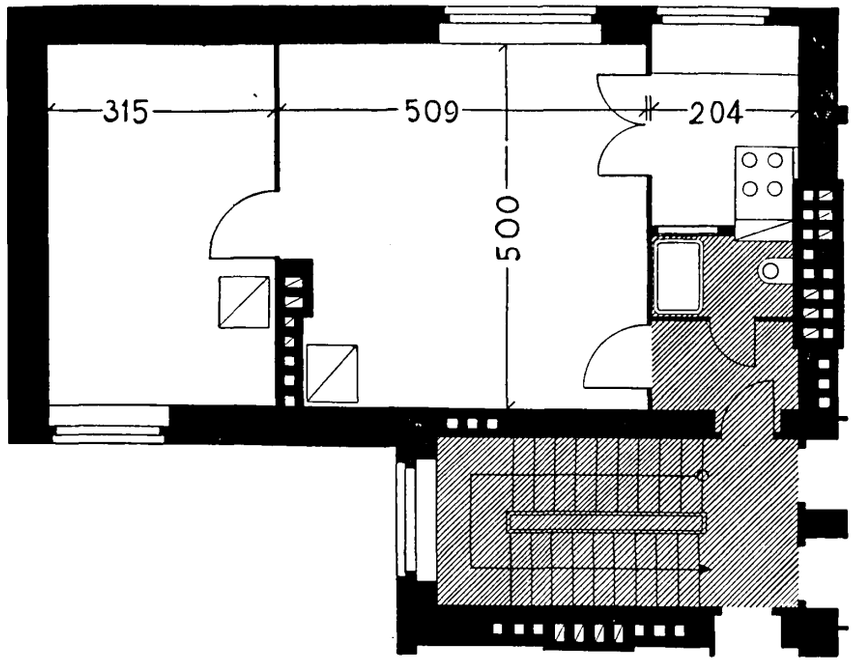

Rzut elementu narożnego 2 P + K. 1:100

Przekrój 1:200

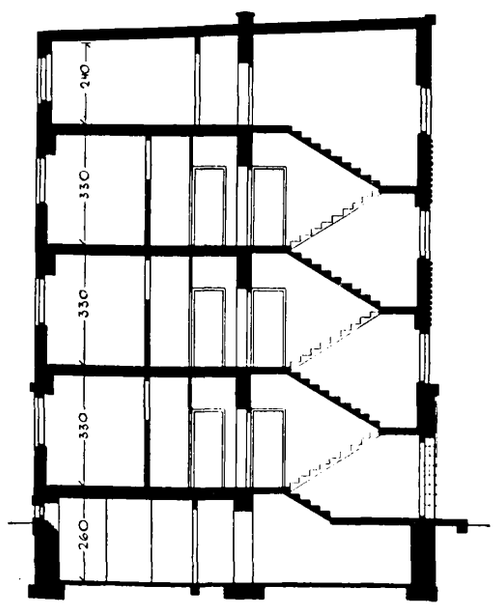

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

(patrz str. 222)

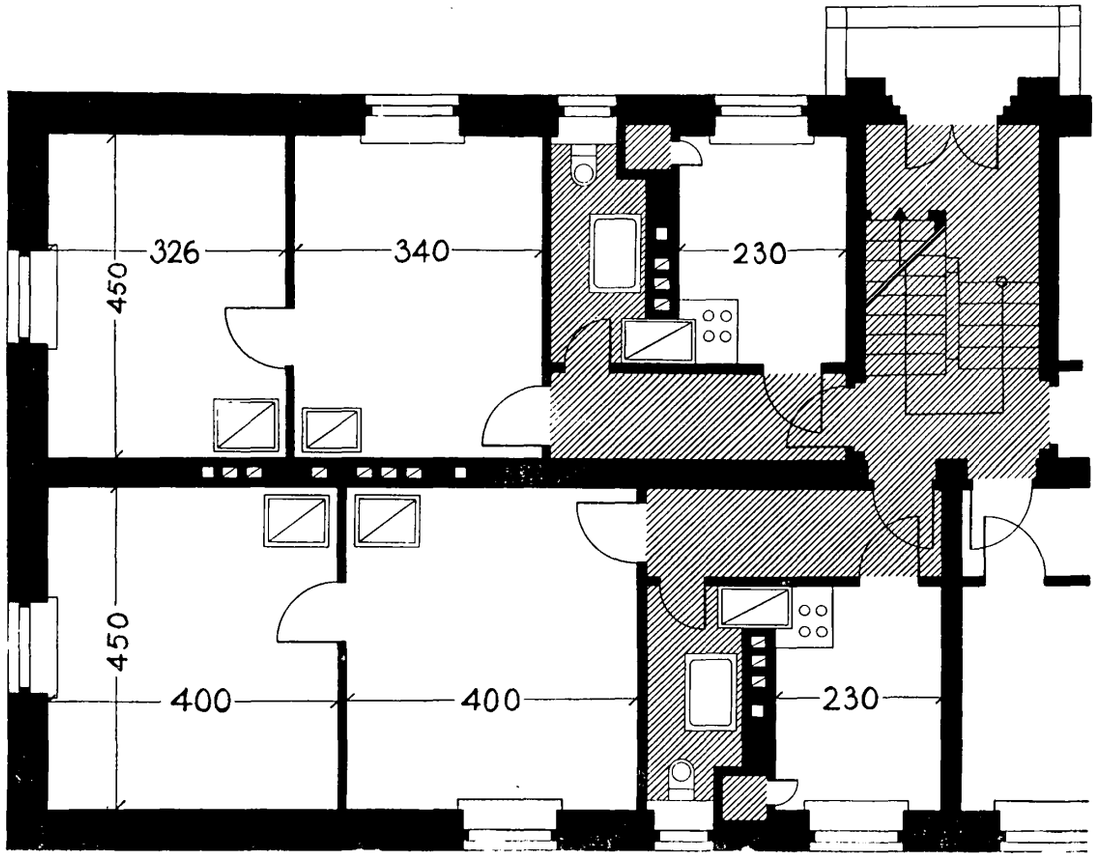

Rzuty elementów po 2 P+K. 1 : 100

Cena budynku . . zł.	133.712,00
Kubatura budynku . m³	6.491,54
Ilość kondygnacyj . .	3
Powierzchnia zabudowania budynku . . m²	538,00
Ilość mieszkań . . .	24
2 p.+k.	24
Kubatura mieszkań . m³	3.419,31
Ilość klatek schod. . .	2
Ilość izb	74
Powierzchnia zabud. 1 mieszkania . . . m²	67,25
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania . . m²	49,99
Ilość piwnic	24
Ilość pralni	2
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Klein
Wyprawa zewnętrzna .	licówka cementowa
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., elektryczność

Przekrój 1 : 200

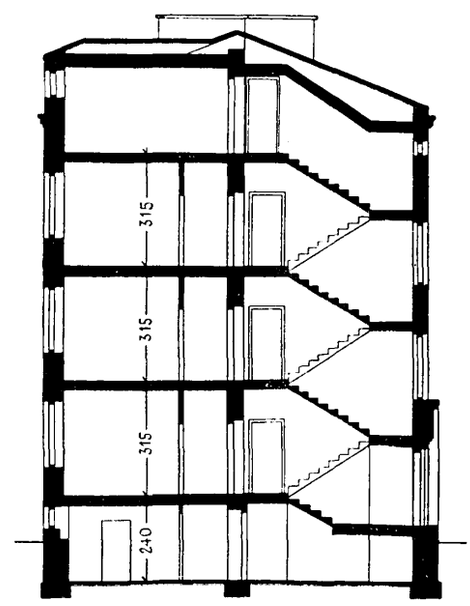

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

MOŁODECZNO, BRZEŚĆ n. B.
POSTAWY, BARANOWICZE

DOM PODOFICERSKI
(patrz str. 223)

ARCH. JAN KUKULSKI

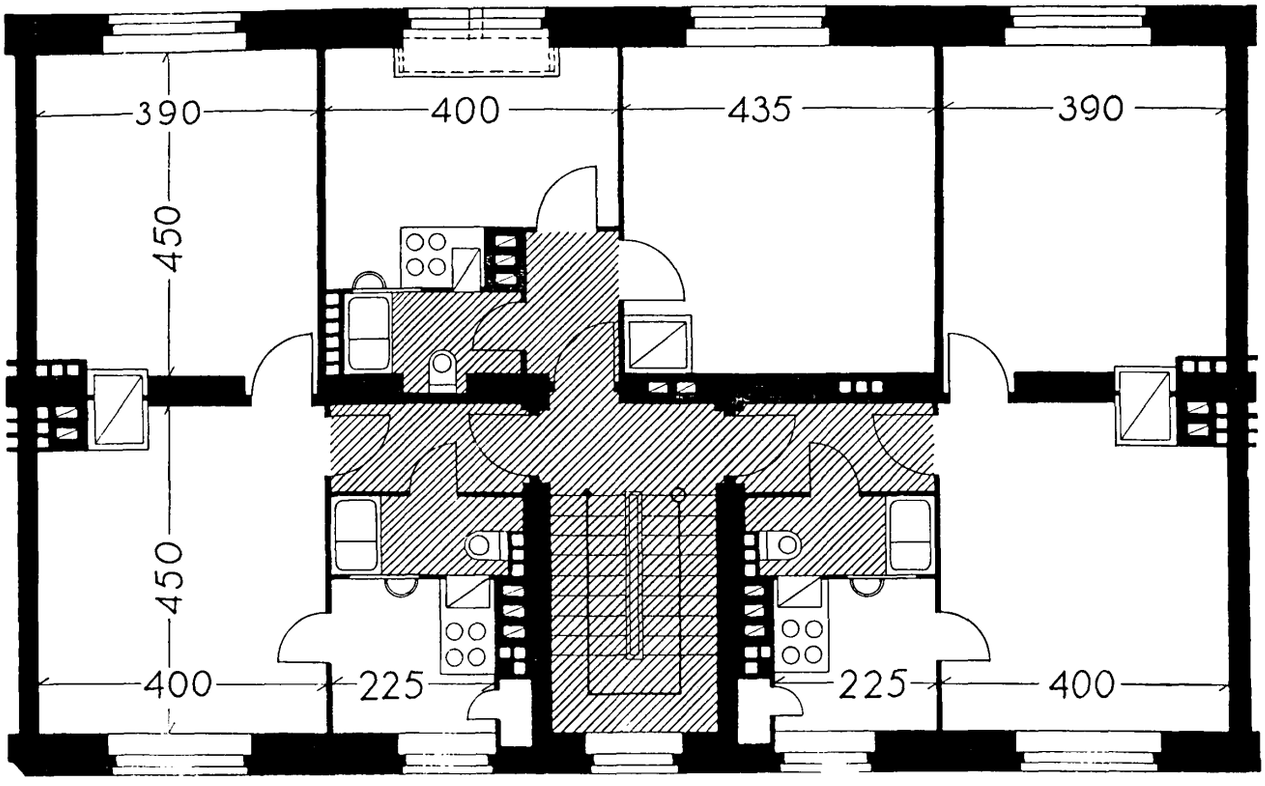

Rzuty elementów 2 P + K i 1 P + K. 1 : 100

Przekrój 1 : 200

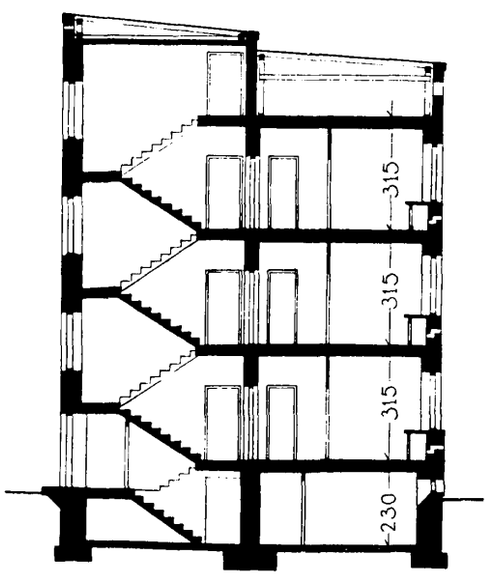

Cena budynku . . zł.	195.335,63 (Postawy)
	190.208,90 (Baranowicze)
	160.000,00 (Brześć)
	185.335,63 (Mołodeczno)
Kubatura budynku . m³	6.405,65
Ilość kondygnacyj . .	3
Pow. zab. budynku m²	531,28
Ilość mieszkań . . .	27
1 p.+k.	9
2 p.+k.	18
Kubatura mieszkań . m³	3.262,68
Ilość klatek schod. . .	3
Ilość izb	75
Pow. zabud. 1 mieszk. m²	a) 62,07
	b) 46,57
Pow. użyt. 1 mieszk. m²	a) 43,59
	b) 36,72
Ilość piwnic	27
Ilość pralni	3
Konstrukcja	mur z cegły
Podłoga w pokojach . .	klepka dębowa
Podłoga w kuchni . .	sosnowa
Podłoga w łazienkach .	terrakota
Stropy	Polonja
Wyprawa zewnętrzna .	terrazyt
Cokół	klinkier
Instalacje	kanał., wodoc., elektryczność

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

BUDYNKI FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok hotelu oficerskiego w Rembertowie od strony ulicy.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok perspektywiczny Hotelu Oficerskiego w Rembertowie.
Rys. arch. Aleksander Kafarski.

HOTEL OFICERSKI W REMBERTOWIE

PROJ. ARCH.: KAZIMIERZ MIESZKIS, ROMUALD MILLER,
BRUNO ZBOROWSKI I ALEKSANDER KAFARSKI

Budynek znany pod nazwą Hotelu Oficerskiego w Rembertowie, służący za mieszkanie i uczelnię dla oficerów przybywających na przeszkolenie, przechodził trzy fazy w trakcie swego powstawania.

W pierwotnem założeniu budynek był przeznaczony tylko na mieszkanie i w tym duchu był zaprojektowany przez inż. Mieszkisa i inż. R. Millera w roku 1925. Ogólne założenie w kształcie litery H składało się z 3-ech korpusów, jednego środkowego i dwóch bocznych, połączonych z nim pod kątem prostym, za pomocą przejść parterowych. Boczne części posiadały oddzielne wejścia i klatki schodowe. W środkowej części przewidziane było wejście główne z bogato rozwiniętym półokrągłym hallem dwupiętrowej wysokości i sale Kasyna Oficerskiego. Pokoje mieszkalne miały być w środkowym bloku na parterze oraz w bocznych częściach na parterze i pierwszem piętrze. Były one umieszczone po dwóch stronach środkowego korytarza i oddzielone od niego podwójnemi drzwiami. Budynek był pomyślany jako jednopiętrowy, pokryty bardzo wysokim dachem dachówkowym. Zarówno wysoki dach jak i całkowite opracowanie architektoniczne, np. nakrycie wież, szczegóły elewacji i t. p. odpowiadało tendencjom do osiągnięcia odrębnego wyrazu, drogą przetwarzania form barokowych.

Tak pomyślany budynek został wykonany w stanie surowym przez I-szy Okręg Szefostwa Budownictwa w Warszawie. Wykonano z małemi wyjątkami wszystkie mury zewnętrzne i konstrukcyjne wewnętrzne oraz stropy, następnie odwiązano dach i prowizorycznie nakryto dachówką. W takim stanie budynek stał przez dłuższy przeciąg czasu.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. C. Olszewski

Widok na salę wykładową hotelu oficerskiego w Rembertowie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. C. Olszewski

Widok na wjazd do kasyna oficerskiego w Rembertowie.

Drugi etap nastąpił w roku 1929 z chwilą przejęcia budynku przez Fundusz Kwaterunku Wojskowego. Wynikły nowe potrzeby, które zmusiły do zmiany projektu, przy zachowaniu jednak całości założenia i charakteru ogólnego. Wobec konieczności urządzenia sal wykładowych w tym samym budynku, pomieszczono je na parterze, przeznaczając na ten cel również hall półokrągły, oraz zaprojektowano wielką salę wykładową z amfiteatralnie urządzonemi siedzeniami. W tym celu wykorzystano dwupiętrową salę (dawny hall) i do niej przybudowano salę amfiteatralną, pozostawiając tamtej tylko okna 1-go piętra. Pozwoliło to umieścić tę ważną salę w centrum budynku, a nadający się do jej przeznaczenia kształt wachlarzowy zaokrągloną częścią związał się z półkolistym występem hallu. Pozatem odrębny kształt tej sali, wtłoczonej między dwa skrzydła boczne, nie niweczy pierwotnego założenia. Wobec zapotrzebowania na dużą ilość pokoi mieszkalnych wykorzystano jeszcze oprócz parteru i 1-go piętra bardzo wysokie strychy i tam je pomieszczono we wszystkich trzech korpusach. Każdy z tych pokoi o średniej powierzchni 128 m² posiada oprócz przedpokoiku szafę ścienną, oraz wnękę na umywalnię z ciepłą i zimną wodą. Kasyno oficerskie zostało na 1-em piętrze, jednakże jadalnię bardzo powiększono przez dodanie sąsiednich pomieszczeń, oraz przez częściowe jej dobudowanie, traktowane jako występ na czterech filarach. W ten sposób wytworzył się na parterze kryty podjazd przed głównem wejściem. Część parteru głównego korpusu przeznaczono na kuchnię i pomieszczenia gospodarcze z nią związane, przyczem oddzielono ją murem od pozostałej części. Kuchnia łączy się z jadalnią za pomocą klatki schodowej oraz wyciągu. Związane z tem roboty projektodawcze wykonał inż. arch. B. Zborowski.

Roboty budowlane w lipcu 1930 roku prowadzone były przez Fundusz Kwaterunku Wojskowego w bardzo trudnych warunkach, gdyż w tymże czasie należało przeprowadzić

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

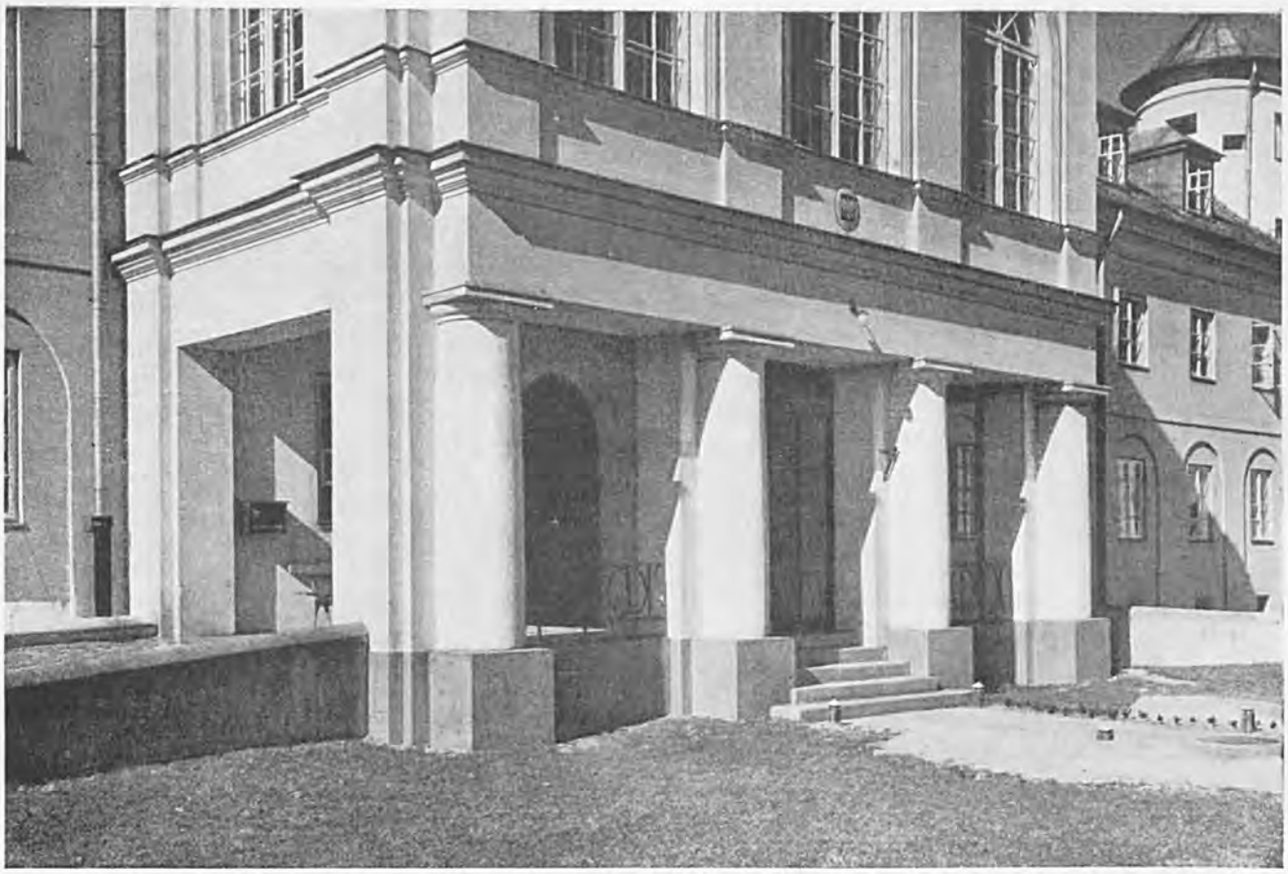

Fot. C. Olszewski

Wejście główne do Hotelu Oficerskiego w Rembertowie.

roboty odwadniające teren wokoło budynku. Poziom lustra wody bywał tak wysoki, że w piwnicach często stała woda jeszcze w trakcie budowy, co opóźniło urządzenie kotłowni i wykończenie centralnego ogrzewania. Roboty przeciągnęły się do połowy roku 1931.

W tym czasie dojrzał plan dalszej rozbudowy budynku przez dodanie kilku sal wykładowych (w tem jednej amfiteatralnej) i pokoi dla wykładowców. Kierownik budowy hotelu z ramienia Funduszu Kwaterunku Wojskowego inż. arch. Adamski wykonał projekt i przeprowadził budowę tego skrzydła. Dochodzi ono pod prostym kątem do jednego z bocznych skrzydeł i wiąże się z niem logicznie. Pozatem dostosowane jest do charakteru już istniejącej części i tworzy z nią harmonijną całość. Na poddaszu tej części uzyskano jeszcze szereg pokoi mieszkalnych. Całkowite ukończenie budowy Hotelu Oficerskiego nastąpiło w połowie roku 1932.

Pomimo dwukrotnej rozbudowy budynek nie stracił na monumentalności założenia. Długość całej budowli wynosi 151.60 m. przy długości skrzydeł poprzecznych 63.40 m a szerokość traktu przeciętnie 14.00 m Usytuowanie względem stron świata jest korzystne. Od strony południowo-wschodniej znajduje się główny podjazd, oraz jadalnia. Żadne z pokoi mieszkalnych nie są położone od czystej północy lub południa. Ogółem budynek posiada około 180 pokoi mieszkalnych, 6 sal wykładowych, w tem 2 amfiteatralne, jadalnie, sale klubowe, bilardowe, gabinety, siedem klatek schodowych. W każdym z trzech bloków posiada na każdym poziomie po jednym zespole klozetowym, przeciętnie 4 oczka, po jednym zespole wannowym, przeciętnie 3 wanny.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

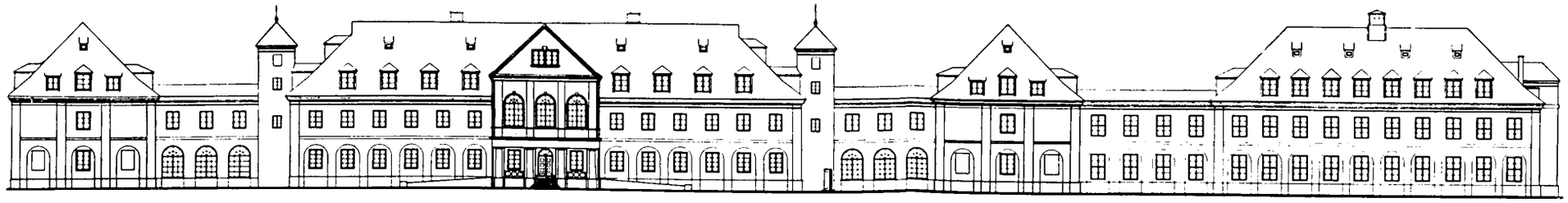

Elewacja od strony dojazdu
1 : 600

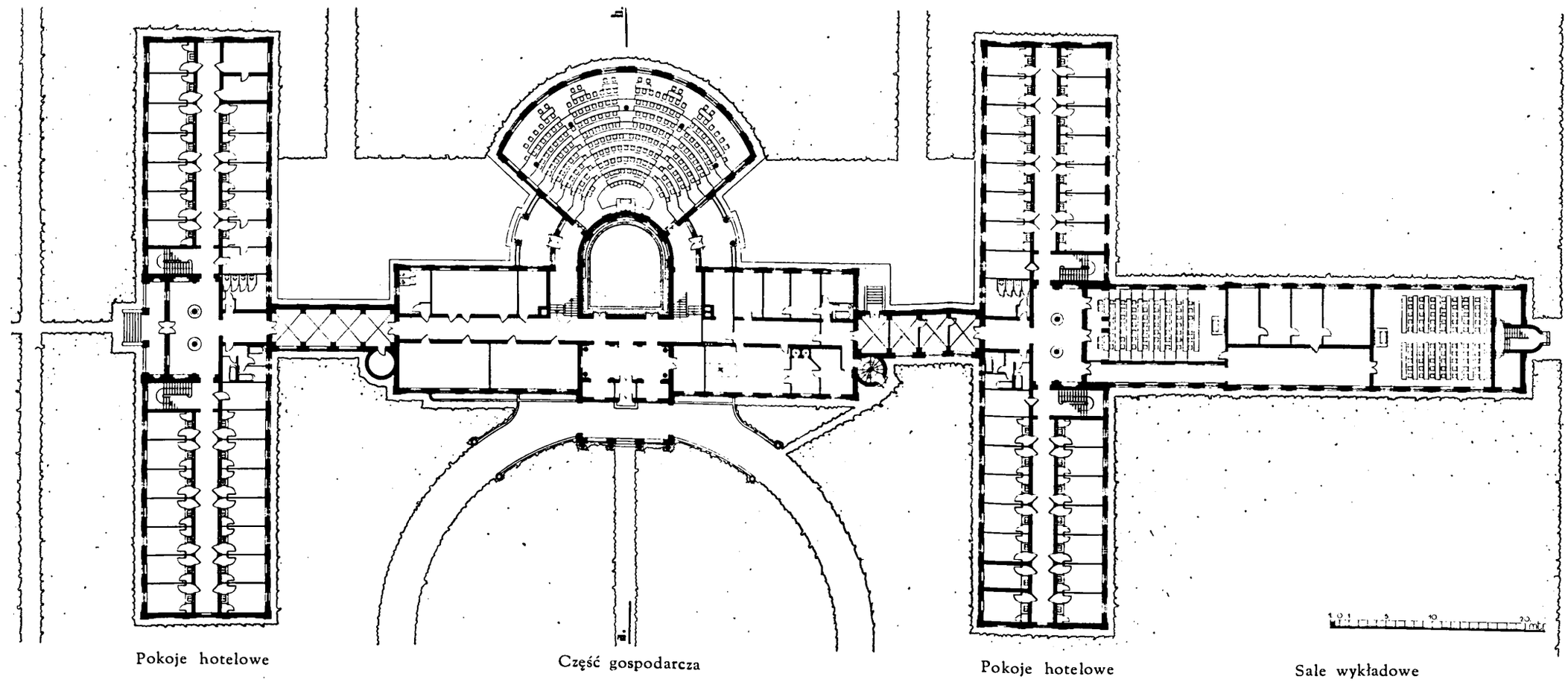

Rzut parteru 1 : 600

REMBERTÓW. Hotel oficerski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

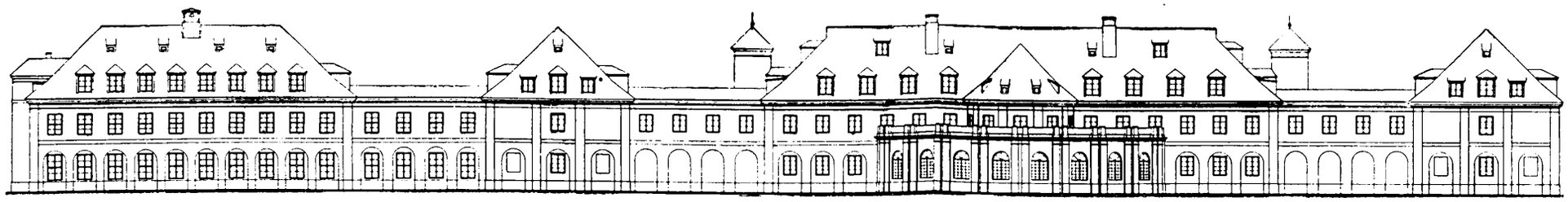

Elewacja od strony ogrodu

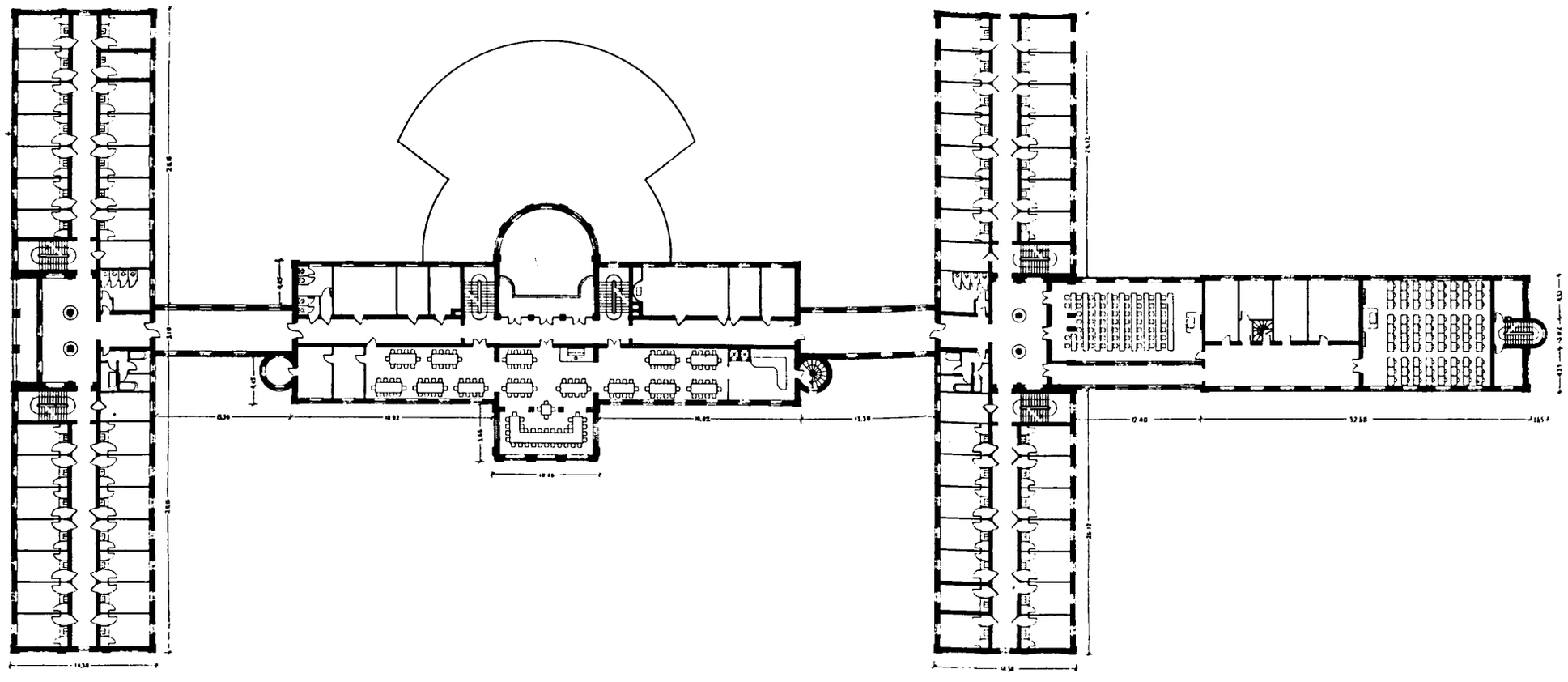

Pokoje hotelowe | Restauracja | Pokoje hotelowe | Sale wykładowe

Rzut I piętra 1 : 600

REMBERTÓW. Hotel oficerski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Przekrój przez salę wykładową
1 : 400

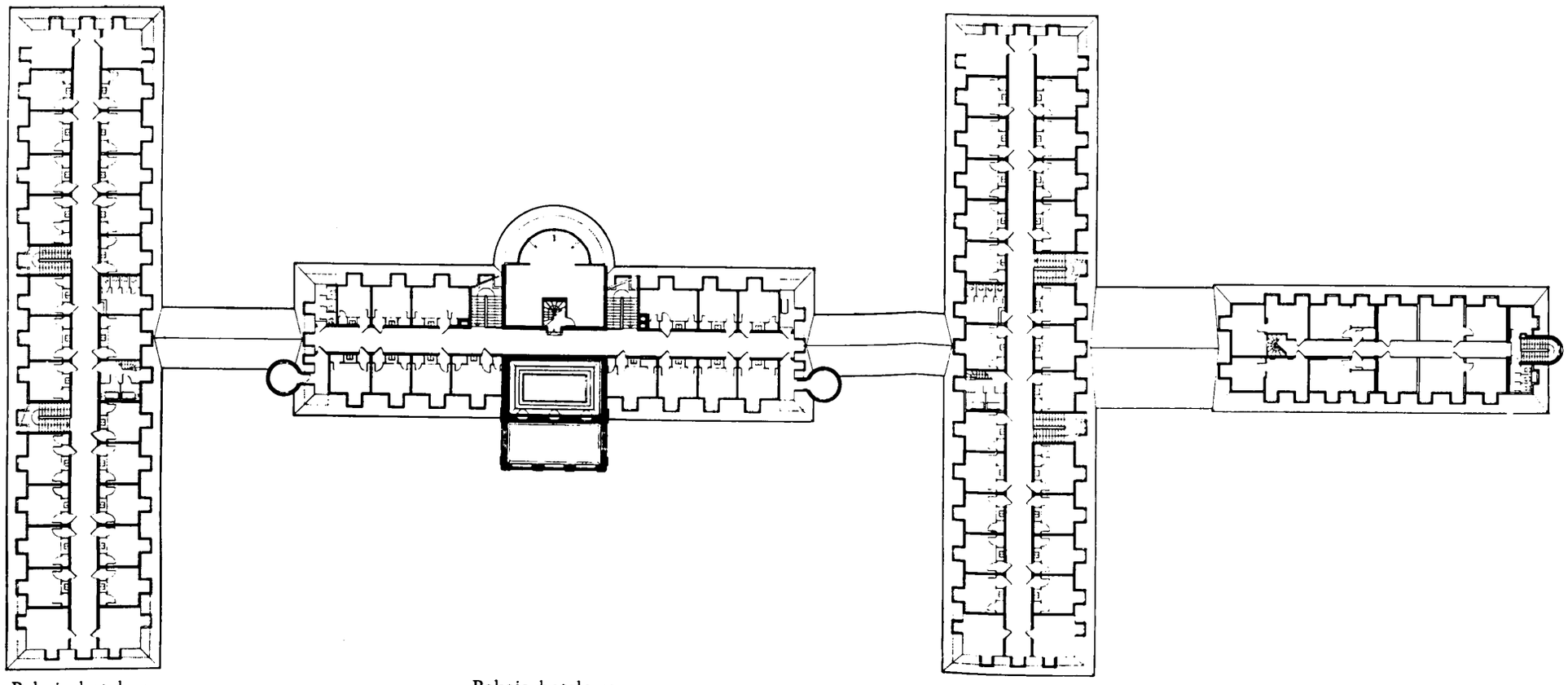

Rzut poddasza 1 : 600

REMBERTÓW. Hotel oficerski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. C. Olszewski

Fragmenty hallu i korytarza w Hotelu Oficerskim w Rembertowie

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

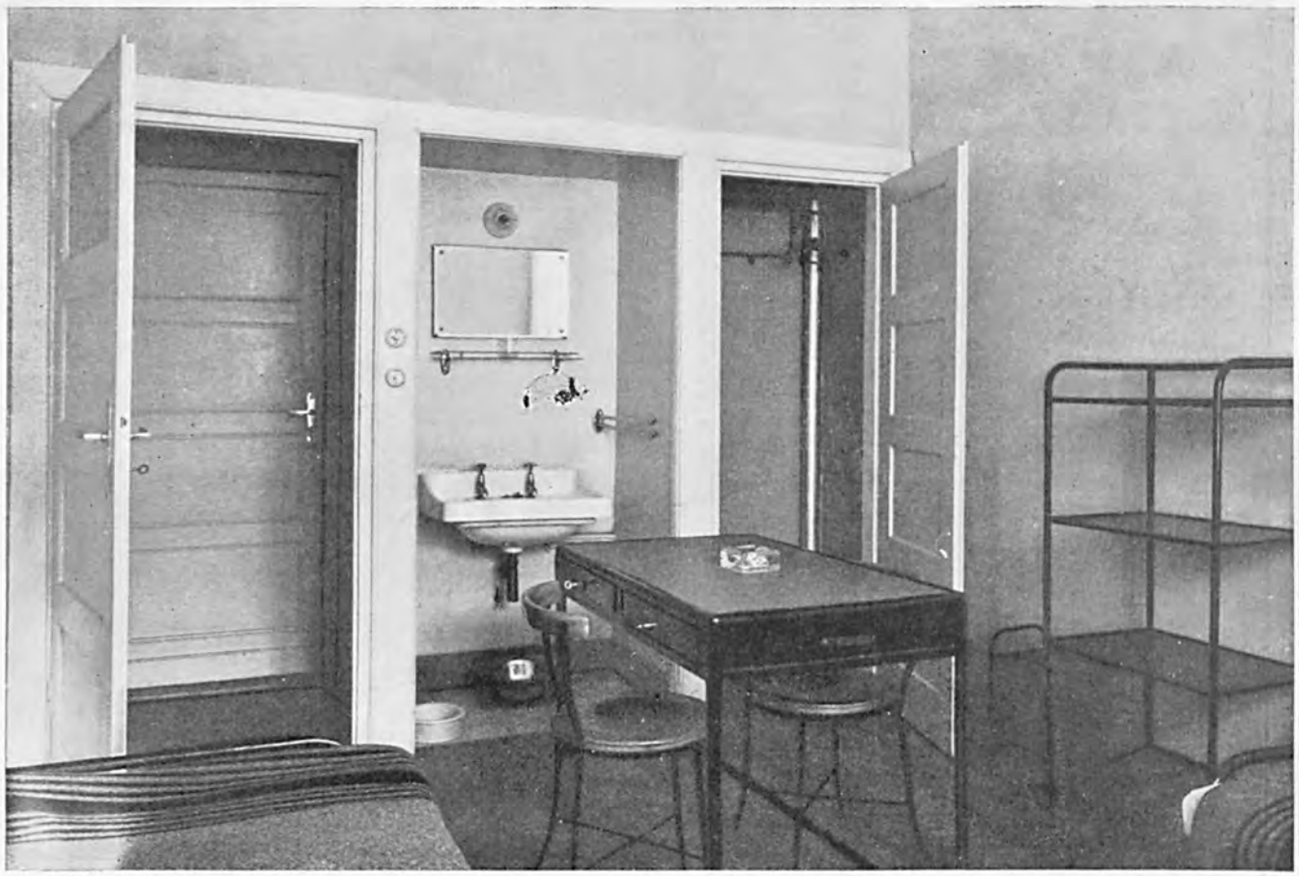

Fot. C. Olszewski

Pokój mieszkalny w Hotelu Oficerskim w Rembertowie

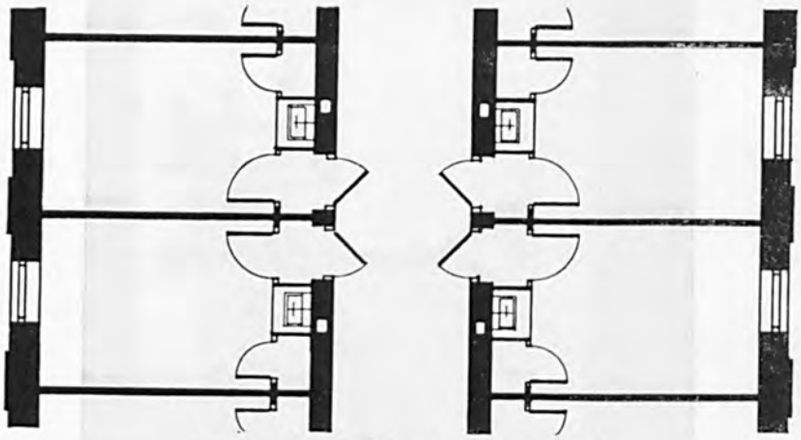

Rzut pokoi mieszkalnych. 1 : 133

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. C. Olszewski

Sala restauracyjna Hotelu Oficerskiego w Rembertowie

Biorąc pod uwagę: ukształtowanie i urządzenie pokoi mieszkalnych, odpowiadających typowi hotelowemu, rozmieszczenie ich w jasnym systemie korytarzowym dobrze łączących się skrzydeł, dalej odpowiednie umieszczenie jadalni i pokoi klubowych w punkcie centralnym z dobrem oświetleniem, dostateczną ilość klatek schodowych, należy stwierdzić, że budynek odpowiada swemu przeznaczeniu, tembardziej, że konieczność umieszczenia sal wykładowych utrudniała zagadnienie. Podobnie i wygląd zewnętrzny, po pewnem uproszczeniu pierwotnego projektu, a z zachowaniem jego bryły zasadniczej, sprawia dodatnie i estetyczne wrażenie.

Poniżej podajemy zasadnicze dane cyfrowe charakteryzujące budynek Hotelu Oficerskiego w Rembertowie:

Kubatura		m^3 38.843,42
Pow. zabudowy		m^2 3.540,92
Pow. użyteczna		Pow. nieużyteczna
parter	m^2 2.040,22	774,41
I piętro	„ 1.865,00	703,66
poddasze	„ 1.329,39	600,88
Razem	m^2 5.076,61	2.236,95
Murów		m^3 6.042,46

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

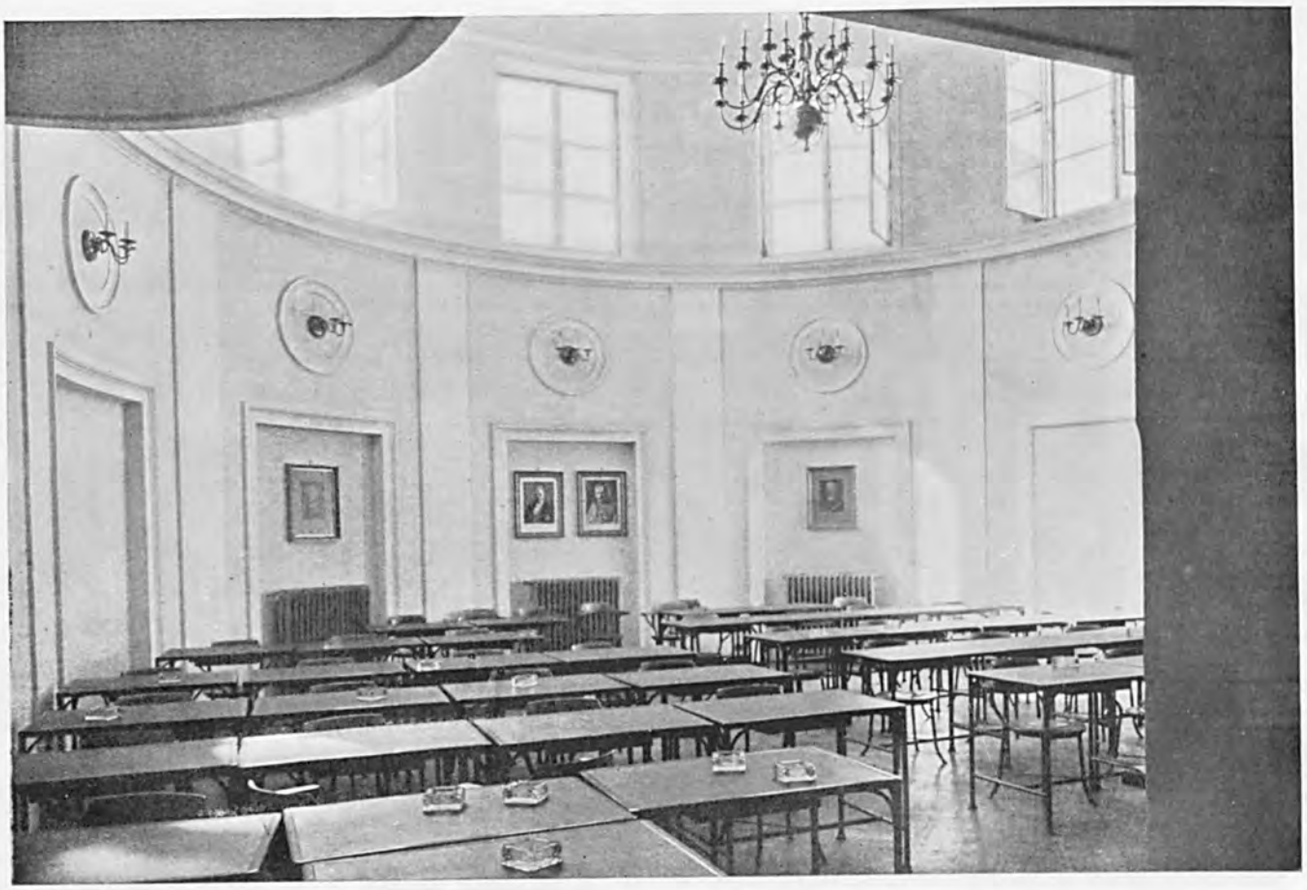

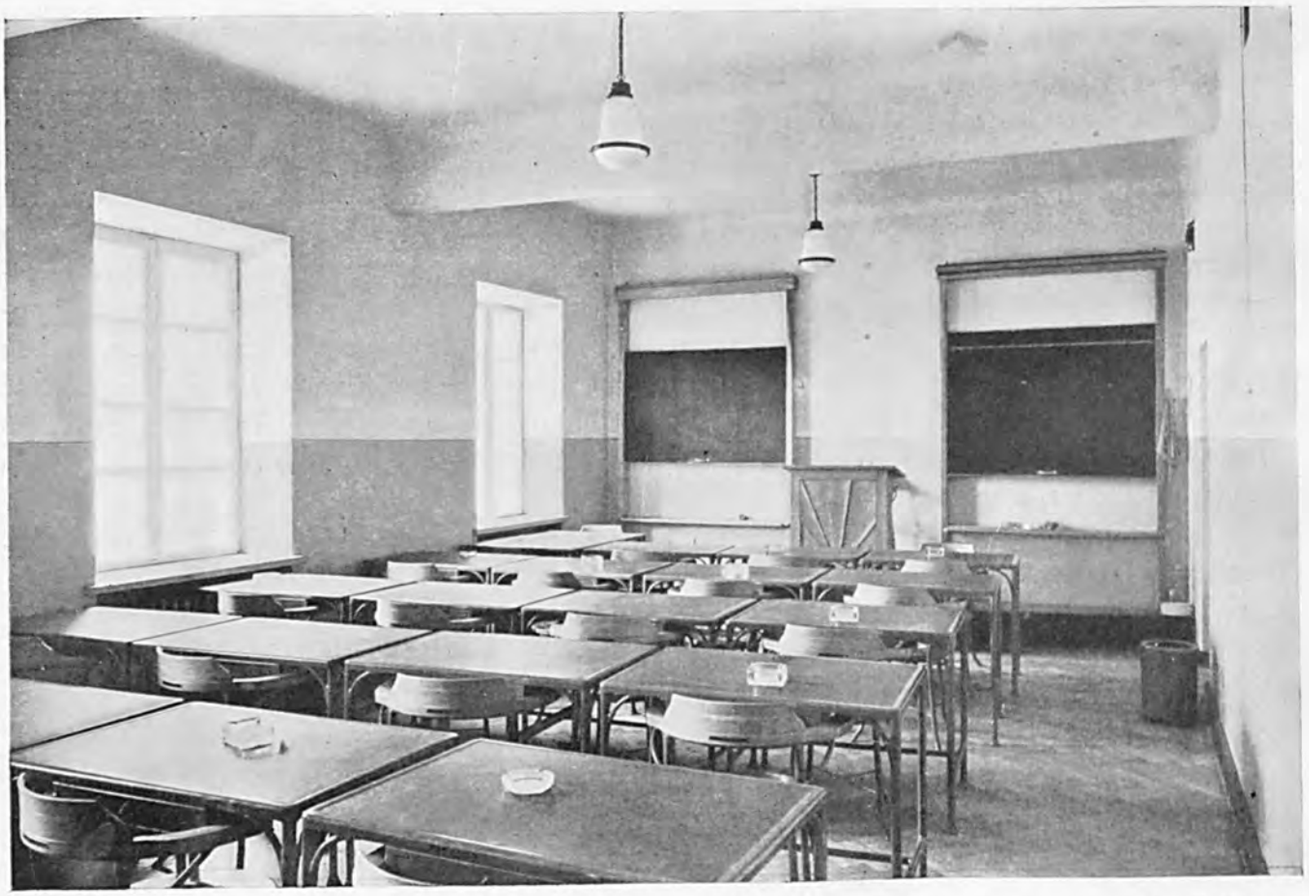

Fot. C. Olszewski

Średnia (u góry) i mała sale wykładowe w Hotelu Oficerskim w Rembertowie

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

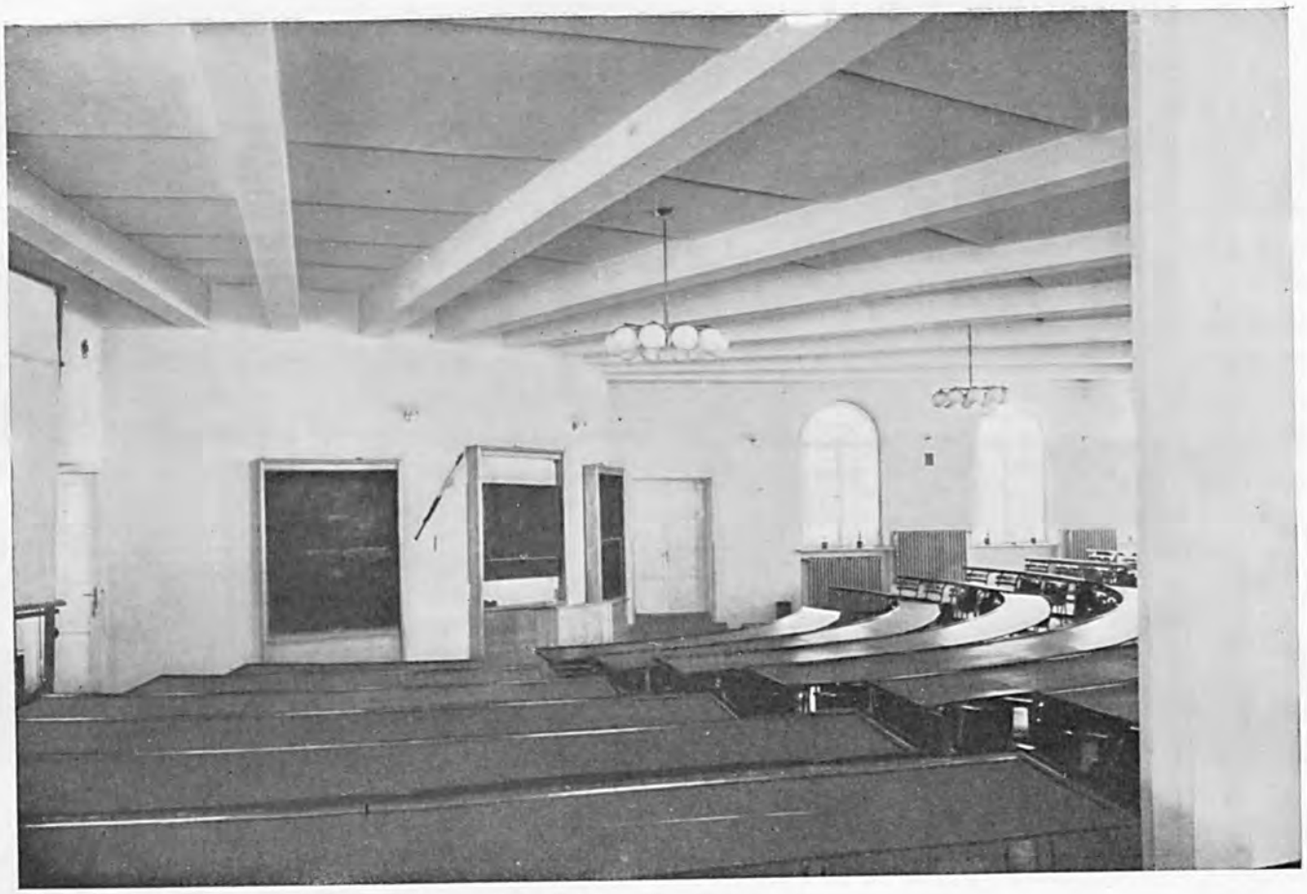

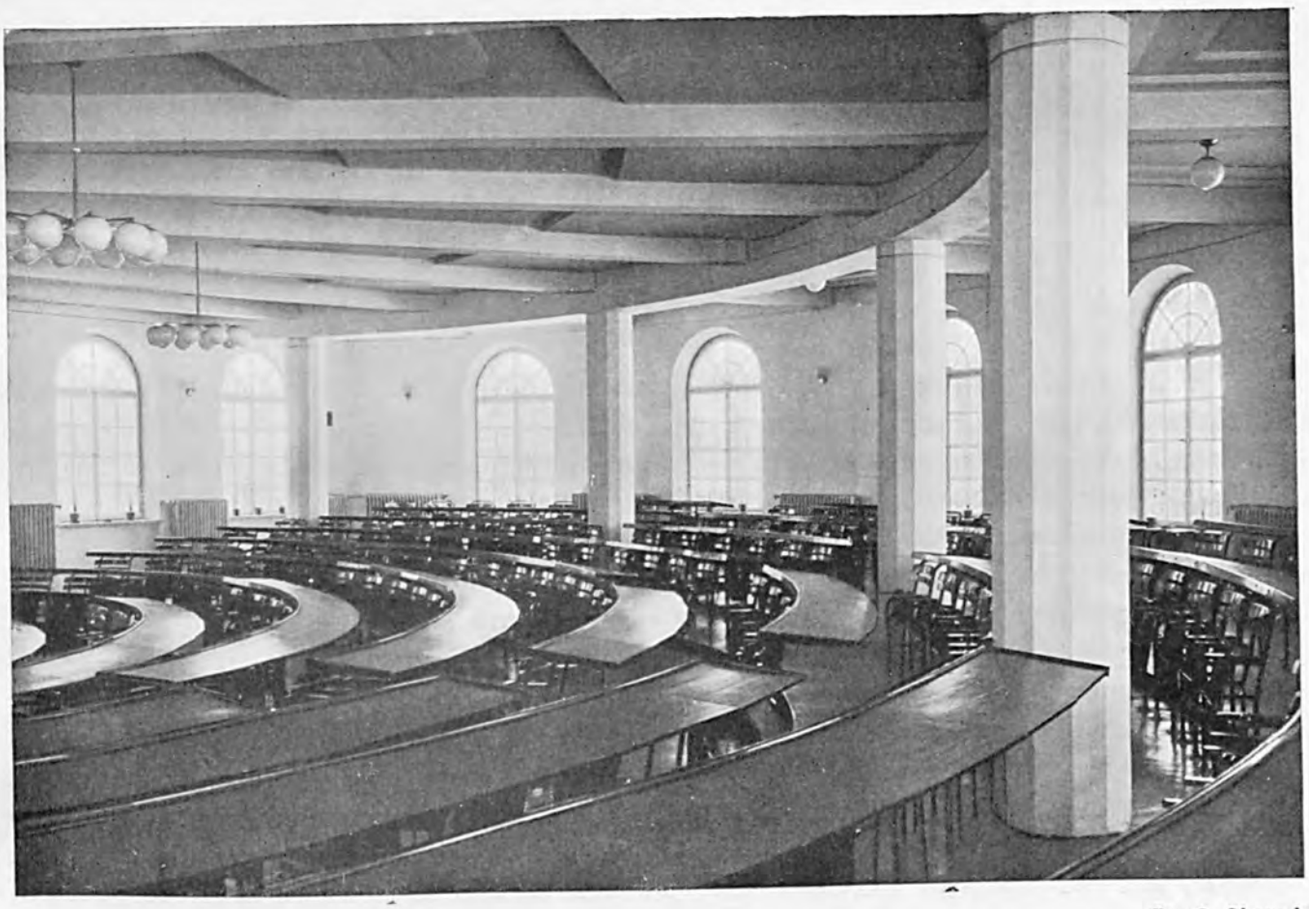

Fot. C. Olszewski

Wielka sala wykładowa w Hotelu Oficerskim w Rembertowie

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

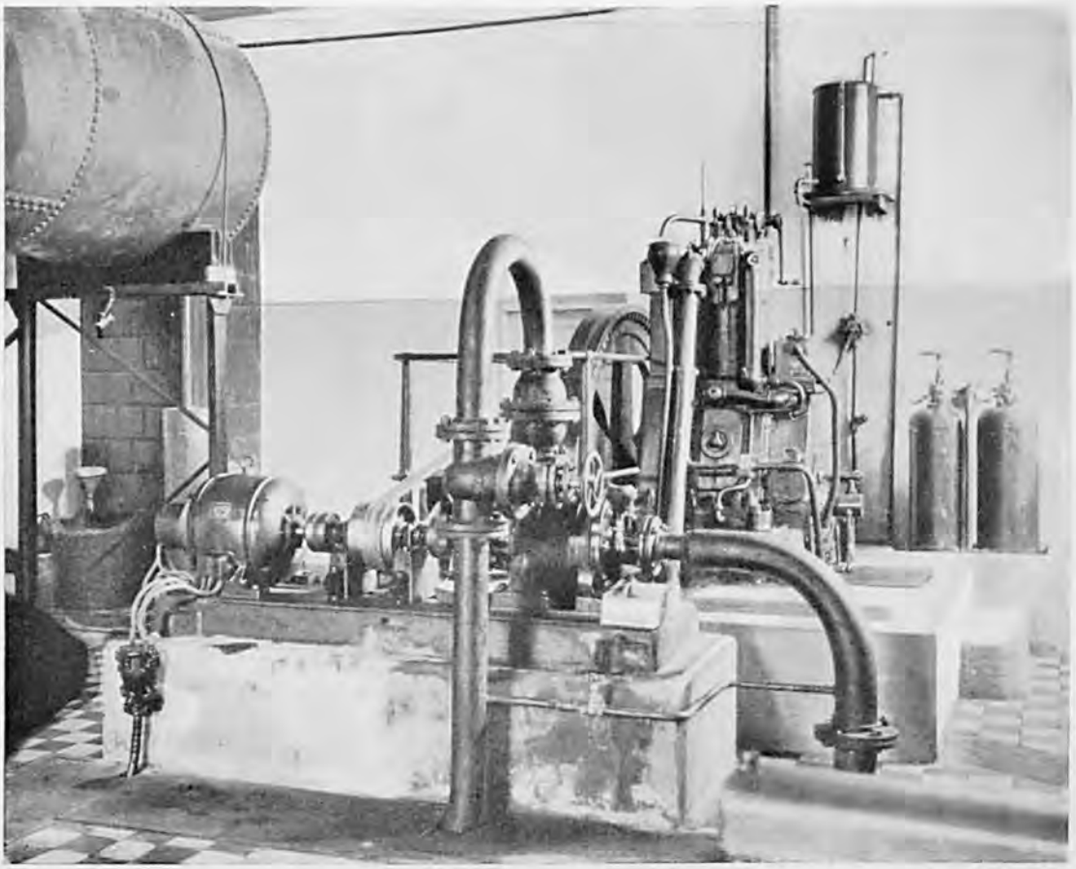

Fot. C. Olszewski

Urządzenie pompowe wodociągu pneumatycznego w Hotelu Oficerskim w Rembertowie

URZĄDZENIA KANALIZACYJNE, DRENAŻU I CENTRALNEGO OGRZEWANIA W HOTELU OFICERSKIM W REMBERTOWIE

WARUNKI TERENOWE

Hotel oficerski został wybudowany na terenie nieposiadającym w chwili rozpoczęcia robót budowlanych urządzeń kanalizacyjnych, nie było również w pobliżu naturalnego odbiornika dla ścieków. Teren był silnie podmokły, gdyż wody gruntowe znajdowały się już na głębokości ok. 1 m, zalewając na wysokości kilkudziesięciu cm stosunkowo niegłębokie piwnice budynku.

Wierzchnia warstwa gruntu o grb. 6-ciu do 7-miu m składa się z drobnego piasku, przechodzącego miejscami w bardzo drobny o charakterze kurzawkowym; pod warstwą tą znajduje się nieprzepuszczający wody — płat sinej zbitej gliny grb. kilku metrów.

Dla obniżenia poziomu wody gruntowej miejscowy Sejmik pod nadzorem Budownictwa Wojskowego wykonał rów odwadniający długości kilku kilometrów z ujściem do rzeki Rzący w okolicach Zielonki. Rów ten, miejscami głęboki do sześciu m, prowadzony z minimalnym spadkiem równym 0,8%, przechodząc w pobliżu Hotelu pozwolił na wykonanie kanalizacji o grawitacyjnym spływie ścieków i drenażu budynku dla osuszenia piwnic, lecz bez możności osuszania kotłowni centralnego ogrzewania, w której poziom podłogi jest jeszcze ok. 60 cm. niżej cięgów drenarskich.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

Każdy pokój mieszkalny w „Hotelu" jest zaopatrzony w umywalkę fajansową, oraz w bieżącą wodę ciepłą i zimną. Urządzenia klozetowe i wannowe są zgrupowane oddzielnie na każdej kondygnacji w trzech grupach.

Instalacja ciepłej wody do umywalek i wanien składa się z kotła parowego niskiego ciśnienia o powierzchni ogrzewalnej 25,5 m², umieszczonego w suterenie budynku obok kotłowni centr. ogrzewania, oraz czterech podgrzewaczy (bojlerów) z gorącą wodą. Podgrzewacz główny objętości 2.000 litrów zainstalowano na poddaszu, trzy zaś podgrzewacze pomocnicze objętości dwa po 750 i jeden 500 litr. — na parterze w poszczególnych korpusach budynku. Główny podgrzewacz jest zaopatrzony w termometr kontaktowy, zaś obok kotła, dla orjentacji palacza zainstalowano elektro-optyczny wskaźnik temperatury wody w bojlerze, sygnalizujący podgrzewanie jej do 50° i 70° oraz alarmujący przy podgrzaniu jej do 90° C.

Przewody parowe oraz rozprowadzające wodę gorącą są zaizolowane łupinami korkowemi, w ten sposób zaizolowano również podgrzewacze. Woda zimna dostarczana jest z centralnego wodociągu wojskowego.

Sieć kanalizacyjna. Ścieki domowe, jak zaznaczono, po oczyszczeniu są usuwane do rowu odwadniającego tereny C. W. Piech. Wody ściekowe, oprócz wody z wanien i umywalek, odprowadzane są do dwuch osadników (oczyszczanie mechaniczne), skąd już sklarowane ulegają dalszemu przerobieniu w aerooczyszczalniku, poczem uchodzą do odbiornika. Wody zaś z umywalek i wanien wraz z deszczowemi zostają wpuszczone wprost do sieci poza osadnikami mechanicznemi i ulegają tylko oczyszczeniu drugiego stopnia. Taki sposób podziału wód ściekowych miał na celu przedewszystkiem zmniejszenie rozmiarów osadników, dość kosztownych ze względu na trudne ich fundowanie w gruncie kurzawkowym o silnym dopływie wody.

Na przewody odprowadzające wody ściekowe użyto rur kamionkowych 0,15 i 0,20 m. Są one ułożone dla części przed osadnikami, ze spadkami większemi, niż 1 : 100, na dalszych zaś odcinkach spadki są znacznie mniejsze (1:200 do 1:500).

Urządzenia drenażowe budynku opasują go ze wszystkich stron, oraz podchodzą pod część środkową i są wykonane z sączek ceglanych o średnicach od 2" do 5". Na załamaniach kierunków wykonano studzienki kontrolne z osadnikami. Wylot drenażu wpuszczono do trasy kanalizacyjnej już poza aerooczyszczalnią.

Przy budowie zewnętrznej kanalizacji i drenażu największe trudności nastręczyło wykonywanie odcinków tras w dolnych partjach, t. j. bliżej wylotu wobec niewykończenia jeszcze w tym czasie budowy rowu, wykop którego w pobliżu „Hotelu" nie był doprowadzony do pełnej głębokości. To właśnie spowodowało, że dna wykopów pod rury kanalizacyjne i sączki znajdowały się znacznie niżej poziomu wód gruntowych, tak, że musiano stosować w gruncie kurzawkowym ścianki z desek szpuntowych, oraz wzmocnione szalowanie ścian wykopu.

Roboty te, pomimo trudnych warunków wykonania, były prowadzone w tempie przyśpieszonem, gdyż od nich zależało osuszenie piwnic budynku, co było znów związane z ukończeniem kotłowni centralnego ogrzewania, bez którego budynek nie mógł być oddany do użytku w porze zimowej.

OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

Urządzenia oczyszczające ścieki składają się — jak to już zaznaczono:

I) Z dwóch osadników dla mechanicznego oczyszczania o świeżym przepływie z biologiczną przeróbką organicznych zawiesin. Każdy z osadników obliczony jest na obsłużenie

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

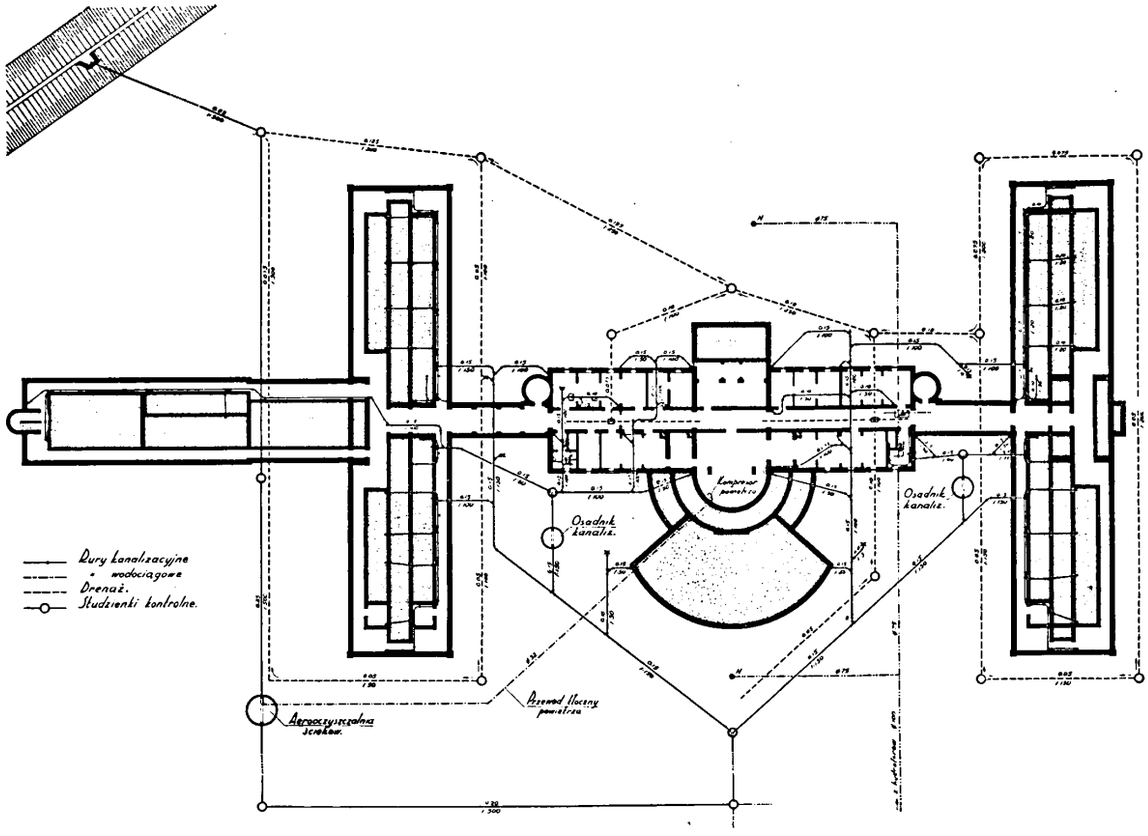

Rzut piwnic. 1 : 1000

Plan kanalizacji i drenażu w Hotelu Oficerskim w Rembertowie

100 osób przy zużyciu 50 ltr. wody na dobę/mieszk. (bez wody kąpielow.). Komory grubsze posiadają objętość pozwalającą na usuwanie osadu dwa razy do roku.

2) Z urządzenia do dalszego dokładniejszego oczyszczania wód ściekowych, t. zw. aero-oczyszczalnika, obliczonego na 200 osób przy zużyciu wody 100 ltr. na dobę/mieszk., zastępującego poniekąd filtr biologiczny, jednakże o poziomym przepływie wód ściekowych (bez straty wysokości), co w danych warunkach terenowych było jedynem najprostszem rozwiązaniem.

Dla wtłaczania powietrza do aerooczyszczalni służy elektro - sprężarka odśrodkowa o wydajności 12m³|godz. wessanego powietrza.

Sprężarkę umieszczono w kotłowni centralnej i połączono przewodem tłocznym z osadnikiem.

INSTALACJA CENTR. OGRZEWANIA

Dla ogrzania budynku wykonano instalację centralnego wodnego ogrzewania o wzmocnionej cyrkulacji przy pomocy pomp, najodpowiedniejszą w danych warunkach ze względu na znaczną rozpiętość budynku oraz wysoki poziom wód gruntowych, utrudniający wykonanie głębokiej kotłowni. Jednakże i przy takiem rozwiązaniu, jak to już zaznaczono poprzednio, poziom podłogi kotłowni znalazł się 60 cm poniżej zdrenowanego lustra wody gruntowej, wobec czego kotły, oraz czopuch zostały umieszczone w szczelnej skrzyni (kesonie) z blachy żelaznej ryflowanej grub. 6 mm, o wymiarach w planie 9x5 m i wysokości 0,8 m, usztywnionej żelazem kształtowem w dnie i bokach. Ponieważ spód skrzyni znajduje się na tej samej głębokości co i podeszwy bankietów ścian otaczających kotłownię, wykop pod skrzynię w gruncie kurzawkowym o b. silnym dopływie wody był uskuteczniony w grodzy z desek szpuntowych. Dla obniżenia wody z wykopu wykonano na zewnątrz ścian kotłowni, ale jeszcze w obrębie piwnic budynku, cztery studnie wiercone z rur 6"

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

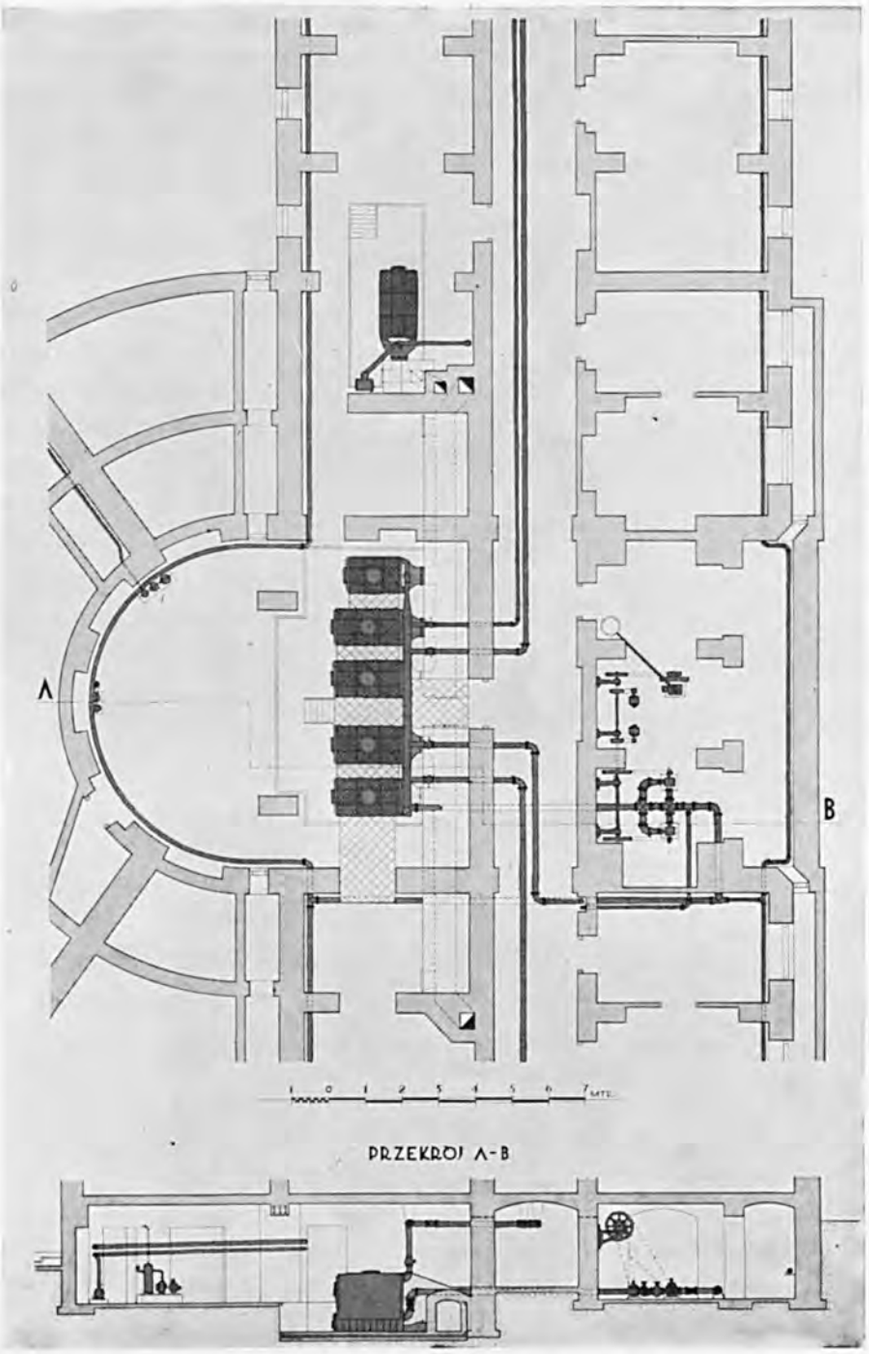

Plan i przekrój kotłowni Hotelu Oficerskiego w Rembertowie

o głębokości około 5 m (do podłoża gliny) z filtrami o b. gęstej siatce. Przy pomocy tych studzien obniżano poziom wody w kotłowni podczas kopania.

Skrzynię wykonano przy pomocy spawania na miejscu na specjalnie umieszczonym pomoście ponad poziomem wody, poczem po podwieszeniu jej na blokach, usunięto pomost i skrzynię opuszczono (zatopiono) na dno wykopu.

Dla usztywnienia dno skrzyni pokryto 10 cm warstwą betonu.

Zespół grzejny składa się z czterech kotłów żeliwnych po 25.5 m² pow. ogrzew.—każdy.

Zasyp koksu odbywa się z góry z pomostu żelaznego, łączącego kotły ze składem opału.

W instalacji przyjęto górny system rozprowadzania wody gorącej, przyczem zarówno część środkowa budynku, jak i oba skrzydła posiadają oddzielne główne piony zasilające z własnemi naczyniami wyrównawczemi. W kotłowni przy rozdzielaczach przewidziano zasuwy wydzielcze dla każdej z trzech części budynku.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Wszystkie przewody, znajdujące się w piwnicach i na poddaszu, są zaizolowane. Pomieszczenie na pompy centr. ogrzew. znajduje się obok kotłowni; zainstalowano tam dwie pompy odśrodkowe (jedna rezerwowa) poruszane silnikami elektrycznemi. Napęd odbywa się przy pomocy transmisji z kołami pasowemi. Na wypadek braku prądu elektrycznego do napędu pomp przewidziano silnik spalinowy.

ROBOTY INSTALACYJNE W ZWIĄZKU Z BUDOWĄ NOWEGO SKRZYDŁA (Sale wykładowe)

Budowa nowego skrzydła, nieprzewidziana w pierwotnych zamierzeniach, spowodowała pewne trudności w rozwiązaniu sprawy ogrzania tej części budynku z centralnej kotłowni.

Sprawę tę rozwiązano w następujący sposób: znajdujący się w kotłowni piąty kocioł na parę o pow. ogrzew. 19.5 m², służący do ogrzewania wody dla wanien i umywalek, został przystosowany do ogrzew. wodą i włączony do baterji kotłów wodnych. Dla przygotowania ciepłej wody zainstalowano nowy kocioł parowy (wzmiankowany poprzednio) w suterenie obok kotłowni głównej, umieszczając go również w zagłębieniu w niewielkiej skrzyni żelaznej. Dla tego kotła wykonano oddzielny komin. Ze względu na znaczne oddalenie nowego skrzydła od kotłowni, dla wzmocnienia cyrkulacji przewidziano dodatkową pompę, umieszczoną w kotłowni.

ZESTAWIENIE KOSZTÓW POSZCZEGÓLNYCH ROBÓT

A) W gmachu głównym „HOTELU"

1) Inst. wodoc. kanaliz. WEWN.	Zł.	75.920,00
2) „ ciepłej wody	„	28.585,00
3) Drenaż	„	14.233,00
4) Inst. wodoc. kanaliz. ZEWN.	„	38.006,00
5) Oczyszczalnia ścieków	„	26.340,00
6) Centr. ogrzewanie	„	150.125,00

B) W dobudowanem skrzydle

1) Wodoc. i kanaliz.	Zł.	6.515,00
2) Centr. ogrzewanie	„	33.251,00

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

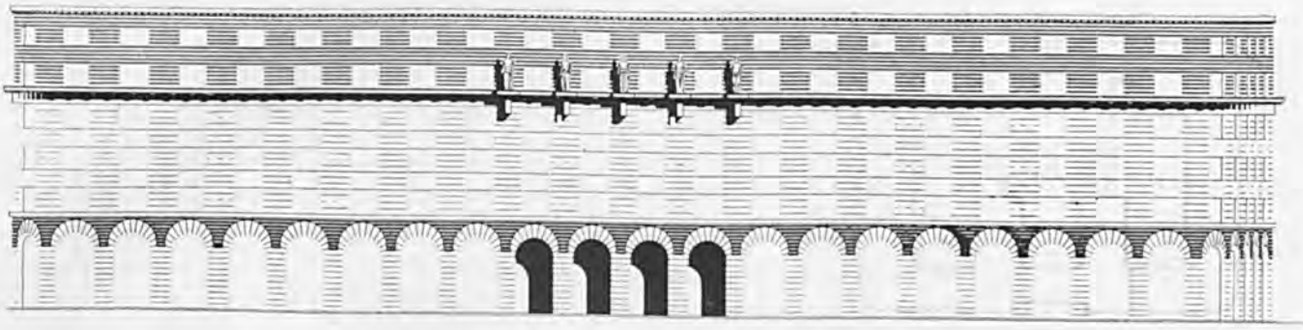

Elewacja od ulicy Królewskiej

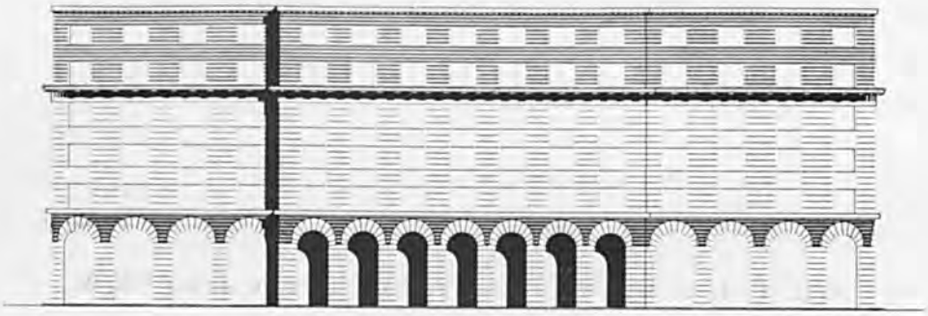

Elewacja od strony Krakowskiego Przedmieścia

Arch. Prof. Czesław Przybylski. Projekt szkicowy domu F. K. W.

PROJEKTY SZKICOWE DOMU F. K. W. PRZY ULICY KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE Nr. 11 W WARSZAWIE

Teren do zabudowy przy ul. Krakowskie Przedmieście róg Królewskiej, uzyskany przez Fundusz Kwaterunku Wojskowego, jest jednym z niewielu już pozostałych w środku dzielnicy reprezentacyjnej stolicy przy głównej arterji komunikacyjnej.

Doceniając wartość, jaką mieć będzie nowy gmach dla charakteru tej dzielnicy, Fundusz Kwaterunku Wojskowego wezwał najwybitniejszych architektów polskich do współpracy i pozostawał od początku prac wstępnych w stałym kontakcie z władzami miejskiemi i Urzędem Konserwatorskim.

Architekci wezwani do wykonania projektów nie byli ograniczeni żadnym programem. Mieli więc pełną swobodę wypowiedzenia się i wyzyskania tych wszystkich możliwości, które teren budowy ze względu na swe położenie i wartość nastręcza.

Chodziło o jaknajracjonalniejszą koncepcję gmachu pod względem architektonicznym i urbanistycznym.

Położenie projektowanej zabudowy narzucało obowiązek nawiązania do architektury sąsiadujących: Komendy Miasta i Sądu Wojskowego — i dalej, po przeciwległej stronie ulicy, do gmachu Hotelu Europejskiego.

Ujmując sprawę szerzej, należało uwzględnić regulację placu Marszałka Piłsudskiego.

Takie postawienie sprawy wysunęło na czoło zagadnień kwestję szerokości ulicy Królewskiej i linję regulacyjną od strony Krakowskiego Przedmieścia.

Wydział Regulacji m. Warszawy, biorąc pod uwagę potrzeby związane z przyszłem skierowaniem ruchu przez ul. Królewską i Krakowskie Przedmieście ku mającemu powstać

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

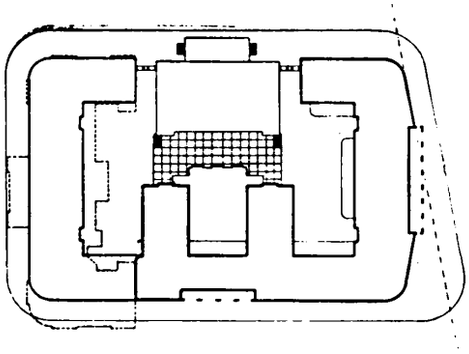

Sytuacja 1 : 2000

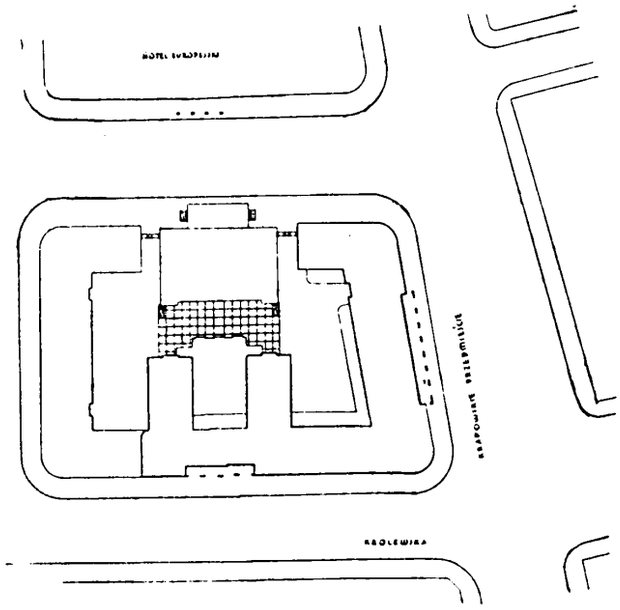

1 : 2000
Alternatywa sytuacji

Arch. Prof. Czesław Przybylski. Projekt szkicowy domu F.K.W.

nowemu mostowi przez Wisłę w przedłużeniu ul. Karowej, projektował poszerzenie ulicy Królewskiej do 26 metrów t. j. do jej szerokości przy Ogrodzie Saskim.

Linję zabudowy od strony Krakowskiego Przedmieścia postanowiono cofnąć w stosunku do poprzednio sytuowanych budynków i wyrównać do linji zabudowy Hotelu Europejskiego.

Fundusz Kwaterunku Wojskowego, chcąc zachować całą lojalność wobec zamierzeń Magistratu, przyjął do wykonania podaną przez Wydział Regulacji linję regulacyjną, poszerzającą ulicę Królewską.

Do wykonania projektów zaproszeni zostali: arch. A. Jawornicki, R. Gutt, Z. Mączeński, E. Norwerth, B. Pniewski, Cz. Pzybylski, R. Świerczyński i K. Tołłoczko. Wszyscy prócz R. Świerczyńskiego projekty rw terminie określonym złożyli.

W poczuciu odpowiedzialności wobec historji Warszawy Fundusz Kwaterunku Wojskowego żądał dostosowania architektury nowej budowy do charakteru tej dzielnicy Warszawy.

Było to punktem wyjścia dla rozważań powołanego do rozpatrzenia projektów pod przewodnictwem generała Mecnarowskiego gremjum, złożonego z prof. M. Lalewicza, prof. W. Minkiewicza, prof. T. Tołwińskiego, prezydenta miasta Z. Słomińskiego, Dyrektora F. K. W. W. Torunia i inż. E. Kaczyńskiego.

Wychodząc właśnie z tego założenia, zebrani podnieśli konieczność rozpatrywania całego terenu wraz z gmachem Sądu Wojskowego. Dalej zebrani stwierdzili protokularnie konieczność przyśpieszenia sprawy właściwego opracowania placu Marszałka Piłsudskiego, na co w r. 1927 był ogłoszony konkurs przez Tow. Opieki nad Zabytkami Przeszłości.

We wszystkich pracach otrzymanych projektowane są w gmachu wzdłuż ulic sklepy na parterze, na I piętrze lokale biurowe i od II piętra do V — mieszkania.

Drugi problem: rozwiązanie użytkowości gmachu — polegał na częściowem zabudowaniu dziedzińca środkowego, projektowanem rozmaicie.

Jedni ograniczyli się na zabudowaniu oficynami linij ulicznych, inni dążyli do zużytkowania dość dużego dziedzińca wewnętrznego.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

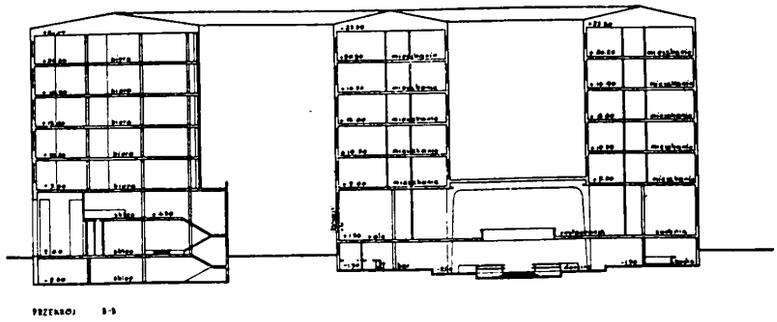

Przekrój A-A. 1 : 800

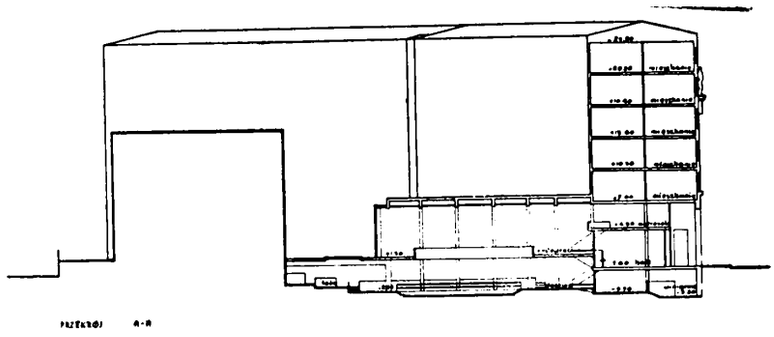

Przekrój B-B. 1 : 800

Arch. Prof Czesław Przybylski. Projekt szkicowy domu F. K. W. przy Krak. Przedmieściu w Warszawie

Do pierwszej grupy należą projekty arch. Z. Mączeńskiego i E. Norwertha.

Inni wkomponowali na terenie dziedzińca salę kinową (arch. Tołłoczko), salę teatralną (arch. Jawornicki), basen pływacki (arch. R. Gutt), restaurację (prof. Cz. Przybylski).

Wreszcie arch. B. Pniewski projektuje oddzielny budynek handlowy, niezależny w swej realizacji od bloków ulicznych.

Jeżeli się jednak odrzuci lokale dodatkowe, jak również piętra wież, w projektach arch. Pniewskiego i Gutta, to ilości użytkowe powierzchni eksploatowanych we wszystkich projektach niewiele się różnią między sobą.

Dlatego sprawa projektowania pewnych pomysłów w wewnętrznym dziedzińcu mogła być rozpatrywana zupełnie oddzielnie, z warunkiem uwzględnienia oświetlenia lokali parterowych, w razie bezpośredniego stykania się tych elementów budowy z oficynami ulicznemi.

Budowa może być prowadzona w dwóch etapach, t. j. z tem, że zabudowa wewnętrzna uzależniona będzie od wysokości dysponowanych funduszów, względnie od otrzymanych ofert osób trzecich.

Natomiast sprawa poszerzenia ulicy Królewskiej nastręczyła pewne trudności.

Już przy pierwszem przejrzeniu prac przez powołane gremjum ujawniły się zastrzeżenia co do celowości i konieczności poszerzenia ul. Królewskiej.

Ani względy komunikacyjne, ani też sprawa przyszłej regulacji placu Marszałka Piłsudskiego nie zdawały się przemawiać za tym postulatem.

Ulica Królewska jest wystarczająco szeroka nawet dla zwiększonego już obecnie ruchu.

Przyjmujący udział w rozważaniu projektów architekci zwrócili się do obecnego na posiedzeniach Prezydenta miasta, proponując by uchwałę Wydziału Regulacji poddać reasumcji.

Podkreślona została konieczność wyjątkowego przestudjowania tego terenu, tak ważnego dla życia i wyglądu stolicy.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

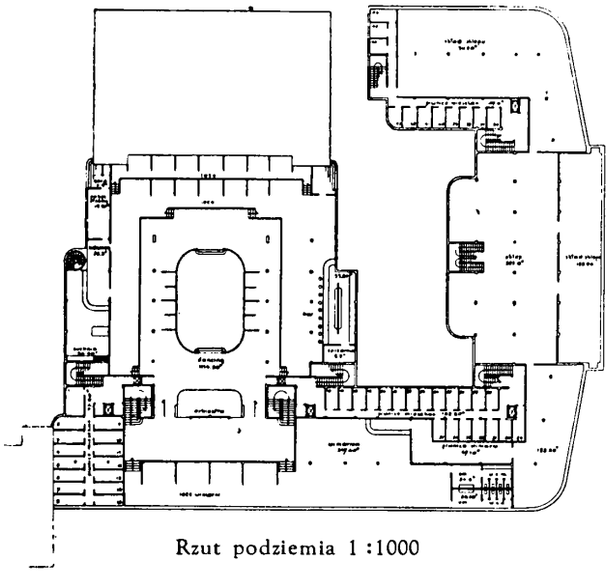

Rzut podziemia 1 :1000

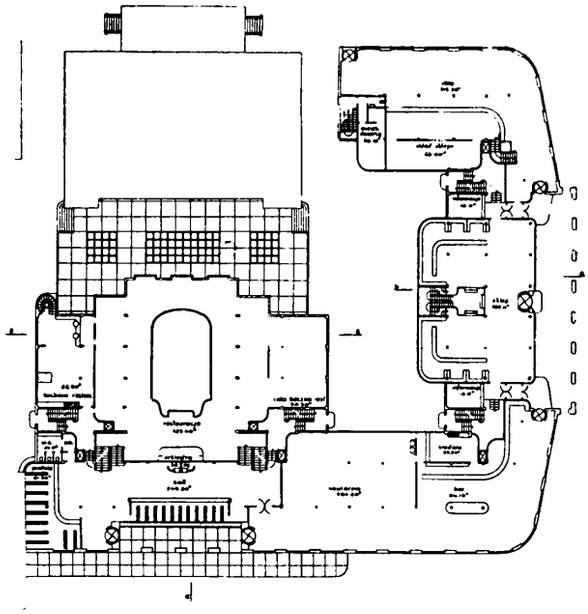

Rzut parteru 1 : 1000

Arch. Prof. Czesław Przybylski. Projekt szkicowy domu F. K. W.

Na skutek tego wystąpienia sprawa ta została przez Prezydenta Słomińskiego wniesiona na bieżące posiedzenie Wydziału Regulacyjnego, gdzie poddana szczegółowej i gorącej dyskusji, wywołała obronę zamierzonego rozszerzenia ulicy przez przedstawicieli Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Powołane gremjum sędziów zakończyło swe obrady, powierzając opracowanie projektu wykonawczego prof. Czesławowi Przybylskiemu, wystosowując doń prośbę o uwzględnienie żądań Magistratu, z tem, aby unieszkodliwić wyskok naroża Sądu Wojskowego. Rozwiązanie takie polegałoby na zaprojektowaniu podcieni w nowym gmachu wzdłuż chodnika od ulicy Królewskiej, przedłużonych następnie pod narożem Sądu Wojskowego.

W ten sposób uzyskałoby się możność poszerzenia ulicy o szerokość chodnika, bez jednoczesnego zwężenia elewacyj gmachów Fund. Kw. Wojskowego od strony Krakow-

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

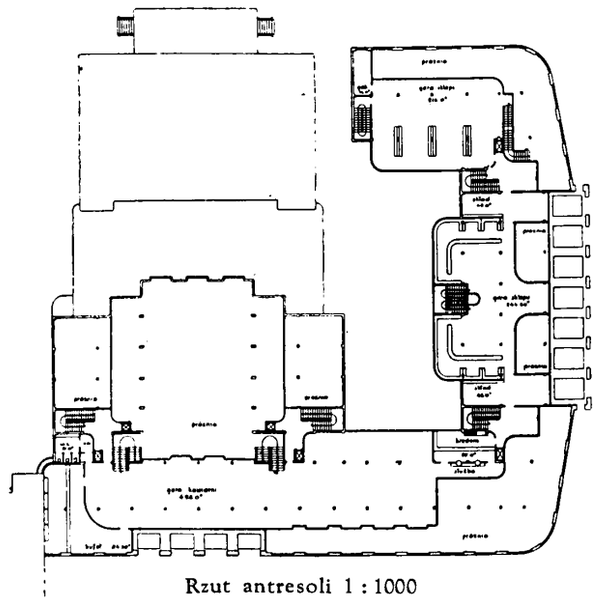

Rzut antresoli 1 : 1000

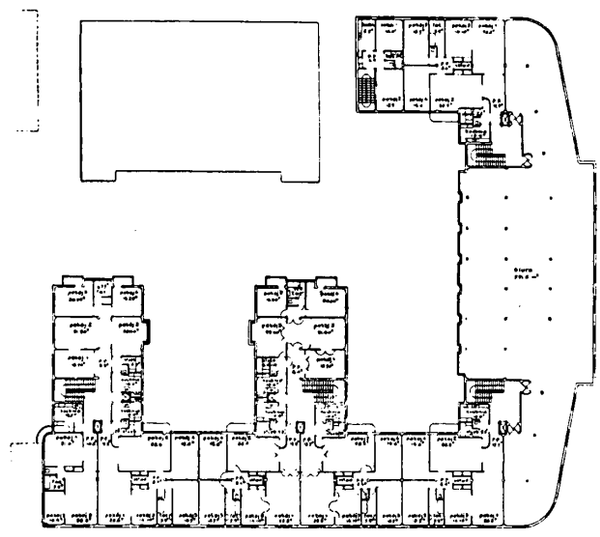

Rzut pięter 1 : 1000

Arch. Prof. Czesław Przybylski. Projekt szkicowy domu F. K. W.

skiego Przedmieścia i Sądu Wojskowego od placu Marszałka Piłsudskiego, coby wpłynęło korzystnie na kształtowanie się bryły i uzyskanie dobrych proporcyj.

Ta alternatywa dałaby możność zachowania osiowego założenia gmachu Sądu Wojskowego, oraz uniknięcia przykrego wyskoku budynku Sądu Wojskowego, którego część wykraczająca poza projektowaną nową linję regulacyjną ul. Królewskiej, całkowicie zniweczyłaby efekt jej poszerzenia, ze względu na nieprzewidzianą u nas w bliskiej przyszłości możność zburzenia, względnie gruntownej przebudowy gmachu Sądu Wojskowego.

Natomiast cofnięcie się wgłąb z nowym budynkiem od strony ul. Krakowskie Przedmieście, zgodnie z nową linją regulacyjną tej ulicy, mogłoby wpłynąć wydatnie na powiększenie sprawności komunikacyjnej na tym odcinku.

Zamierzona nadbudowa budynku Komendy Miasta została zaniechana jako niecelowa. Postanowiono zostawić bez zmiany obecną architekturę budynku Komendy, a jedynie opracować architektoniczne jej zespolenie z sąsiadującemi blokami.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

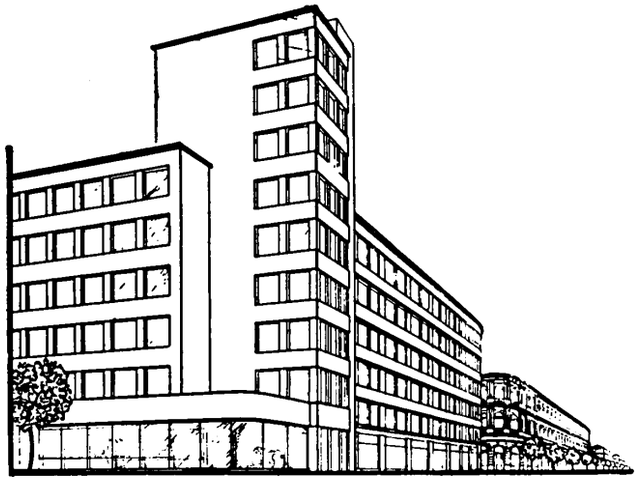

Widok z Krak. Przedmieścia

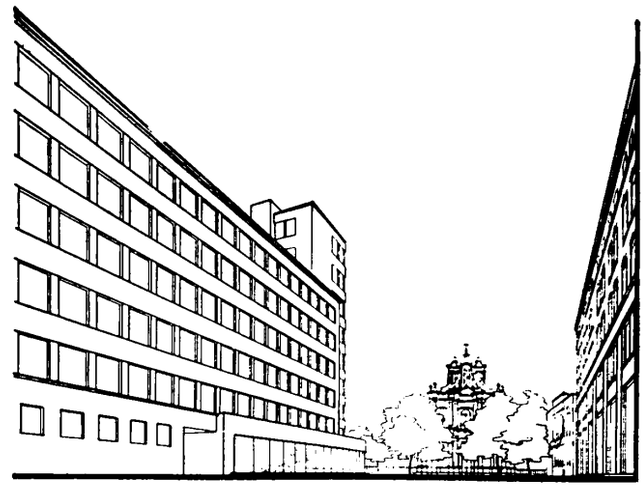

Widok z ul Królewskiej

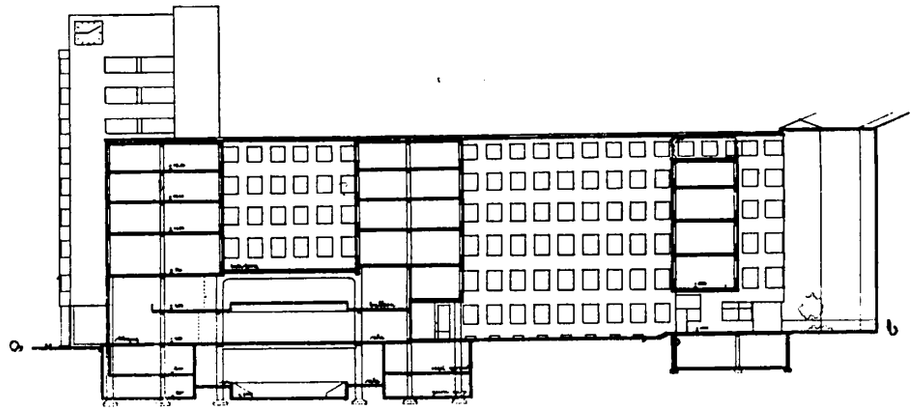

Przekrój a b. 1 : 800

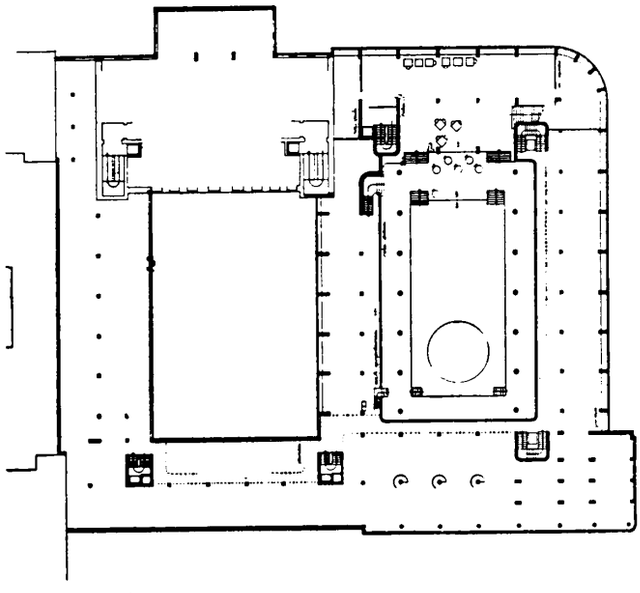

Rzut podziemia 1 : 1000

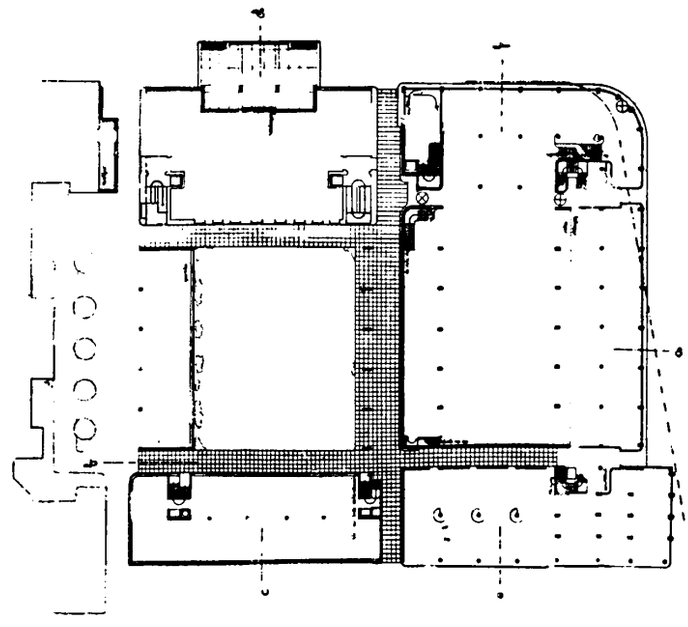

Rzut parteru 1 : 1000

Arch.: Romuald Gutt i Józef Jankowski. Projekt szkicowy domu F.K.W. przy Krak. Przedm. w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

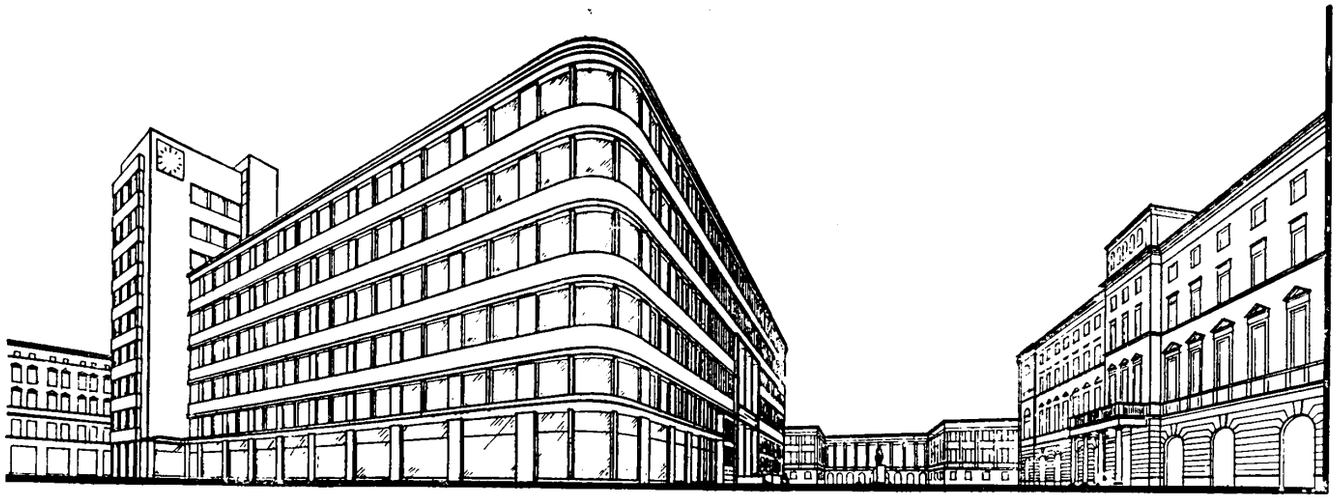

Widok z Krakowskiego Przedmieścia

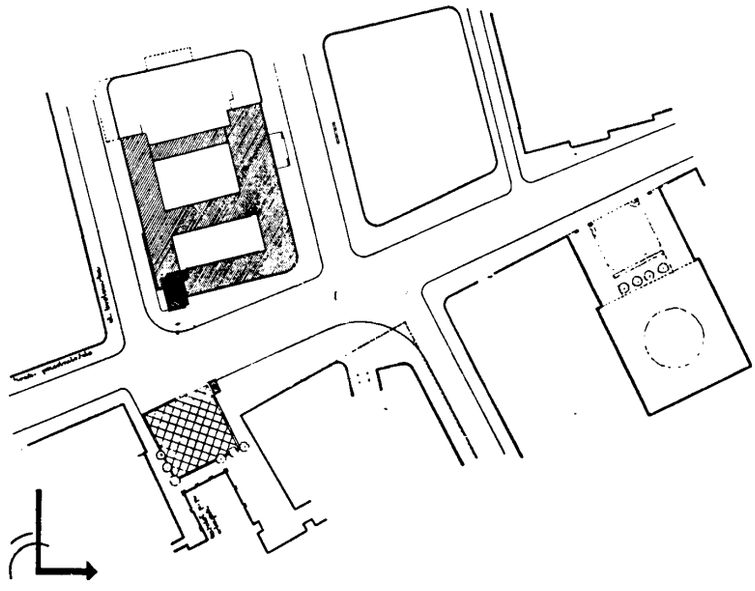

Sytuacja 1 : 3000

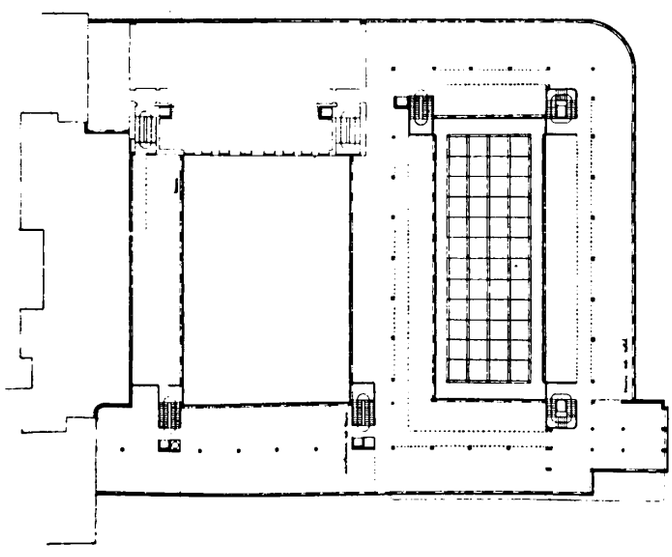

Rzut piętra 1 : 1000

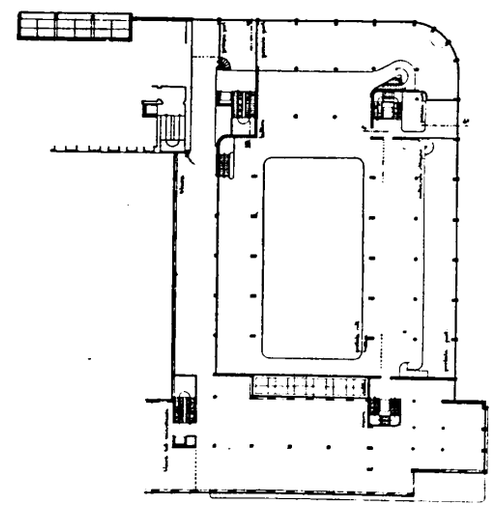

Antresola 1 : 1000

Arch.: Romuald Gutt i Józef Jankowski. Projekt szkicowy domu F. K. W. przy Krak. Przedm. w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Elewacja od ul. Krakowskie Przedmieście

Widok od strony Krakowskiego Przedmieścia

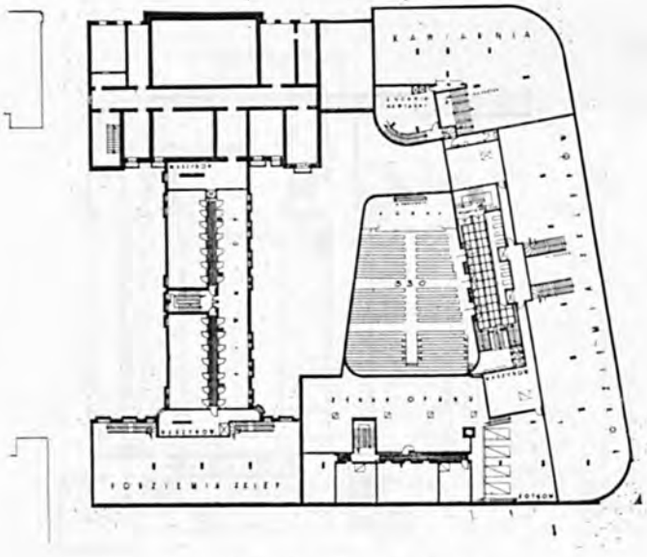

Rzut podziemia 1 : 1000

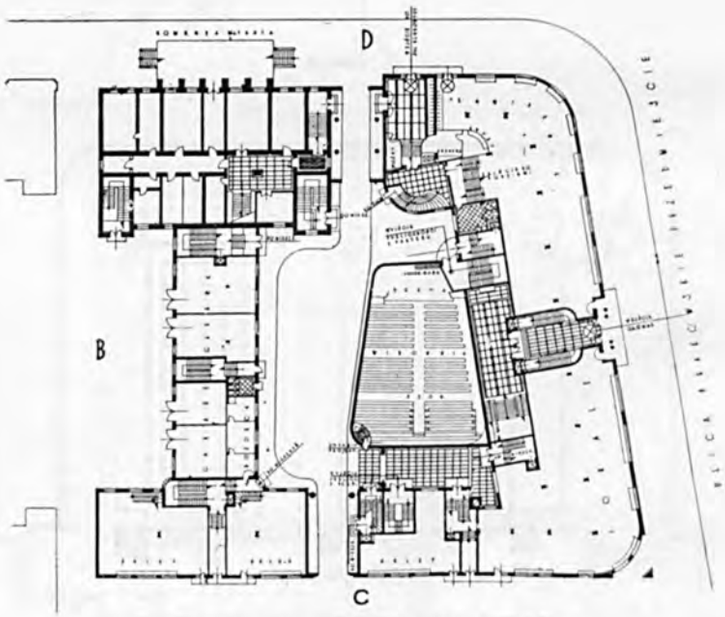

Rzut parteru na poziomie chodnika

Arch. Antoni Jawornicki. Projekt szkicowy domu F. K W. przy Krakowskiem Przedmieściu w Warszawie

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

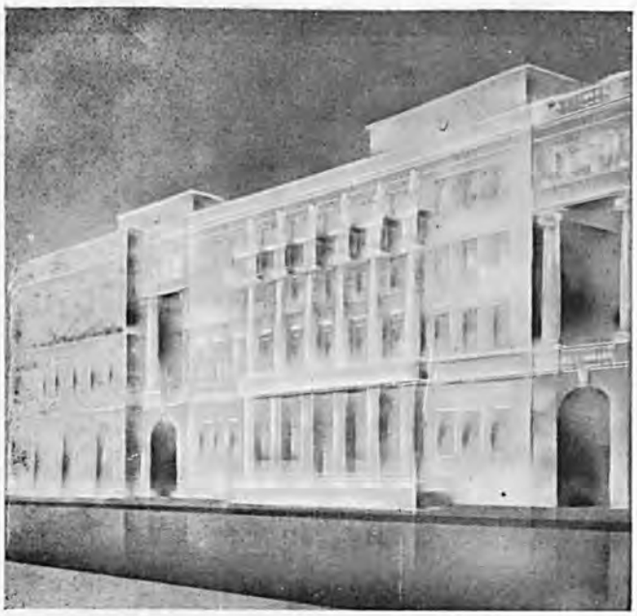

Fragment elewacji

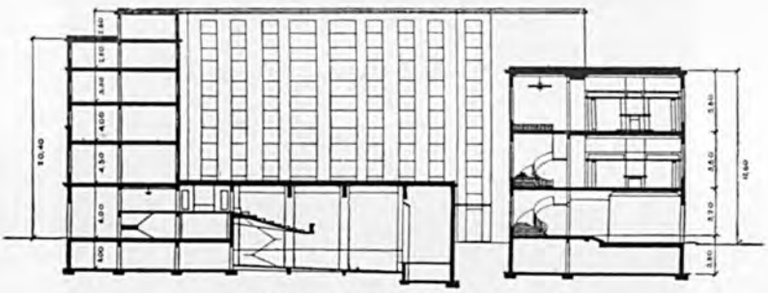

Przekrój poprzeczny 1 : 800

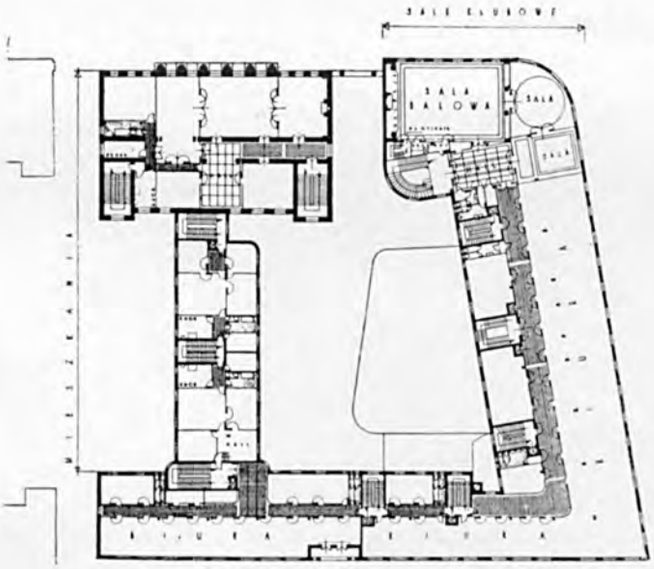

Rzut 1 — 2 piętra 1 : 1000

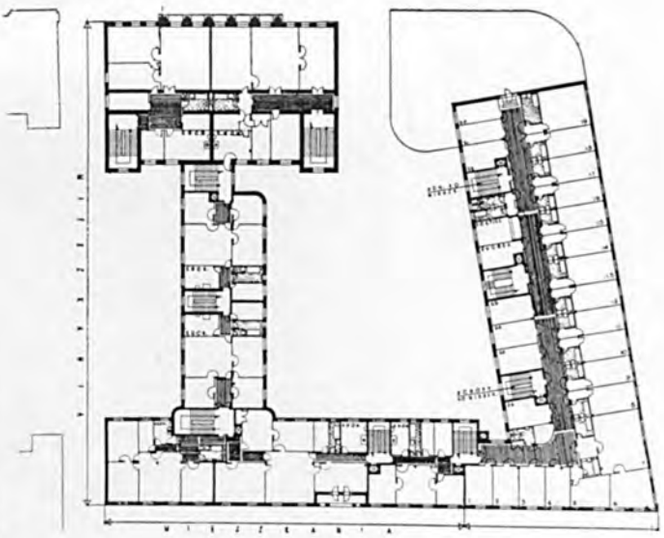

Rzut 3 piętra 1 : 1000

Arch. Antoni Jawornicki. Projekt szkicowy domu F. K. W. przy Krakowskiem Przedmieściu w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

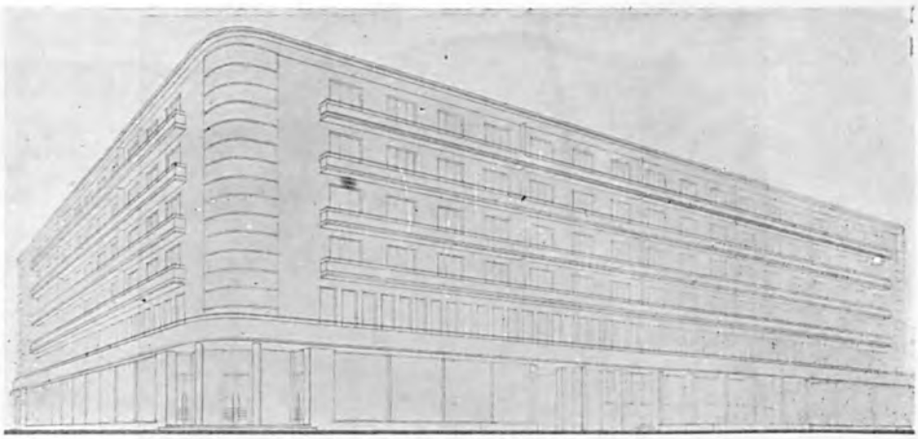

Widok perspektywiczny

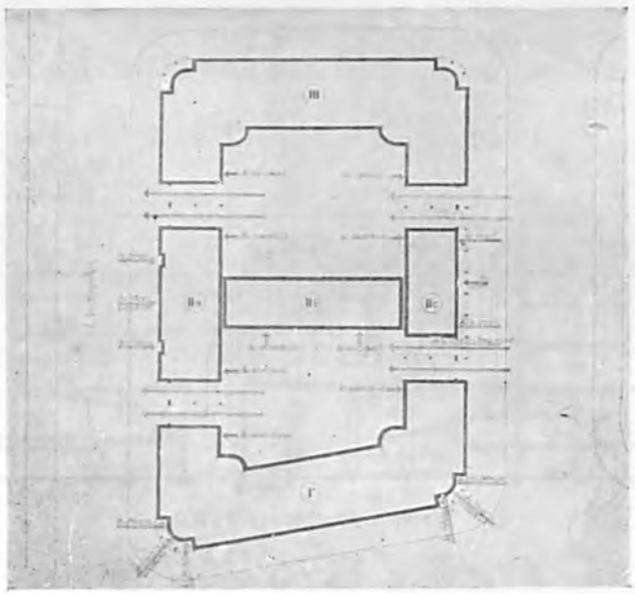

Sytuacja 1:16000

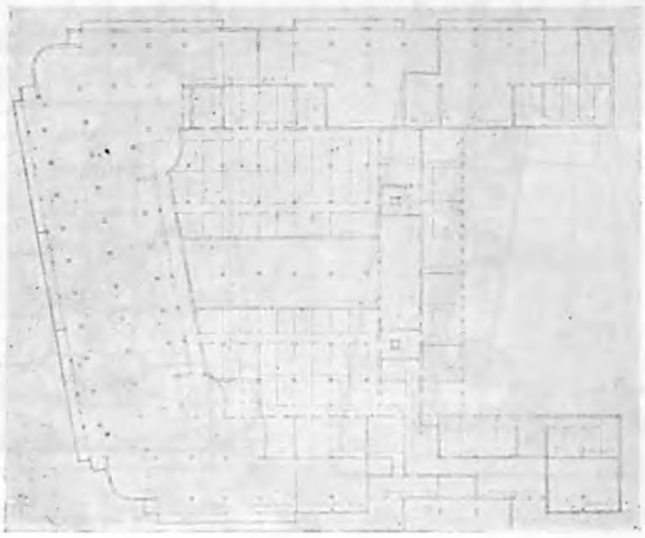

Rzut suteren 1:1000

Arch. Zdzisław Mączeński. Projekt szkicowy domu F. K. W. przy Krak. Przedmieściu w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

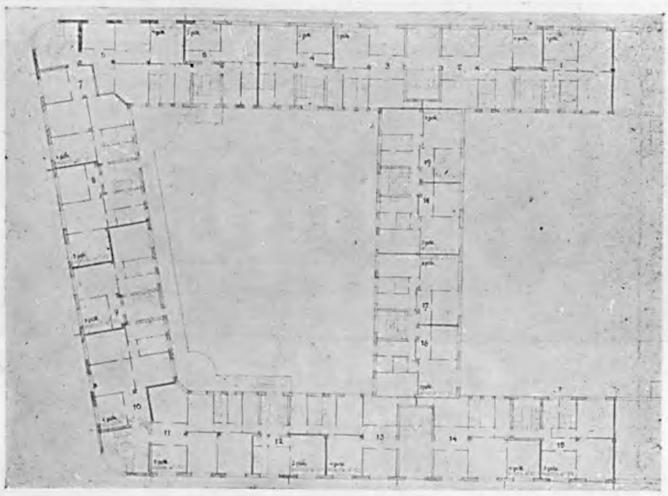

Rzut 2 — 5 pięter 1 : 1000

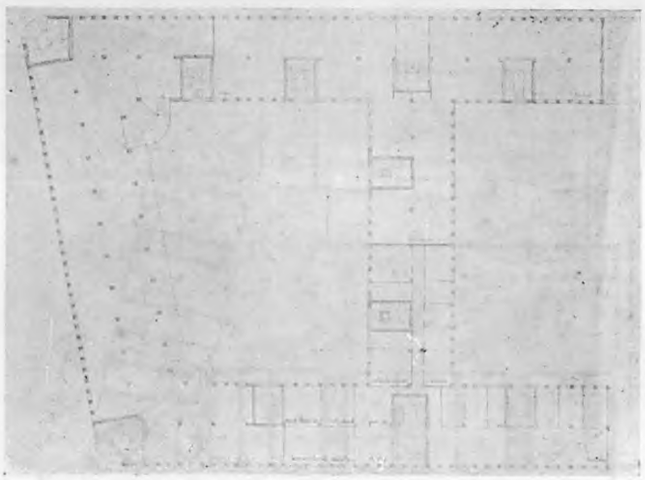

Rzut I piętra 1 : 1000

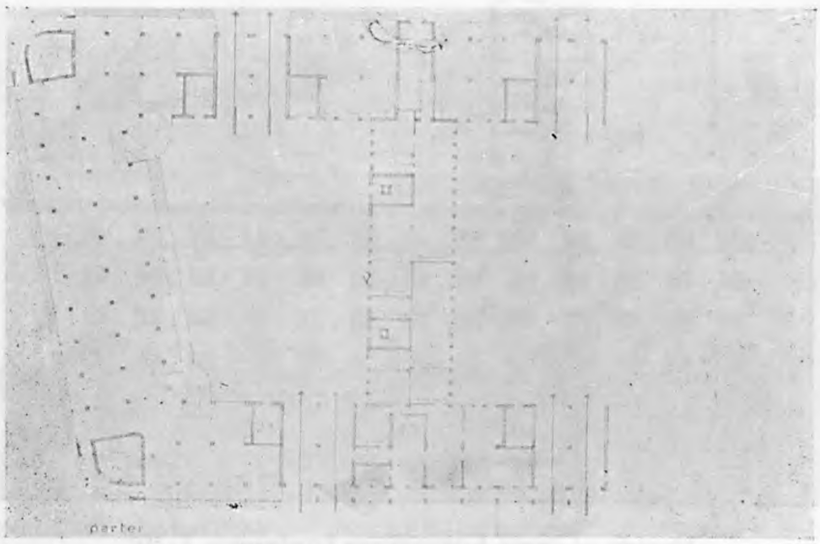

Rzut parteru 1 : 1000

Arch. Zdzisław Mączeński. Projekt szkicowy domu F. K. W. przy Krak. Przedmieściu w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

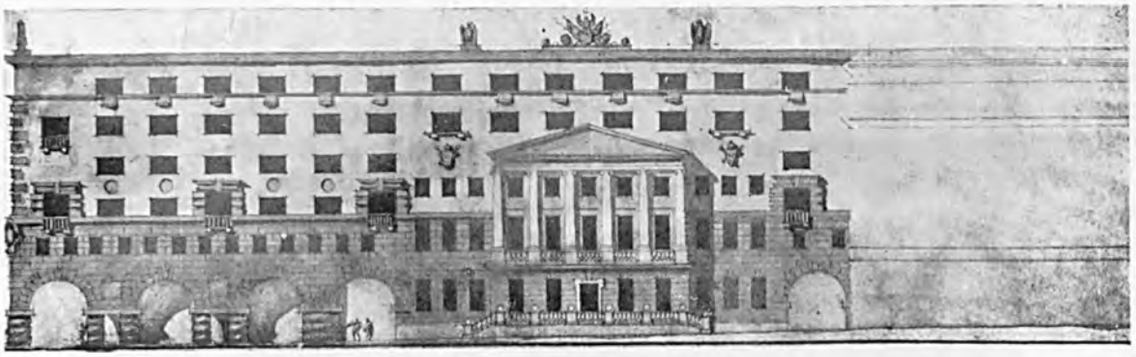

Elewacja od strony hotelu Europejskiego 1 : 500

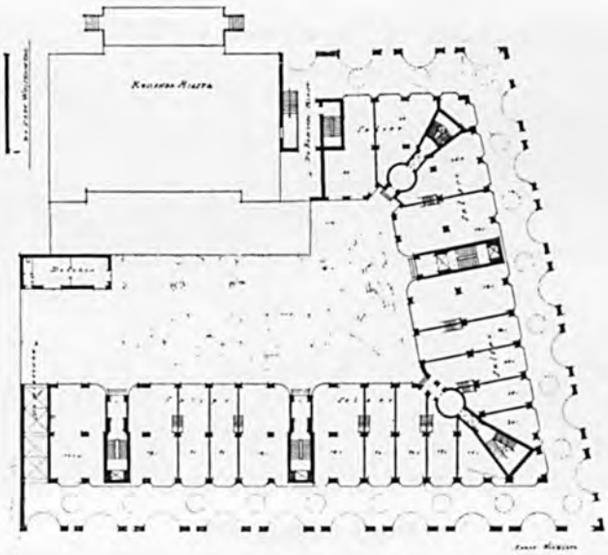

Rzut parteru 1 : 1000

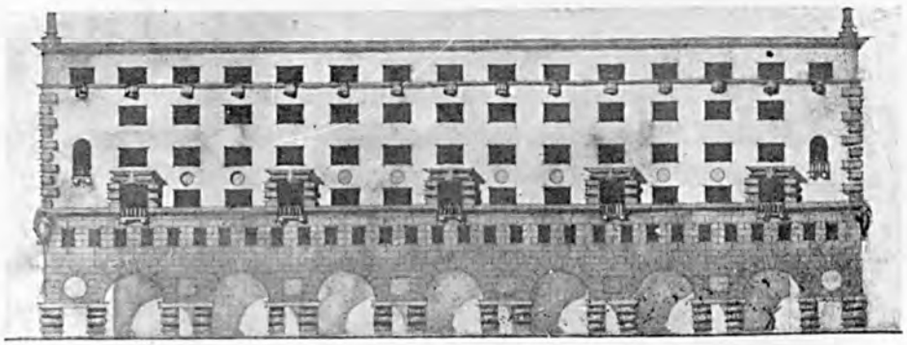

Elewacja od strony Krakowskiego Przedmieścia 1 : 500

Arch. Edgar Norwerth. Projekt szkicowy domu F. K. W. przy Krak. Przedmieściu w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok od strony ul. Krakowskie Przedmieście

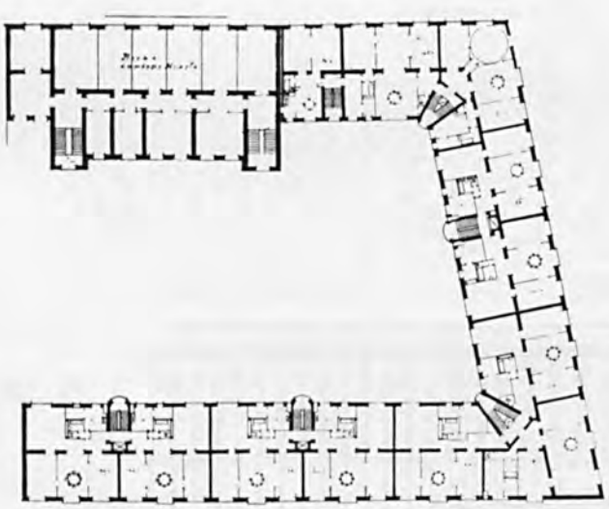

Rzut 2 — 5 pięter 1 : 1000

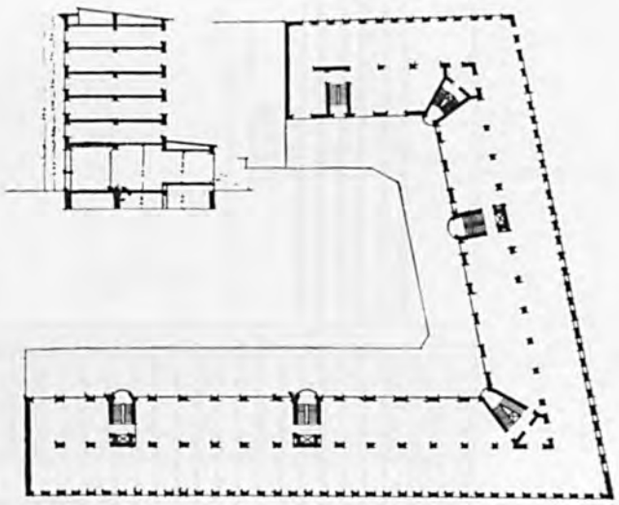

Rzut I piętra 1 : 1000

Arch. Edgar Norwerth. Projekt szkicowy domu F.K.W. przy Krakowskiem Przedmieściu w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

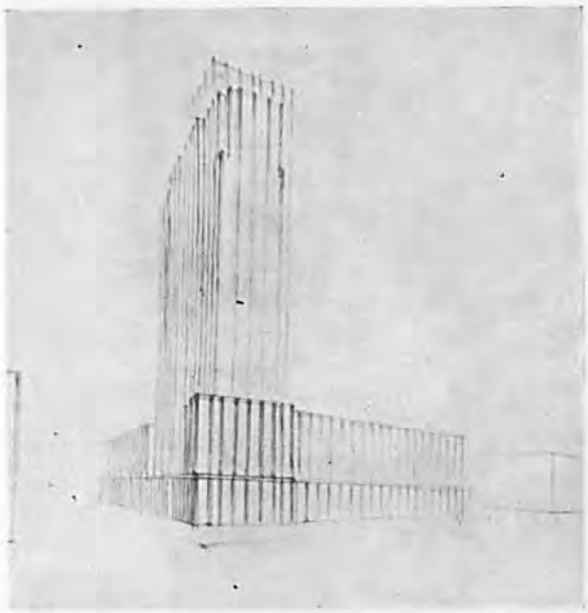

Widok perspektywiczny

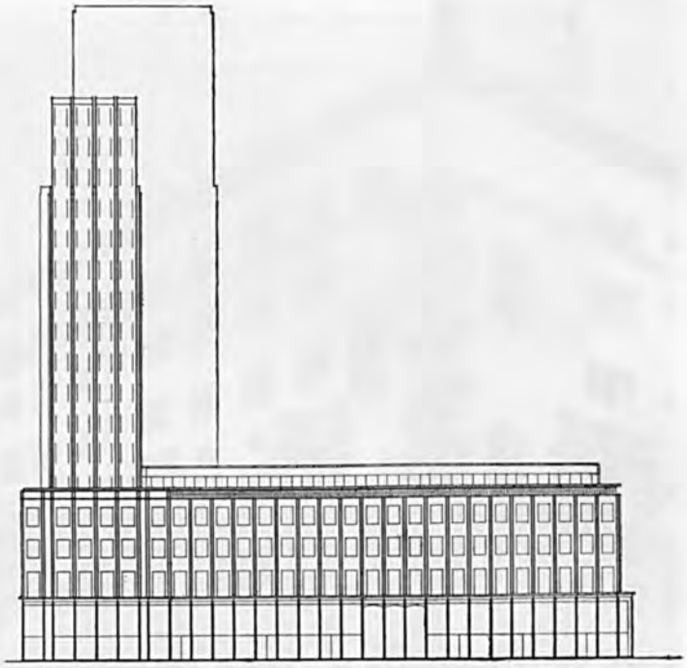

Elewacja od strony Krak. Przedmieścia

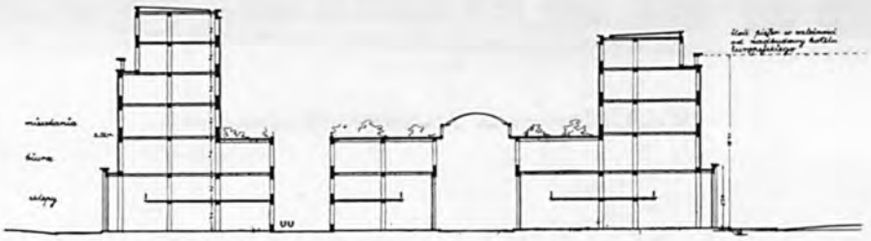

Blok środkowy, układ sklepów pionowy: antresola, biura, uliczka, transport sklepów, galerja handlowa

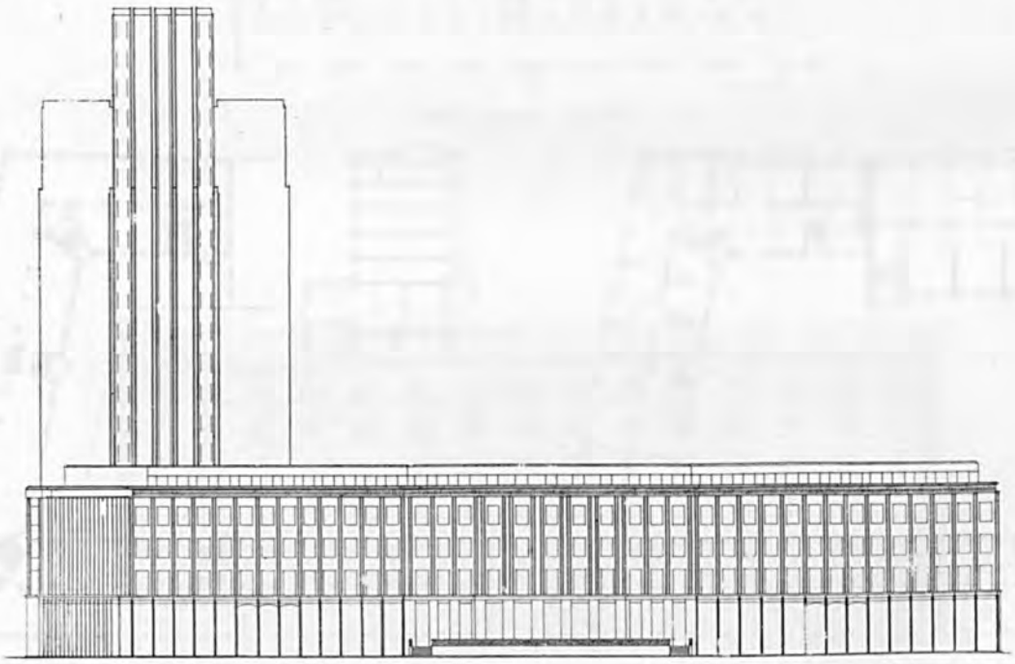

Elewacja od strony hotelu Europejskiego

Arch. Bohdan Pniewski. Projekt szkicowy domu F K.W. przy Krakowskiem Przedmieściu w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

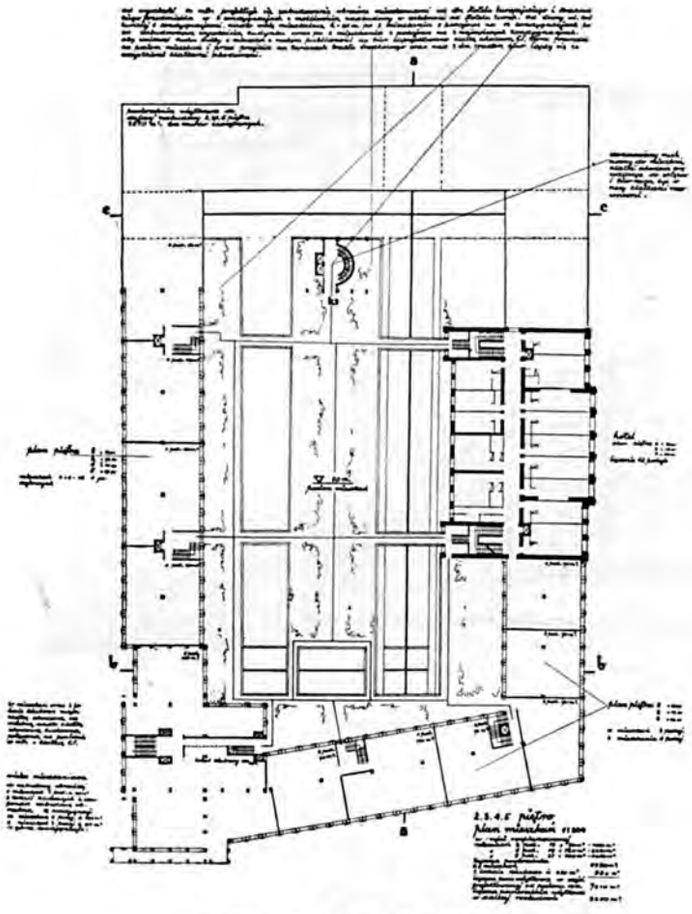

Rzut 2-5 pięter 1 : 1000

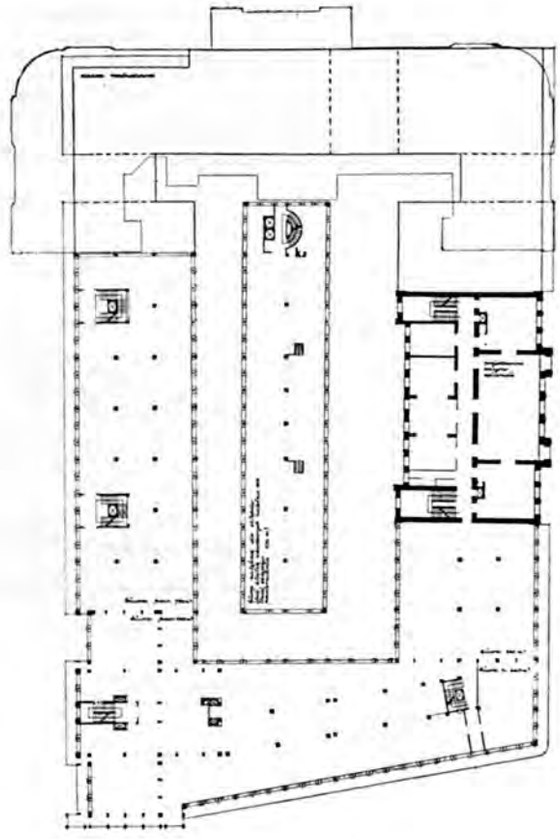

Rzut biur 1 : 1000

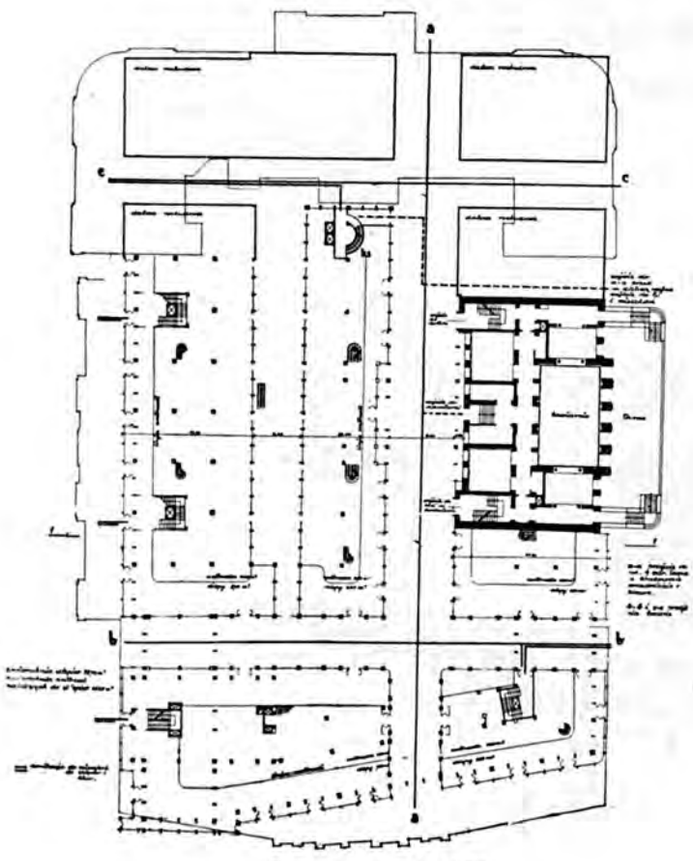

Rzut parteru 1 : 1000

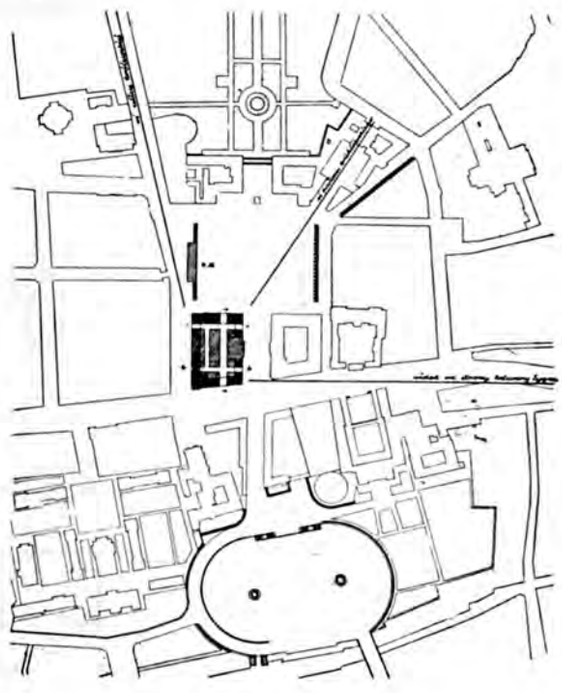

Plan orjentacyjny 1 : 10000

Arch. Bohdan Pniewski. Projekt szkicowy domu F. K. W. przy Krakowskiem Przedmieściu w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

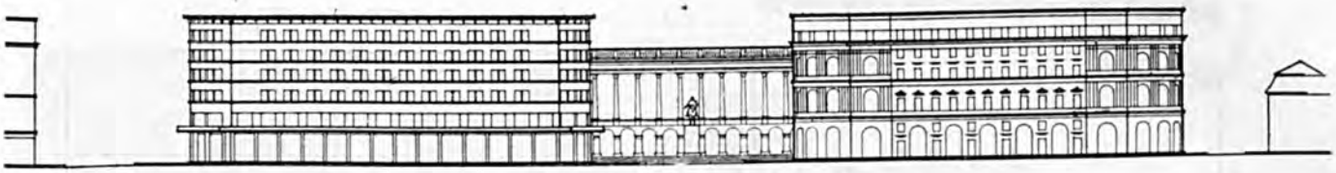

Elewacja od strony Krakowskiego Przedmieścia

Narożnik przy zbiegu ulic Królewskiej i Krak. Przedmieścia

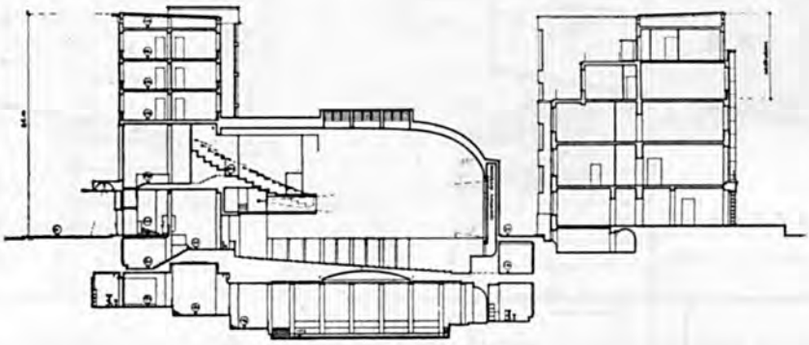

Przekrój 1 : 800

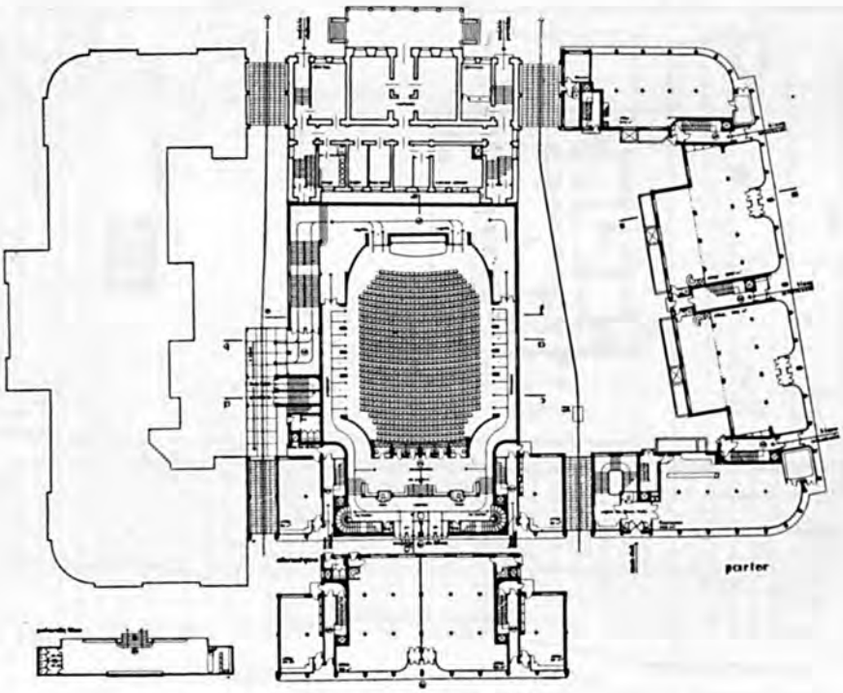

Rzut parteru 1 : 1000

Arch Kazimierz Tołłoczko. Projekt szkicowy domu F. K. W. przy Krak. Przedmieściu w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

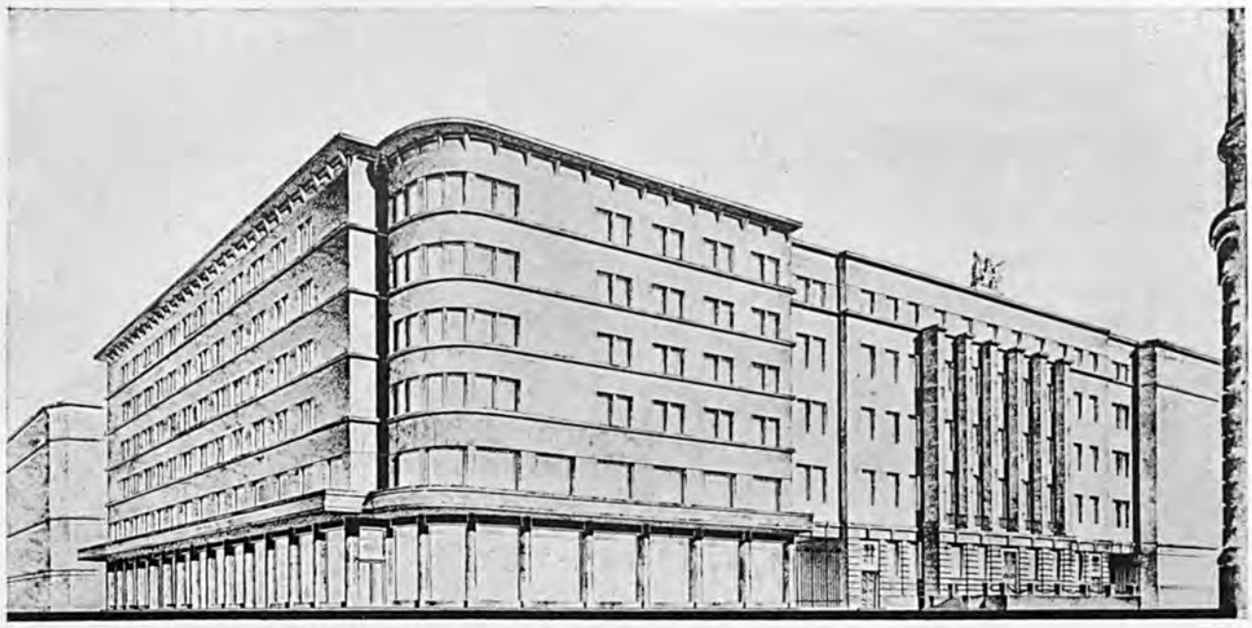

Widok od strony hotelu Europejskiego

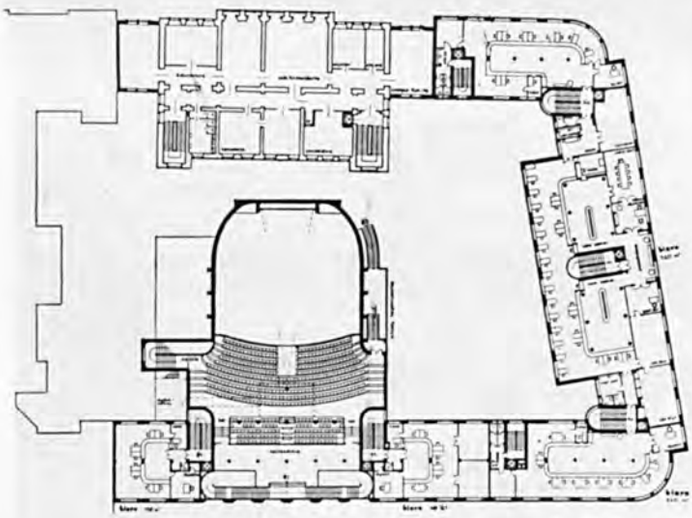

Rzut I piętra 1 : 1000

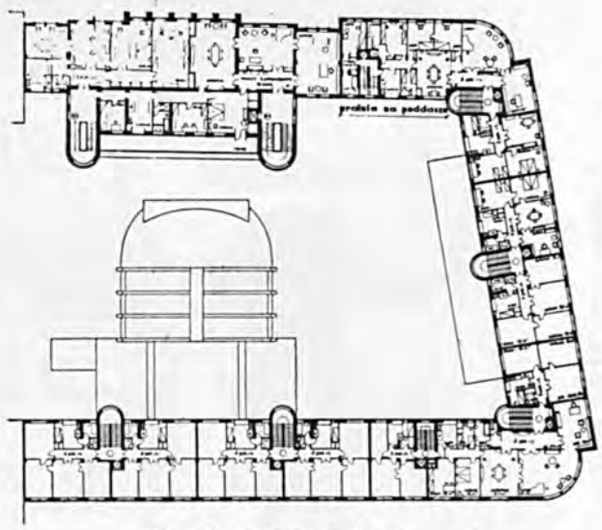

Rzut 2-5 pięter 1 : 1000

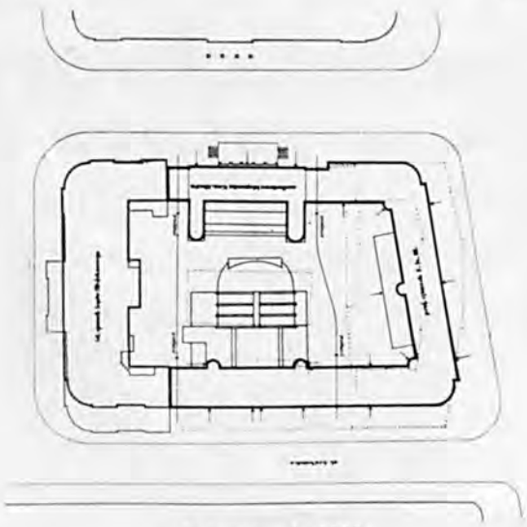

Sytuacja 1 : 2000

Arch. Kazimierz Tołłoczko. Projekt szkicowy domu F. K. W. przy Krak. Przedmieściu w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

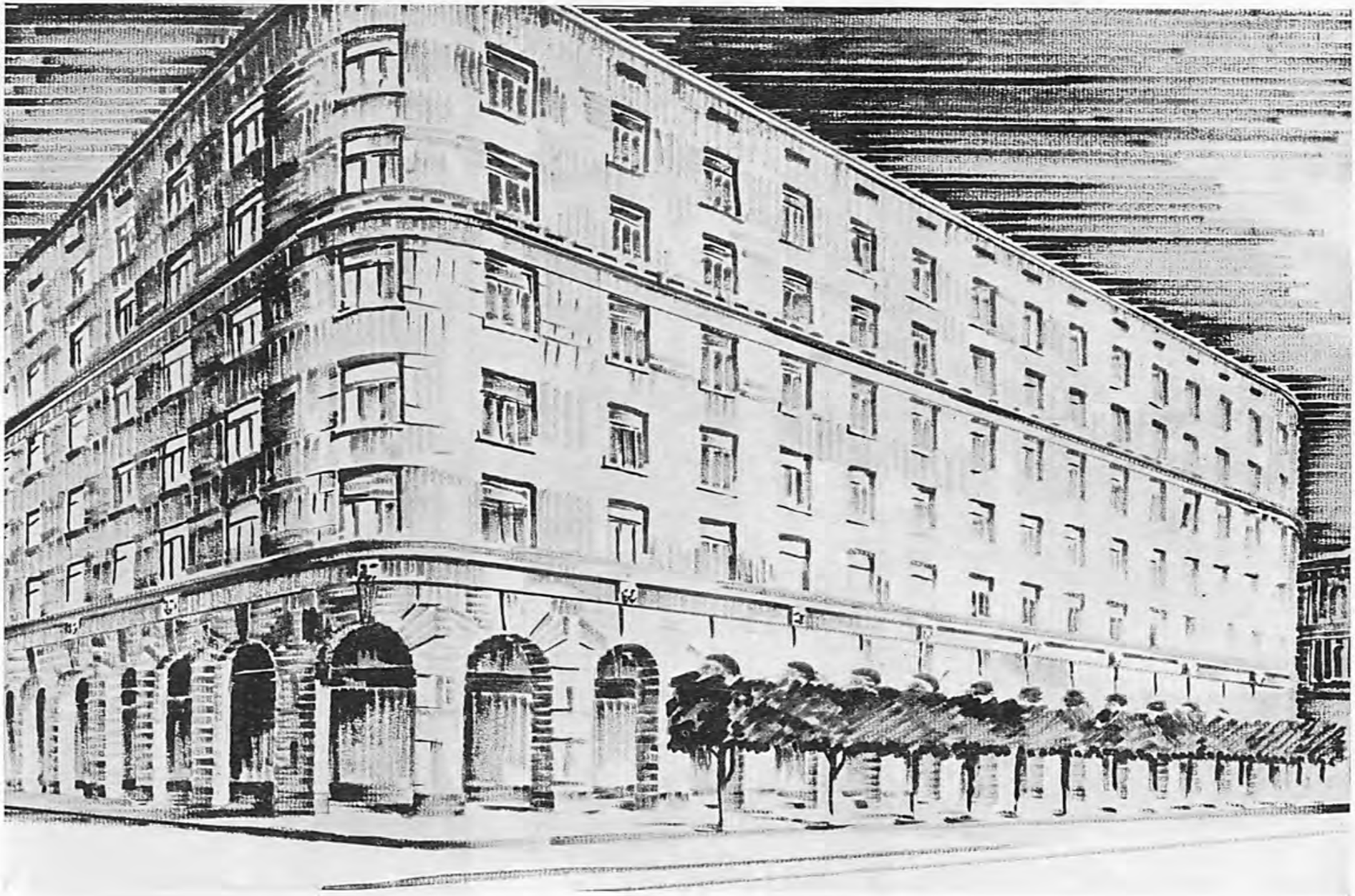

WARSZAWA. Dom oficerski i biurowy przy Krakowskiem Przedmieściu.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

Widok domu w budowie od strony ulicy Królewskiej i Krakowskiego Przedmieścia

DOM MIESZKALNY I BIUROWY F. K. W. PRZY ULICY KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE Nr. 11 W WARSZAWIE

PROJ. ARCH. PROF. CZESŁAW PRZYBYLSKI

Sędziowie konkursowi, powołani do oceny prac zamówionych przez F. K. W., doszli do jednomyślnego poglądu, że wyznaczona przez Biuro Regulacji Magistratu linja regulacyjna ul. Królewskiej na wchodzącym w grę odcinku jest niekorzystna pod względem urbanistycznym, odsłania bowiem część ściany szczytowej gmachu Sądu Wojskowego, tworząc w ten sposób na szereg lat niepożądane załamanie linji zabudowy; postulat poszerzenia jezdni ul. Królewskiej przy jej wylocie dałby się osiągnąć, zdaniem sędziów, przez wprowadzenie podcieni wzdłuż ul. Królewskiej.

Rysunek perspektywiczny bryły projektowanego budynku, wykonany dla obu założeń, wykazał, że przy stosowaniu podcieni zyskuje nietylko linja zabudowy, lecz i bryła samego budynku dzięki poszerzeniu jej o jedno przęsło okienne. Władze miarodajne przesądziły sprawę na korzyść koncepcji podcieniowej. Publikowany plan parteru wskazuje, w jaki sposób pomyślane zostało zakończenie podcienia przy Krak. Przedmieściu i odpowiednik do niego przy Hotelu Europejskim.

Po wykonaniu parteru budynku w stanie surowym proporcje arkad i podcienia przy Królewskiej okazały się tak korzystne, że F. K. W. zdecydował wprowadzenie podcienia również i od Krak. Przedmieścia, co uważać należy za fakt wybitnie dodatni. Przyczyni się to również do spotęgowania efektu witryn sklepowych, które mogą w tych warunkach tworzyć nieprzerwaną powierzchnię szkła i metalu.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

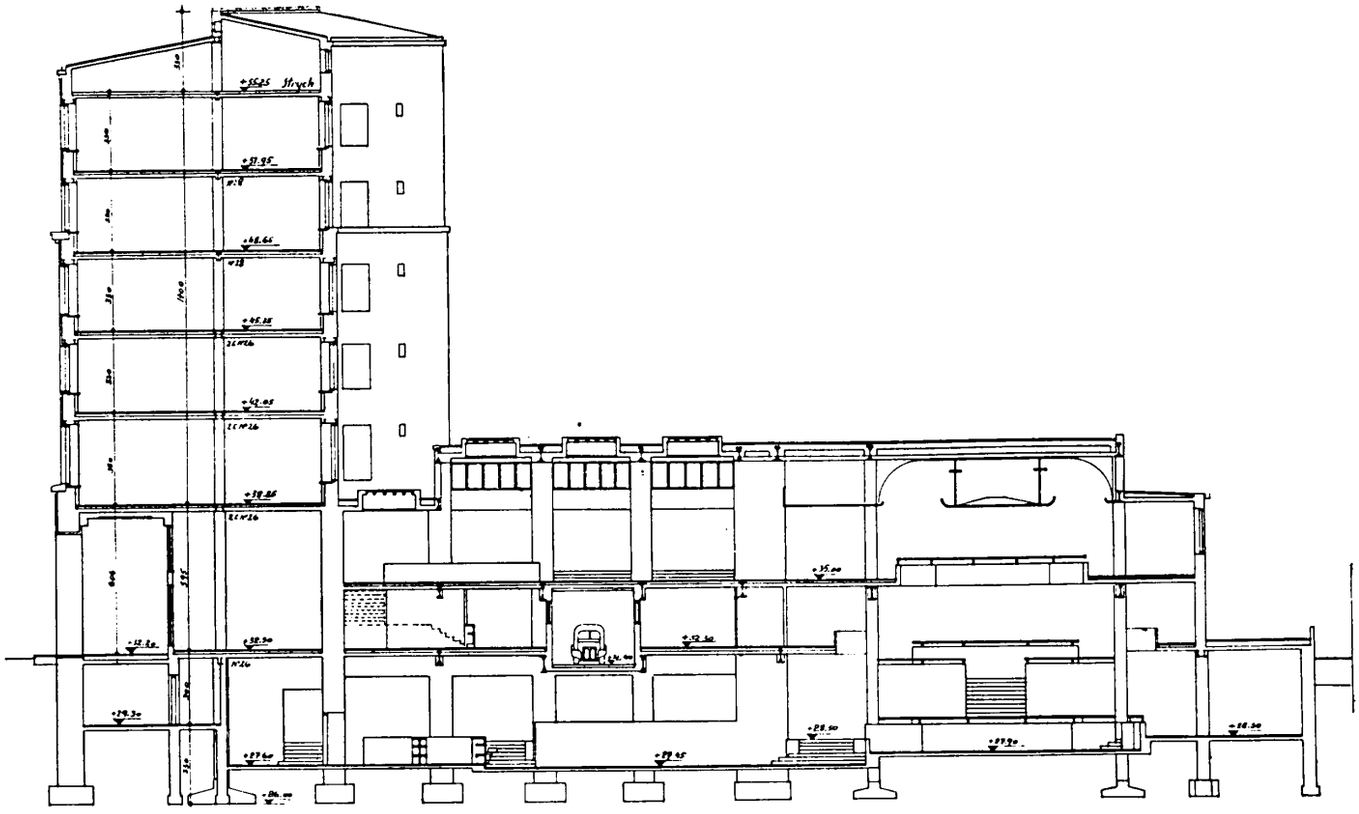

Przekrój A-B 1 : 300

Wznoszony budynek zawiera: w parterze — sklepy z antresolami, na I-em piętrze — pomieszczenia biurowe, w pozostałych czterech kondygnacjach — mieszkania oficerskie cztero i trzypokojowe, w ogólnej ilości 48 mieszkań.

Ogólna wysokość budynku wynosi średnio 24 m, jest więc on o blisko 3 m wyższy od przylegającego gmachu Sądu Wojskowego. Oczywiście jest to fakt niekorzystny dla zabudowy ul. Królewskiej, a w większym jeszcze stopniu dla zespołu: nowy gmach, Komenda Miasta i Najwyższy Sąd Wojskowy, tworzącego odpowiednik do jednolitej fasady Hotelu Europejskiego.

Jako środek zaradczy pomyślane zostało nadbudowanie dwuch ryzalitów Sądu, sąsiadujących ze wznoszonym budynkiem, o brakujące trzy metry; w ten sposób zatarta zostanie do pewnego stopnia różnica wysokości budynków przy ul. Królewskiej, po stronie zaś przeciwległej, t. j. w zespole przeciwległym do Hotelu Europejskiego, Komenda Miasta znajdzie się pomiędzy blokami jednakowej wysokości; wąskie przestrzenie, które oddzielają Komendę od sąsiednich budynków, zostaną zabudowane z przeznaczeniem uzyskanych w ten sposób pomieszczeń dla potrzeb Komendy: powiększony gmach Komendy otrzyma ponadto na całej długości attykę, sięgającą do wysokości pasa nad trzeciem piętrem nowego budynku, to znaczy, że dosięgać będzie wysokości gzymsu wieńczącego Hotel Europejski.

Uwidocznione w projekcie zużytkowanie części dziedzińca wewnętrznego pod pawilon parterowy, przeznaczony na restaurację, nie jest obecnie wykonywane; ostateczne jego przeznaczenie, wielkość i kształt ustalone zostaną w przyszłości w związku z potrzebami sąsiadujących budowli,—Sądu i Komendy.

Elewacja zewnętrzna obłożona zostanie płytami z piaskowca kunowskiego (8 cm grubości), standaryzowanemi zasadniczo w dwóch wymiarach: 105 cm na 62 i 60 cm na 62.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

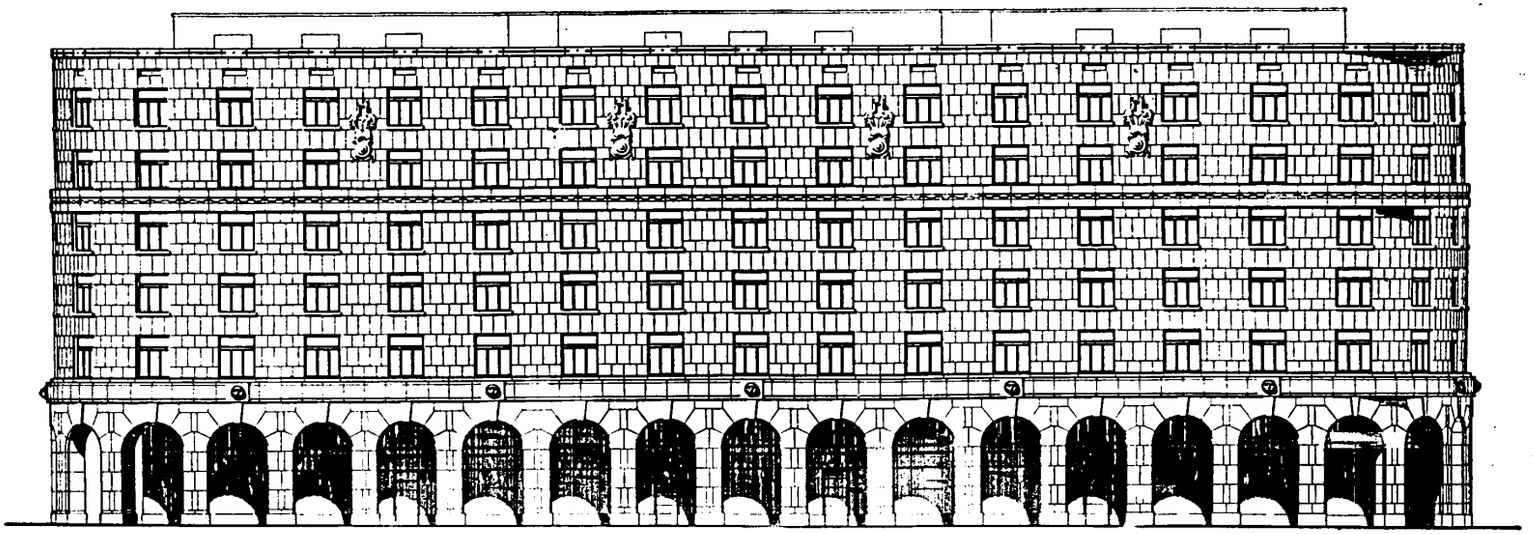

Elewacja od strony Krakowskiego Przedmieścia 1 : 400

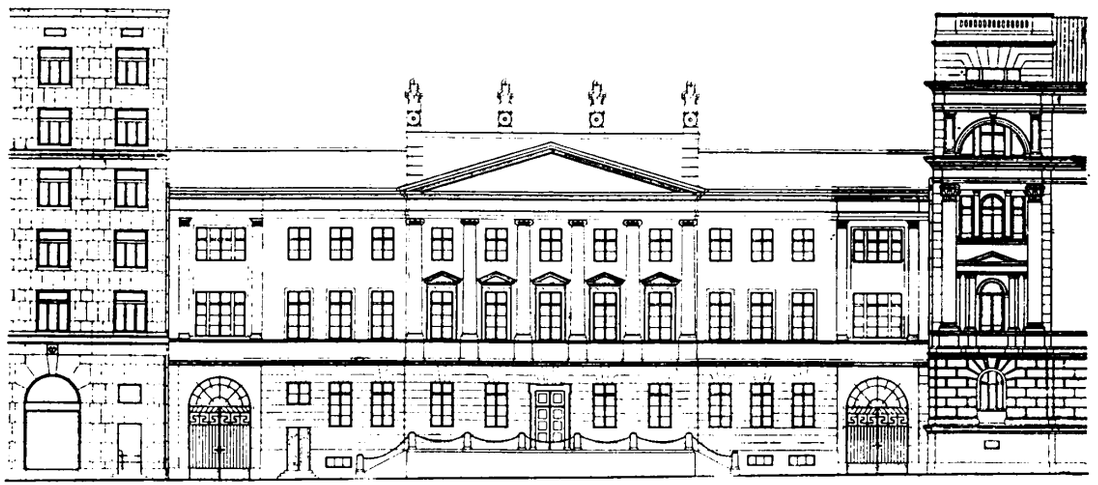

Połączenie domu F. K. W. z nadbudowaną Komendą Miasta i gmachem Sądu Wojskowego 1 : 400

WARSZAWA. Dom oficerski i biurowy F. K. W. przy Krak. Przedmieściu. Projekt arch. prof. Czesława Przybylskiego.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

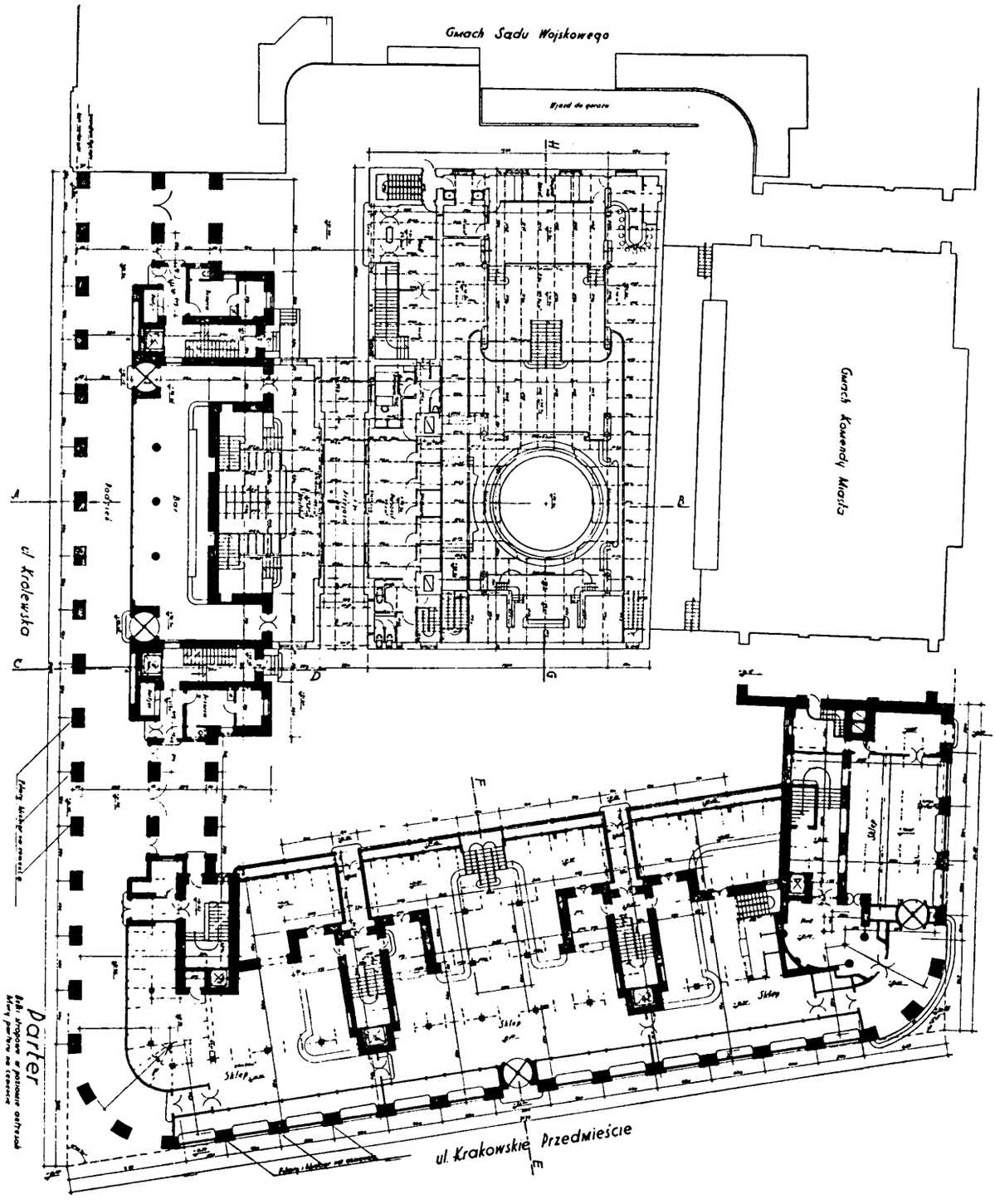

Rzut parteru 1 : 500

WARSZAWA. Dom oficerski i biurowy F. K. W. przy Krakowskiem Przedmieściu.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

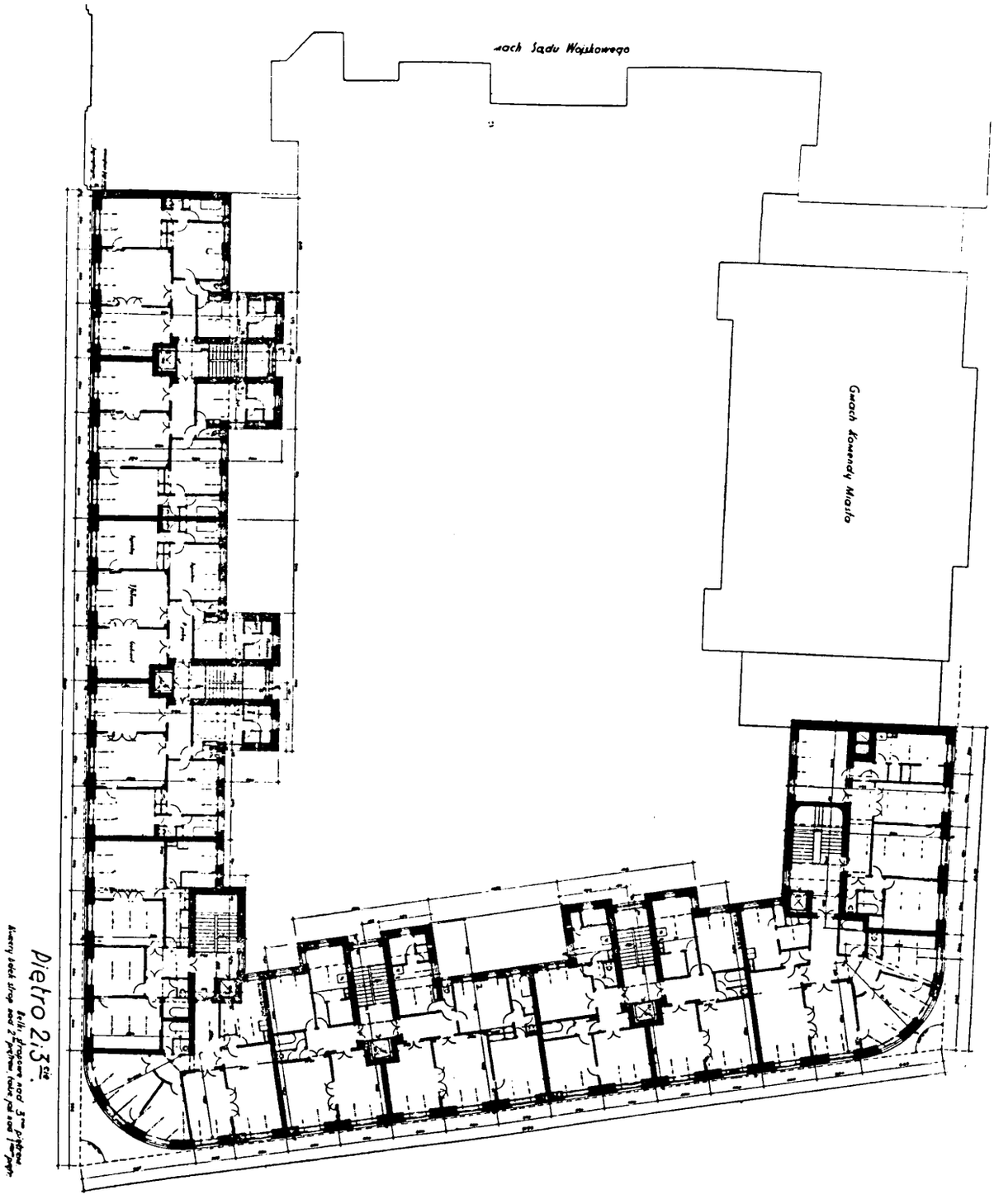

Rzut 2 i 3 pięter. 1 : 500

WARSZAWA. Dom oficerski i biurowy F. K. W. przy Krakowskiem Przedmieściu.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot E. Koch

Fot. E. Koch

WARSZAWA. Dom oficerski i biurowy F. K. W. przy Krakowskiem Przedmieściu w budowie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

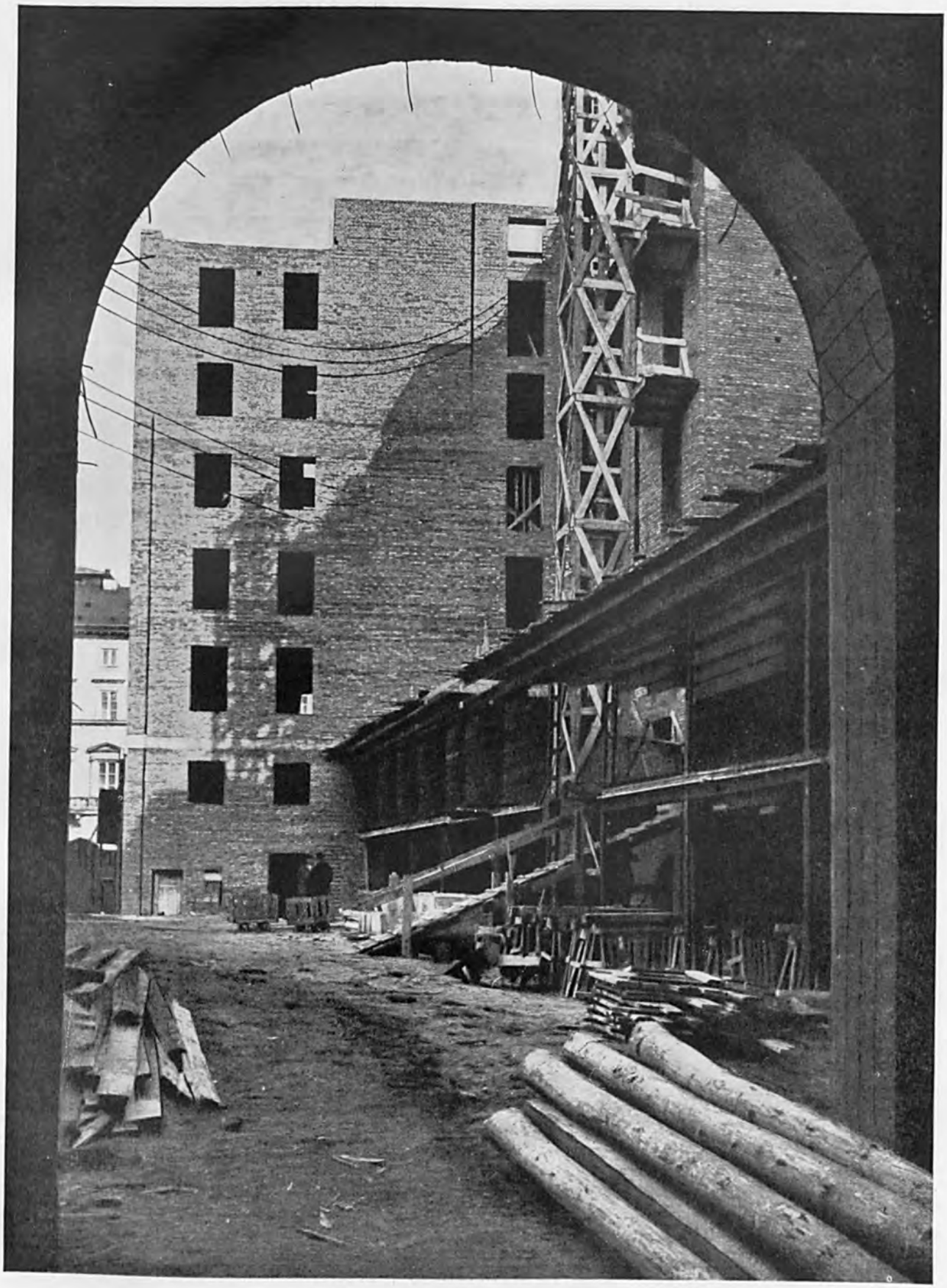

Fot. E. Koch

WARSZAWA. Dom oficerski i biurowy F. K. W. przy Krakowskiem Przedmieściu w budowie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

Fragment budowy

WARSZAWA. Dom oficerski i biurowy F. K. W. przy Krakowskiem Przedmieściu w budowie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

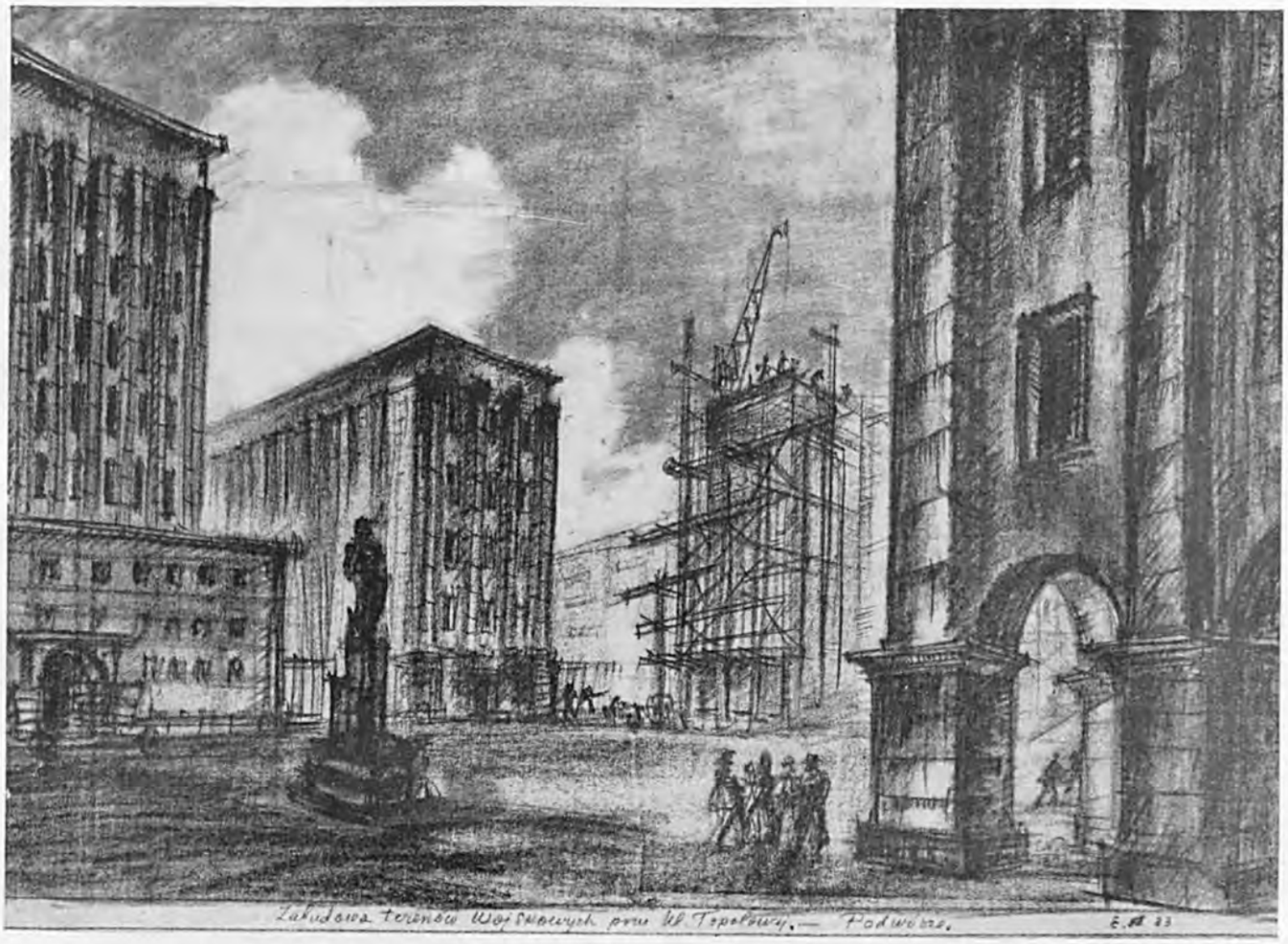

Projekt szkicowy zabudowy terenu wojskowego przy ul. Topolowej w Warszawie. Arch. Edgar Norwerth.

DOMY F. K. W. NA TERENIE WOJSKOWYM PRZY ULICY KOSZYKOWEJ I SUCHEJ W WARSZAWIE.

Na wielkim terenie, ograniczonym ulicami Suchą, Nowowiejską, Topolową (przyszłą arterją N—S), Fundusz Kwaterunku Wojskowego wzniósł dotychczas jeden budynek oficerski od strony ulicy Koszykowej i rozpoczął budowę drugiego — przy zbiegu ulicy Suchej i Nowowiejskiej, po ogłoszonym uprzednio w tym celu konkursie architektonicznym.

Bliska realizacja wielkiej arterji komunikacyjnej N—S, przecinającej z północy na południe całą Warszawę, której odcinkiem ma stać się obecna ul. Topolowa, — zmienia zasadniczo charakter tego placu, który nabiera dzięki temu pierwszorzędnego znaczenia dla przyszłego wyglądu stolicy. Teren ten, dzięki swym wymiarom (przeszło 7 ha), przedstawia wyjątkowe możliwości dla wyzyskania go architektonicznie, jako monumentalnego akcentu rozwijającej się w tym kierunku stolicy.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

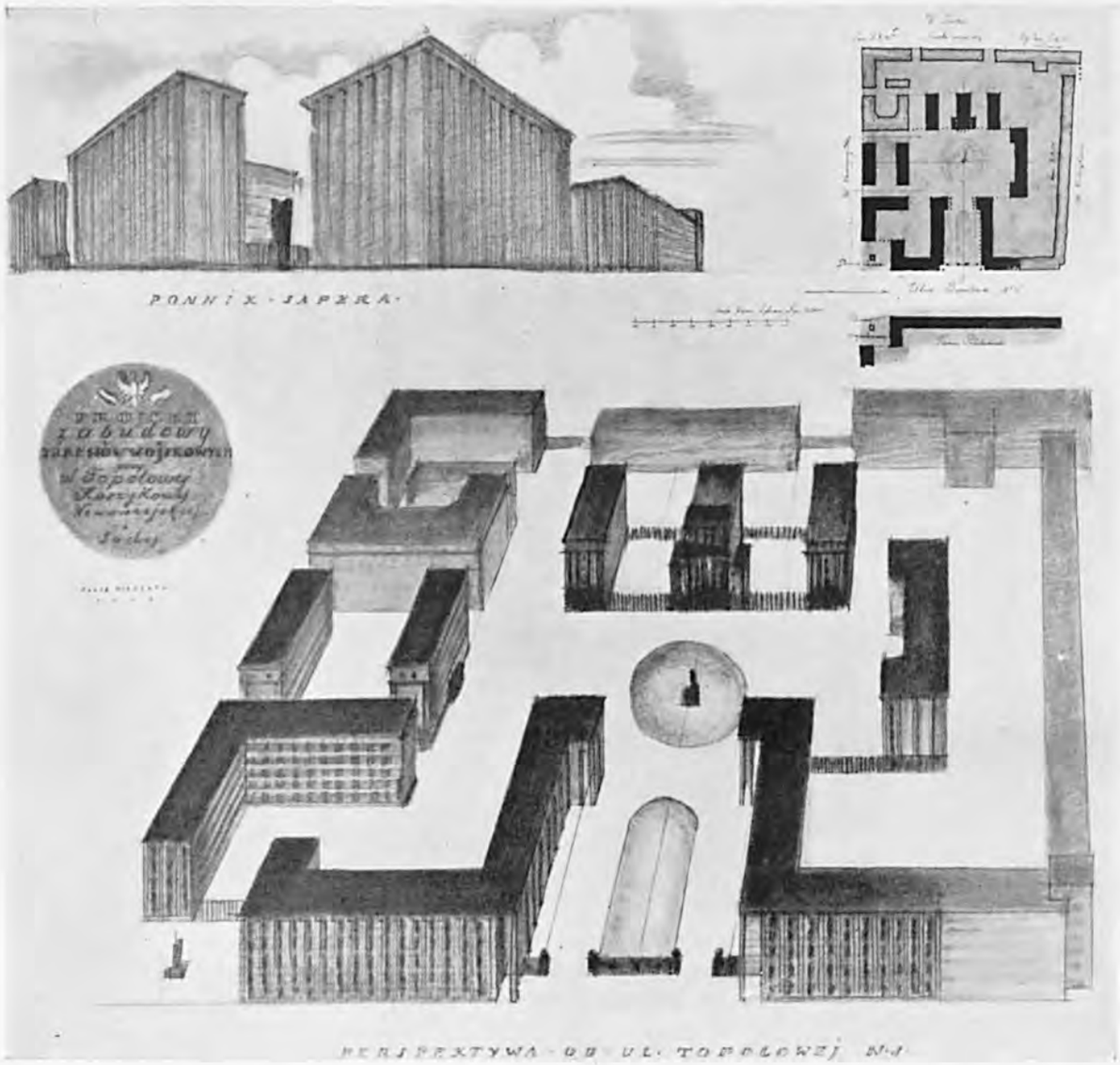

Projekt zachowuje częściowo istniejące budowle na terenie. Projekt zabudowy placu rozwija się w kierunku poprzecznym do ul. Topolowej (przyszłej N-S), dając szeroki wjazd do środka placu z dążeniem do wciągnięcia w kompozycję ulicy centralnego podwórza placu. Zabudowa przewiduje na linji ulicy N-S i na centralnej osi w głębi placu — jednolite gmachy biurowe. Pomnik Saperów w narożu placu dostaje monumentalne i spokojne tło, mające wytworzyć koło niego placyk o charakterze pamiątkowym, związanym z działalnością saperów polskich.

Projekt szkicowy zabudowy terenów wojskowych przy ul. Topolowej. Arch. Edgar Norwerth.

Dla przestudjowania tych możliwości F. K. W. opracował 3 projekty szkicowe zabudowy tego terenu, z których pierwszy — uwzględnia szeroką koncepcję monumentalnej przestrzeni architektonicznej (proj. arch. E. Norwertha), drugi — jest z tego punktu widzenia jakby rozwiązaniem połowicznem, przeznaczając połowę terenu na blokowe zabudowania mieszkalne (proj. arch. J. Jankowskiego i R. Gutta), trzeci — rozwiązuje teren jako normalny miejski kwartał mieszkaniowy (arch. Jan Reda).

Zdając sobie sprawę z wagi i wartości tego terenu dla przyszłej rozbudowy Warszawy jako stolicy, dalszą akcję zabudowy placu Fundusz Kwaterunku Wojskowego uzależnił od wyników zorganizowanego przez siebie w tym celu specjalnego konkursu architektonicznego, przewidującego zabudowę tego terenu jako całości.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

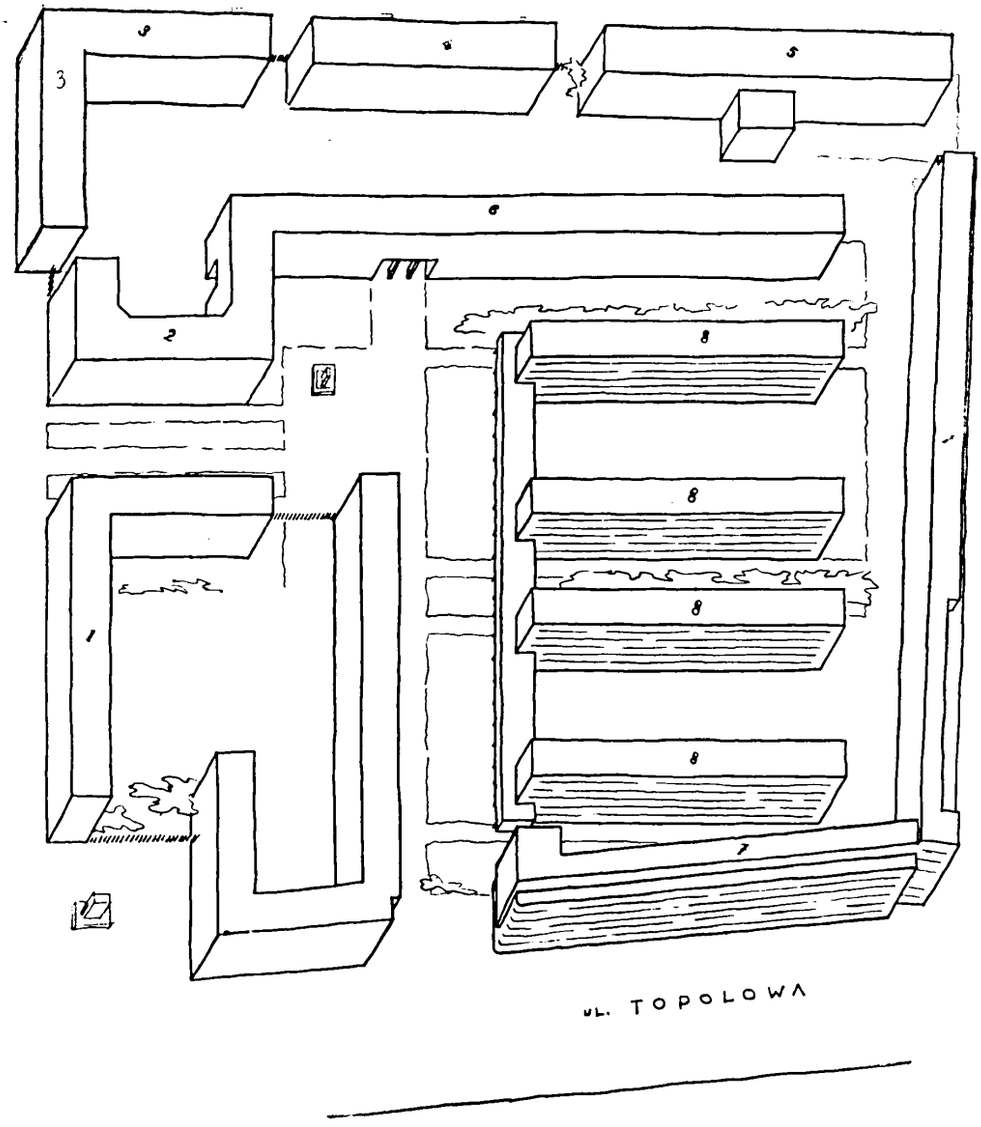

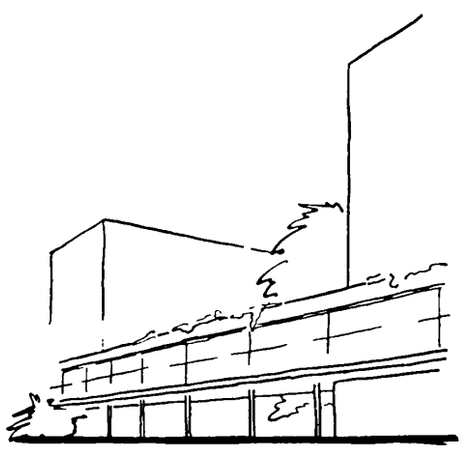

1. Budynki biurowe, projektowane na miejsce bud. istniejącego, który ma być zniesiony.
2. Budynek istniejący (Szkoła Wojskowa).
3. Budynek mieszkalny w budowie.
4—5. Istniejące budynki Szkoły Wojskowej.
6. Budynek biurowy (projektowany).
7. Nowowzniesiony budynek mieszkalny.
8. Budynki mieszkalne.

Dla uzyskania wnętrza spokojnego nie przebija się terenu ulicą przelotową: natomiast projektuje się ul. wewnętrzną od strony ul. Topolowej i Nowowiejskiej. Projekt zachowuje budynki istniejące, z wyjątkiem budynku przy pomniku Saperów, dla którego projekt tworzy odpowiednie otoczenie. Podwórza budynków biurowych są przewietrzane na przestrzał. Nowoprojektowane budynki mieszkalne usytuowane są na wschód-zachód, przyczem ukształtowane są obszerne dziedzińce ogrodowe. Od strony ulicy wewnętrznej bloki mieszkalne są zamknięte niskiem zabudowaniem na słupach, które może być przeznaczone na użytek publiczny, jak przedszkole i t. p Szerokość dziedzińców wynosi ok. 30 m, podczas gdy budynki nie będą przekraczały 18 m wys.

Projekt szkicowy zabudowy terenów przy ul. Topolowej. Arch.: Józef Jankowski i Romuald Gutt.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

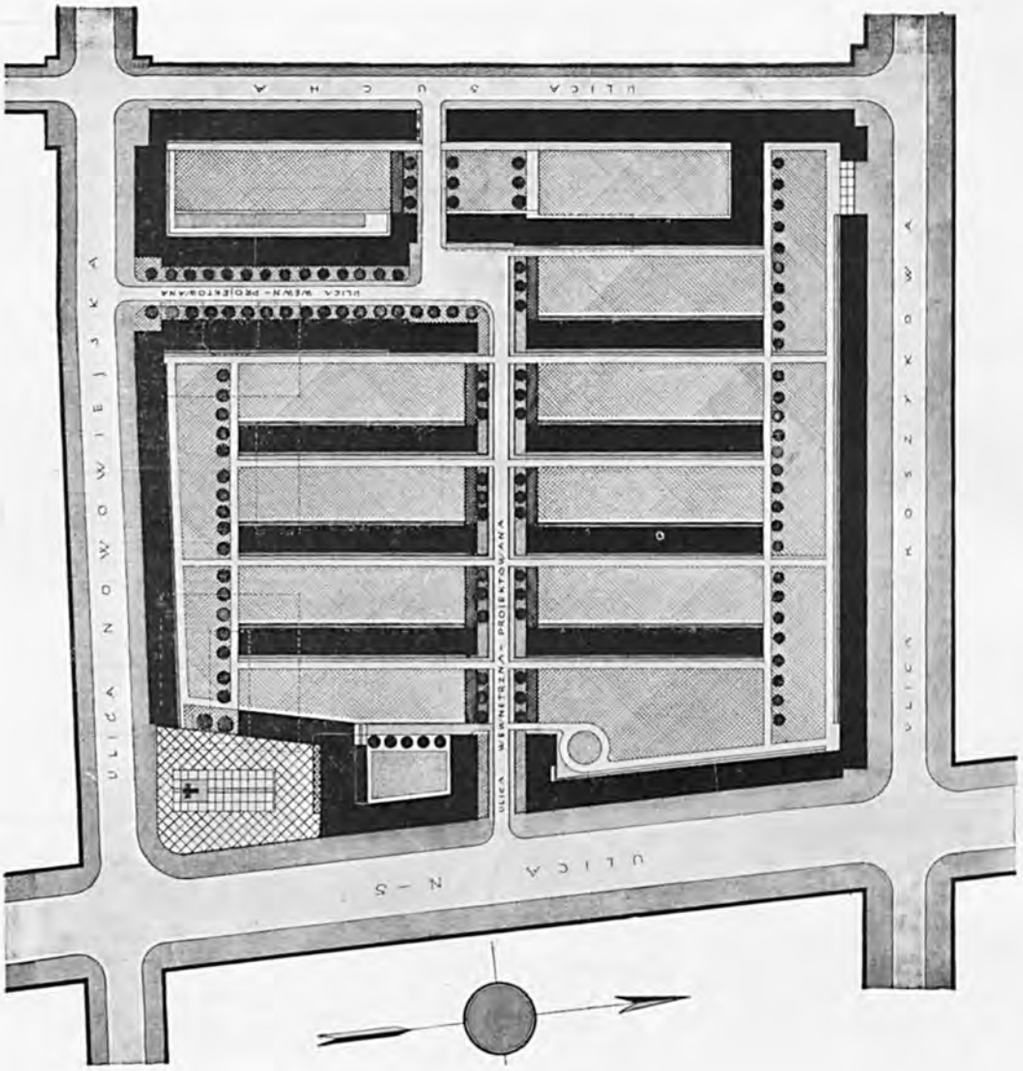

Plan sytuacyjny.

Zasadą projektu jest obudowa terenu blokowo budynkami mieszkalnemi z usytuowaniem bloków wewnętrznych w oświetleniu najkorzystniejszem — wschód-zachód.

Istniejący dom oficerski przy ulicy Koszykowej powinien być przedłużony wzdłuż arterji N-S, do projektowanej wewnętrznej uliczki komunikacyjnej, przecinającej cały teren. Wszystkie inne istniejące budynki na tym terenie muszą być zniesione.

Między blokami zaprojektowano zieleńce, boiska, pluskalnie i piaskowniki. Od strony ulicy wewnętrznej, wpoprzek zieleńców, projekt przewiduje kryte werandy — leżalnie, które jednocześnie mają wytworzyć i podkreślić charakter ulicy wewnętrznej. Połączone nad uliczką bloki, z zachowaniem pod niemi bram płasko przesklepionych, wytworzą perspektywiczne walory ulicy, akcentując jej charakter wewnętrzny.

Dla pomnika saperów projekt przewiduje plac głęboki, z dwu stron obudowany przez Dom Żołnierza-Oficera i Szkołę Inżynierji Wojennej.

Projekt szkicowy zabudowy terenów wojskowych przy ulicy Topolowej (N-S). Arch. Jan Reda.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok izometryczny zabudowy

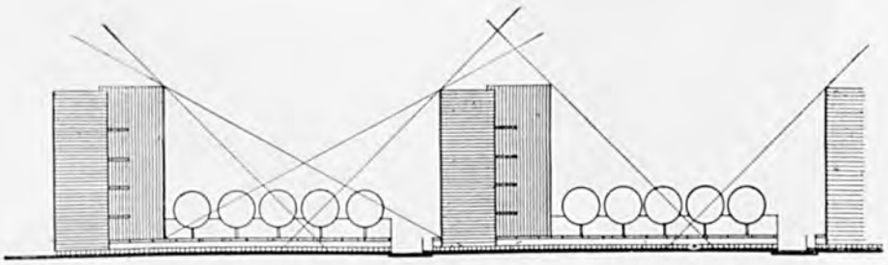

Projekt szkicowy zabudowy terenów przy ul. Topolowej (N-S). Arch. Jan Reda.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

WARSZAWA. Dom oficerski przy zbiegu ulic Topolowej i Koszykowej. Proj. arch.: Józef Jankowski i Romuald Gutt.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

(Opis budynku na str. 86)

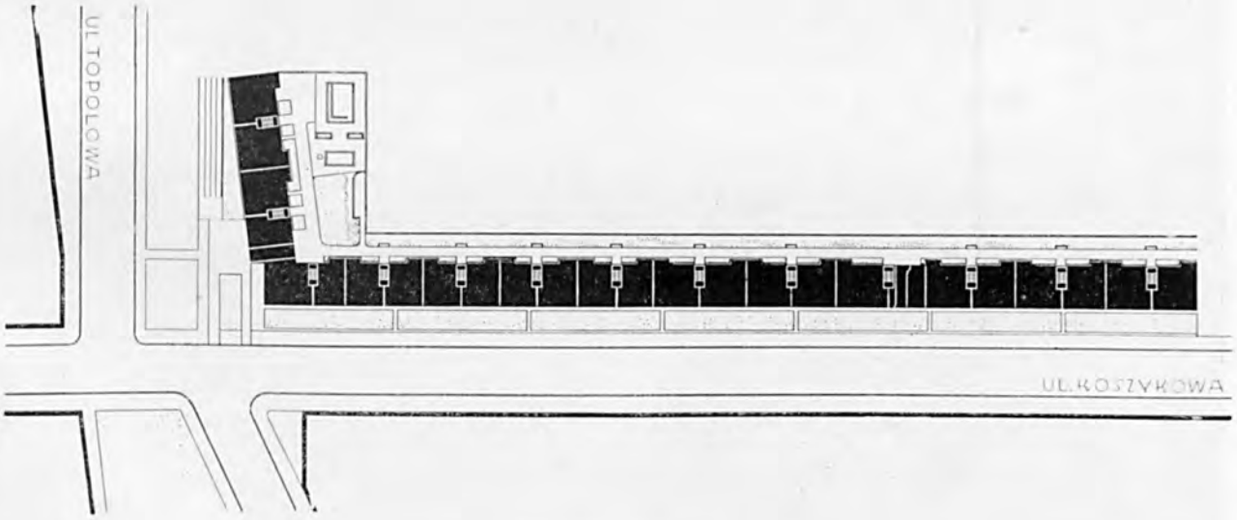

Sytuacja. 1 : 2000

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej. Proj. arch.: Józef Jankowski i Romuald Gutt.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej.

Fot. *Photo-plat*

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

Widok od strony południowej

Fot. Photo-plat

Widok z dachu na dziedziniec

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej. Proj. arch.: J. Jankowski i R. Gutt.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fragment elewacji od strony dziedzińca

Fot. Photo-plat

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. Photo-plat

Widok od strony dziedzińca

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej. Proj. arch.: J. Jankowski i R. Gutt.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fragment narożnika

Fot. Photo-plat

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

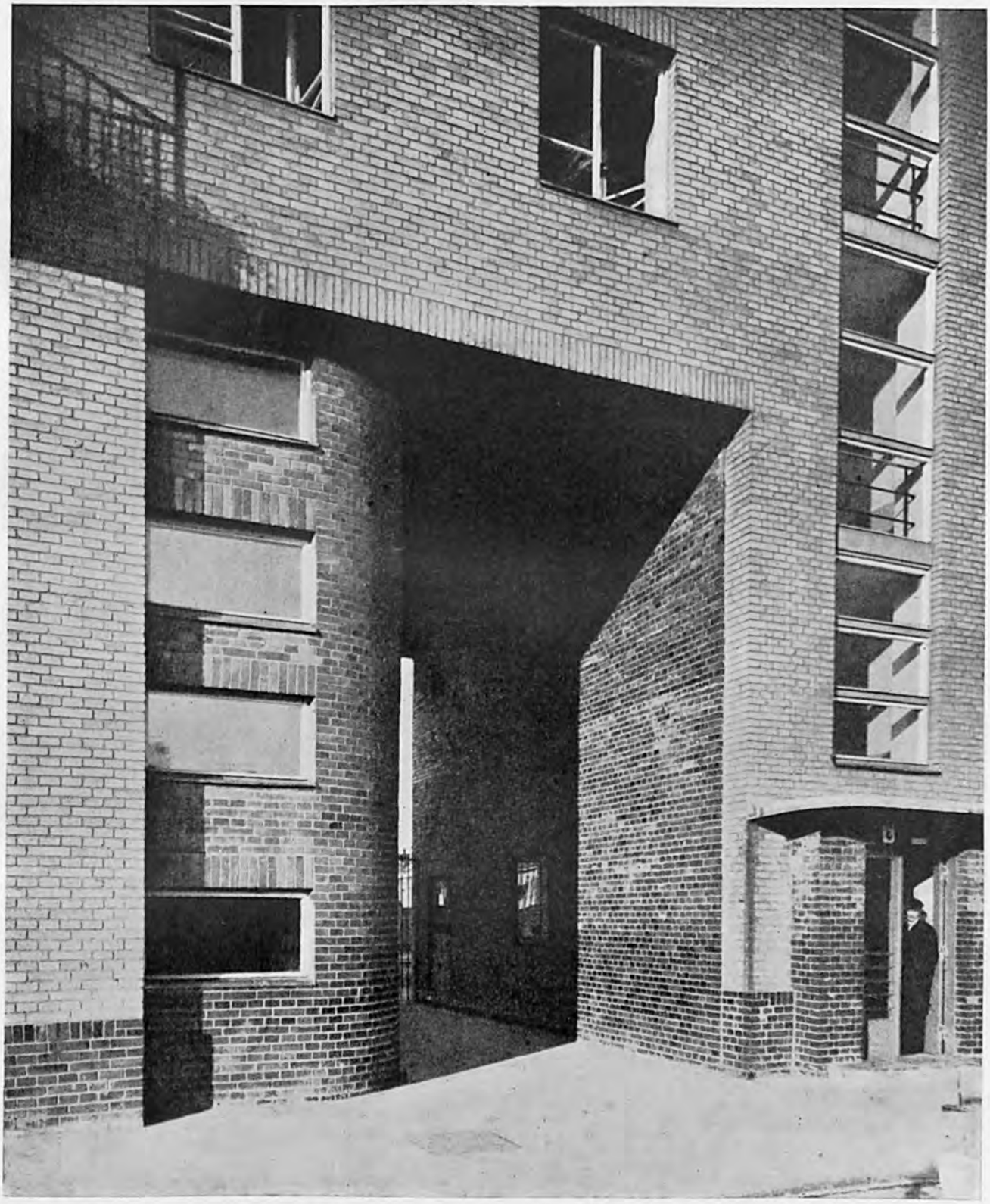

Fot. Photo-plat

Widok na bramę od strony dziedzińca

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej. Proj. arch.: J. Jankowski i R. Gutt.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E Koch

Wnętrze pokoju mieszkalnego

Fot. E. Koch

Klatka schodowa

Fot E. Koch

Klatka schodowa

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej. Wnętrza pokoi mieszkalnych.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Wnętrze mieszkania

WARSZAWA. Dom oficerski przy ulicy Koszykowej.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot: E. Koch

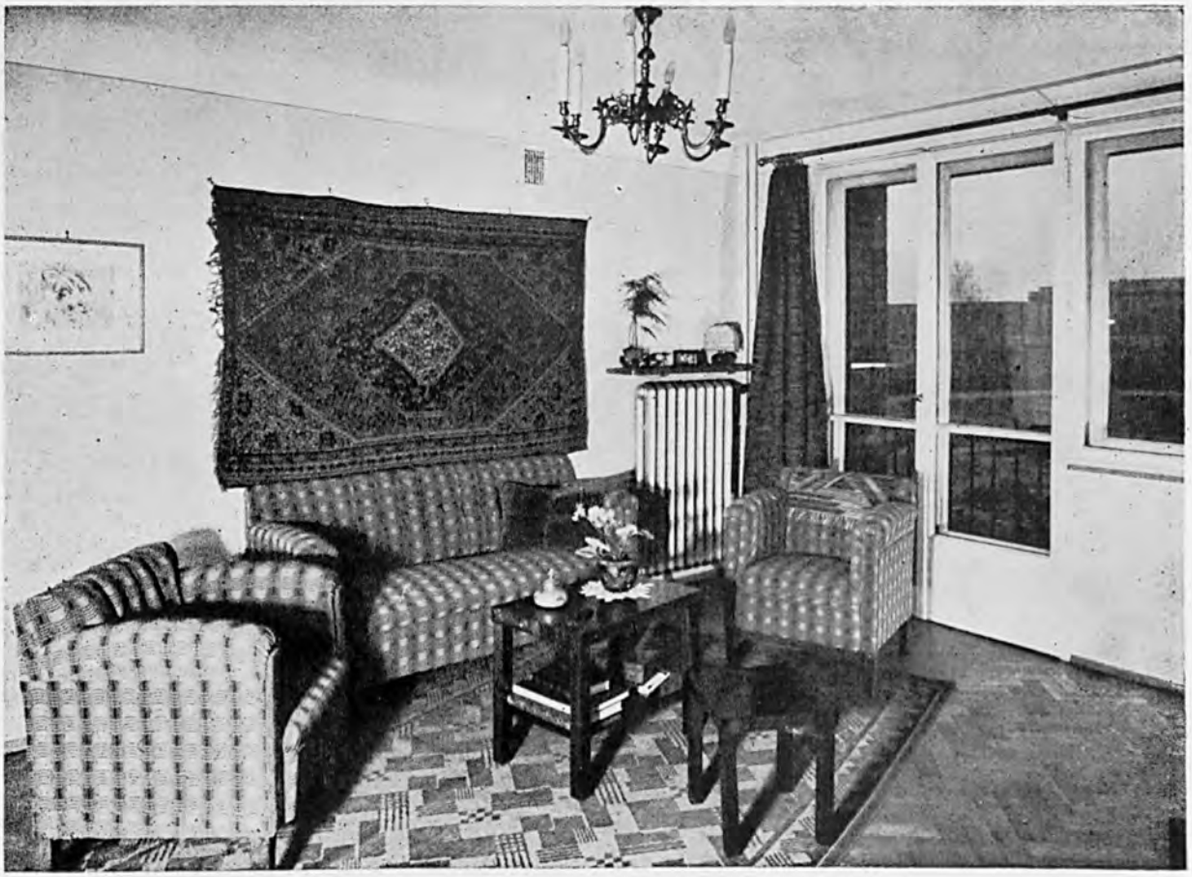

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej Wnętrza pokoi mieszkalnych.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. Photo-plat.

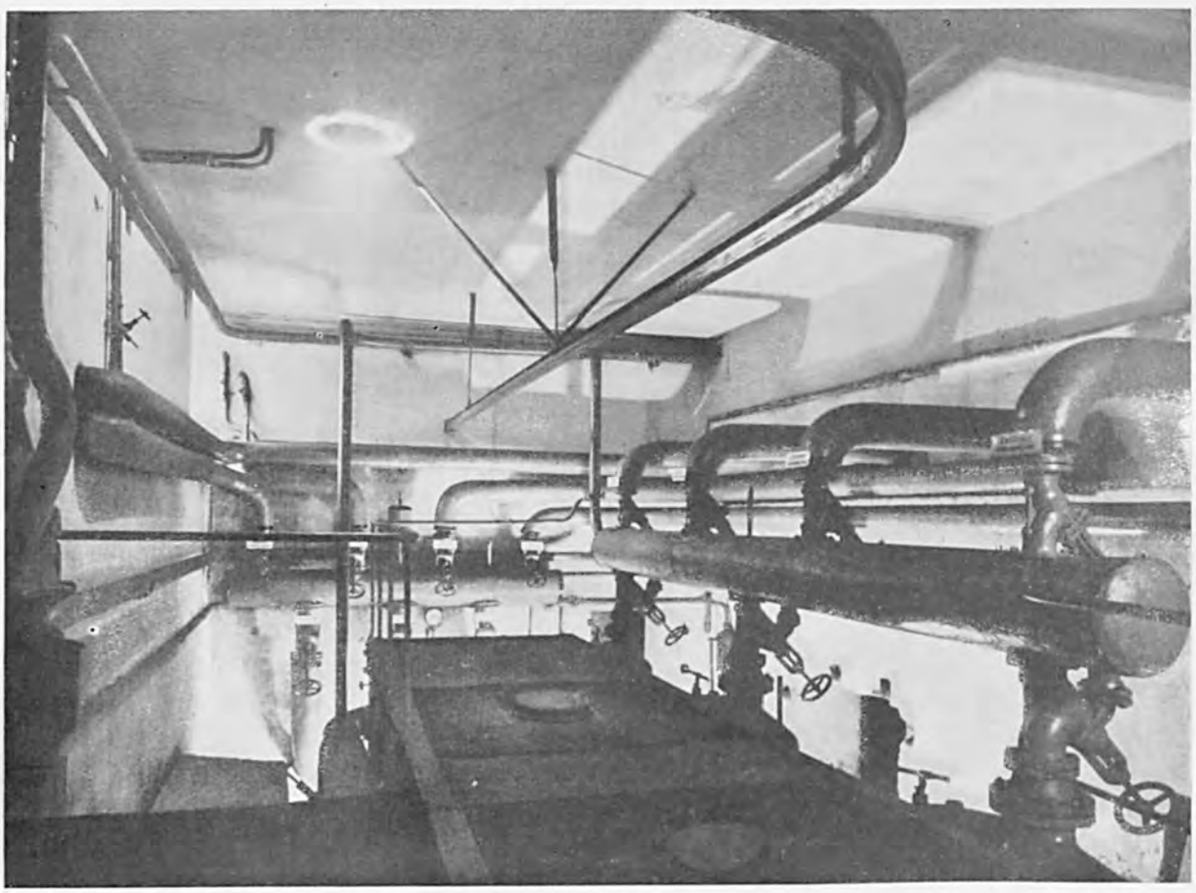

Fot. E. Koch

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej. Wnętrza kuchni i kotłowni.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

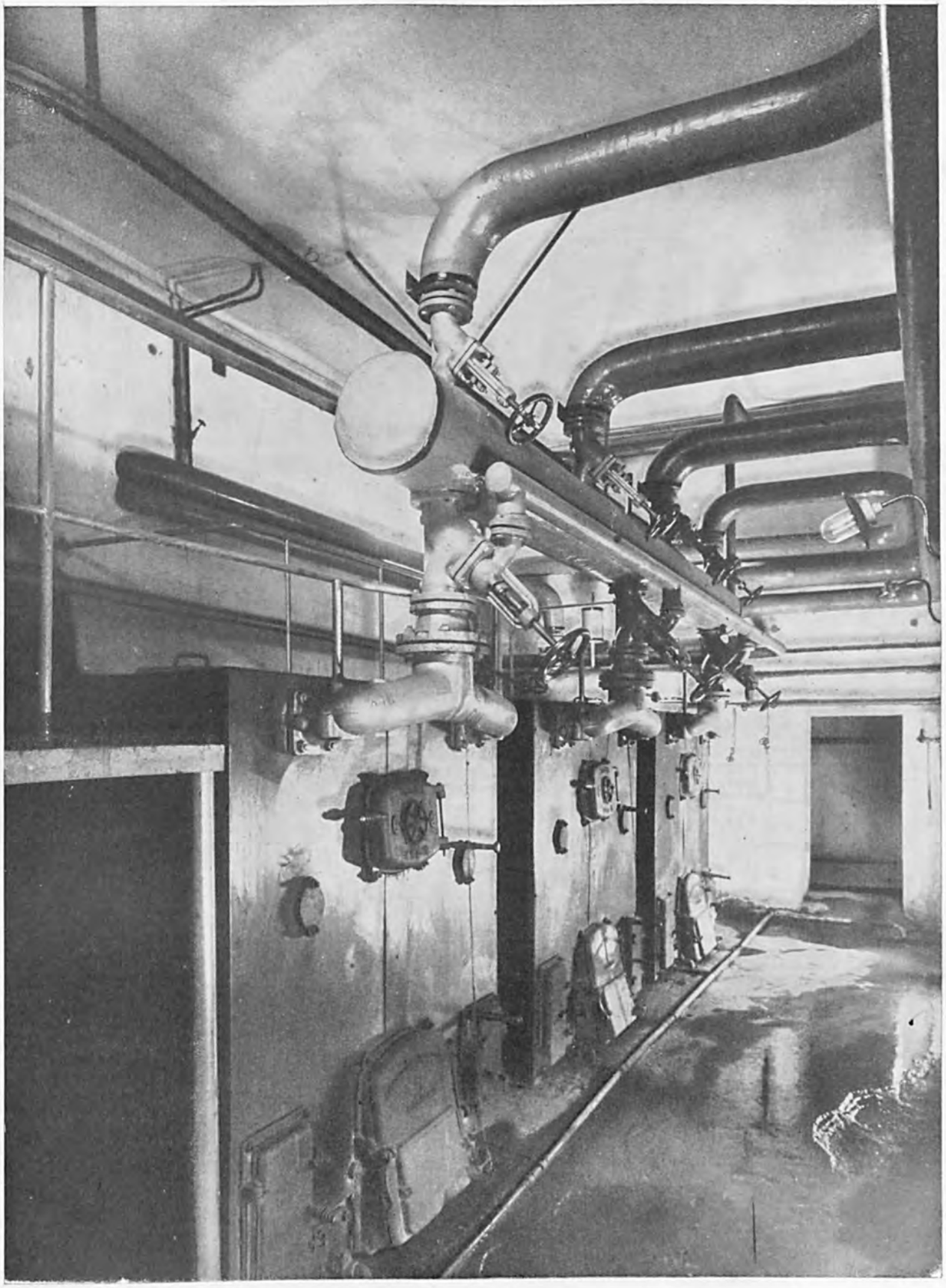

Fot. E. Koch

Kotłownia

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Koszykowej.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

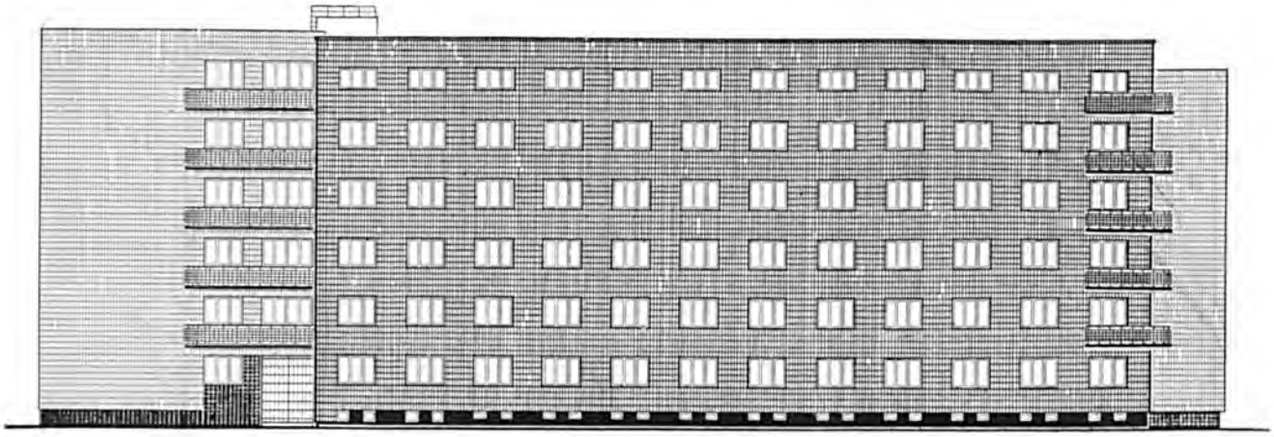

Elewacja od ul. Nowowiejskiej. 1 : 400

Przekrój 1 : 400

(Opis budynku na stronie 90)

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Suchej. Proj. arch. Jan Reda.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok od zbiegu ulic Suchej i Nowowiejskiej

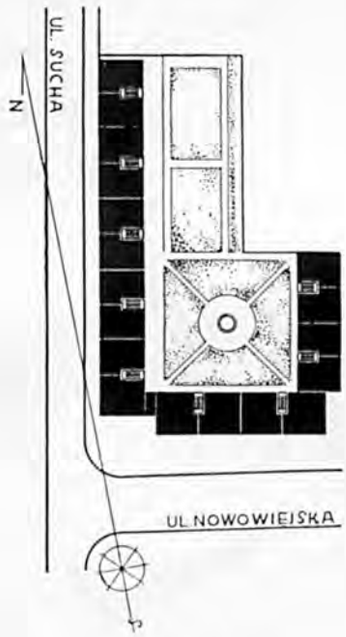

Sytuacja. 1 : 2000

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Suchej. Proj. arch. Jan Reda.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

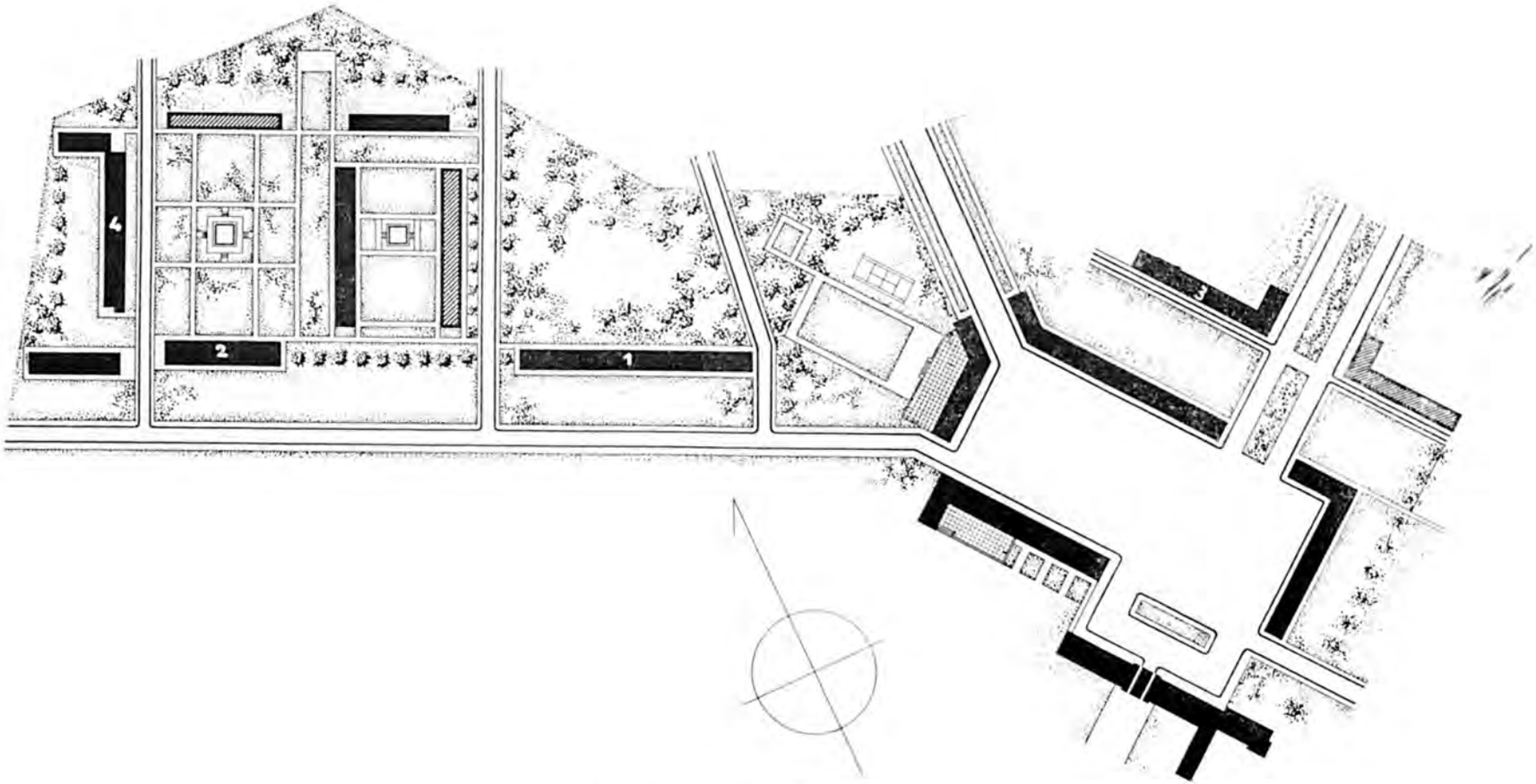

1. Dom oficerski F. K. W.
2. Dom podoficerski F. K. W.
3. Hotel oficerski F. K. W.
4. Dom podoficerski F. K. W.

Na prawo u dołu—wieża ciśnień lotniska.

Zabudowa terenów na Okęciu pod Warszawą. Projekt Biura Regjonalnego m. st. Warszawy.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

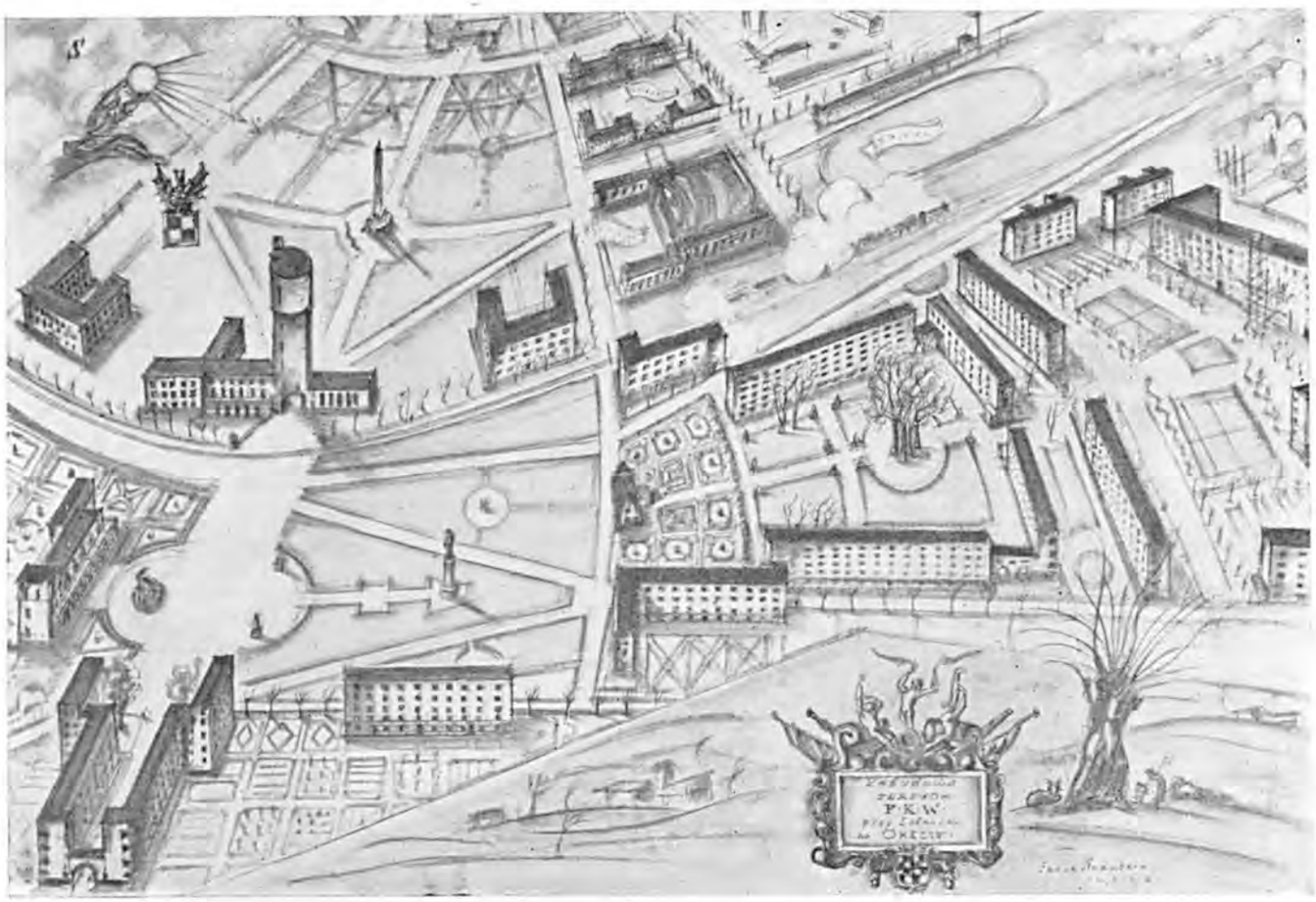

Projekt szkicowy zabudowy terenów F. K. W. na Okęciu. Arch. Edgar Norwerth.

DOMY FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO NA OKĘCIU

Przy placu na Okęciu Fundusz Kwaterunku Wojskowego wznosi osiedle dla oficerów i podoficerów lotnictwa. Większość budynków koniecznych dla osiedla jest na ukończeniu. Pozostały jeszcze do wzniesienia: kasyno oficerskie, dom dowódcy i dom oficerów sztabowych. Trzy niewielkie budynki.

Plac na Okęciu, zaprojektowany przez biuro regjonalne m. st. Warszawy, jest związany z miastem stradą im. Żwirki i Wigury oraz Aleją, założoną osiowo na budynek dowództwa pułku a prowadzącą do Mokotowa. Obie te ulice mają zamkniętą perspektywę wysoką wieżą dowództwa. Plac na Okęciu musi być rozwiązany z uwzględnieniem zaparkowania 5.000 aut w czasie Challeng'u. Biuro regjonalne zaprojektowało plac na Okęciu z całkowitą zabudową dookoła (rys. na str. 186). Rozwiązanie to w dzisiejszych warunkach jest nieistotne, gdyż, jak podano wyżej, na pustym tym placu zostaną wzniesione tylko trzy małe budynki, jedynie potrzebne dla właściciela tych terenów, pomijając ponadto, że niczem się nie tłumaczy gęsta i ciasna obudowa placu wśród pól i łąk, kilka kilometrów od zabudowań miasta. Gdyby, w dalekiej przyszłości, miasto miało ogarnąć budynkami Okęcie, plac znajdzie właściwy sobie obrys. Obecnie wystarczyłoby ująć go szerzej w zieloną architekturę drzew.

Na tej stronie podajemy projekt szkicowy zabudowy części mieszkalnej Okęcia, wykonany przez arch. E. Norwertha dla Funduszu Kwaterunku Wojskowego.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok perspektywiczny

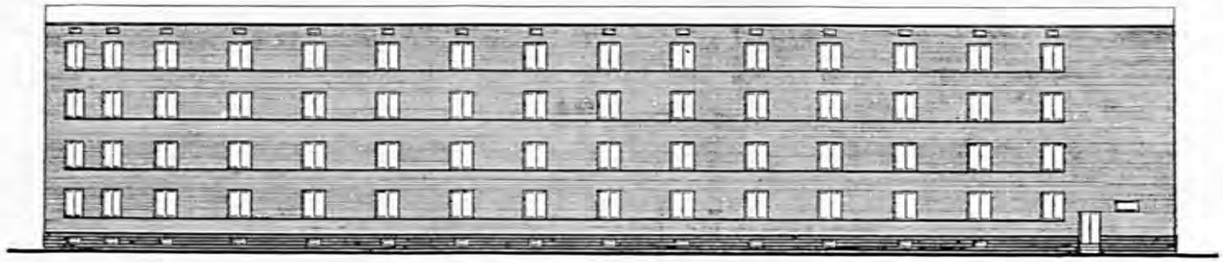

Elewacja przednia. 1 : 500

Elewacja boczna. 1 : 500

WARSZAWA-OKĘCIE. Hotel oficerski. Proj. arch. Leopold Toruń.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

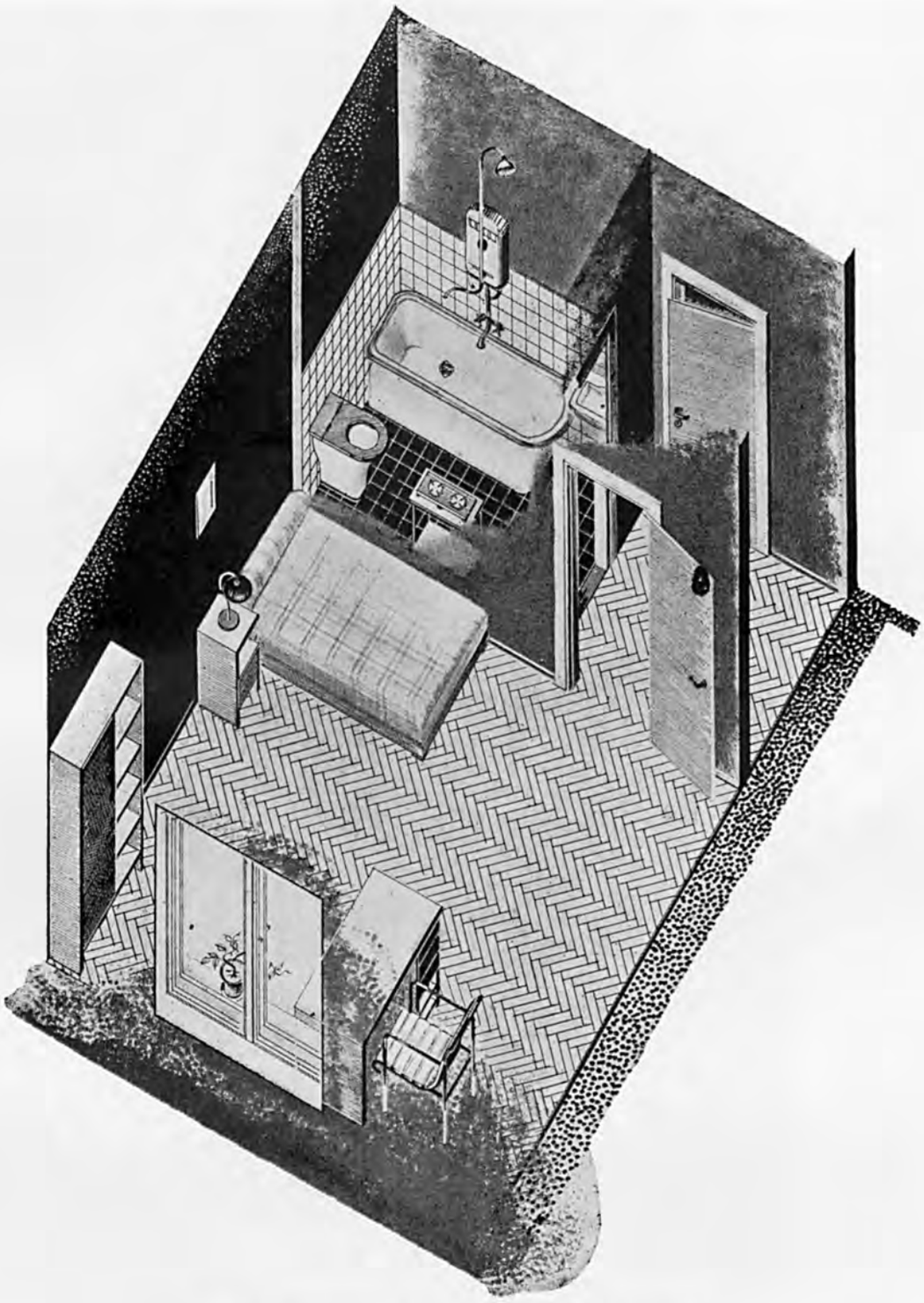

Widok izometryczny pokoju hotelowego z ubikacjami

Rys. M. Klimkiewicz

(opis budynku na str. 85)

WARSZAWA-OKĘCIE. Hotel oficerski. Proj. arch. Leopold Toruń.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

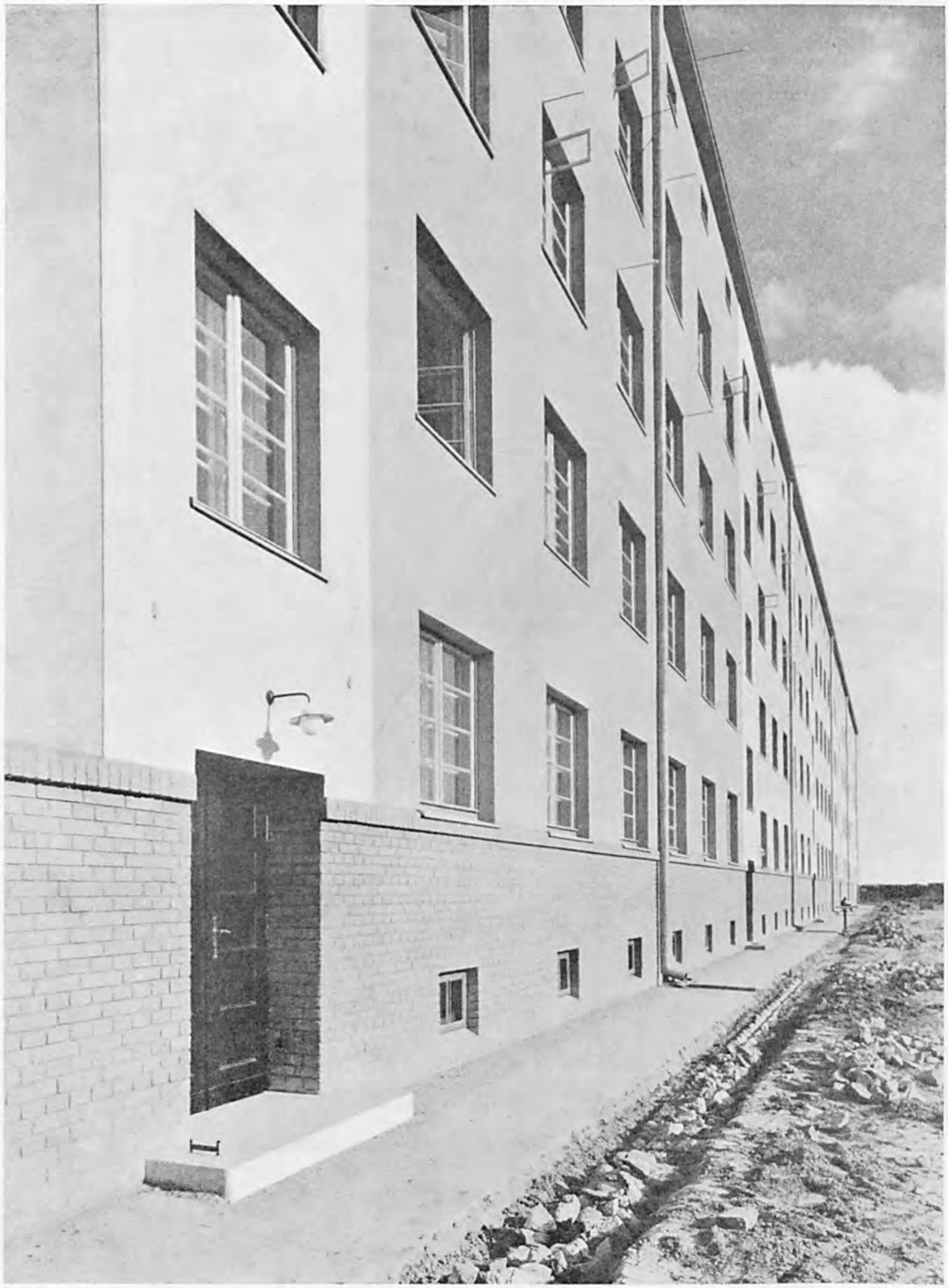

Fot. Photo-plat

WARSZAWA-OKĘCIE. Dom oficerski. Proj. arch. Leopold Toruń.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

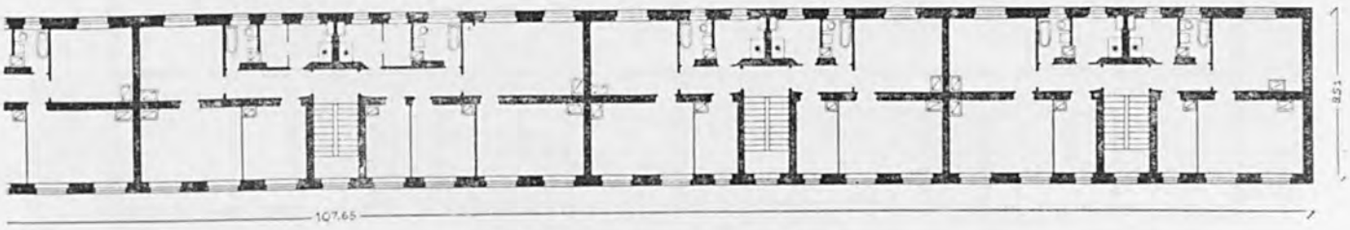

Fragment rzutu przyziemia 1:400

(Opis budynku na str. 89)

WARSZAWA-OKĘCIE. Dom oficerski. Proj. arch. Leopold Toruń.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

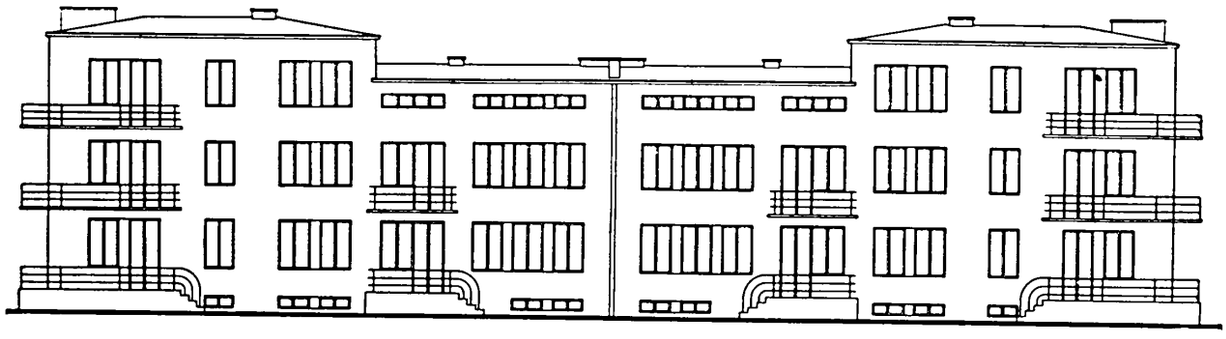

Elewacja 1 : 300

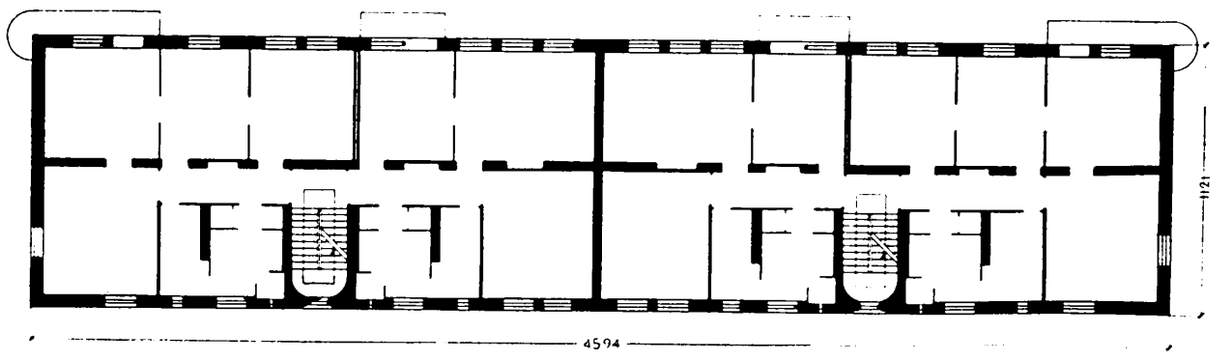

Rzut przyziemia 1 : 300

(Opis budynku na str. 94)

KIELCE. Dom oficerski Proj. arch. Jan Szperling.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. J. Buthak

WILNO. Dom oficerski. Proj. arch. Władysław Polkowski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. J. Bułhak

(Opis budynku na str. 96)

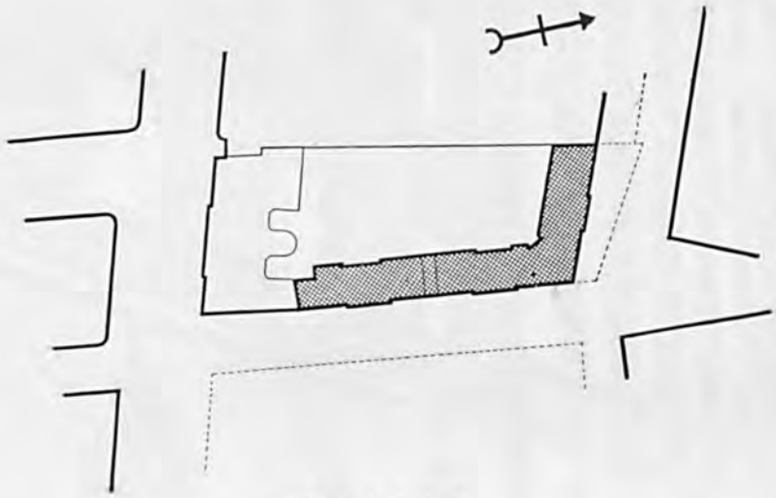

Sytuacja 1 : 2000

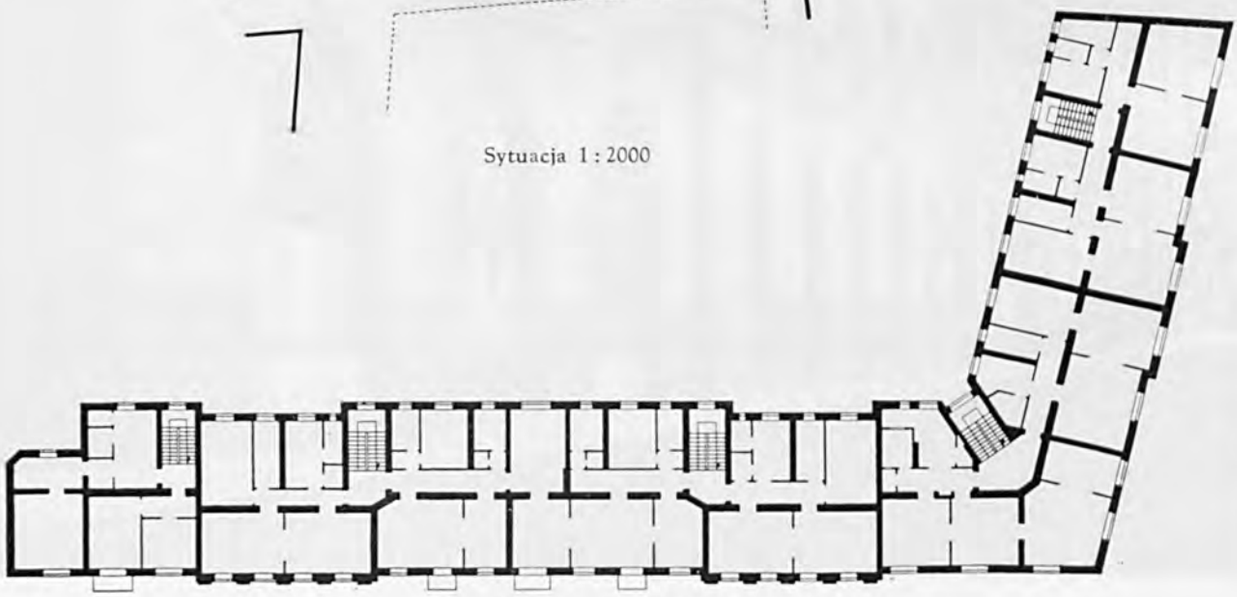

Rzut przyziemia 1 : 500

WILNO. Dom oficerski. Proj. arch. Władysław Polkowski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. J. Bułhak

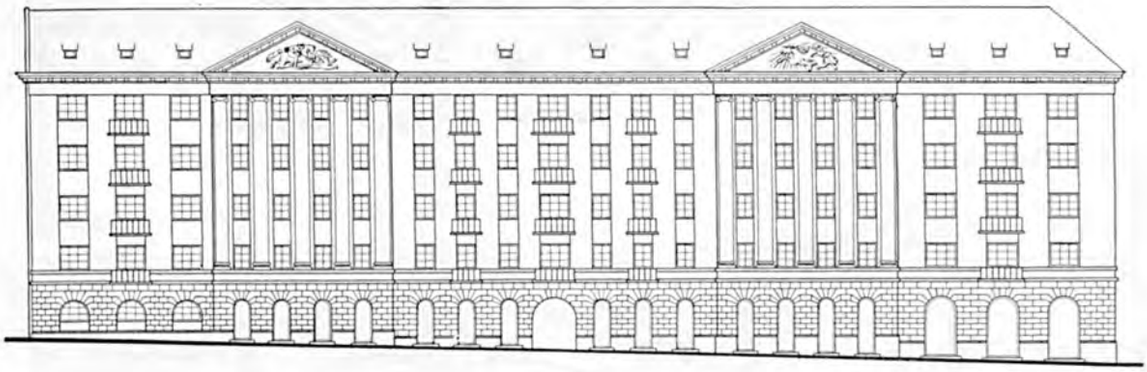

Elewacje w skali 1:500

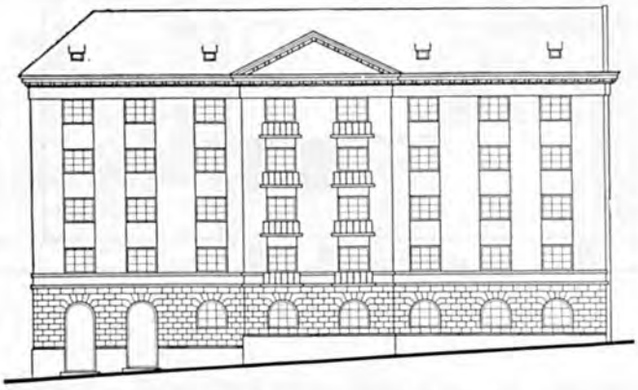

WILNO. Dom oficerski. Proj. arch. Władysław Polkowski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

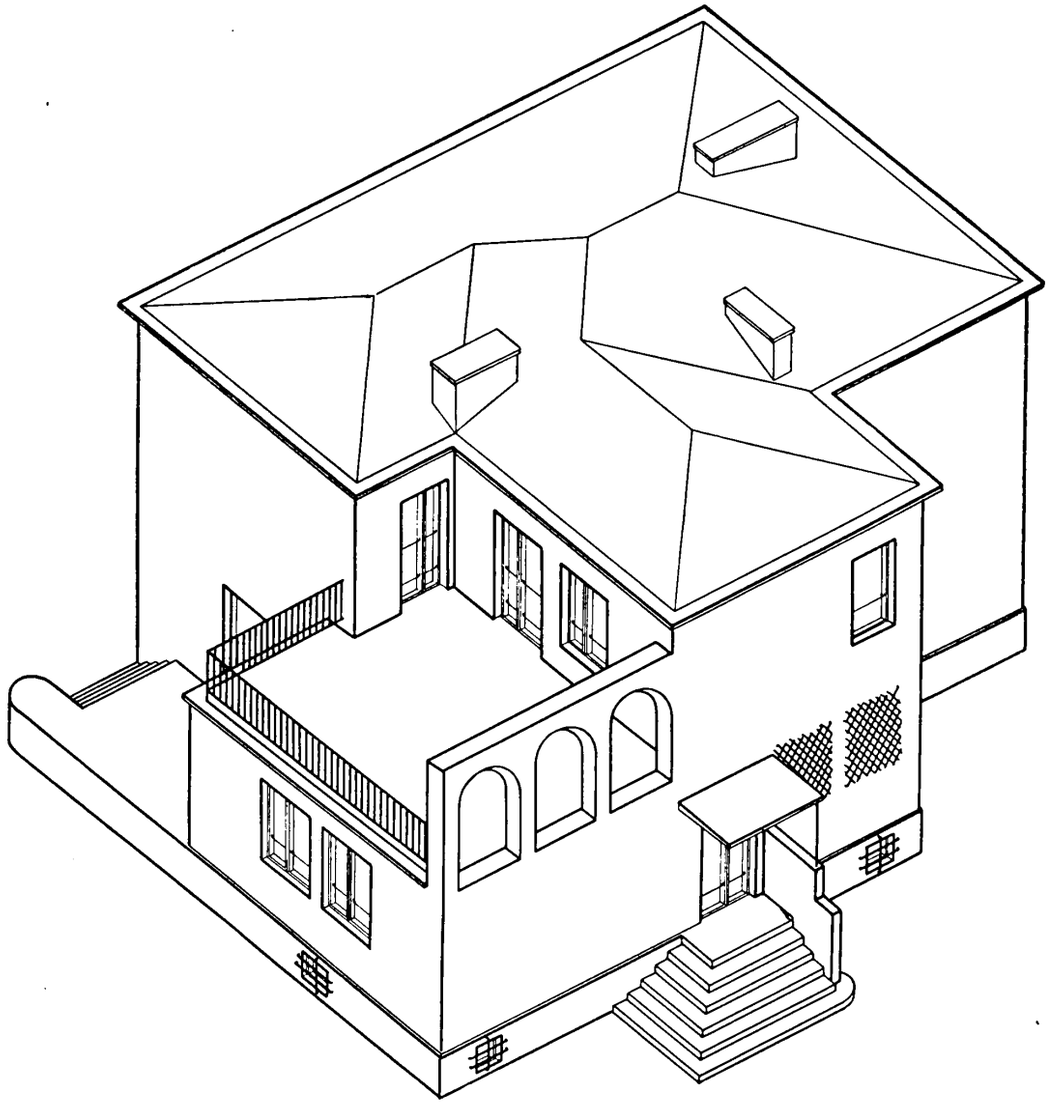

Izometrja

Elewacja 1 : 200

KIELCE. Dom Dowódcy. Proj. arch. Jan Szperling.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Elewacja 1 : 200

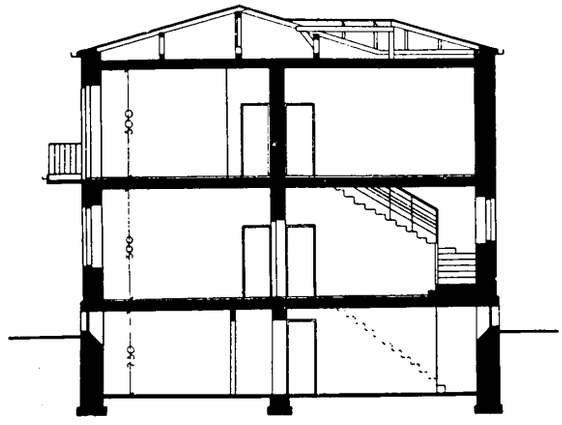

Przekrój 1 : 200

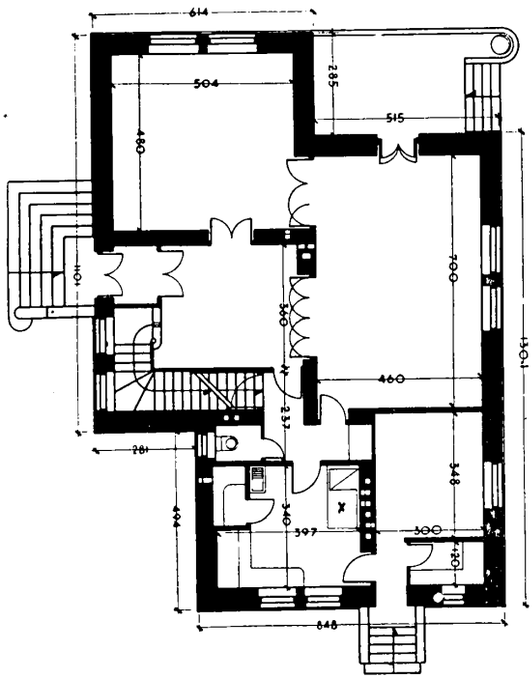

Przyziemie 1 : 200

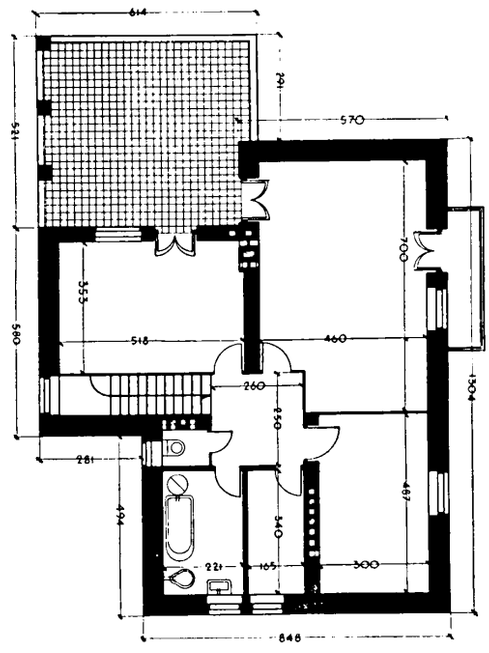

I piętro 1 : 200

KIELCE. Dom Dowódcy. Proj. arch. Jan Szperling.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

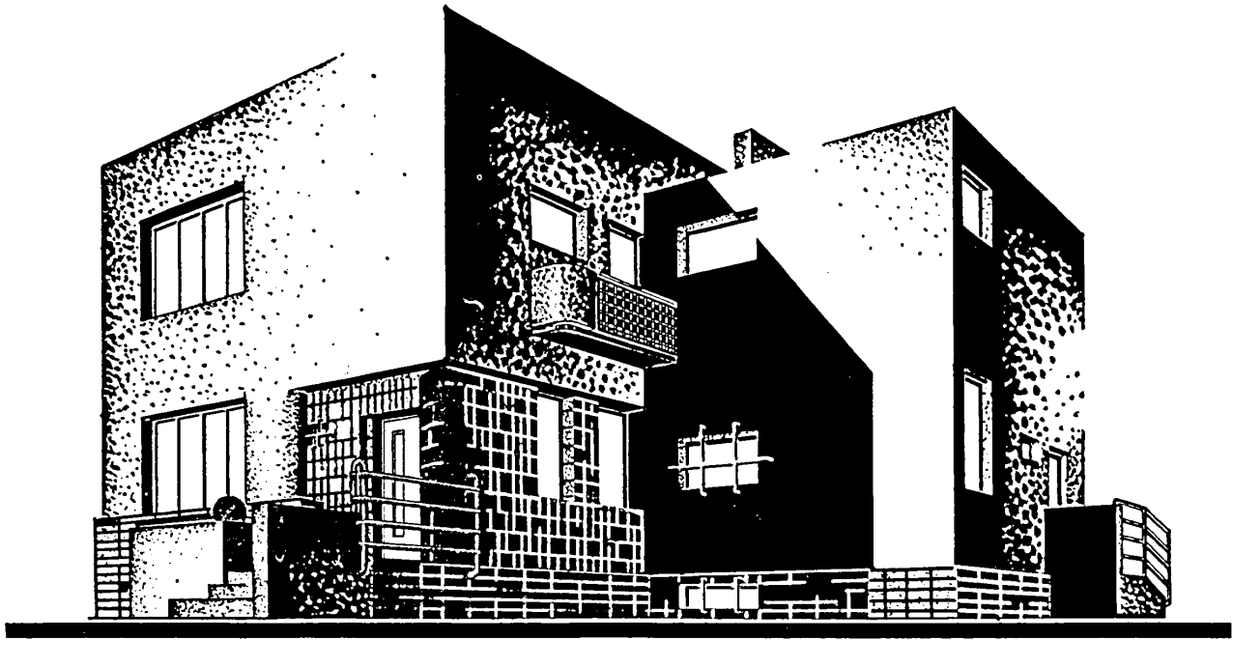

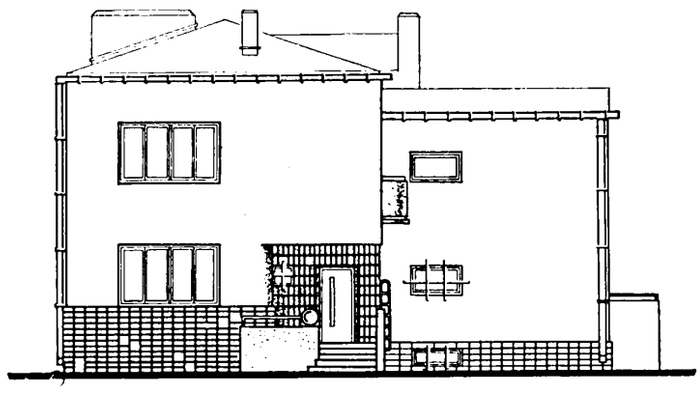

Elewacja od ulicy. 1:200

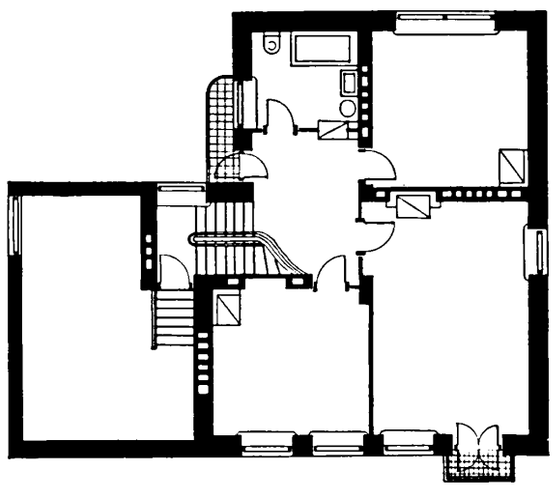

Rzut piętra 1:200

MOŁODECZNO. Dom Dowódcy. Proj. arch. Aleksander Kafarski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

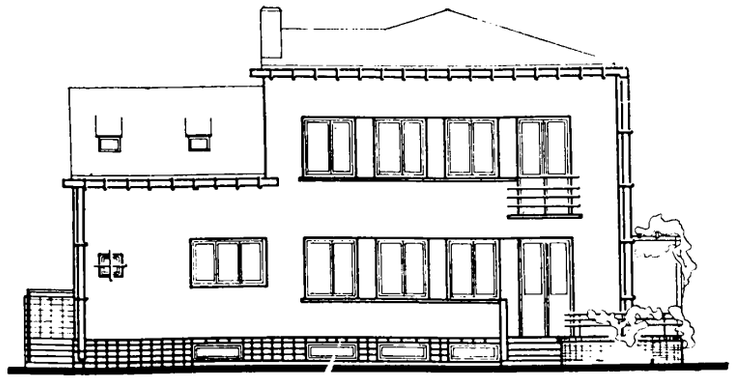

Elewacja od strony ogrodu

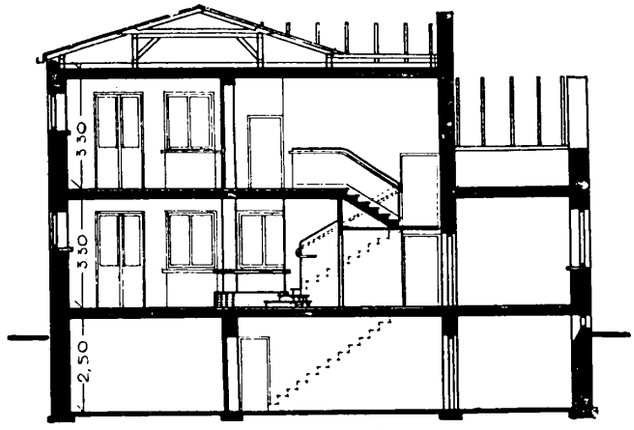

Przekrój 1:200

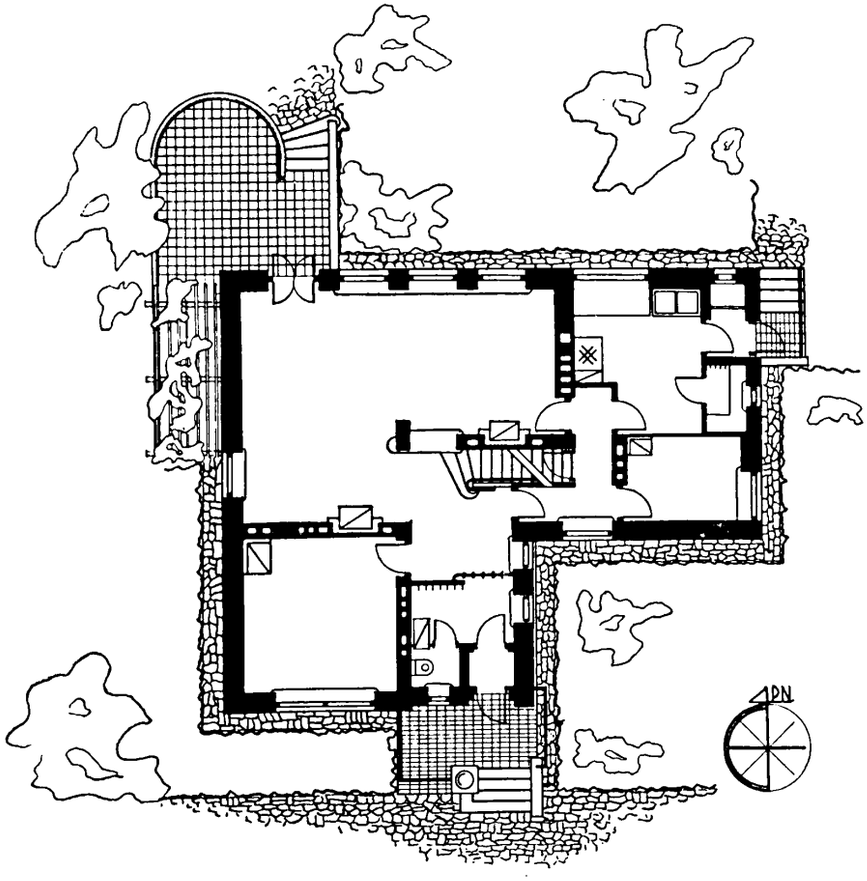

Rzut przyziemia. 1:200

MOŁODECZNO. Dom Dowódcy. Proj. arch. Aleksander Kafarski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

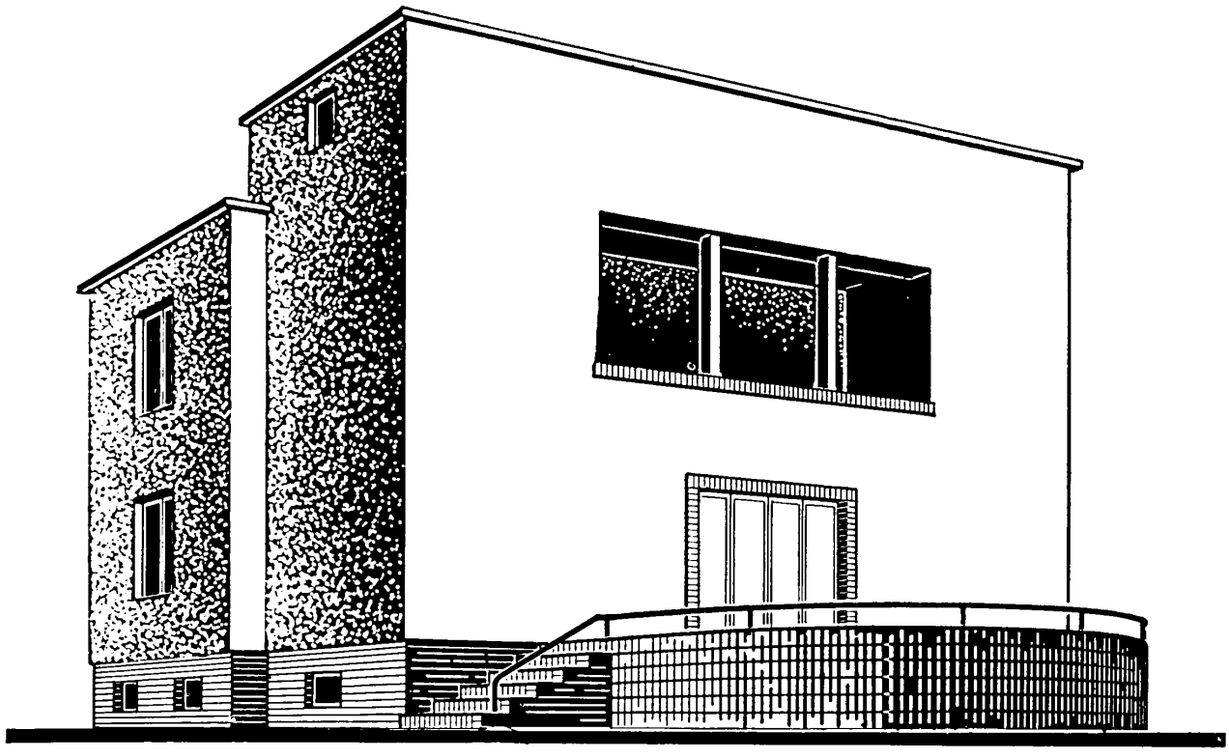

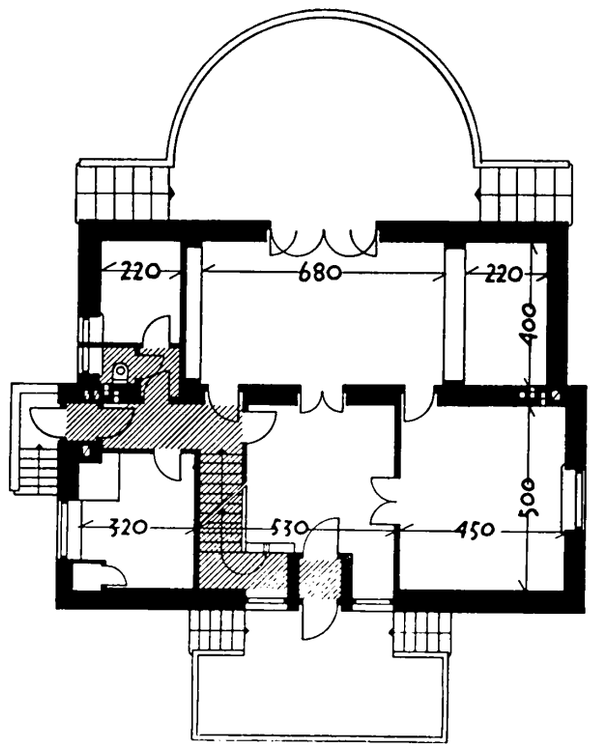

Przyziemie 1 : 200

WARSZAWA — OKĘCIE. Dom Dowódcy. Proj. arch. Zygmunt Tarasin.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

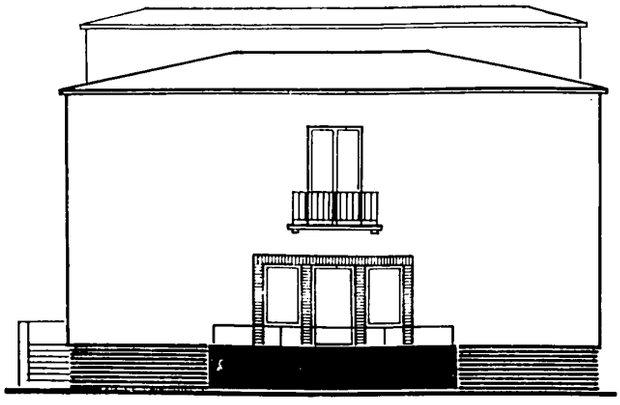

Elewacja 1 : 200

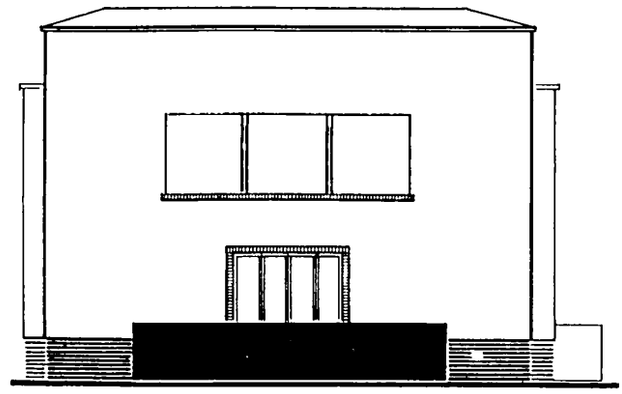

Elewacja 1 : 200

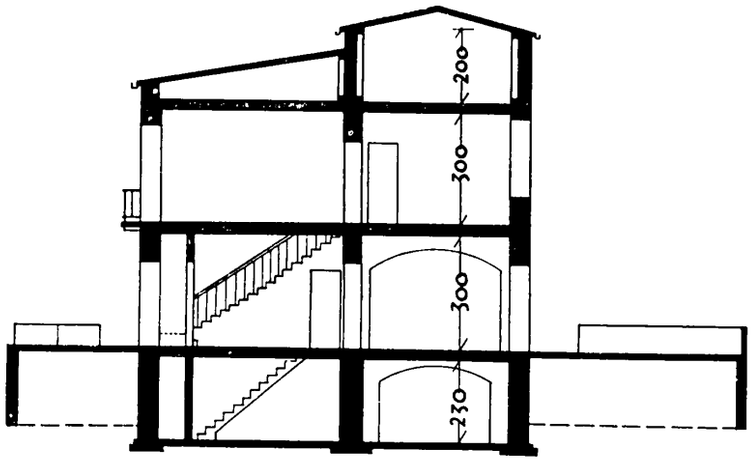

Przekrój 1 : 200

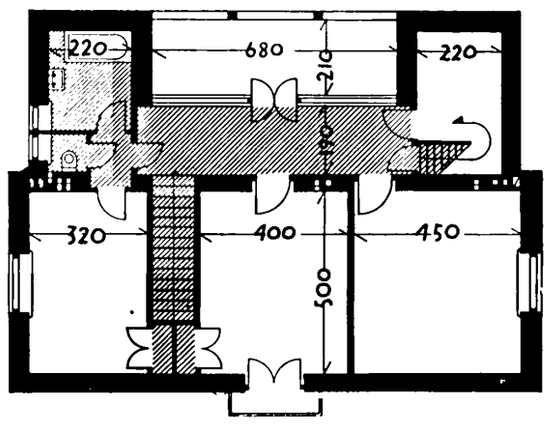

I piętro 1 : 200

WARSZAWA — OKĘCIE. Dom Dowódcy. Proj. arch. Zygmunt Tarasin.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. C. Olszewski

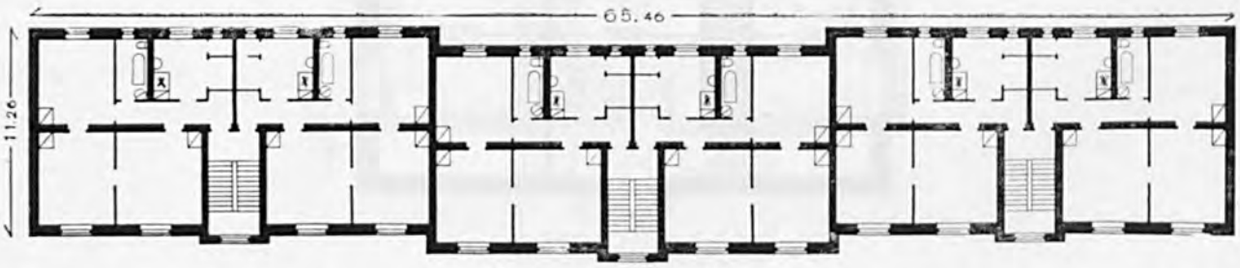

Rzut przyziemia 1 : 400

(Opis budynku na str. 99)

REMBERTÓW. Dom oficerski. Proj. arch. Władysław Polkowski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

Widok na wjazd do Cytadeli spomiędzy domów oficerskiego i podoficerskiego F. K. W. (w budowie).

DOMY MIESZKALNE F. K. W. PRZY UL. KRAJEWSKIEGO NA ŻOLIBORZU W WARSZAWIE

Plan regulacji Żoliborza obejmuje również i Cytadelę, t. j. tereny należące do M. S. Wojsk., na których wznoszą się domy mieszkalne F. K. W.

Plan ten rozwinięty jest dookoła wielkiego założenia urbanistycznego, stworzonego dla uroczystości wojskowych. Aleja Wojska Polskiego wiąże olbrzymi plac Grunwaldzki, o powierzchni 2,5-krotnie większej od powierzchni placu Marszałka, z placem Inwalidów i Cytadelą.

Obecna Aleja Wojska Polskiego dochodzi do fos, otaczających cytadelę, ale znajduje się ona na osi placu alarmowego, pryncypalnego punktu Cytadeli. Projektodawcy założenia liczyli się z możliwością jednolitego jego opracowania dzięki temu, że plac Grunwaldzki i Cytadela znajdują się w ręku jednego właściciela, t. j. M. S. Wojsk. Jednolite zaprojektowanie dwóch krańcowych elementów wielkiej osi, stwarzanej dla wojskowych uroczystości, nadałoby jej monumentalnej powagi.

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

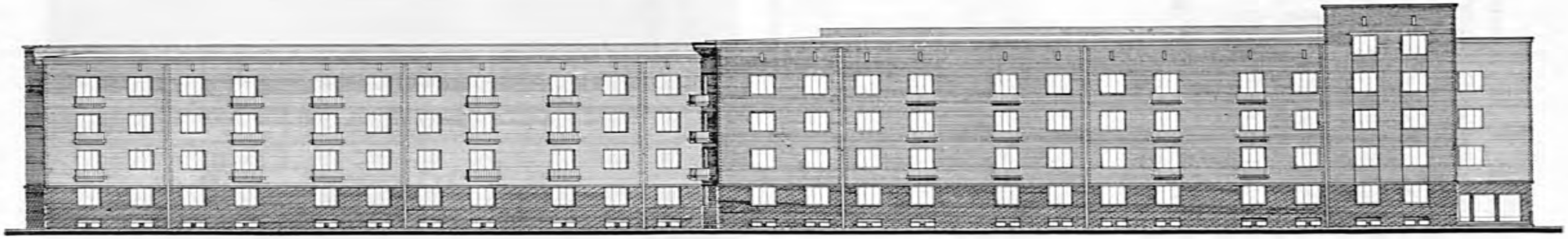

Elewacja od strony ul. Krajewskiego 1:500

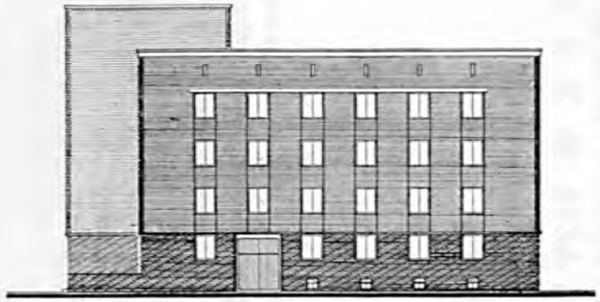

Elewacja boczna 1:500

(Opis budynku na str. 93)

WARSZAWA. Dom oficerski przy ul. Krajewskiego. Proj. arch. Kazimierz Tołłoczko.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

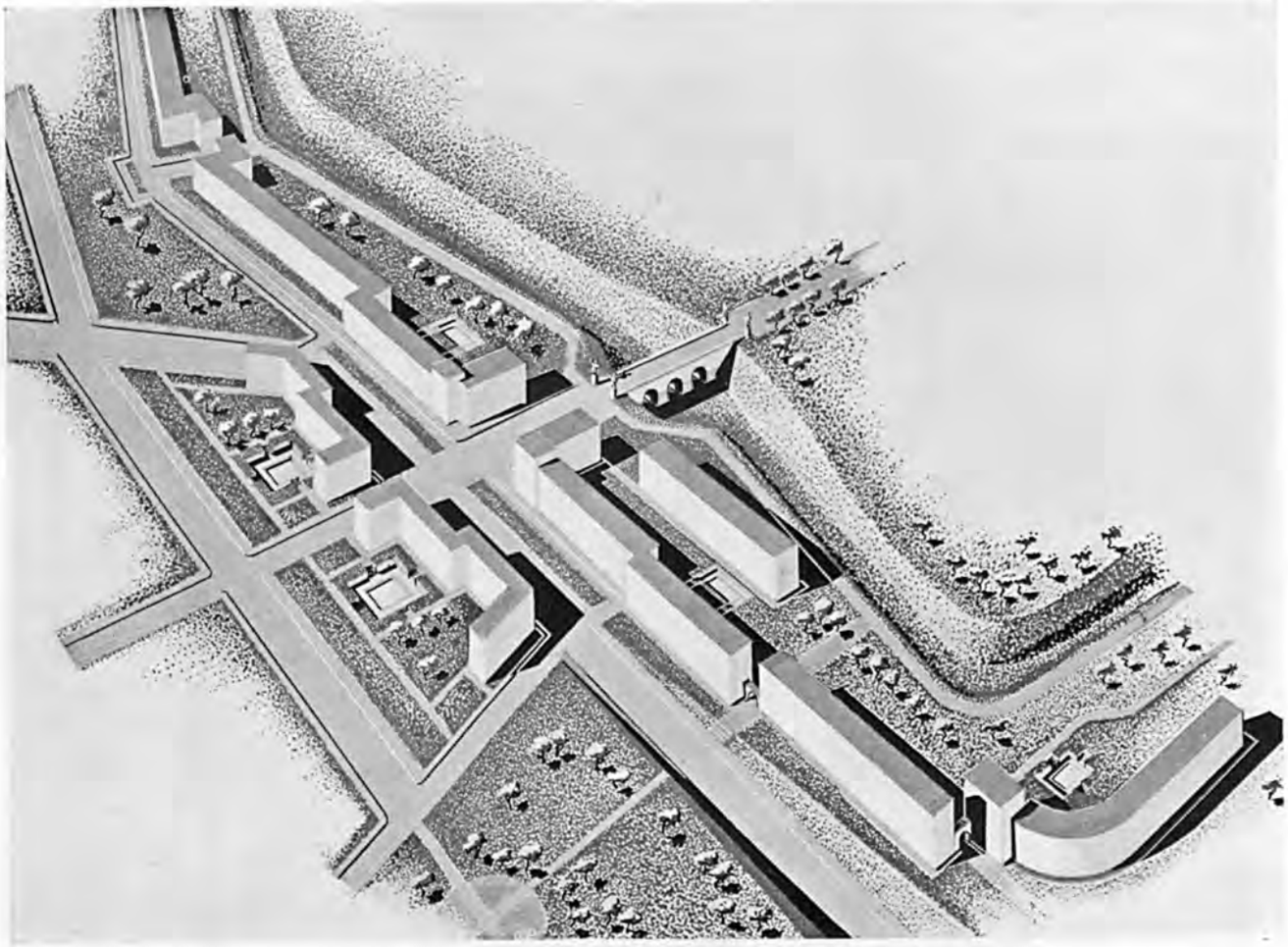

Widok z lotu ptaka.

Zabudowa terenów domami F. K. W. przy ul. Krajewskiego na Żoliborzu w Warszawie. Projekt Wydziału Regulacyjnego m. Warszawy, arch. Maryla Buckiewiczówna.

Wzdłuż zieleni fosy projektodawcy uwzględniali rozmieszczenie szkół i gimnazjów dla wielotysięcznego Żoliborza.

Jednym z ważniejszych punktów założenia cytadeli jest wjazd do terenów twierdzy od ul. R. Krajewskiego.

Wjazd do Cytadeli zostaje otwarty przez zburzenie bram wjazdowych. Cytadela powoli zatraca swój charakter kazamat. Wznoszone obecnie przez F. K. W. domy mieszkalne dla oficerów i podoficerów, które mają mieścić 868 izb, są ostatnio największym architektonicznym blokiem, jednolicie wznoszonym w Warszawie, o łącznej długości 300 metrów.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

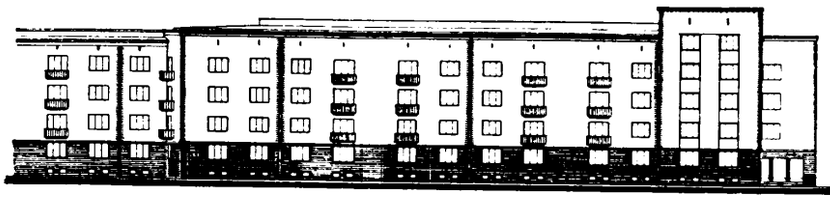

Dom oficerski

Wjazd do Cytadeli

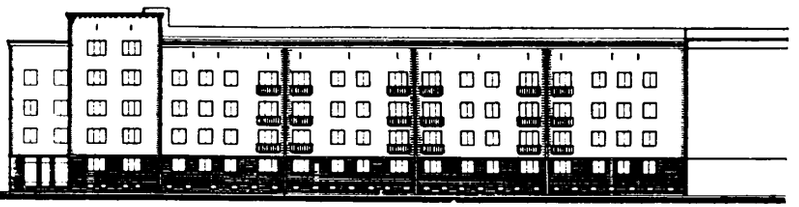

Dom podoficerski

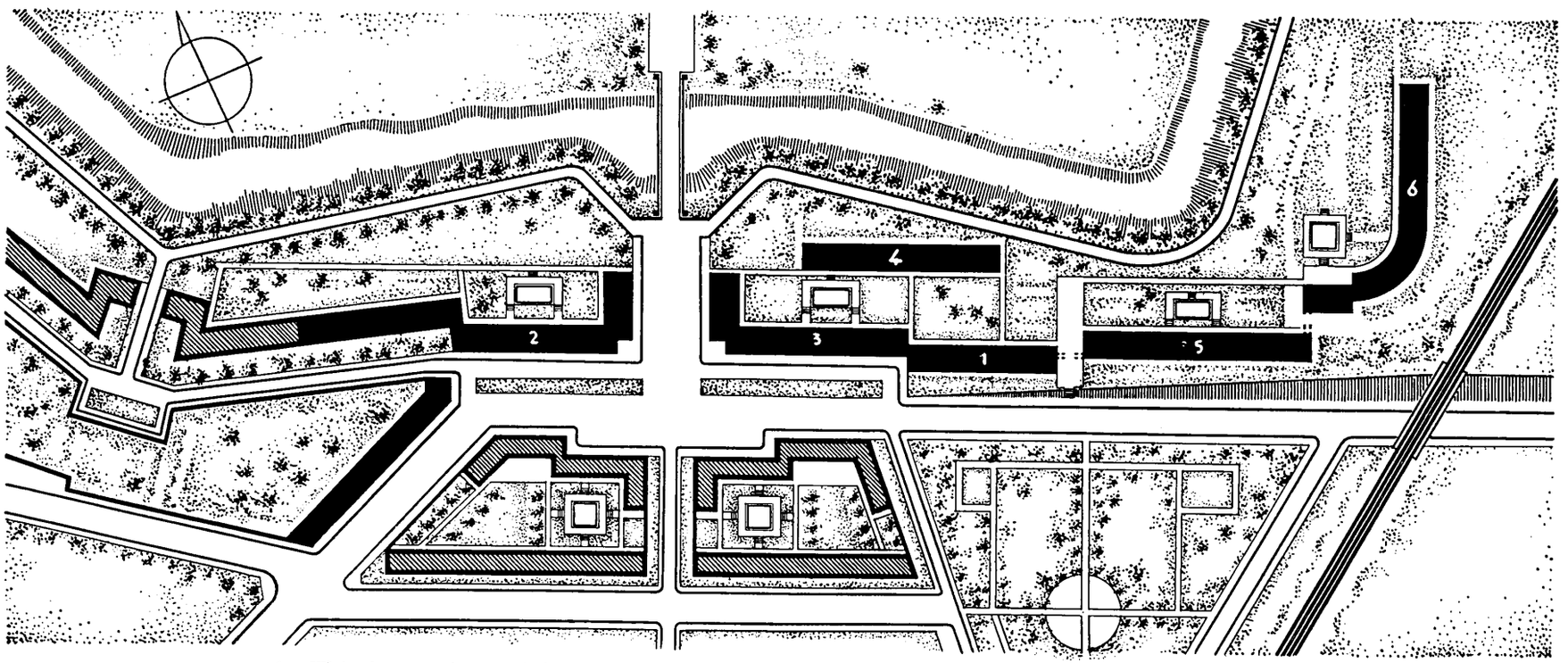

1. Wybudowany dom podoficerski (str. 211)
2. Dom oficerski w budowie (str. 204)
3. Dom podoficerski w budowie (str. 210)
4. Dom podoficerski w budowie (str. 209)
5. Dom podoficerski w budowie (str. 209)
6. Nowoprojektowany blok domu podoficerskiego

WARSZAWA. Zabudowa terenów wojskowych przy ul. Krajewskiego w Warszawie. Projekt Wydziału Regulacyjnego m. Warszawy, arch. Maryla Buckiewiczówna.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

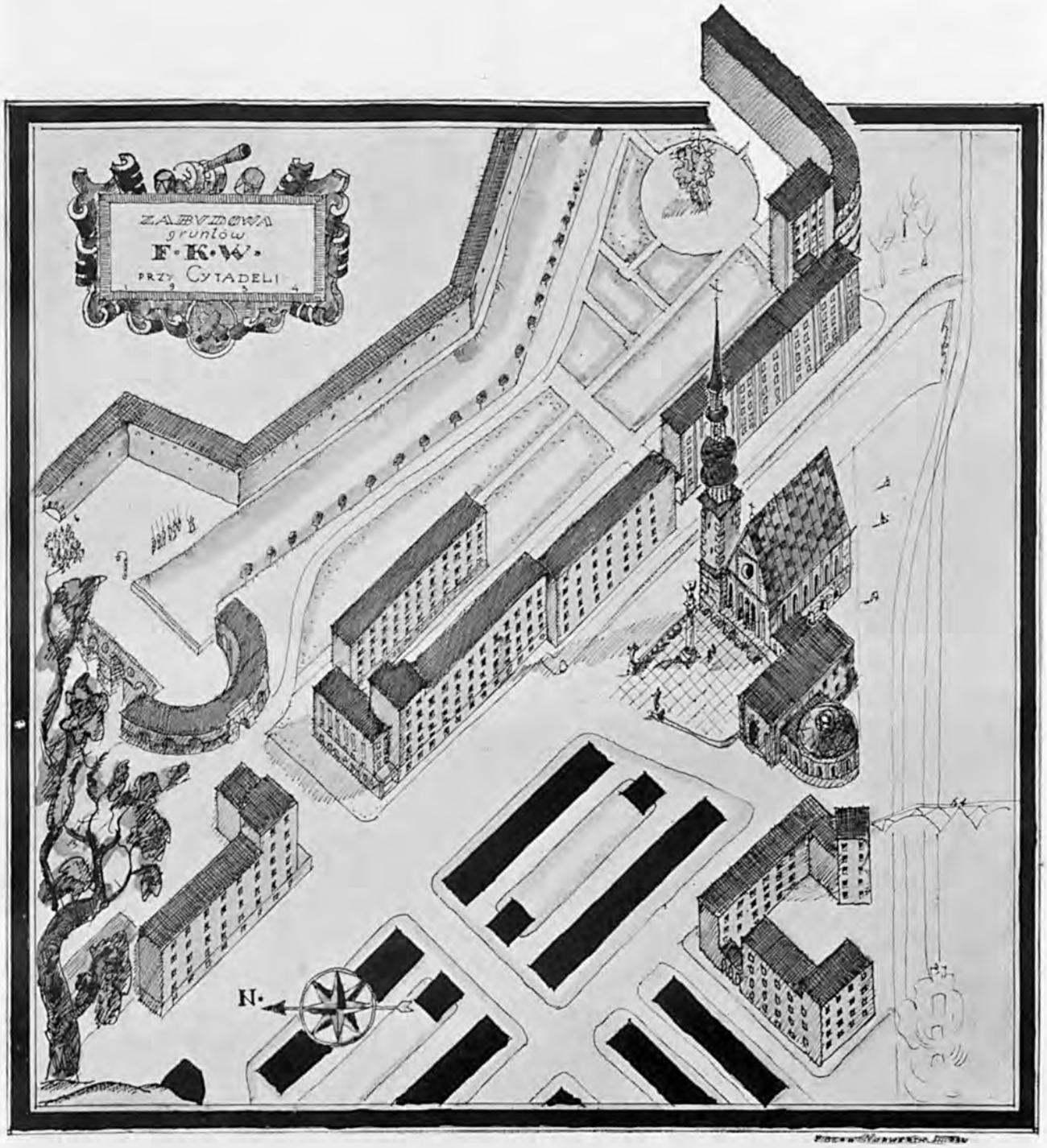

W trójkącie między wykopem a linją kolejową projekt przewiduje miejsce na Dom Żołnierza—Ewangelika z kościołem i pomieszczeniem oświatowem.

WARSZAWA. Projekt szkicowy zabudowy terenów wojskowych przy ul. Krajewskiego. Arch. Edgar Norwerth.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

WARSZAWA. Widok na domy oficerskie i podoficerskie przy ul. Krajewskiego (w budowie).

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

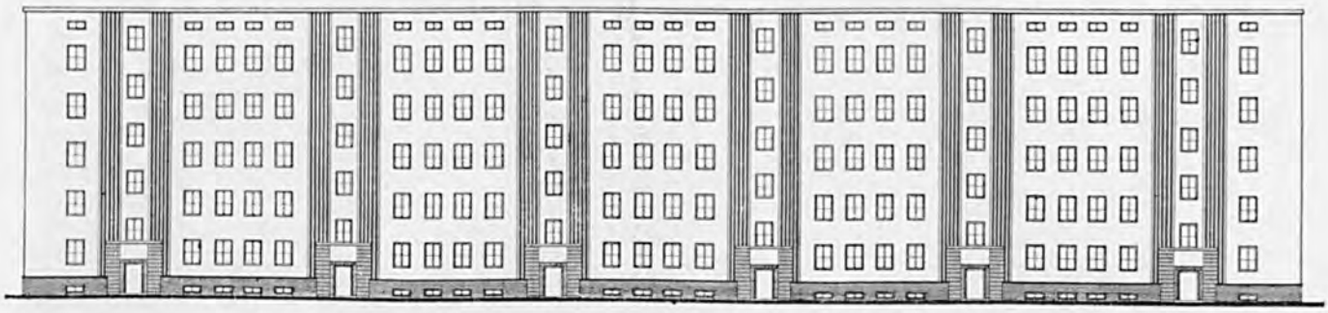

Elewacja domu podoficerskiego przy ul. Krajewskiego w Warszawie. 1 : 500
Proj. arch. Aleksander Kapuściński

(opis budynku na str. 105)

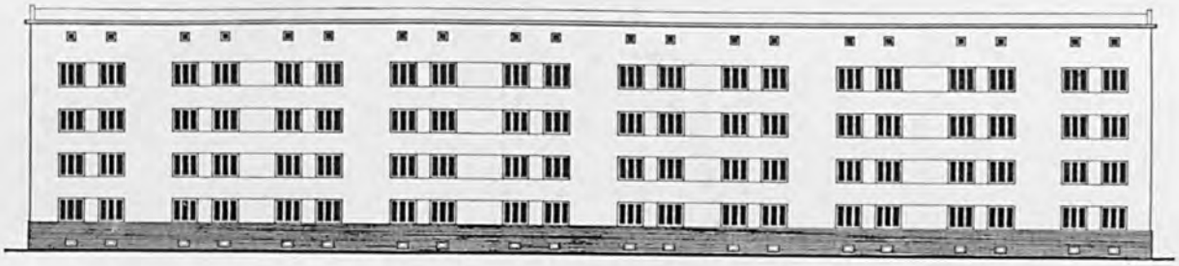

Elewacja domu podoficerskiego przy ul. Krajewskiego w Warszawie. 1 : 500
Proj. arch. Jerzy Sosnkowski

(opis budynku na str. 104)

Fot. E. Koch

WARSZAWA. Fragment zabudowy Żoliborza. W głębi wielki blok domów F. K. W.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

WARSZAWA. Dom podoficerski przy ulicy Krajewskiego. Proj. arch. Aleksander Więckowski.

(Opis budynku na str. 106)

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok od ul. Krajewskiego — *Fot. C. Olszewski*

Wejście — *Fot C. Olszewski*

(Opis budynku na str. 102)

WARSZAWA. Dom podoficerski przy ul. Krajewskiego. Proj. arch.: Józef Jankowski i Romuald Gutt.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

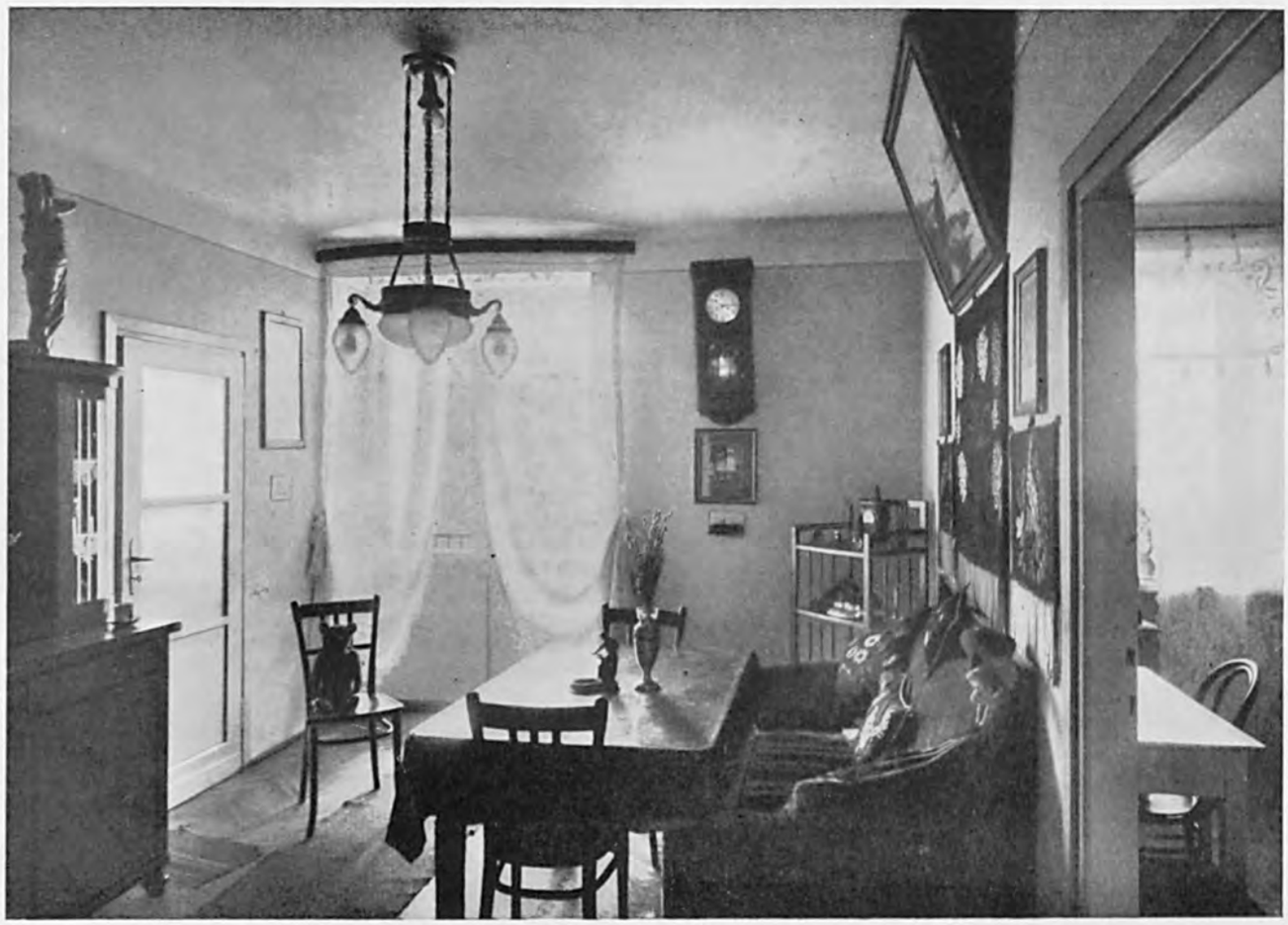

Fot. E. Koch

Wnętrze mieszkania podoficerskiego

WARSZAWA. Dom podoficerski przy ul. Krajewskiego. Proj. arch.: Józef Jankowski i Romuald Gutt.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

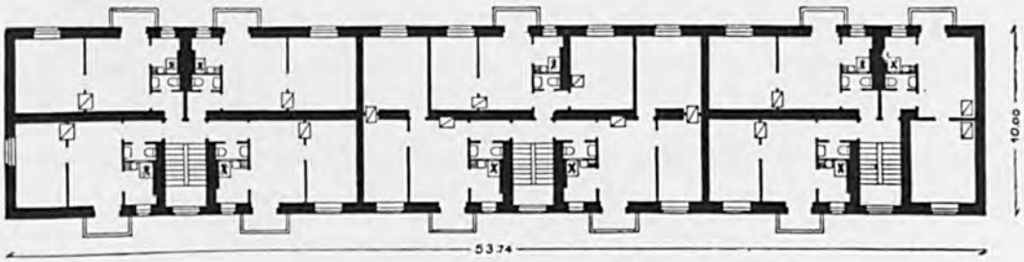

Przyziemie 1 : 400

(Opis budynku na str. 102)

WARSZAWA. Dom podoficerski przy ul. Wiśniowej. Proj. arch.: Józef Jankowski i Romuald Gutt.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. Photo-plat

(opis budynku na str. 101)

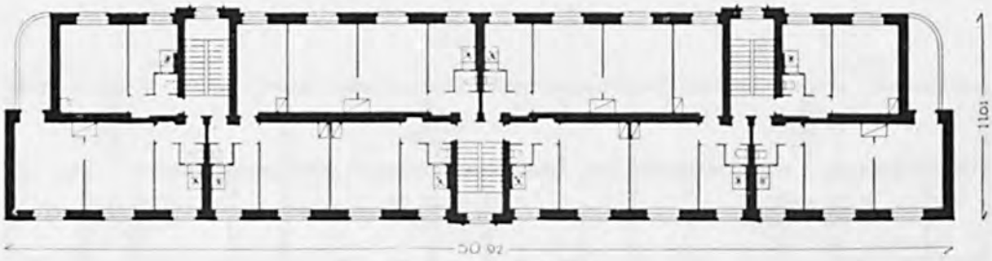

Rzut parteru 1:400

WARSZAWA. Dom podoficerski przy ul. 29 Listopada.
Proj. arch. Kazimierz Tołłoczko.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. C. Olszewski

(Opis budynku na str. 101)

WARSZAWA. Dom podoficerski przy ul. Inżynierskiej.
Proj. arch. Kazimierz Tołłoczko.

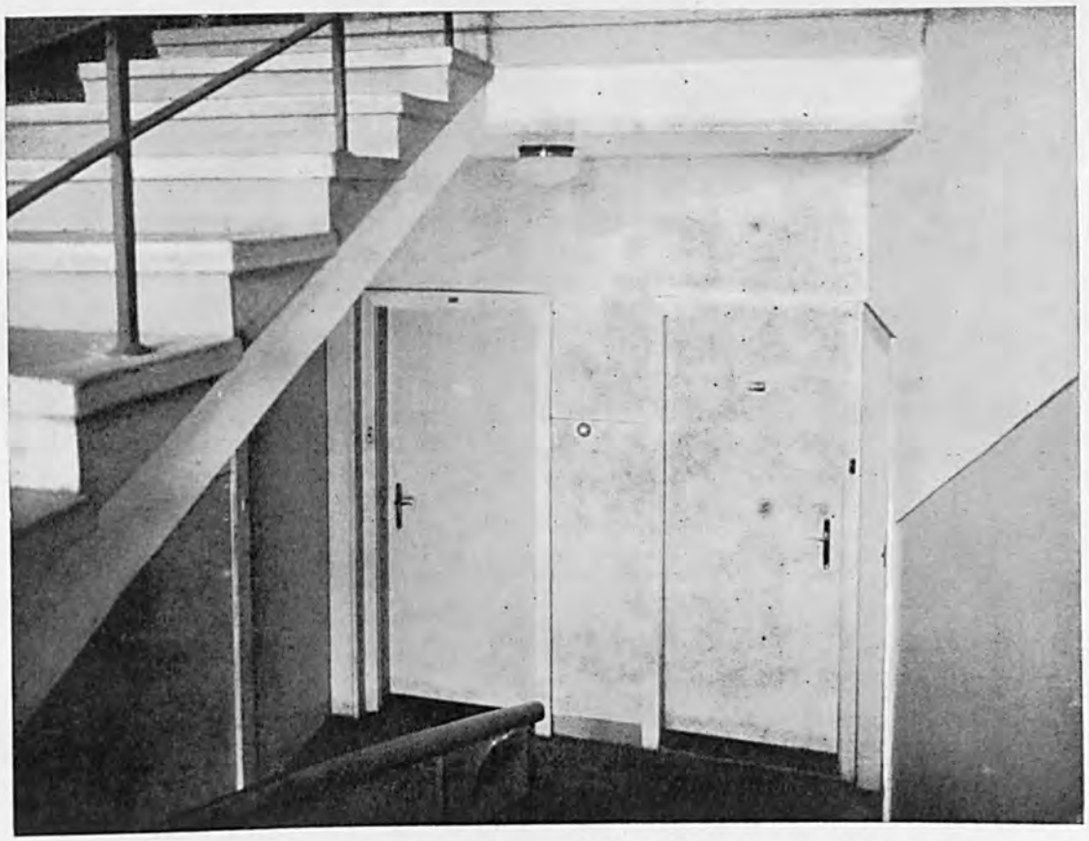

Fragment klatki schodowej w domu podoficerskim przy ul. 29 Listopada.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fragment kuchni. Dom podof. przy ul. Puławskiej

Wanna Dom podof. na Okęciu

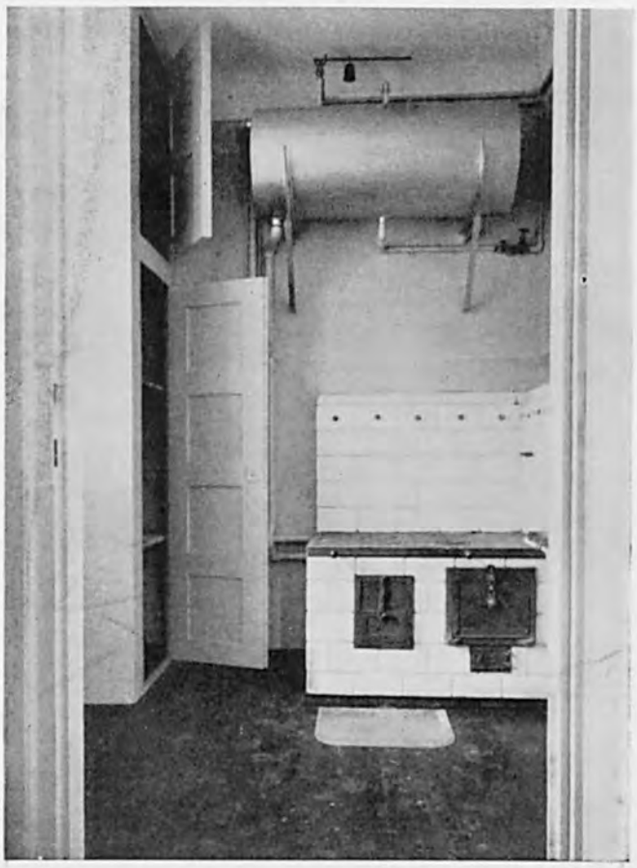

Fragment kuchni. Dom podof. na Okęciu

Typowe urządzenia instalacyjne w domach podoficerskich F. K. W.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. Photo-plat

Rzuty elementów mieszkaniowych i opis budynku na str. 100

WARSZAWA. Dom podoficerski przy ul. Puławskiej. Proj. arch. Antoni Jawornicki.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

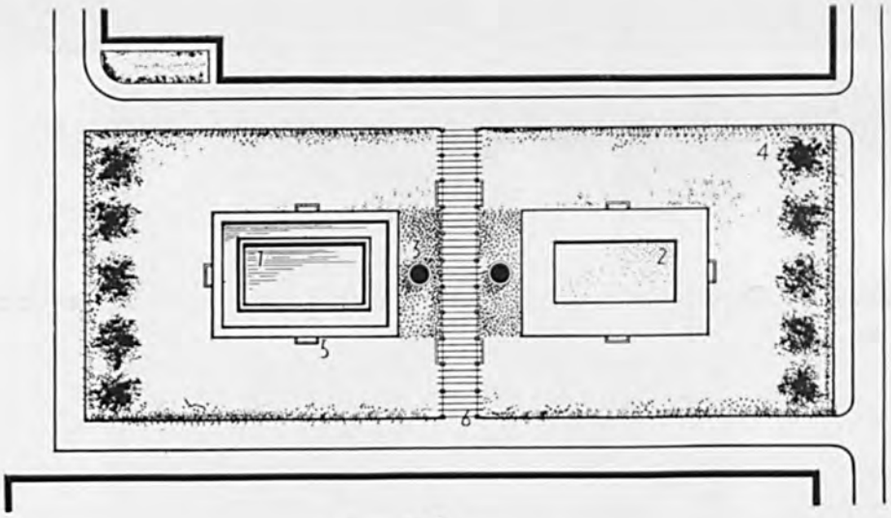

1 — woda
2 — piasek
3 — pijalnia wody
4 — trawa
5 — ławka
6 — pergola

WARSZAWA. Rozplanowanie terenu przy budynkach mieszkalnych F.K.W. na Pradze przy ul. Targowej. Proj. arch. prof. Czesław Przybylski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Rzut i Elewacje 1:300

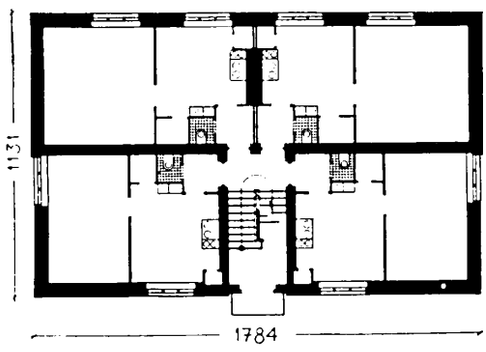

(opis budynku na str. 108)

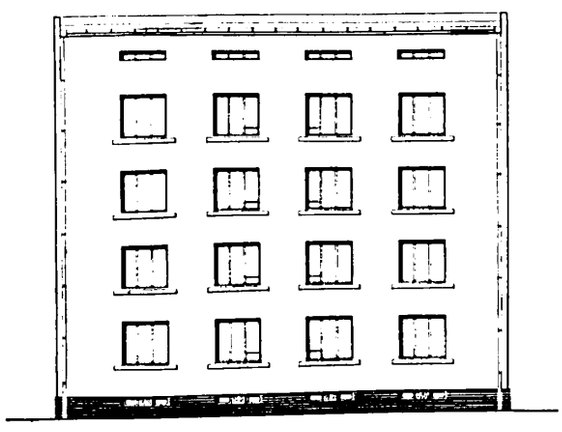

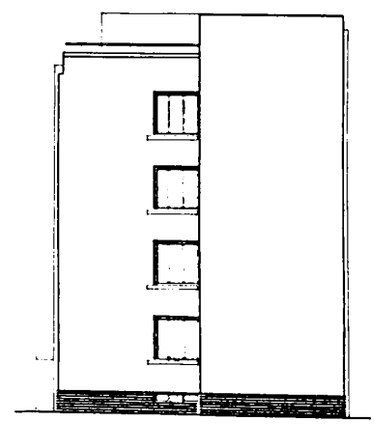

WARSZAWA. Dom podoficerski przy ulicy Wawelskiej. Proj. arch. prof. Rudolf Świerczyński.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok perspektywiczny od strony ulicy

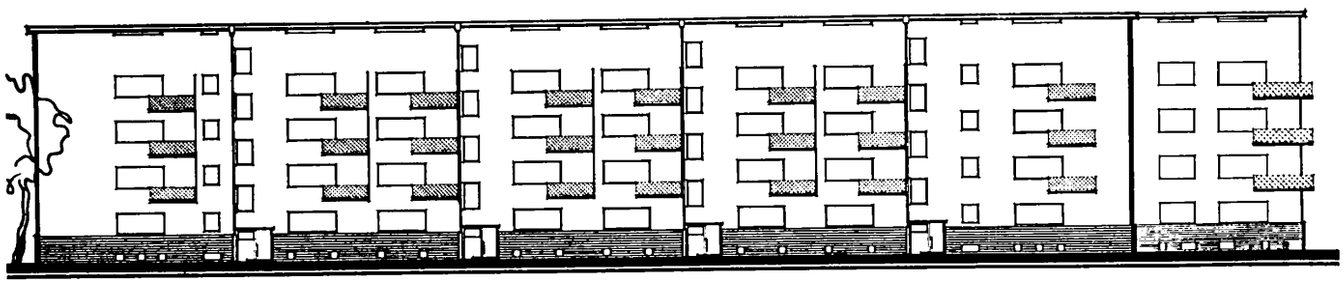

Elewacja 1 : 500

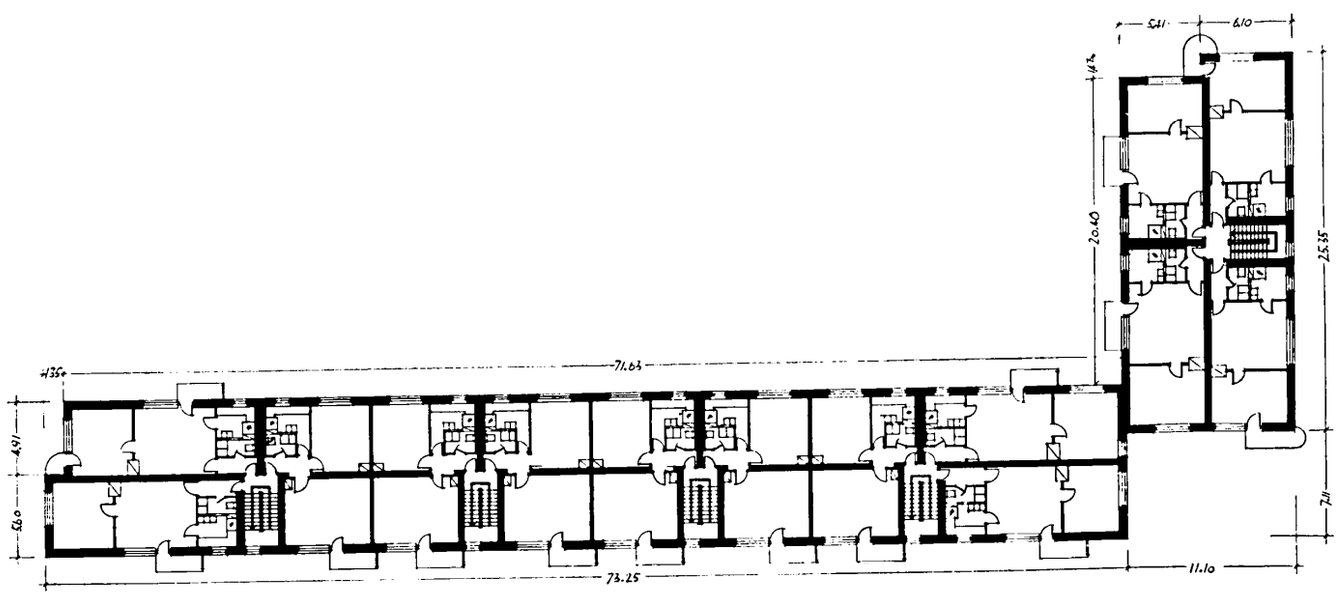

Rzut parteru 1 : 500

(Opis budynku na str. 111).

WARSZAWA - OKĘCIE. Dom podoficerski. Proj. arch. Wacław Wecker.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. C. Olszewski

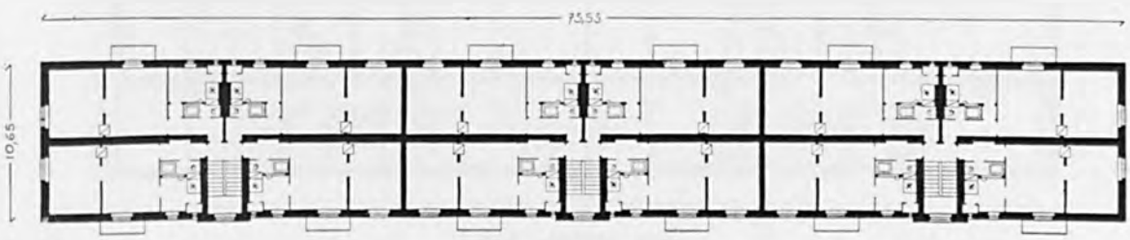

Rzut parteru 1 : 500

(opis budynku na str. 109)

WARSZAWA - OKĘCIE. Dom podoficerski. Proj. arch. Władysław Polkowski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

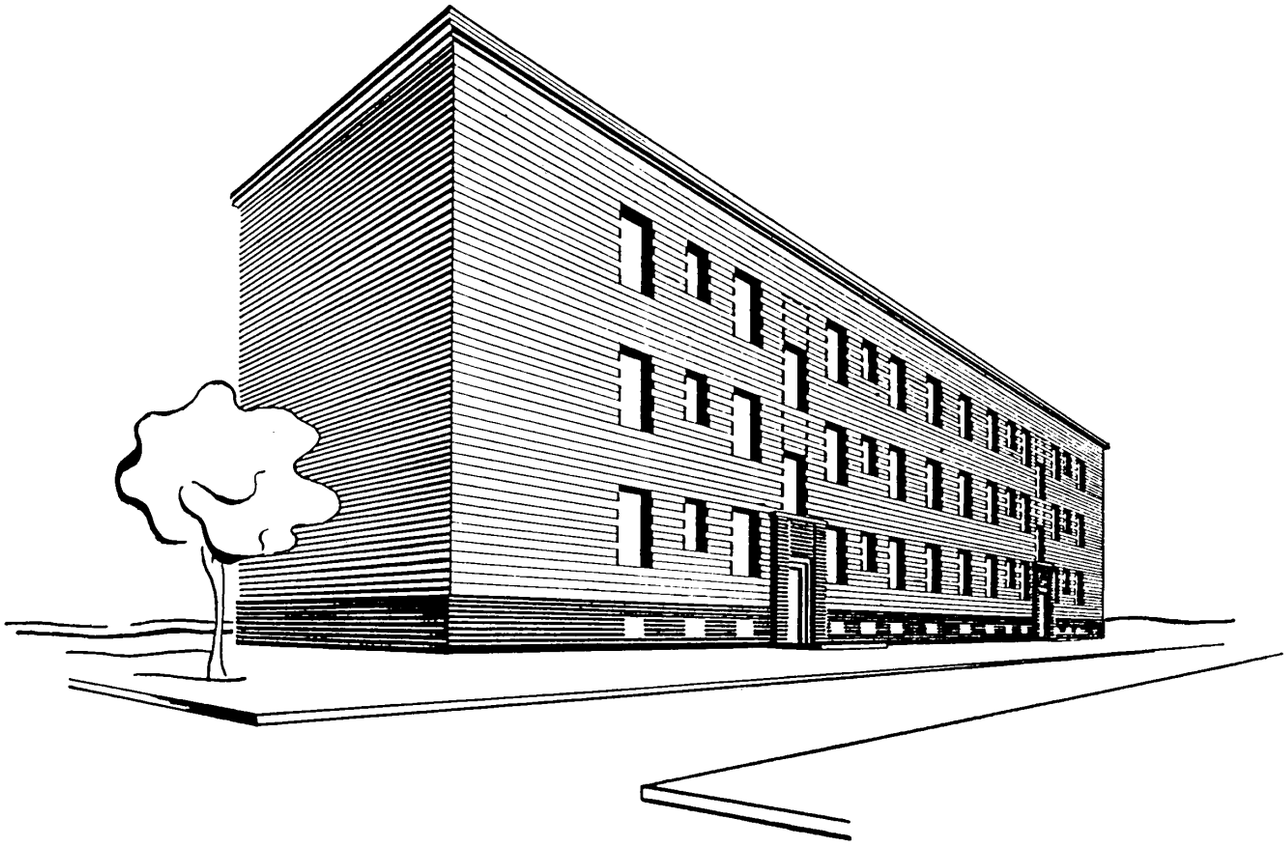

Widok perspektywiczny od strony ulicy

(Opis budynku na str. 120)

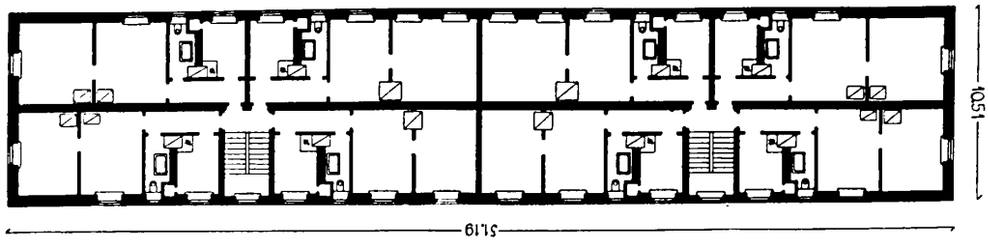

Rzut parteru. 1:400

PRUŻANA. Dom podoficerski. Proj. arch. Stanisław Wojciechowski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

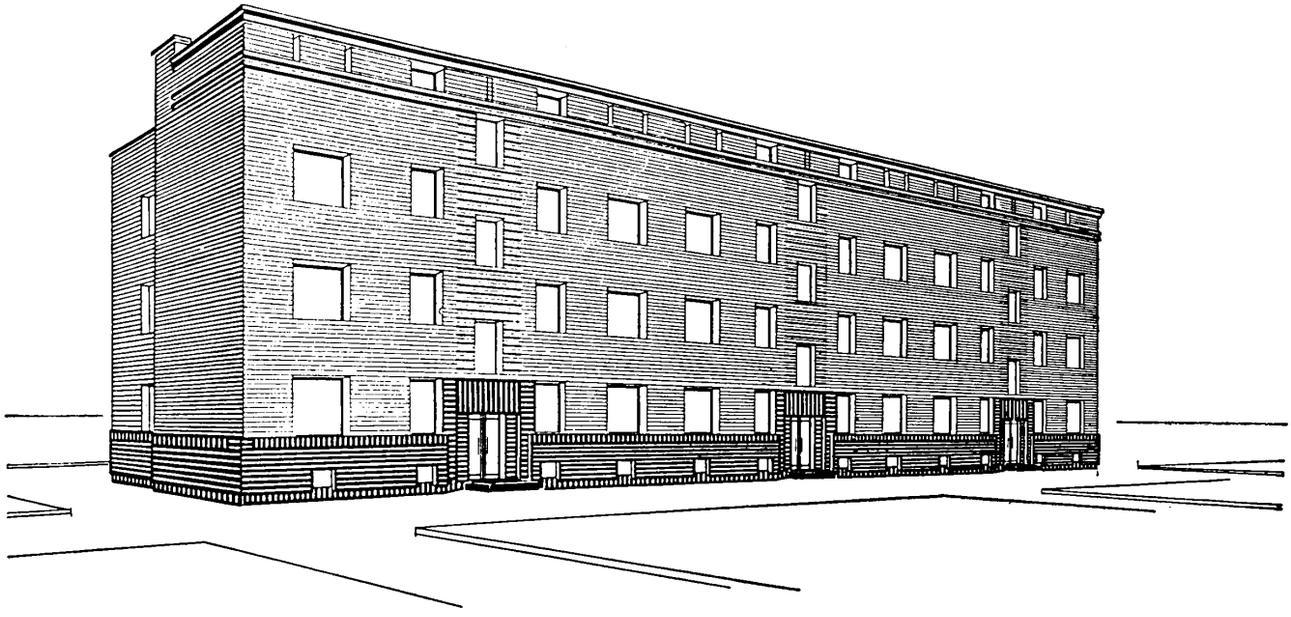

Widok perspektywiczny od strony ulicy

(Opis budynku na str. 121)

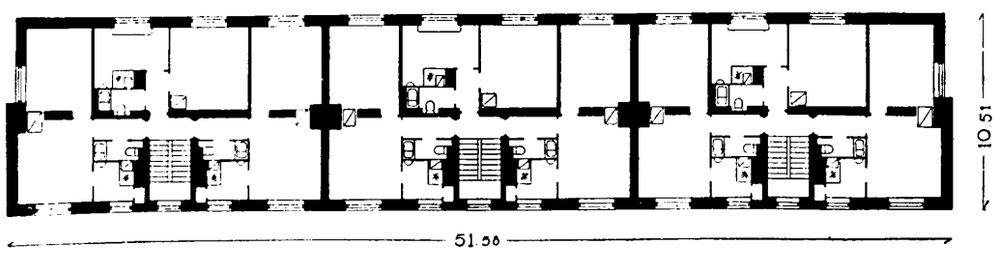

Rzut parteru 1:400

MOŁODECZNO. Dom podoficerski. Proj. arch. Jan Kukulski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok od strony ulicy

Fot. Foto-Elite

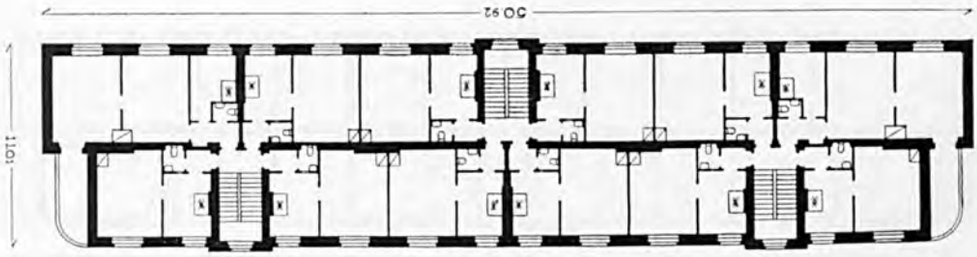

Rzut parteru 1 : 400
(opis budynku na str. 114)

GDYNIA. Dom podoficerski. Proj. arch. Kazimierz Tołłoczko.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. Foto-Elite

GDYNIA. Dom podoficerski. Proj. arch. Kazimierz Tołłoczko.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok perspektywiczny

(Opis budynku na str. 112).

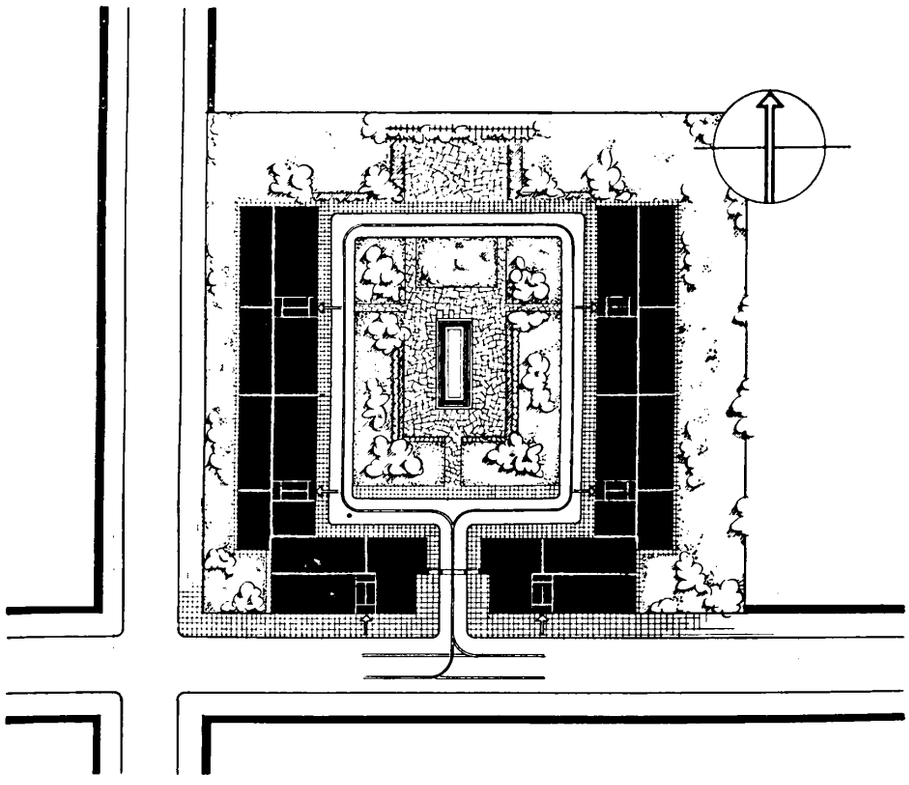

Sytuacja 1 : 1000

GDYNIA. Dom podoficerski. Proj. arch. Juljan Dzierżanowski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

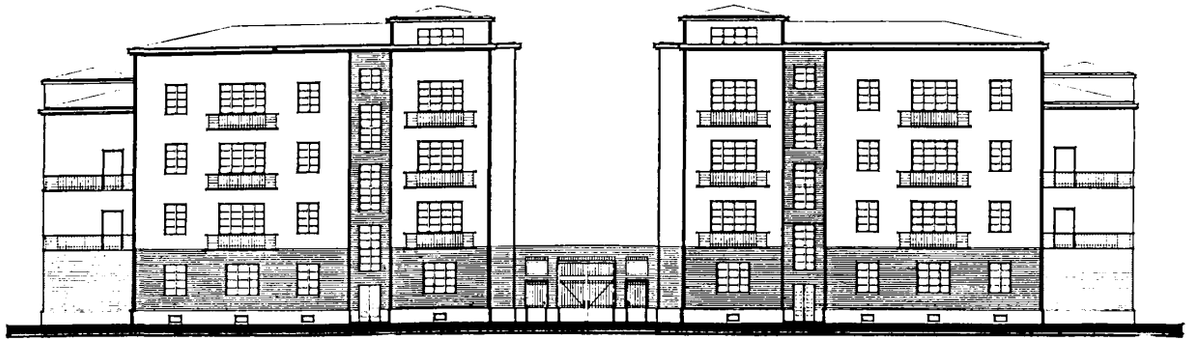

Elewacja od strony ulicy 1 : 400

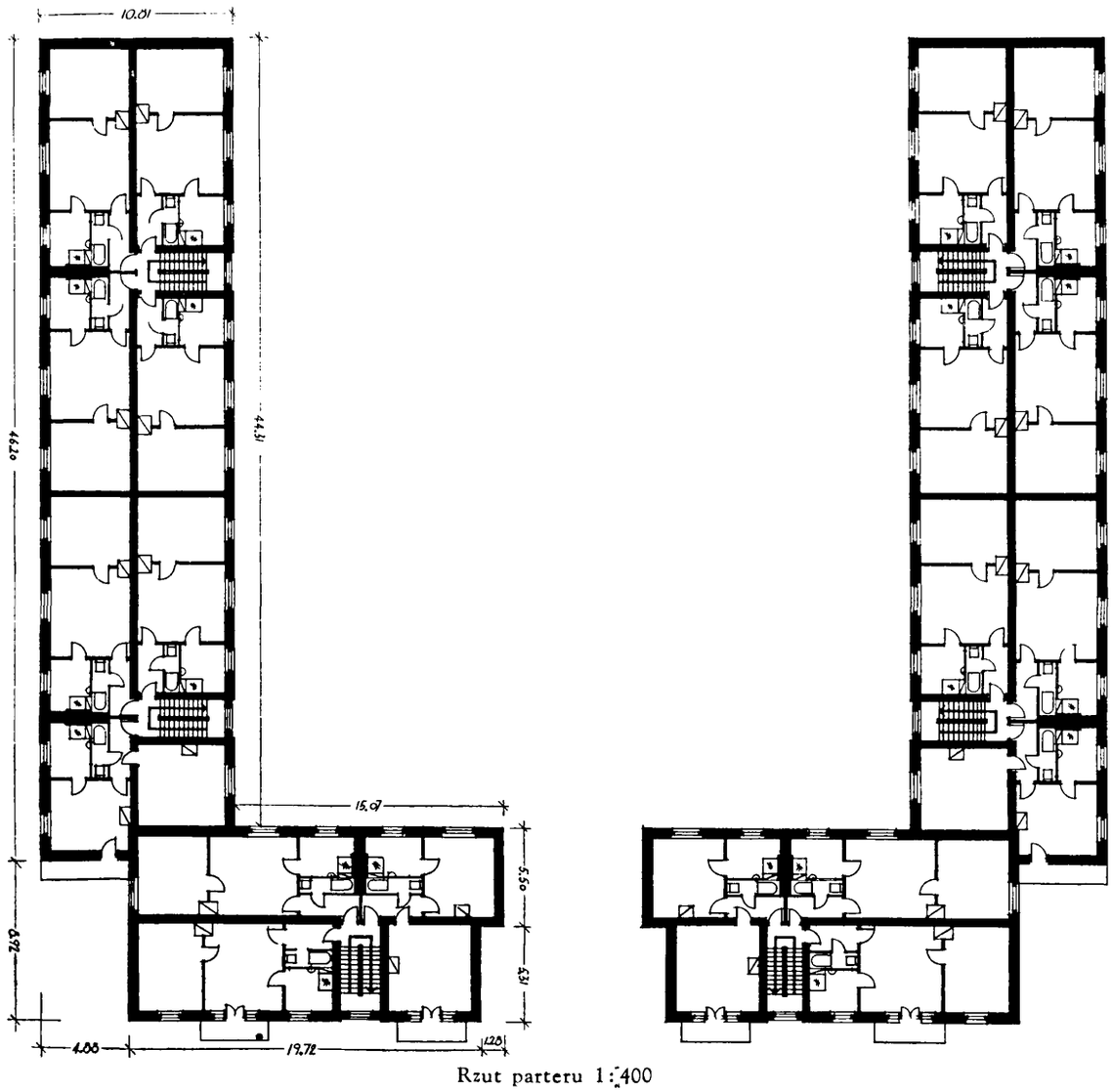

Rzut parteru 1 : 400

GDYNIA. Dom podoficerski. Proj. arch. Juljan Dzierżanowski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. E. Koch

REMBERTÓW. Dom podoficerski. Proj. arch. Juljusz Żórawski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Elewacja. 1 : 600

Fot. E. Koch

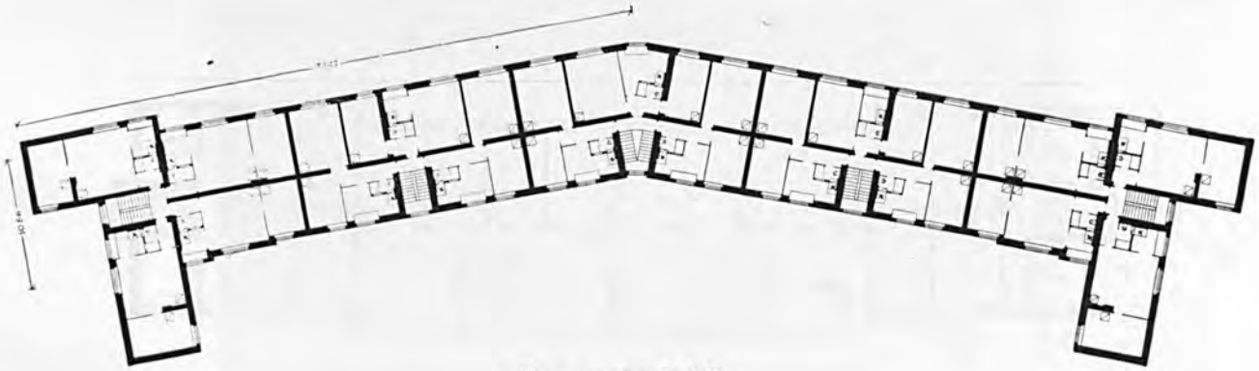

Rzut parteru 1 : 600

(opis budynku na str. 118)

REMBERTÓW. Dom podoficerski. Proj. arch. Juljusz Żórawski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. C. Olszewski

(opis budynku na str. 116)

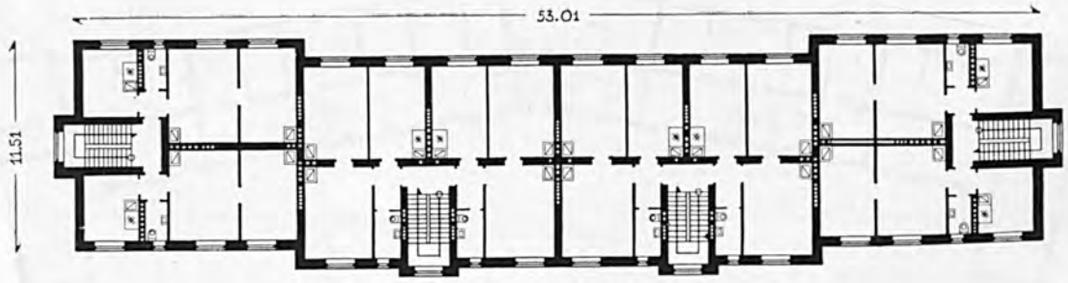

Rzut parteru 1 : 400

REMBERTÓW. Dom podoficerski. Proj. arch. Władysław Polkowski.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Dom po przebudowie

Dom przed przebudową

CZĘSTOCHOWA. Dom oficerski (przebudowa). Proj. arch. Bolesław Targowski - Handelsman.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

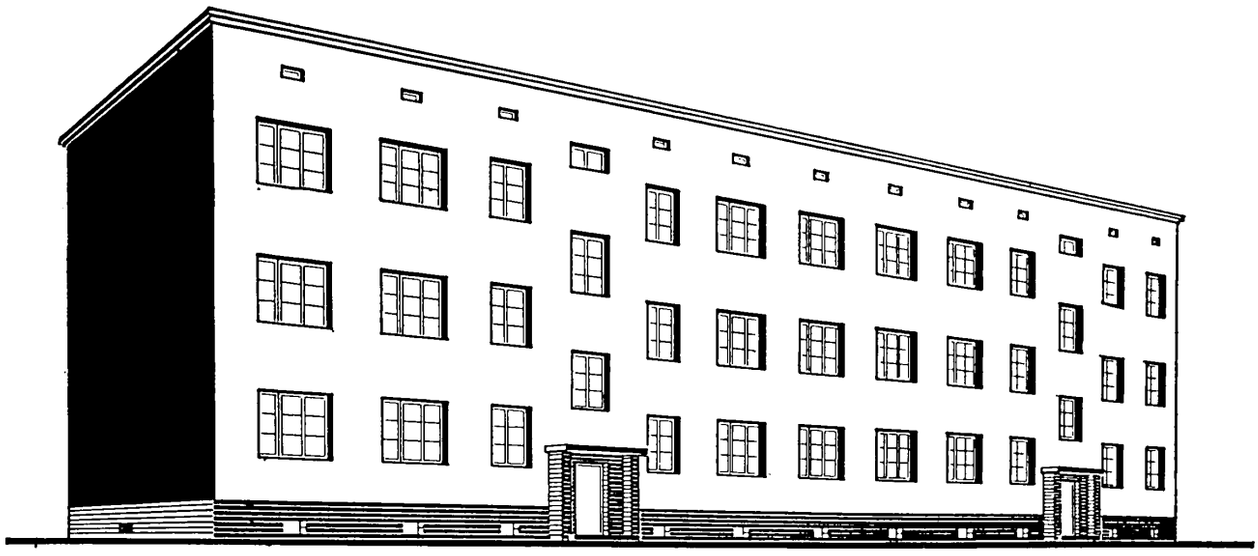

Widok perspektywiczny od ulicy

(Opis budynku na str. 115)

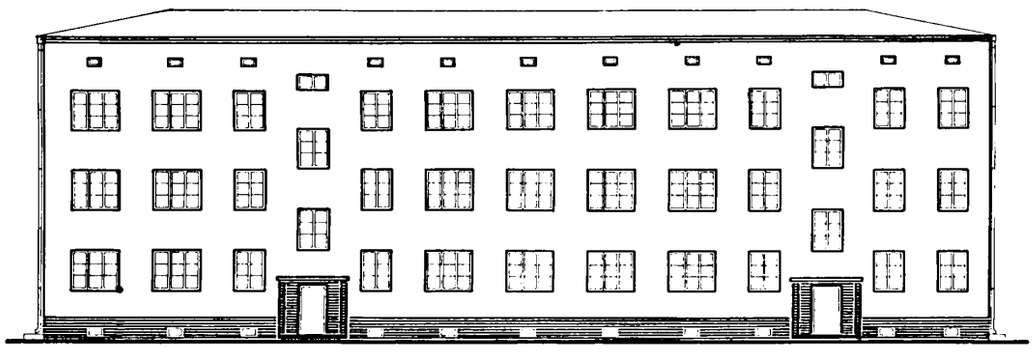

Elewacja 1 : 300

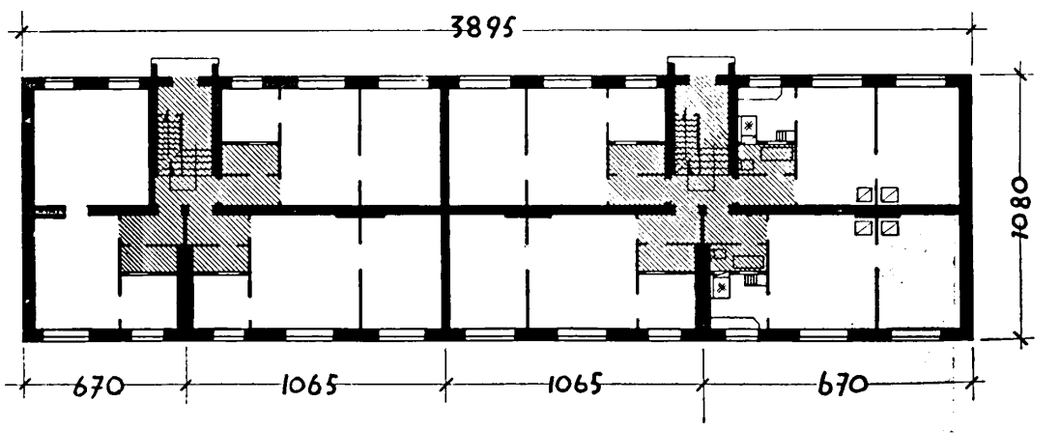

Rzut parteru 1 : 300

KIELCE. Dom podoficerski. Arch. Henryk Walczak.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. Photoplat

Fragment stoiska F. K. W. na Wystawie Budownictwa Wojskowego w Warszawie w 1933 roku.

Fundusz Kwaterunku Wojskowego w okresie sprawozdawczym wziął udział w kilku wystawach, mających na celu propagandę budownictwa mieszkaniowego i spraw sanitarnych; m. i. na wystawie budownictwa wojskowego, która odbyła się w listopadzie 1933 r. w kasynie garnizonowem w Warszawie. Eksponaty, fotografje i plany F. K. W. były umieszczone w osobnej salce. Układ ich był dokonany według projektu art. mal. T. Gronowskiego.

Podajemy fotografje z tej sali.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fot. Photoplat

Fragment stoiska F. K. W. na Wystawie Budownictwa Wojskowego w Warszawie w 1933 roku.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

FIRMY BIORĄCE UDZIAŁ W WYKONYWANIU ROBÓT BUDOWLANYCH F. K. W.

FIRMY BUDOWLANE

		Wykonywały roboty w miejscowościach
R. Brudnicki i H. Katana	Warszawa	Prużana
B. Dubny	Gdynia	Gdynia
Inż. W. Filanowicz i B. Suchodolski	Białystok	Rembertów
Paweł Holc i Ska	Warszawa	Warszawa
Inż. Tadeusz Hubert	Warszawa	Warszawa
Hurymowicz i Charytonow	Wilno	Postawy
Dr. Czesław Kłoś i Ska	Warszawa	Kielce
„Konstruktor"	Warszawa	Warszawa
Inż. N. Landau	Lwów	Okęcie
„Murbet"	Warszawa	Wilno
Inż. R. Plesner	Kielce	Mołodeczno
Inż. Cz. Podlecki i W. Słobodziński i Ska	Warszawa	Otwock
A. Reinberg i I. Spiegiel	Warszawa	Rembertów
„Sektor"	Płock	Płock
Inż. S. Singer	Warszawa	Warszawa
Spółdzielnia Zarob. Prac. Umysł.	Warszawa	Warszawa
Inż. J. Trzebiński i Ska	Warszawa	Warszawa
Warszawskie Przedsiębiorstwo Budowlane	Warszawa	Warszawa
Warszawska Spółka Budowlana	Warszawa	Warszawa
Warszawskie Tow. Techn. Budowlane	Warszawa	Okęcie
K. Wędziagolski i Ska	Warszawa	Wilno
St. Widuchowski	Częstochowa	Częstochowa
Juljan Zieliński	Warszawa	Warszawa

Dziewulski i Lange	Warszawa
„Fanco"	Warszawa
Filleborn i Szyndler	Warszawa
S. A, Wielkie Piece i Zakł. „Ostrowiec"	Ostrowiec
A. Przybylski	Warszawa
„Jab"	Warszawa
Zakł. Górnicze „Starachowice"	Starachowice

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

FIRMY WYKONYWUJĄCE INSTALACJE KANALIZACYJNE I CENTRALNEGO OGRZEWANIA

	Wykonywały roboty w miejscowościach
S. Bogucki i S-ka	Warszawa
Inż. Z. Chabelski	Warszawa
Drzewiecki i Jeziorański	Warszawa
A. Gadziński i M. Szebeko	Bydgoszcz
„Instalator"	Warszawa
Gazownia Warszawska	Warszawa
Makarewicz i S-ka	Warszawa
Inż. W. Malinowski	Warszawa
A. Radłowski i M. Sztos	Warszawa
„Wisła"	Warszawa

FIRMY ELEKTRO-TECHNICZNE

B-cia Jenike	Warszawa
S. Ciszewski i W. Kraujalis	Warszawa
„Elektrokan"	Warszawa
„Elektropraca"	Warszawa
Elektrownia Warszawska	Warszawa
„Ericsson"	Warszawa
R. Groniowski S. A.	Warszawa
A. Marciniak	Warszawa
S. Milewski i A. Śledziński	Warszawa
„Moc" S. A.	Warszawa
Państw. Zakł. Tele-Radjotechniczne	Warszawa
I. Serkowski S. A.	Warszawa
Inż. A. Skudro	Warszawa
Spółdzielnia grupa techn.	Warszawa
K. Szpotański i S-ka	Warszawa
Wróblewski i Binzer	Warszawa
S. Zygadło i W. Legotke	Warszawa

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

SUPLEMENT

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

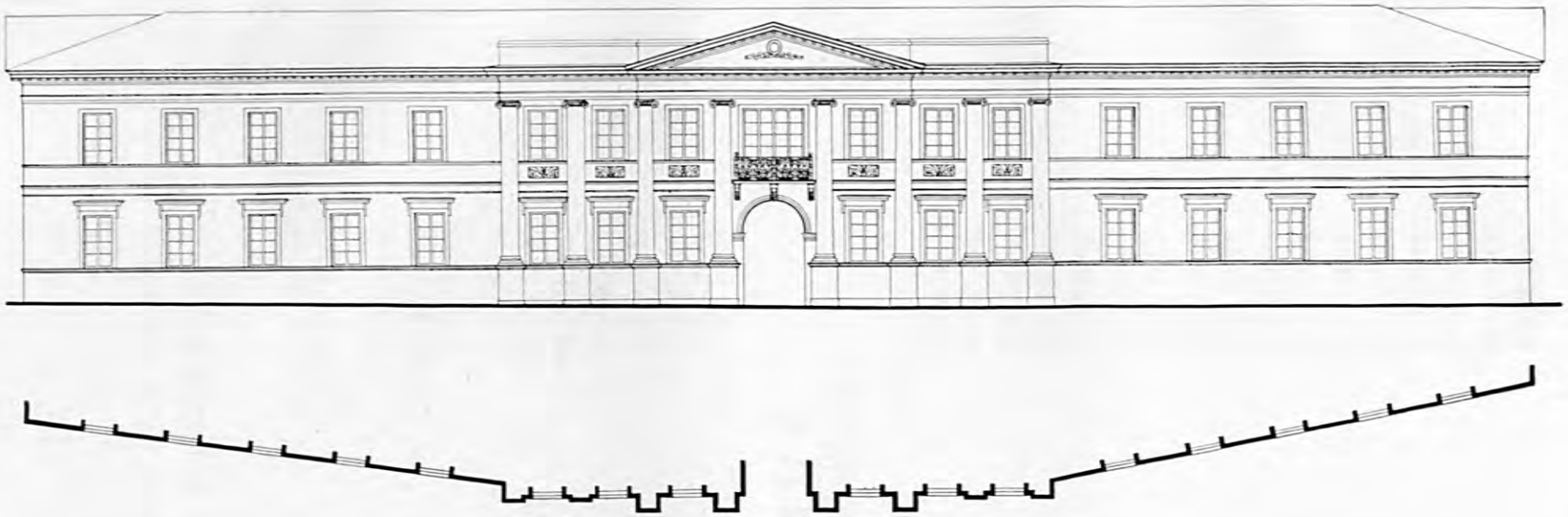

Elewacja od strony Krakowskiego Przedmieścia 1:300

Widok od strony Krakowskiego Przedmieścia
Dom Komendy Miasta przy ul. Królewskiej w Warszawie

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Elewacja główna

DOM OFICERSKI PRZY UL. KRAK. PRZEDMIEŚCIE W WARSZAWIE

Na miejscu tego domu obecnie buduje się gmach F. K. W. opisany na str. 157. Dla zachowania pamięci o tym budynku, zamieszczamy na tem miejscu wszelkie dane historyczne o tym domu, jakie udało się nam uzyskać od znanego badacza przeszłości naszej architektury p. mjr. inż. arch. Aleksandra Króla, oraz zdjęcia i pomiary, wykonane przez Fundusz Kwaterunku Wojskowego.

Obecny dom Komendy Miasta przy ul. Królewskiej był ongiś pałacem Bielińskich, który w 1713 r. kupił August II i przerobił na swoją rezydencję w nowym stylu rokoka. Pałac oprócz głównego korpusu miał od strony Wisły 2 boczne skrzydła tworzące rodzaj dziedzińca koszarowego (cour d'honneur) — dzisiejszy plac Marszałka. Skrzydła kończyły 2 boki budynków, z których jeden (tam gdzie dziś hotel Europejski) był pałacem Ks. Lubomirskich — a drugi (dziś Komenda Miasta, Sąd i bud. F. K. W.) oznaczono jako dwór, stajnie i browar królewski (plan C. F. Boötiusa z r. 1738 reprodukowany u Gurlitta, str. 48) Ten to czworobok budynków jest na planie drezdeńskim (z 1750 r.) już dokładniej zaznaczony, choć nie ma jeszcze jednolitego charakteru architektonicznego (kilka budyneczków kwadratowych o różnych wymiarach). Dopiero na planie Tiregaille'a (r. 1762) występuje on już w skończonej formie, jako blok budynków o rzucie prostokąta, którego oś jest równoległa do osi głównej pałacu Saskiego, a front rozwinięty zarówno do pałacu Królewskiego jak i Krakowskiego Przedmieścia. Od Krakowskiego Przedmieścia występuje na planie pierwszy ryzalit, od którego załamują się w obie strony

zbiory zdigitalizowane CBW www.cbw.pl

Widok od ul. Królewskiej

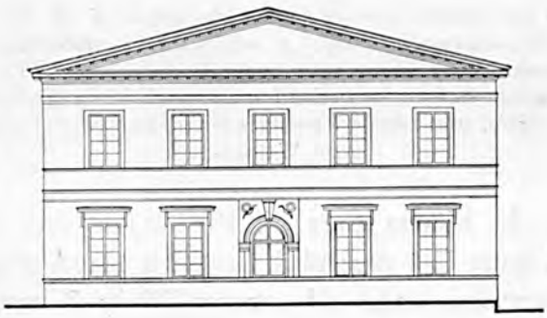

Elewacja od ul. Królewskiej
1:300

skrzydła budynku. Napis na planie objaśnia, że są to stajnie królewskie. W kilka lat później (1771 r.) na środku podwórza stajennego zjawia się jakiś nieduży budyneczek. Na planie z 1815 roku (Gabinet rycin St. Augusta) są podane rzuty szczegółowe budynku. Napis na planie objaśnia, że to jest „Maison de la Chambre administrative des Do-

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Widok od strony hotelu Europejskiego

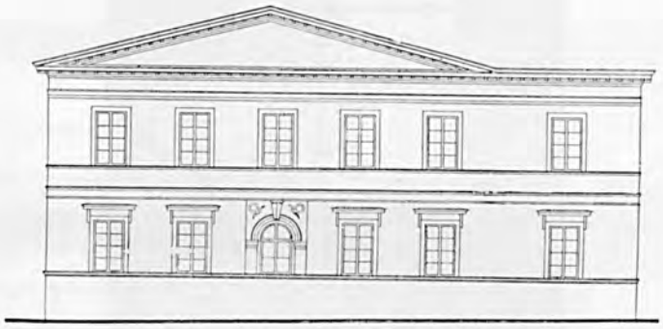

Elewacja od strony hotelu Europejskiego 1:300

maines de la Couronne". Od ulicy Królewskiej przylega doń jakiś mały budyneczek. Plan podpisał architekt Minter.

Za czasów Królestwa Kongresowego (taryfa domów z roku 1830) budynek ten nazwano „Kamienicą i oficyną Rządową Zarządu Jenerała Komendanta Miasta Warszawy

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Elewacja od strony Krakowskiego Przedmieścia

Brama

i warszawskim ordonanshausem"; podobnie nazywa go taryfa z 1844 r. W r. 1852 do poprzedniej nazwy dodano jeszcze „polowy Audytorjat armji", zaś w r. 1870 budynek ten nazwano krótko „Ordynanshaus". Za czasów polskich (po roku 1918) były w nim biura komendy miasta, później mieszkania oficerskie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

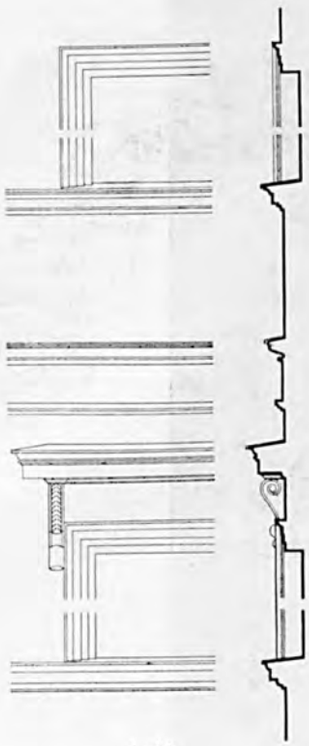

1:40

Szczegół opracowania architektonicznego okien

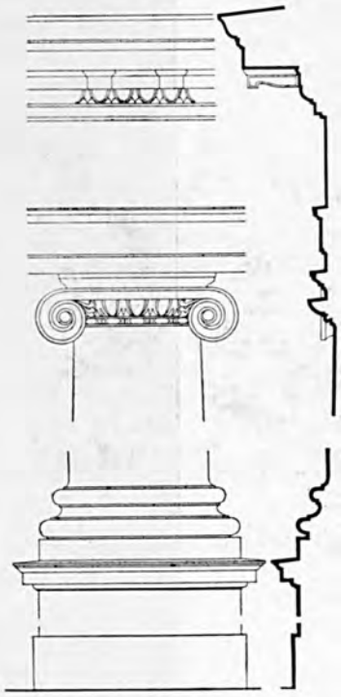

1:40

Szczegół porządku architektonicznego

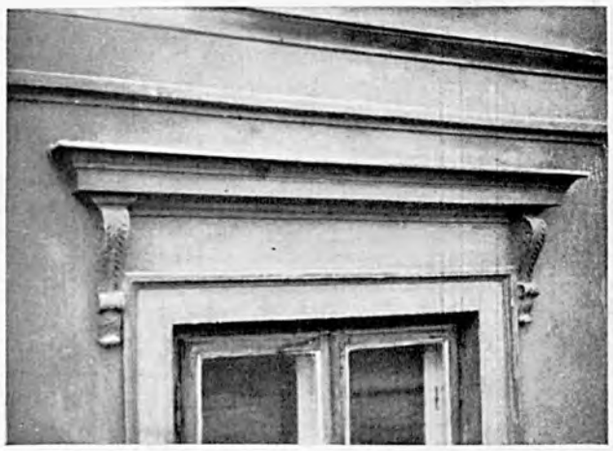

Szczegół okna

Szczegół architektoniczny z głowicą kolumny

Dom oficerski przy ul. Krak. Przedmieście w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

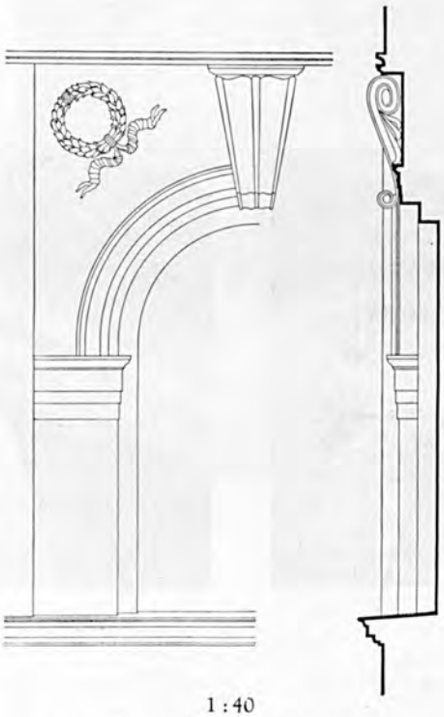

1 : 40
Szczegół opracowania
architektonicznego okna

Dom oficerski przy ul. Krak. Przedmieście w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Fragment płaskorzeźby dekoracyjnej z ryzalitu

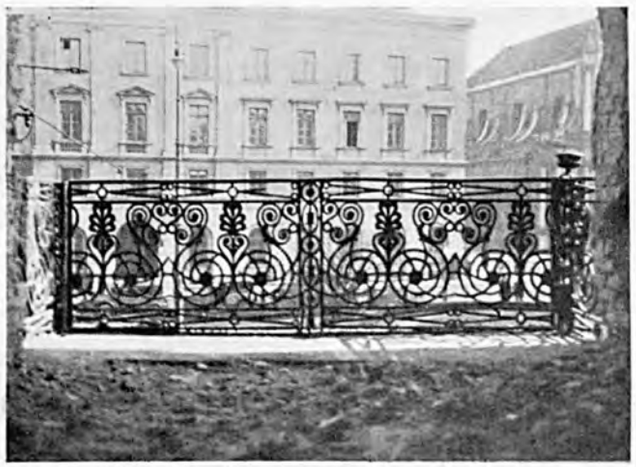

Krata balkonowa

Szczegół kraty balkonowej

Dom oficerski przy ul. Krak. Przedmieście w Warszawie.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

LES MAISONS D'HABITATION DE L'OFFICE DU LOGEMENT MILITAIRE.

Le Maréchal Józef Piłsudski ordonna la fondation d'un organisme nommé Fundusz Kwaterunku Wojskowego (Office du logement militaire), ayant pour but la construction de logements pour les officiers et les sous-officiers mariés dans les diverses garnisons.

Aux temps du Royaume de Pologne (1815 — 1830) les villes étaient censées fournir une certaine quantité de logements pour les militaires; plus tard on remplaça les prestations en nature par un impôt sur les immeubles.

En 1927 la ville de Varsovie dèpensait 600 złoty par an par pièce faisant partie des logements occupés par les militaires.

Dans les maisons construites par le F. K. W., le prix de revient d'une chambre oscille aux environs de 3000 złoty; de cette façon les constructions s'ammortissent en 5 ans.

Telle est la raison de l'ordonnance du Maréchal, grâce à laquelle, en quelques années la question des logements pour les militaires sera résolue.

Les fonds du F. K. W. proviennent d'un prélèvement de 2,5% sur le prix des loyers. Les sommes ainsi prélevées par les municipalités doivent être versées au cours de chaque pèriode. Toutes les maisons nécessaires au logement des militaires seront construites jusqu'au 31/XII 1934 – 1942.

En outre aux fonds du F. K. W. sont versés les loyers des logements.

La Direction du F. K. W. a pris comme règle le payement immédiat et comptant de tous ses travaux et fournitures. Elle organise les adjudications, fixe les prix maxima, nomme les chefs de chantier et contrôle ces chantiers. La tâche principale des entrepreneurs est d'éxecuter complètement les travaux, dans le temps prévu. Les mots

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

d'ordre du F. K. W. sont les suivants: sécurité, bas prix, choix des meilleurs materiaux ayant fait leurs preuves, constructions sûres et sans risques.

Les tableaux synoptiques illustrent les prix des maisons construites, tandis que les photographies montrent leur architecture et les analyses des plans avec légendes donnent les résultats du travail des architectes, concernant les plans et les compositions aussi bien du point de vue de l'hygiéne, que du confort.

A tous les architectes sont posées les mêmes exigences et le même mode de construction, tandis qu'on leur laisse toute liberté dans les formes architecturales. Les résultats apparaissent dans les dessins.

Une fois la maison construite, le F. K. W. la met à la diposition du Commandement de la Garnison, qui affecte les logements par la voie de l'ordre. La conservation de ces bâtiments incombe au F. K. W. et tous les quatre ans le FKW est obligé d'entreprendre des travaux de réparations.

Les prix des locations sont groupés en VIII catégories, dépendantes du métrage des chambres dans chaque appartement. Le prix d'un metre carré varie de 5 à 16 złoty. Ainsi un appartement de 3 chambres, antichambre, chambre de bonne, cuisine, w. c. et salle de bain, situé au centre de Varsovie, rue Koszykowa, (les illustrations de cet appartement se trouvent à la page 87 et 178—182) est offert au prix de 100 zł. par mois.

Tel est le résultat de l'ordonnance du Maréchal Piłsudski; des milliers de familles des militaires trouvent grâce à elle des demeures confortables, claires et hygiéniques; en quelques anneés, on a réussi a résoudre ce problême qui pendant un siécle, était un lourd fardeau pour le pays.

De 1927 a 1933 F. K. W. a construit 552 maisons d'habitations, c'est a dire 4500 logements 1.202,988 metre cubique, d'une valeure de 70.000.000 zł.

1448.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

ERRATA

na	str.	24	wiersz	11	jest	Krakowski	winno	być	Krąkowski
„	„	125	„	5	„	Aleksander Kafarski	„	„	Wincenty Adamski
„	„	154	„	5	„	Kazimierz Tołłoczko	„	„	Jan Kukulski i Kazimierz Tołłoczko
„	„	155	„	3	„	„	„	„	„
„	„	191	„	1	„	E. Koch	„	„	C. Olszewski
„	„	203	„	1	„	„	„	„	„
„	„	208	„	1	„	„	„	„	„

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

CBW Warszawa
nr inw.: SZ - 1448
MG 28016 1934r.

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl